

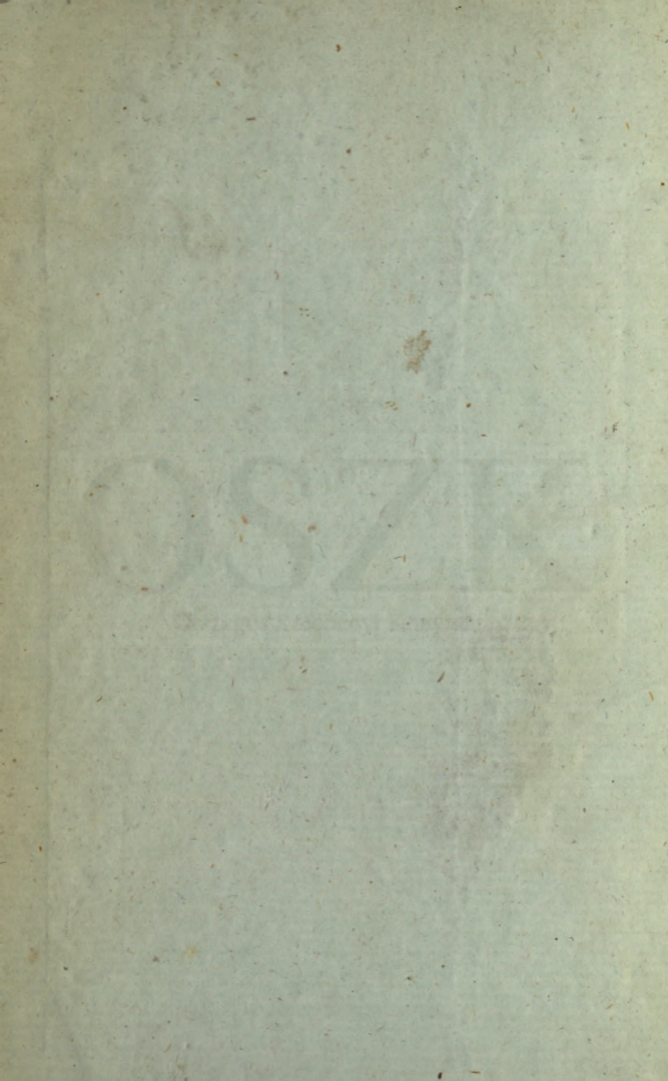
839755

WASHER

W.A.

Oct 1894

OSAKA

OSZK

OSZK

ÉVA.

REGÉNY.

IRTA

JÓSIKA JÚLIA.

ELSŐ KÖTET.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

MDCCCLX.

ÉVA.

REGÉNY.

ÉVA.

REGÉNY.

IRTA

JÓSIKA JÚLIA.

ELSŐ KÖTET.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

—
MDCCCLX.

87755

Pest, 1860. Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

I.

Éva! Éva!

Jövök, néném jövök!

Éva! Éva! Éva!

Itt vagyok, édes néném! ne haragudjék hogy kissé várakoztattam; de tudja hogy épen csipkéit keményitettem, s kezeimet kellett megtörölnöm.

Igy szólt, hirtelen a szobába lépve, egy csinos szőke fürtű, kék szemű, körül belől tizenhat éves leány; egyszerű, sötét szőrruhában, melynek ujjai fel voltak hajtva úgy, hogy fehér gömbölyű karjai kilátszottak, egészen a könyökig; mig kicsiny, de kissé vörös és nem épen finom bőrű kezeit, még mindig dörzsölte, széles fehér előkötőjével.

De lassu a mostani fiatalság! — felelt neheztelő hangon egy éltes, magas és száraz nő, ki a kandalló mellett egyenes hátu, kevés kényelemmel kínálkozó karszékben ült, nagy szemüveggel görbe orrán, s bizonyos méltósággal kezelvén kötópálczáit. — Mikor én a te korodban voltam Éva, nem mertem volna senkit így várakoztatni.

Nem is történt akaratommal; — szólt alázattal a fiatal leány; — siettem a hogy csak tudtam; de oly nehezen lehet a keményítőt letörölni, s ha nedves kézzel nyulok az ajtókilincshez, bepiszkolom, pedig csak ma reggel fényesítettem ki. De mit parancsol édes néném?

A kék szobát tüstént rendbe kell hozni.

A kék szobát? és Éva nagy kék szemei még nagyobbakká nyiltak; — talán csak nem vár vendéget, édes néném?

Vendéget várni e háztartásban valami oly rendkívüli, oly egészen szokatlan dolog volt, hogy a fiatal leánynak esze megállt e gondolatra.

Akár várok akár nem — válaszolt csipősen az öreg nő — mi közöd hozzá? mondtam hogy a kék szobát rendbe kell hozni; azaz a szőnyeget kiporozni s felszegezni, a fehér függönyöket — azokat a melyeket mult télen rezcéztél — ki kell keményíteni s föltenni, ugy a hozzávaló rouleaux-kat s kis függönykéket is, az ágyneműt kiszellőzni s behuzni, a kandelót megtisztítani, az öltöző asztalt tiszta takaróval ellátni, de nem csipkéssel, ez nem szükséges — jegyzé meg, nem épen nyájas tekintetet vetvén egy nyitott levélre, mely mellette kis dolgozó asztalkáján hevert; — a szekrény fiókjait kiporozni s papirossal kirakni, a mozdóasztalt a szükségesekkel ellátni — darab szappant is tehetsz oda, a fehérből, de nem a mandolásból — — és, és — de a többit reád bizom; — végezte be beszédjét; nem tudjuk azért-e mivel lélekzete kifogyott, vagy mivel szükségföllötinek vélte e tárgyat tovább folytatni.

A fiatal leány darabig hallgatott; keresztbe tett kezekkel, mélyen gondolkozva,

s egy két kíváncsi tekintetet vetett a nyitott levél felé; aztán mintegy felébredvén álmodásából kissé közelebb lépett nénjéhez és kérdezte. Mikorra kell hogy elkészüljek a szobával?

Holnaputánra; — felelt ez hirtelen; aztán kezébe vevén az elég hosszúnak látszó levelet, s azt még egyszer átfutván mély sohajjal ismételte lassabban: — holnaputánra, igen, holnapután estére.

Akkor nincs veszteni való időm — kiáltott fel élénken Éva; — ebédig elkészülök néném csipkéivel, aztán Norával együtt hozzáfogunk a munkához, s meglátja minden meglesz a maga idejében.

Remélem is; — jegyzé meg szárazon az öreg nő; — fiatal s egészséges vagy. Mikor én a te korodban voltam — — —

De a leányka, alkalmasint előre érezvén a szokott leczkét, mely egyszer mint más-szor e szavakkal kezdődött, kisuhant az ajtón, mit észrevevén az éltes nő, fejcsóválva félre tette kötését, s felvevén ismét a levelet, kis

haragos lökést adott szemüvegének s ujra annak olvasásába merült.

Mivel az írónak egyik, meg nem vetendő előnye az, hogy e részben kimélytelenséget elkövetni szabad, álljunk háta mögé és olvassuk el, vele együtt, a következő sorokat:

Kedves miss Mabel!

Nem emlékszik-e még reám, régi barátjára s rokonára? ha nem, vessen egy pillantást e levél aláírására, s talán eszébe jutandnak a régi jó idők, midőn Edinburghban, Black és Macpherson urak irodájában dolgoztam, s édes atyja házánál laktam, ama kedves régi házban, melyben annyi sok jó órát töltöttem, s melyben önnel, kedves miss Mabel, megismerkedtem. De jó barátok, mondhatnám pajtások voltunk! — s ha ön nem oly makacs, oly kegyetlen — — no de minek régi dolgokat eléhozni, melyeken segíteni többé ugy sem lehet.

Most egy kéréssel járulok önhöz, előre kérvén önt ne nehezteljen, ha ez talán kellemtelen lenne.

Van egy fiam — az utolsó hat gyermek közül, mert két fiut s három leányt vesztettem el husz év alatt, s nem rég kedves nőm is követte őket a sirba. E fiu, atyja példáját követve, kereskedésre szánta magát; s hogy még inkább kiképeződjék, s a szoros viszonyt jól megismerje, mely a Black és Macpherson házat a mienkhez csatolja, pár évre Edinburghban kell hogy dolgozzék a nevezett urak irodájában, mint atyja harmincz évvel ez előtt.

De hogy ő is oly jól találja magát az idegen városban mint én egykor, s hogy egyedül ne legyen idegenek közt, s kitéve mindenféle rosz befolyásnak s veszedelemnek, azon kéréssel merek önnek alkalmatlanodni : fogadja be házához, engedje meg, hogy ott lakjék, hol atyja lakott, hogy részesüljön barátságában s rokoni jó indulatában. Black és Macpherson urakat megbiztam mindenben a mi a fizetendőket t. i. szállásbért, ételmezést, mosást sat. sat. illeti; legyen csak szives velök tudatni az összeget, melyet ho-

naponkint kézbesítsenek önnek. Én előre beegyezem minden kívánságába.

Ha nem válaszol e sorokra, kedves miss Mabel, e hallgatást beegyezésnek tekintem s e hónap 15-én fiam, az én kedves Robertem, önnél meg fog jelenni, mert Black és Macpherson uraktól tudom hogy édes atyja régi háza most az öné, s hogy ott lakik a második emeletben, ugyanazon emeletben és szobákban, hol oly boldog órákat töltöttem.

Isten önnel, kedves miss Mabel; ha csak teheti, ne tagadja meg kérésemet, s fogadja be fiamat régi barátságunk kedvéért.

London, Portland Place

november elsején 18**

Igaz barátja s kész szolgája

Wentworth Robert.

E levél czíme így hangzott :

Miss Mabel Grahame

Edinburgh.

Hm — így tűnődött az éltés nő, vagy inkább hajadon, miként most a levél tartalmából tudjuk, szemüvegét leemelve orráról

és ezt finom fehér zsebkendőjével lassan törülgetvén. — Hm, elég későn jutott Wentworth Robert urnak régi barátságunk eszébe — épen huszonöt éve, hogy utoljára vett ró-lunk tudomást, akkor tudatta boldogult édes atyámmal házasságát; — igaz — ha akarom, én vagyok most Wentworth Robertné, — szép fiu volt, kedves és vidám — no de jobb ez így a hogy van — folytatá önkénytelen sohajjal — sohasem éreztem magamban hivatást a házas életre; igen sok bajjal jár; mindenféle gond, gyermekek, vesződés! — mindezekről ment vagyok. Bár szegény nővérem is így gondolkozott volna — minő nyugodtan és boldogul élnénk most együtt! — de nem — neki férjhez kellett menni; bejészeretett abba a bolond angol fiuba, Milford Arthurba — ki egyebet sem tudott tenni, mint mindenféle oktalanságot összefirkálni, — s itt van la! — nyomorogtak, megbuktak, meghaltak, s ime kezeimen maradt leányuk, az a kis libácska Éva — no de jó gyermek, nincs panaszom ellene; és ha ő nem volna, szoba-

leányt kellene tartanom; így egy szolgálóval beérem.

De hadd nézzem csak még egyszer Wentworth levelét; első novemberről szól, és ma tizenharmadik — tizenharmadik! ez rossz nap; de hiszen nem tesz semmit, csak 15-én érkezik a fiu — de a levél hol kóborgott oly sokáig? — aha, látom már — csak oly szeleburdi Robert ur most is mint harmincz évvel ezelőtt, fel nem jegyezte az utca nevét s a ház számát; kevés levelet veszek, s a levélhordó nem igen ismeri szállásomat; — még szerencse hogy végre valahára megkaptam; — be furcsa dolog lett volna ha az a fiu csak úgy egyszerre betoppan hozzám, s én nem is tudom melyik felhőből hullott le — de így még elég időnk van elkészülni! —

De hiszen Black és Macpherson urakkal is kell még beszélnem — jobb mindent előre rendbehozni. — Egy óra; még nyitva irodájuk, legjobb ha hozzájuk megyek; egy szó felér tiz firkált sorral — úgy látszik Robert ur el nem feledte minő ellensége vagyok az

írásnak, mert feleletet nem kívánt — tüstént felöltözöm s megyek.

Éva! Éva!

Mit parancsol néném?

Hozd elé kalapomat s köpenyemet — ki megyek.

Éva, ki a vasalóval kezében besietett volt a szobába, eltűnt, s nemsokára igen ódivatu de tiszta fekete bársonykalappal, és barna selyemből készült, prémes köpenynyel, mely legalább husz tavaszt vagy inkább telet látott már, visszatért.

Mabel kisasszony lassu méltósággal feltette kalapját, Éva segítségével felvette bundáját, aztán körültekintve éles hanggal kérdezte :

Hol vannak felczipőim? esernyőm? kesztyüim? — ne légy oly feledékeny! mikor én a te korodban voltam — —

De Éva már eltűnt a szobából, s pár percz mulva visszatért az elfelejtett tárgyakkal; nénjének feladta a felczipőket, kézügyébe tette az esernyőt és kesztyüt, s aztán csendesen várta további parancsait.

Két órakor itthon leszek; — szólta ez, kesztyűt felhuzván; — mondd meg Norának: ne várákóztasson az ebéddel, s aztán vigyázz hogy a tűz el ne aludjék.

Ezzel elhagyta a szobát, lassan lehaladt a hágsón, s nagy és méltóságteljes léptekkel folytatta utját a népes utcza, nem tul a rendén széles, járdáján.

II.

Mig Mabel kisasszony Black és Macpherson urakkal végez, vessünk egy tekintetet a tágas, tiszta, s inkább szobához hasonlító konyhába, hol Éva és az éltes de ép és erős szolgáló, Eleonora vagy a hogy Scocziában rövidítik e nevet Nora, kiki munkájával elfoglalva, tartózkodtak.

Nora a tűzhely körül sürgött forgott, s készítette az ebédet; Éva egy asztal előtt állt, az egyik ablak közelében, ügyesen és szaporán vasalva egy halmaz csipkét.

Valjon Nora — szólta végre, egy vég

csipkét összehajtva, s mást, még kissé nedvest, kiterítve a hófehér gyapottakaróra, mely az asztalon hevert — minő vendéget várhat néném holnaputánra? Kedves lehet, mivel a legszebb vendégszobát, a kéket, szánta neki; de nem hölgy, bizonyosan nem, — folytatá szőke fejét tagadólag rázogatóván.

S miért nem Éva!? kérdezte Nora hosszú főzőkanállal jobb kezében, míg a ballal fel emelte a serpenyő födelét, melyből igen izletes ragout-illat párolgott ki.

Azért Nora, mivel azt parancsolta ne tegyek csipkés takarót az öltözőasztalra, s nem a mandolás szappanyból a mozdóra; ebből láthatod, hogy igazam van.

Meglehet; — felelt a szolgáló röviden; s megsózáván, miután megkóstolta volt, a serpenyő tartalmát.

Oh minő unalmas vagy, Nora! — kiállt fel Éva, gyorsan vasalgatva, — oly kíváncsi vagyok, oly nagyon kíváncsi, s téged nem is érdekel az egész dolog.

És miért érdekeljen? szolt Nora kissé

élesen; akár hölgy, akár férfiú e hivatlan vendég, annyit tudok, hogy vén csontjaim fájni fognak, mielőtt elkészülnék avval a kék szobával; s öreg szívem még inkább, mert ismét látni fogom azt, mi mindig annyira elszomorít; azaz hogy ön, kedves Évám, az én imádott s fájdalom! oly korán elhalt Alice-omnak egyetlen gyermeke, dolgozni s fáradozni kénytelen mint a legutolsó szolgáló, rontván picziny kezeit, míg az a vén felfuvalkodott néember, ott ül kényelmesen a meleg kandalló mellett — —

Csitt Nora, csitt — szakítá őt a leányka félbe, s letevén vasalóját oda futott a vén cselédhez, ki szemeit tiszta előkötőjével törülgette, s gyöngéden simogatván barna, redős arczát, vidámon folytató :

Soha se busulj azon, kedves öreg Norám, megszoktam a munkát s szeretem; aztán el ne felejtsd, hogy mindent nénémnek köszönhetek, ő fogott fel zsenge gyermekkoromban ő neveltetett — —

És szép nevelésről gondoskodott, — mor-

mogta az öreg szolgáló — csak úgy neveltette az én kedves gyermekemet, mint valami pórleányt — munka, munka és mindig munka; nem tanította semmi uri dolgokra, sem rajzolásra, sem zenére, sem tánczra —

Azért mégis tudok tánczolni s dalolni Nora lelkem — kiáltott fel nevetve Éva; s kerिंगőt dalolva fiatal, csengő hangján, körülfogta az öreg némber széles derekát, s vidámon forgott vele a tágas konyhában, míg Nora félig nevetve, félig sirva, de alig lihegve, egy székre dőlt.

Hidd el, jó Norám — folytatá, mielőtt a szolgáló szóhoz juthatott volna — sokkal jobb reám nézve, hogy ily egyszererüen s minden uri fogás nélkül neveltettem; minek szegény leánynak a rajz, zene és táncz, ez csak idővesztegetés; úgy sem megyek estélyekre s tánczvigalmakba; s így fáradozásom által nénémnek visszafizethetem legalább parányi részét tartozásomnak.

Angyal! — rebegte Nora, visszatérve a tűzhelyhez, míg Éva újra vasaláshoz fogott,

— reá szállt szegény boldogult anyjának szépsége és jósága. De mi lesz belőle — nem látja senki — nem ismeri senki — arczának szép rózsái el fognak hervadni, és szegény vén hajadonná fog válni, a nélkül, hogy csak távolról is sejtette volna az élet dicsőségét és örömét. Oh ha jól férjhez mehetne! — —

Jaj nekem! — kiáltott fel egyszerre Éva — néném reám parancsolt, hogy legyen gondom a tűzre, én pedig csevegtem itt, mint egy ostoba kis libácska, s egyetlen széndarabot sem tettem a kandallóba.

Soha se gondolj vele — Éva — szólt Nora a nappali szoba felé sietve, mert ezt Salon-nak nevezni nem lehetett; s míg az öreg szolgáló a félig elhamvadt tüzet föl-éleszti, Éva pedig elkészül csipkéivel, emeljük kissé fel a leplet e szerény három hajadonból álló, háznép multjáról.

III.

Grahame, Mabel atyja, ügyvéd volt Edinburghban; de igen becsületes és lelkismere-

tes ember levén, nem vergődött nagy gazdagságra. Mindamellet hászánál nem hiányzott sem pénz, sem kényelem, mert neje csinos vagyonnal birt, mely azonban házassági szerződésénél fogva egészen rendelkezésére maradt, s halála után gyermekeire szállt.

A nő szerette férjét, jó és becsületes volt s nem éreztette vele soha, hogy az összes vagyonnak legtetesb részét ő hozta a házhoz, és szabadon rendelkezhet fölötte. Egyetlen gyermekét Mabel-t, gondosan nevelte, de soha sem birta a leányka kedélyéből kiirtani az önzés csiráját, s a hajlamot fös-vénységre.

Honnan szállt e két hiba, mely egyenes ellentétet képezett szülői jellemével, a serdülő hajadonra, senki megfogni nem tudta; hanem annyi bizonyos, hogy a szegény anyának e két folt, leánya lelkitükrén, sok aggodalomba s könybe került.

Midön Mabel tizenharmadik évét betöltötte, Grahamné erős meghülés következtében, mellbetegségbe esett, s hat hónapi

szenvedés után, férje karjai közt hunyta be szemeit örökre.

Végrendeletében vagyona kezelését, leánya nagykorúságáig, azaz 21-ik éveig, egészen férjére bizta, s jobb kezekben nem is hagyhatta volna.

Grahame annál fájdalmasabban érezte neje halálát, mivel Mabel közelléte s társalgása legkevésbé sem vala képes szende szerető élettársa jelenlétét kipótolni. Mabel, kinek hibái inkább nőttek anyja halála után, mintsem hogy apadtak volna, csak magáért élt, csak magáról gondoskodott; s valóban ritka jelenet volt, a maga nemében, ily zsenge korban az önzésnek és pénzszeretetének oly felfokozottságát tapasztalni.

Nem csuda tehát ha Grahame, pár évi gyász és szívmagány után, végre azon gondolatra jött, új házasság által az üreget betölteni, mely szíve körül mindig nagyobb és sötétebb lön.

Új választásában is kedvezett neki a szerencse, mert második neje is jó, szelid terem-

tés volt; de műveltebb szellemdúsabb az elsőnél, ki inkább jó gazdasszony s gondos házinő, mint világi tekintetben feltűnő jellem vala.

Azonban vagyonnal nem birt Mabel mostoha anyja, s azért a fiatal leány első naptól fogva, nemét a megvetésnek érezte új mamája iránt; mely mindkettejük szerencséjére nem fajult ellenszenvvé, mert a nő oly szelid, kedves és vidám volt, hogy Mabelnek soha sem adott legkisebb okot is a neheztesre.

Két évi házasság után, ő is leánygyermeket szült, s az akkor már tizennyolcz éves Mabel, anyja kérésére, kis testvére keresztanyja lön.

Mabel ez időben szép, deli leány volt; magas karcsu termete, római arczéle, lángoló fekete szeme, nem egy férfi szivét hóditotta meg, s vagyonossága még szaporította kérői számát; de a leány kérlelhetlen maradt, s egyedüli felelete mindig az volt, hogy nem érez hajlamot a házasságra.

És igazat szólt; nem volt legkisebb hajlama a házasságra, mert mélyen megrögzött önzése azt sugta neki, hogy ha férje, gyermekei lennének, nem volna képes annyira maga magáért élni. Visszadöbbsent az áldozatoktól, bajoktól, fáradságtól, melyeket nő és anya ki nem kerülhet soha; de melyeknek hajadon, főleg vagyonos hajadon, nincs alávetve.

És ő kész volt a házas- és családi élet csendes boldogságát feláldozni kényelmének és — — fősvénységének.

Adjunk hálát az égnek, hogy itt kivételes jellemet rajzolunk, és hogy köztünk kevesen, igen kevesen vannak, kik úgy gondolkoznak és éreznek, mint Grahame Mabel.

Azonban egyszer, egyetlen egyszer életében, ingadozott ő is feltett szándékában. Volt egy fiatal vidám hang, melynek csengésére hideg szive gyorsabban dobogott, volt pár nagy, sötét szem, melyek pillantása felhajtotta a vért e rest szivből arczába; s e hang, e szemek Wentworth Robertéi voltak;

ugyan azon Wentworth Roberté, kitől Grahame Mabel, a most éltes, elhervadt hajadon ma vett levelet; az elsőt huszonöt hosszú év óta.

Wentworth Robert atyja, tehetős nagykereskedő Londonban, távoli rokonságban volt Grahame-ékkal; s midőn kereskedelmi összeköttetése egy Edinburghi házzal — a Black és Macpherson czégével — kívánatossá tévé, hogy fia egy ideig ezen urak irodájában dolgozzék, megkérte Grahameot, kivel folytonos levelezésben állt, fogadja be fiát házához; mibe ez, a legnagyobb készséggel, bele is egyezett.

Igy lön, hogy Grahame Mabel és Wentworth Robert két évig egy fődél alatt laktak; s Robert beleszeretett a szép deli leányba; ki nem állhatott ellen egészen a varázsnak, melyet e fiatal üde, számítás nélküli szerelem még hideg szívére is gyakorolt.

Robert megvallotta szerelmét s megkérte kezét; és Mabel egy egész éjen át tünődött, habozott, sirt és küzdött szívével s önzésé-

vel. Végre az utolsó győzött; mert fájdalom e világban legtöbbször győz rossz szellemünk; s másnap reggel — habár halvány arczczal, s reszkető hangon — Mabel kosarat adott mélyen sebzett kérőjének, ki pár órával ezután utban volt London felé, s kit e nap óta nem látott többé soha.

IV.

E pilanattól fogva Mabel még hidegebb lön mint ezelőtt, s még inkább kényesztette s babusgatta saját, előtte oly nagy fontossággal bíró személyét; még kevesebbet gondolt másokkal s még sokkal többet pénzével, mely keze alatt szaporodott mint a mag, melylyel a jó gazda beveti szántóföldjeit.

Huszonegyedik évét betöltvén, atyja számot vetett sáfárkodásáról vagyona fölött s ezt kezébe adta.

Más leány — főleg ha tudja, hogy atyja épen nem gazdag — talán rendelkezésére teszi vagyonát, vagy legalább egy részét annak; de Mabel nem tartozott az ily lágy-

szívú, vagy a hogy ő nevezte volna, bolond lények sorába. Átvette vagyonát, utolsó fillérig, s e pillanat óta egész boldogságát annak kezelésében és szaporításában találta.

A ház, melyben a család lakott, anyja hozományához tartozott, s következőleg az övé volt.

Edinburghban a házak nagyobbak mint Angolhonban, s nem egészben, mint ott, hanem emeletenkint adatnak bérbe.

Ennek második emeletét, melyben Grahame első házasságától fogva lakott, leánya most is ingyen átengedte neki, de azért ő is elfogadta mostoha anyjától az élelmezést és egyéb kitartást. Így evvel is jó vásárt tett.

Különben legkevesebbé sem foglalkozott családjá dolgaival s viszonyaival, s kedve kénye szerént élt; takarékosan, hogy ne mondjuk fősvényen, a hol mások is érdekelve voltak; bőkezűen, a hol saját kényelméről vagy élvezetéről volt a szó; mert szeretete pénzét nagyon, tul a renden nagyon, — de maga magát meg inkább!

Midőn nővére, a kis szőke, kékszemű, kecssteljes Alice, elérte tizenhatodik tavaszát, Mabel már elhervadt, száraz és feszes aggleány lön.

A két nővér többnyire csak reggelinél, ebédnél és vacsoránál találkozott; mert Mabel, ki midőn atyjának átengedte a szállást, ebből két szobát megtartott volt tulajdon lakására; ezeket máskor ritkán hagyta el s nem igen vett részt a családi életben, melyben a többi oly boldognak érezte magát.

Grahame az első években, fájdalmasan érezte idősb leánya hidegségét; s nem egy kísérletet tön őt közelebb vonni magához és családjához, de tapasztalván hogy ez sisyphusi munka, melyet minden nap, minden órában újra kell kezdeni, végre felhagyott vele, s Mabelt többé nem háborította.

Neje oly jó és szeretetreméltó, Alice oly vidám, szép és kedves volt, hogy végre egészen betöltötték a helyet, melyet Mabel hidegsége üresen hagyott atyja szívében; s ez családjával élt ugyan, de nem családjá-

ban; kevés tudomást vett arról a mi övéivel történik, és ezek is keveset közöltek vele.

Ugy történt, hogy csak akkor tudta meg Mabel, hogy nővére jegyben jár, midőn az esküvés napja már elvolt határozva.

Jegyese fiatal író volt, angol születésű; kinek lángesze — habár csak huszonnégyszáz éves volt, már nevet szerzett neki az irodalmi világban.

Vagyonnal alig birt, de kilátásai szépek voltak; annál inkább, mivel egy, akkor igen olvasott, lap tulajdonosa a fiatal Milford Arthurra bízta annak szerkesztését; magában értetik jó fizetés mellett.

E körülmény bátorította föl az ifjút arra, hogy a forrón szeretett Alice kezét kérje meg atyjától.

Ez habozott — időzött; — tudván, hogy leánya nem sokat várhat tőle, és sejtve, minő bizonytalan dolog az írói jövedelem, félt a jövőtől, s vagyonosabb kérőt ohajtott volna Alice számára.

De hány óhajtás teljesül ez életben?

Alice a szegény ifjunak adta szívét; s ez ifju oly jó, derék, becsületes volt, s a mellett oly eszes, oly szellemdus! — Grahame szive hevesen szólt mellette; s mint a jó ember többnyire, ő is végre engedett szive sugallatának, s mellőzte a hideg ész komoly szavát.

Ki volt boldogabb a két fiatal jegyesnél! A jövő, mely némelykor oly bus és komor — rózsaszín világításban állt előttük.

Milford annyi erőt, tehetséget, szorgalmat érzett magában, mintha képessége dús aranybánya volna, melyet kiaknázni gyermekjáték!

Alice annyi odaengedéssel szerette jegyesét; annyi bátorság s feláldozás honolt kristálytiszt szívében! szenvedni érette, nélkülözni, fáradozni, boldogság!

Álljatok meg eszeveszett futástokban, ti boldogok! betegség, tulságos munka, pénzszüke, nyomor, aggodalom, hamar, — oh minő hamar kiszáritják az aranyforrást, mely most oly erőteljesen lüktet halantékaitokban, hamar, oh minő hamar tehetlenné teszik a

bátorságot, az áldozatkészséget, mely most csordultig megtölti e tiszta, fiatal szíveket!

A toll nemes eszköz — de csak szabad, békotlan kézben, le nem kötve gondtól, szükségétől! Ne használd kenyér-keresetre, mert akkor vésővé válik, mely véreddel edzi be gondolataidat az aczéllapba — gyönyörére másoknak, átokra magadnak! vigyázz! vigyázz!

Késő! a koczka elgördült. Hiába intett Mabel, kinek hideg esze, el nem csábitva érzékeny sziv által, átlátta a veszélyt, melyet nővére a szelid szerető Alice, nem is sejtett.

Az esküvés napja virradt; a narancsvirág koszoru diszlett Alice szőke fürtein; pár öröm és fájdalomteljes óra, s a fiatal házasok utban valának London felé.

Az első években minden jól ment. A lap, melynek szerkesztésével Milford meg volt bizva, roppant olvasóközönséget nyert, s a szerkesztő díja fölemeltetett.

Egy kis leánykával áldotta meg az ég e boldog házaspárt, kit Alice édes anyja nevére Évának kereszteltetett.

De mi volna állandó e kerék, forgó világban? új lapok támadtak; s az olvasó-, mint minden más közönség, szereti az újat, az ismeretlent.

Apadt és apadt az aláírók száma, Milford lapjára nézve; a tulajdonos intett, mormogott, végre kitört; összeveszett Milforddal, ki érezte, hogy nem ő oka e balszerencsének — s más szerkesztő által igyekezett lapjának új és számosabb olvasóközönséget szerezni.

Vége volt a biztos jövedelemnek; de ez semmi; hiszen az aranyforrás Milford elméjében, még hatalmasan szökdelt fölfelé, mind amellet, hogy egészsége kissé szenvedett az utolsó hónapok nyugtalansága, bosszúsága, s mi tagadás benne, megszegyenülése által.

Hosszabb munkához fogott; de nem tudott előre kiadót szerezni. A szerkesztő-változtatás többet ártott hírének az irodalmi világban, mint hitte volna.

Majd ha meglesz a munka — gondolá, — könnyen el fogom adni; minden okos kiadó meggyőződhetik, ha figyelemmel átolvassa, hogy jó vásárt tesz vele!

Igen; de figyelemmel fogják-e átolvasni a jámbor kiadók? vigyázz szegény író, vigyázz!

Azonban folyt a munka, s az aggodalom éhes farkasa még nem lopódzott a szerény, csendes háztartásba; mert a fiatal házaspár — gondos előlátással — fére tett volt, a két kövér év folytában, egy kis összeget, melyből most a soványban élhettek, míg Milford könyve elkészül.

Egyszerre, mint villámcsapás tiszta égből jött a hír, hogy Alice anyja beteg, hogy rosszabbul van, hogy többé remény nincsen.

Alice kétségbeesve vőn bucsut férjétől s gyermekétől, kit Norára bizott, hü cselédjére, ki Alicenek magának dajkája volt, s házassága után vele jött Londonba, hogy ott kedves Alice kisasszonyát — a hogy ő a fiatal nőt és anyát még mindig nevezte — kényeztesse kedve szerént — és utnak indult Edinburgh felé; először életében egyesegyedül.

Midőn oda érkezett, a régi kedves házba,

az ablaktáblákat zárva találta, a cselédeket kisirt szemekkel, atyját betegen ágyában, s anyját, édes anyját — a teritőn.

V.

Vessünk leplet ez órára s a következő hetekre! Csak az, a ki hasonló fájdalmat érzett, hasonló jeleneteken ment keresztül, tudhatja vagy inkább sejtheti, mit szenvedett Alice ez idő alatt.

Ha atyját nem találja betegen, talán ő maga a betegágyra dől a csapás alatt; de így összedte magát; hiszen atyjának, a szegény bús özvegynek, szüksége volt gyermekére, kedves szőke leányára, kinek gyöngéd keze oly jól tudta kisimitani párnáját; kinek jelenléte világosságot hozott a sötét betegszobába; vigaszt a félig tört szivbe, mely elszakítva hű élettársától, magányosnak s hidegnek talált mindent maga körül.

Alice ápolta atyját, nehéz szivvel, de mosolygó ajkakkal; s midőn végre a beteg föl-

épült, visszasietett férjéhez, gyermekéhez, kik után kimondhatatlan vágyat érzett.

És mit csinált ez idő alatt Mabel?

Teljes illendőséggel viselte magát; zsebkendőjét szemeihez tartotta mindannyiszor a mennyiszer élettapasztalása azt sugta neki, hogy itt egy kis könyezés a maga helyén volna; mostoha anyja s később édes atyja ágya mellett ült, jobbra balra zaklatta a cselédeket, de nem sokat használt; s jelenléte sem enyhülést sem vigaszt nem hozott.

Alicet szokott egykedvűségével fogadta, s eresztette házából; de nem sokat kérdezősködött körülményeiről, alkalmasint élvén a gyanupörrel, hogy ezek nem a legfényesebbek, s hogy talán ha mindent részletesen tudna, Alice méltán várhatna gazdag független nővérétől, egy kis segélyt.

Londonban a fiatal nő, szerény háztartásáta szokott kerékvágásban találta. Nora nem hanyagolt el semmit; a kis Éva ép és egészséges volt, a ház rendben. De Milford maga — úgy tetszett legalább a szerető nő für-

késző szemének — komolyabb, halványabb volt mint ezelőtt.

Norát kérdőre vonta; s ez azt felelte, hogy gazdája nem panaszolt távolléte alatt, nem volt beteg; de tul a rendén sokat dolgozott, olykor egész éjeken át. Aztán ritkán hagyta el a házat, s ha rövid távollét után visszatért, bus, kedvetlen szokott lenni: s keveset, olykor épen semmit sem evett, mindamellettt hogy Nora, ki igen jó főző és e tulajdonára nagyon büszke volt, kedvencz ételei által igyekezett étvágyát feléleszteni.

Mi baja lehet? tünődött az aggódó nő.

Megtudta nem sokára.

Könyve első kötete elkészült; átnézte már két három kiadóval — legalább ők azt állították, hogy átnézték — de egyiknek sem kellett.

A könyv jó, ebben nincs semmi kétség — így szóltak ezen urak, de nem hiszik hogy kelendősege legyen. Az olvasóközönség most más modorra szokott, ha ezt s ezt kitörölné a szerző, a kitörlendő dolgok épen a szerző

kedvencz czikkei voltak, s emezt vagy amazt tenné helyébe, Mistress A** vagy Lord B** modorában — ezek voltak a pillanat irodalmi hősei — akkor talán lehetne a könyvvel valamit csinálni.

De Mistress A** és Lord B** modora egészen eltér az enyimtől — veté közbe Milford; — s ha őket utánzom, könyvemnek vége van; becsnélküli egyveleg válik belőle.

A kiadók vállat vonítottak. Sajnálatos dolog — szóltak; de az idők roszak, az ítézet éles, roszakaró, nem forgathatják tőkájüket sat. sat.; és a hosszú beszéd rövid tartalma mindig az maradt, hogy a kiadó uraknak Milford könyve nem kellett.

És ezen emberek, kik oly finyásoknak látszanak, mormogta Milford bus szivvel távozván, annyi selejtes, rosz, sőt piszkos és ártalmas dolgokat összevesznek drága pénzen, kinyomtatják, eladják, s megmérgezik e burján és bürök által az olvasóközönség ízlését! s én, a ki eszemnek velejét, szivemnek legtisztább érzéseit, keblemnek legmagasz-

tosb eszményképeit öntöttem az irlapra, ki lelkisméretesen fáradoztam s igyekeztem, nem kaphatok kiadót!

Nem mindig az érdemé e földön a dicsőség! szegény Milford; egy jövő életben talán kárpótlást várhatsz tört reményeidért, de itt ne tarts arra számot.

Azonban nem akart elcsüggedni és szorgalmatosan folytató munkáját. Könyve második s harmadik kötete elkészült. A legnagyobb figyelemmel átnézte még egyszer az egészet, s átdolgozta részenként; sőt evvel meg nem elégedvén, átnézte egy jó barátjával, ismert és kedvelt íróval, kérvén őszinte véleményét a könyv tartalma felől.

Ez kedvező volt; — barátja kitünőnek, eredetinek, szellemdusnak nyilvánította munkáját.

Reménye felüdült; újra és újra megkísérllette szerencsáját, kiadókhöz járt, hetekig, hónapokig! várt, küzdött, szenvedett; végre midőn a kis összeg, melyből már jó darab idő óta éltek, utolsó fillérig elfogyott, midőn a

nyomor száraz ujja már kopogtatott ajtaján, egy kiadó, fiatal kezdő, ki még nem volt egészen jártas a szokott kiadói fogásokban, harmincz fontot ígért a szegény irónak oly könyvért, melyért méltán két százat várhattott volna.

És Milford, a szellemdus, a lángeszü Milford, nem oly régen még az olvasóközönség kegyencze, kapva kapott a nyomorult ajánlaton, mert neje, gyermeke fáztak s éheztek otthon, s félévi házbérrel tartozott.

Ezt kifizetvén elhagyta a kis család szűk de kényelmes házát, és más szállásba vonult; átlátván, hogy egyelőre bővebb jövedelmet nem várhat s hogy kiadásait bevételeihez kell szabnia.

Alice e három kis szobából álló szállást London egyik olcsóbb külvárosában, szokott izlésével rendezte el; s a házaspár e több mint igénytelen, s majdnem szegényes környezetben is, jól kezdte magát érezni.

Milford sokat dolgozott; de nem mert nagyobb, több időt követelő munkához fogni;

mert napról napra éltek, s nem várhatott sokáig tiszteletdíjaira; pedig sajnos, tapasztalásból tudta mennyi időbe kerül, míg nagyobb munkára kiadót szerez — ha ez egyáltalában sikerül.

Novellákat, itészeteket, kisebb czikkeket s értekezéseket irt folyóiratok számára; a tiszteletdíjak csekélyek voltak ugyan, de még is élhettek azokból; igen egyszerűen s takarékosan, de valódi nélkülözéseket nem tapasztalván. És Alice a szende, gyermeteg nő, már remélni kezdte, hogy a szerencse fényes napvilága ismét elfogja árasztani melegítő sugáraival életpályáját.

Milford könyve végre napvilágot látott, s a közönség elébe került.

A példányok jól keltek; az olvasók ki voltak elégitve s ohajtották, hogy minélelőbb jelenjen meg újra ily érdekes munka.

De az itészet másként szólt.

Milford nem tartozott a jelen pillanat cliquejéhez, (nem találunk erre magyar kitélt;) mely az irodalmi körökben törvényt

szabott; sőt egyetlen barátja sem honolt e darázsfészekben, melynek izlése s nézetei egyenes ellentétét képezték az övéi s barátéival.

Azon felül kiadója új embere léven a czéhnek, még nem volt jártas ennek minden mesterfogásában és sokat hanyagolt el, mit tenni és áldozni kell, ha mostani időben könyvet sikerrel akarunk az irodalmi tenger hánykódó hullámaira bocsátani.

Az ítéset tehát lerántotta szegény Milford munkáját, s nem hagyott rajta egy jó hajszált sem, min az olvasók értelmes része megbotránkozott; míg ezeknek többsége bámulta az ítések nagy tudományát, kik első pillanatra észrevették a szerző hibáit, melyek nekik legkevesebbé sem tündek fel s kinyilatkoztatták hogy az, mi nekik annyi gyönyört szerzett, — egy pipa dohányt sem ér.

A szegény szerző természetesen nem tudhatta olvasói véleményét, de igen is az ítéset, mert kiadója el nem mulasztotta e becses

czikkeket neki egyről egyig kézbesíteni; elhallgatván kitünő eszélyességgel az eladott példányok számát; nehogy a szerző, ha talán eszébe jutna új munkát írni, elhigye magát, és az elsónél nagyobb tiszteletdíjt kívánni merészeljen.

Szerencsére vannak a kiadók közt is, kik nem így gondolkoznak.

Igy a kiadónak jutott az arany aratás; a szerzőnek pedig a keserű könyzápor, mely olykor termékenynyé teszi a földet, az igaz; de máskor el is öli a gyöngé, fölfelé igyekvő csirákat.

Milfordnál fájdalom! a második esettel találkozunk.

Az aranybánya ritkábban s nehezebben engedte elfödött kincseit napfényre hozni; s mi ezelőtt gyermekjáték volt, az ügyes és termékeny írónak, ez lassankint nehéz munkává vált és nem egyszer kifárasztotta lelkileg és testileg e fiatal erőt, melynek csak egy kis napfényre lett volna szüksége, hogy bőségesen teremtsen édes gyümölcsseit.

A mit ezelőtt páróra alatt vetett bátor vonásokkal az irlapra, arra most olykor napok kellettek; faragott s jobbitott munkáján, de, a régi lángész nem sugárzott többé az egészen keresztül, ha egyes villámokban föl is tünt még.

Ő maga érezte ezt; minő fájdalmasan, minő kétségbeesetten, csak ő tudta, és az örök szellem, ott fenn a felhők fölött, ki a sohajokat számlálja s a titkosan ejtett könyeket gyönsorrá füzi.

Rövid idő múlva az olvasó közönség is lassankint e fölfedezést tette, és vele együtt a lapok szerkesztőségei is; kik vissza nem utasították ugyan még Milford czikkeit, hanem csekélyebben dijjazták.

Tehát apadó tehetséggel és erővel többet dolgozni; ez volt most sorsod, szegény fiatal író, ki kevés évvel ezelőtt oly bátran, reménydusan, mondhatnók büszkén, léptél e veszedelmes pályára, mely olykor fölfelé vezet a tetőre! de gyakran, oh minő gyakran, rövid dicsőség után lefelé, az örvénybe, honnan vissza nem tér senki!

Ez időben, midőn a sötét felhők mindig sűrűbben és fektébben vonultak öszve, Milford és fiatal neje fejeik fölött, jött a hír, — Mabel száraz keze által szerkesztett levélben — hogy Grahame, Alice atyja, rövid, az orvosok által nem veszedelmesnek nyilvánított betegség után hirtelen meghalt, gyuladás következtében.

V.

Gondolhatni, hogy ezen új, váratlan csapás, még inkább elszomorította a kis családot, melynek úgy is oly ritkán jutott egyegy futó sugár a szerencse ragyogó napjából.

A fiatal nő egészsége, mely nem tartozott soha az igen erősekhez, szenvedett e szerencsétlenség által s a hű Nora nem egyszer tekintet nehéz aggodó szívvél, forrón szeretett urnője halvány arczába.

De ez nem panaszt, s néma elszántsággal viselte a terhet, melyet a sors gyöngévállaira rakott.

Grahame végrendelet nélkül halt meg; vagyona tehát két leánya közt osztatott fel; de csekély volt e vagyon; oly csekély, mint ezt senkisésem gyanította volna. Kisült hogy az öreg ur valami szerencsétlen vállalatba ereszkedett, mely tőkéjének legnagyobb részét elnyelte; úgy, hogy a kamatok már évek óta nem fedték kiadásait — ámbár ezek igen szerények lehettek — s így kénytelen volt a tőkéhez nyulni.

De akár minő csekély vala e vagyon, Mabel kisasszony meg nem vetette az őt illető részt; s ha valaki gondolná, hogy jól ismervén fiatal nővére körülményeit — ezt talán neki engedte át, nagyon csalatkoznék ezen észélyes és ildomos urhölgy gondolkozásában.

Ő meg nem vetette a kicsinyt, ne hogy a nagy megtagadtassék tőle.

De e csekély összeg is nagy segítségére volt a kis családnak. Milford letette azt az angol bankba, mint legbiztosabb helyre, s úgy legalább valami bizonyos jövedelemnek örültek, habár ez évenként csak 40 ft. sterl.-ből állt.

Az első évben, Alice unszolására, arra használták e segítséget, hogy Milford, kinek testi, ugy mint lelki ereje napról napra fogyott, négy hetet tölthessen a tengerparton munka nélkül, szabadon rendelkezve napjáról; s a rég nem tapasztalt élv oly jó hatással volt egészségére, hogy felujult erővel tért vissza Londonba szokott foglalatosságaihoz.

De a következő tél ködös nedves hidegével, szünetlen, fárasztó munka, nélkülözések és egy titkos aggodalom, melyet még hű nejével sem mert közölni, csak hamar eltörölték a nyári kirándulásnak jó hatását.

Darab idő óta Milford t. i. azt tapasztalta hogy alig tud egy óránál tovább dolgozni, a nélkül hogy kinos nyomást érezzen balantékaiban, s a mellett oly főfájást, mely örültségig fokozódott fel ha félre nem tette a tollat — e nélkülözhetlen kenyérkeresőt — s le nem dőlt, legalább rövid ideig ágyára.

Átlátván, hogy nem szabad egészségét elhanyagolni, mivel ha ezt tökéletesen tönkreteszi, kis családja a legnagyobb inség áldo-

zatja leend, egy reggel mély sohajjal tette erszényébe az arany guinéát, mely Angolhonban a hiresebb orvosoknak díjul jár, minden látogatás vagy tanácskozásért, a roppant város dél nyugati része felé indult, s ott a legügyesebb orvosok egyikének ajtaján kopogott.

Csinosan öltözött inas vezette őt gazdagon butorzott elfogadóterembe, melynek márványkandalójában vigan lobogott a tűz, míg minden oldalon lágy pamlagok és támlányok kínáltak.

Nem sokára belépet az orvos; nyájas öreg ur, kopasz fővel s fehér, nőies kezekkel; fekete frakkban s fehér nyakravalóval.

Milford leírta állapotát; az orvos a legkörülményesebben kikérdezte, üterét tapogatta; aztán fejét majdnem észrevétlenül rázogatóván kérdezte:

Ön sokat dolgozik uram? sokat fárasztja elméjét, képzelőtehetségét? nemde?

Igen.

Ne tegye azt; — folytató az orvos — fo-

gadja tanácsomat, — jó akarója tanácsát. Önnek pihenésre, szórakozásra, szabad levegőre és jó erősítő eleségre van szüksége; orvosság mindezt ki nem pótolhatja.

Szivesen követném tanácsát, orvos ur; — felelt Milford — de nem tehetem azt; én tollam után élek; — tevé hozzá; mig gyenge pir szállt arczába.

Az orvos hallgatott darabig, burnót szelenczéjét kezei közt forgatván, s szemeit a szőnyegre szegezvén.

Az emberi elme — szól azután, szeliden de komolyan — az emberi elme finom, bámulatos gép — a legnagyobb csuda e csudatелjes földön; de a minta gondos gépész mindennap figyelemmel vizsgálja s ellátja gépe kerekeit olajjal, hogy könnyen mozogjanak, ugy az elme is csak egészséges testben működhetik teljes erővel: azért el ne hanyagolja a testet az, ki elméjének gyümölcseit akarja élvezni. Még egyszer ismétlem: önnek nyugalomra van szüksége. Ne mellőzze tanácsomat, nehogy megbánja akkor, mikor már késő leend.

Uram, felelt Milford, kinek szive hevesebben kezdett dobogni — ismételnem kell hogy a munkával fel nem hagyhatok; van nőm, gyermekeim kikről gondoskodni köteles vagyok.

Épen azért, épen hogy ezt tehesse, még egyszer komolyan intem önt, engedjen magának nyugalmat.

Szóljon uram — kiáltott fel Milford, felkelvén üléséből, s nyugtalanul föl s alá járván a tágas teremben, — szóljon nyiltan, minden tartózkodás nélkül: mi veszély fenyeget, ha munkás pályamon tovább haladok? mitől tarthatok? — férfi vagyok, bátor sziv dobog e gyöngéledő testben — fére a kimélettel — tudni akarok mindent!

Ön akarja uram — felelt az orvos szánakozó tekintettel — tehát kénytelen vagyok őszintén nyilatkozni. Ha elméjét tovább is fárasztja, ha képzelőtehetségét irodalmi munkák által felízgatja; vagy annyira elgyöngíti az elsőt, hogy ereje, termékenysége lassan-

kint egészen kifogy és eltompul — vagy —
folytatá a jószívű ember akadozva — vagy

Vagy? — — kérdezte Milford, megáll-
ván s szemeit az orvosra szegezvén — vagy?

Vagy — me g ő r ű l; — szólt ez, mintegy
erőt véve magán.

Milford arca lángra gyult, s aztán egy-
szerre halálsápadtá vált.

Tehát vagy ő r ű l t, vagy c r e t i n ez
áll előttem! kiáltott fel reszkető hangon. —
Aztán rövid szünet után, folytatá: Isten
neki! én nem segíthetek magamon.

És az aranypénzt az orvos kezébe nyom-
ván, a szobát el akarta hagyni.

Lassan, lassan, fiatal barátom, — szólt
az orvos utána sietve — ön nem segíthet
magán, de talán én, ha meg nem veti egé-
szen tanácsomat. — E szavakkal az öreg ur
majdnem erővel nyomta le betegét egy tám-
lányba, s hosszasan elmondta neki mit te-
het, körülményei közt a veszély elhári-
tására.

Végre a fiatal író nyugodtabb lőn; figye-

lemmel hallgatá a derék orvos tanácsát, s igérvén hogy azt követni fogja a menyiben csak lehet, bucsut vön az öreg urtól, ki szívesen vissza adta volna Milfordnak aranypénzét, ha gyöngédsége s emberismerete nem sugja neki, hogy ez által halálosan sértené a szegény, de nemesen büszke irót.

Milford, mielőtt haza menne, még egy más orvos ajtaján kopogott. Ez szerényebb helyzetben volt; nem követelt egyegy aranypénzt minden látogatásért, nem volt bejáratos a West-end palotáiban, de mindamellet az ügyesség s tudomány hírében állt.

Ujra elmondta szenvedései sorozatát, ujra kikérdeztetett a legnagyobb körülményességgel; az orvos végre ildomosan s kissé akadózva kimondta véleményét — de ez minden lényegesben tökéletesen összeütött az első tudós tanárával.

Ez volt a titkos aggodalom, melyet Milford még nevének sem mert elárulni; ez a sötét alak, mely ama nap óta iróasztala mellett foglalt helyet s óva intett fölemelt ujjával!

Érezte, éreznie kellett, hogy az orvosok igazat szóltak, hogy tanácsukat követni kellene okvetetlen, ha a veszélyt ki akarja kerülni.

De könnyü ezen uraknak nyugalmat, szórakozást, szabadlevegőt, s jó erősítő ételt és italt tanácsolni, és nehéz, oh minő nehéz, a tanácsot követni, ha erszényünk üres, és csak saját munkánk által megtölthető.

Egy reggel Milford íróasztala mellett ült tollal jobb kezében, míg a ballal homlokát nyomta, mintha a nyomás által gondolatokat akart volna abból kisajtolni.

De a gondolatok nem merültek föl elgyengült elméjében; képzelőtehetsége — az egykor oly virágdús kert — meddő mezővé vált, hol többé nem termett semmi. S az irlap üresen maradt, s a perczek, az órák repültek.

Oh minő kín, minő fájdalom, ha érezzük, hogy nincsenek többé gondolataink; hogy tehetségünk apad, hogy sajgó agyvelőnk nem természetht többé semmit s a lelki s testi

gyötrelmek hullámai összezsapnak fejünk fölött!

Kopogtatás hangzott a külső szoba ajtaján : s nemsokára azután Alice lopózott férje mellé, s levelet tett íróasztalára.

Kitől jó a levél?

Gondolom valami lap szerkesztőségétől; legalább azt értettem a gyerkőcze beszédéből, ki a levelet hozta.

Vár-e feleletre?

Nem; tüstént eltávozott.

Milford reszkető kézzel bontá fel a levelet, s kezdé olvasni, míg neje mellette állt, dús hajfürtjeit simogatván.

Egyszerre a fiatal nő felsikolt, oly élesen oly szivrázólag, hogy Norában, ki a külső szobában időzött, meghült a vér, s berohant a belső szobába.

Ott Milfordot eszmélet nélkül találta székeben; míg Alice térdein hevert mellette, férjét támogatván, s kezeit, halantékait örült gyorsasággal dörzsölvén.

Fuss orvosért Nora — siess, oh siess!
 férjem haldokol!

*
*   *
*

Milford ágyán hevert; az orvos kezében tartotta karját, melyen érvágást tett volt, s időről időre tapogatta üterét; kiosztvan parancsait Norának, ki halkán s ügyesen teljesítette azokat, míg Alice a kétségbeesés kifejezésével halvány vonásain, az ágy mellett állt, kisirt szemeit majd az orvosra emelvén, kérdő, esdeklő tekintettel, majd kínos aggodalommal a betegre szegezvén, ki eszméletét még nem nyerte vissza ugyan, de kinek arcza elvesztette a kékes színt, s nem volt többé görcsösen összehuzva.

Mi lelte férjemet? — kérdi végre, halk, reszkető hangon.

Szélhüvés; — felelt az orvos; — de észrevevén hogy a fiatal nő összerázkódott ijedtségében, hirtelen hozzá tette: — de csak jobb oldalán; mi korántsem oly veszedelmes, mintha baloldalát érte volna. Nemsokára

visszanyerendi eszméletét; ne aggódjék, aszszonyom! minden jobban lesz mintsem gondolná, sokkal jobban! majd helyreállítjuk férje egészségét. De erre idő kell, és a leggondosabb ápolás.

Oh ebben nem leend hiba! — felelt Alice egész lelkét e pár szóba öntvén.

E pillanatban a beteg gyöngye mozdulatot tett, mintha fel akarna emelkedni fekvő helyzetéből; aztán szemei kinyiltak s ajkai halkán, alig hallhatólag rebegték: Alice — gyermekem!

Itt vagyok kedves, kedves Arthurom! itt melletted, mindig melletted; s Nóra tüstént ide hozza kis leányunkat. Maradj nyugodtan kedvesem; beteg vagy, nem szabad mozdulnod.

Az orvos kissé visszavonult az ágy fehér függönyei mögé, s Nora előhozta a kis három éves Évát, ki, míg atyja a sir szélén állt, s anyja a legnagyobb fájdalom sulya alatt majdnem összerogyott, nyugottan aludt a mellékszobában, kis nyoszolyájában.

Nora az ágyra ültette a kis leányt, ki hirtelen fölébresztve, álmosan dörzsölte szemét kezecskéivel, s aztán körültekintve fölkiáltott :

Apám, kedves jó apám! te is álmos vagy?

Milford mosolygott, s jobb kezével simogatni akarta leánya szőke fürteit; de a kéz leesett az ágytakaróra, mintha valami holttest keze volna.

Alice könyekre fakadt; a gyermek csudálkozva tekintett atyjára, míg ez mély sohajjal nézett jobb kezére s a kétségbeesés hangjával egyetlen szót rebegett :

Tehetlen!

VII.

De mi volt a levél tartalma, melynek elolvasása Milfordnak majdnem életébe került?

Ezt kérdezzük mi, s azt kérdezte szegény neje is, midőn másról nem tudott gondolkozni mint férje szerencsétlenségéről.

A baljóslatu levél még a földön hevert

vert az íróasztal közelében; Alice felvette azt, s a következő sorokat olvasta :

Nagyon tisztelt ur!“

Tapasztalván már egy idő óta, hogy becses cikkei nem egyenlő fokon állnak lapunk többi tartalmával, kénytelenek vagyunk, ámbár mély sajnálattal, önnek tudtára adni, hogy ezeket ezentul elfogadni többé nincsen hatalmunkban.

Kik egyébiránt a legnagyobb tisztelettel maradunk

önnek kész szolgái

Gilmore M. J.

Staudith P. R.

a „Morning Herald“ felelős szerkesztői.“

Szegény Arthur! — sohajtott fel a nő összekulcsolt kezekkel; — tehát ez volt a hír, mely téged lesujtott!

Milford jó darab idő óta a Morning Herald állandó dolgozótársa volt, s e lap jobban fizetett a többinél; képzelhetjük tehát, minő hatással lehettek e sorok a testileg s lelkileg beteg s elgyengült férfira.

A fiatal író lassankint fölépült; elég tisztán beszélhetett, s neje vagy a hű Nora által támogatva járhatott egy szobából a másikba s pár hónap mulva a szabadba is; de jobb karja s keze mindig tehetlenek maradtak.

Mit szenvedett a kis család ezen idő alatt s minő búsan s ridegen állt a jövő a fiatal házaspár előtt, nem szükség elmondanunk; kiki könnyen képzelheti ezt magának.

Alice mindig ott volt férje oldalán, mindig ápolta s vigasztalta, mindamellettt hogy saját szive olykor majd megtört fájdalmában.

Dolgozott, igyekezett; kimélt minden fillért, ott hol férje szükségei s kényelmei nem forogtak kérdésben; de mind hiába! csakhamar végét érte csekély készpénzének; s akár mit csinált, akár hogy törte fejét, kénytelen volt végre kis tőkéjéhez nyulni.

Milford látta, tudta, érezte hogy végbukás elé sietnek övéi, s nem tudott segíteni, tehetlen volt!

Pár hónap mulva nem tűrheté többé

czéltalan életét, s munkához fogott újra; — de minő munkához?

Érezte hogy képzelőtehetsége eltompult, gondolatai zavarosak; a legegyszerűbb levél szerkeztése órákba került annak, kit egykor lángésznek neveztek barátai! Sic transit gloria mundi!

Tehát nem maradt egyéb hátra, ha vesztegelni nem akart, mint fordítani; más szerencsésebb író nyomán járni, s e fordításokat neje tollába mondani.

De tudjuk miként díjaztatnak mai napon a legjobb fordítások is; és azért fogalmunk lehet arról mit nyert e két ember szünetlen fáradozása után.

* * *

Igy folyt le másfél év; egy nyár és két hosszú sötét tél még sötétebb Angolország óriás, gőz és füsttelt fővárosában, mint akármely más városában világrészünknek.

Ismét zöldültek a fák s bokrok London térein és kertjeiben; utczáin ismét árulgatták a szende ibolyát, az illatteljes jaczintot, a

büszke tulipánt. Olcsók voltak e virágok, és még is igen drágák ezer meg ezer embernek, kik napról napra élnek, vagy inkább tengnek e roppant háztömegben.

Elmult a tavasz lágy szellőivel, s jött a nyár; oly nyár a minő rég óta nem volt e nedves, ködös országban.

A nap sugárai égettek mint a tűz, mely mindent fölemészt, s a felhők hús ernyői, mintha végkép elvonultak volna e vidékről; hónapokig nem esett egy csöpp eső sem; még a szél is, ellankasztva a kiállhatatlan forróságtól, szenderegni látszott s nem fujt többé.

A fák lombjai elhervadtak; sűrű rétegekben hevert a por barna leveleiken, s a város némely részeiben már a viz is hiányzott.

És a forrósággal, s szárazsággal együtts jött hű kísérőjük e városba a typhus.

Eleinte kullogva a szűk, szenyés utcákban, elbujva félig rombadólt, sötét házak vagy inkább kunykókban, hol inség és bűn, nyomor és feslettség együtt laknak s rejtöz-

nek; végre emelt fővel járván a city népes utcaiban, a West-End széles térein.

Ezren meg ezren estek áldozatul ez álnok szörnynek, melyről soha sem lehetett tudni valljon hideg keze nincsen-e az ajtó kilincsén.

E bus napokban ritkán hagyhatták el London lakói házaikat a nélkül hogy temetéssel ne találkozzanak; s egy reggel, midőn a mirigy tetőpontját érte, azon házból is, hol Milfordék laktak kivittek két koporsót, London egyik kisebb sirkertjébe.

E koporsókat követték egy középkorú férfiú, alkalmasint orvos; egy körülbelől negyven éves szolgáló, egyszerü gyászruhában, s egy kis hat vagy hét éves leányka, kinek hófehér bőre s aranyfényű hajzata, éles ellentétet képeztek fekete szőröltönyével.

Midőn a kettős sír fölött a barna földhalom emelkedett, erre egyszerü kólapot eresztettek e rövid fölirattal :

Milford Arthur; harminczkét éves,

és neje

Grahame Alice; huszonhat éves.

Béke hamvaiknak.

* * *

Ez lön tehát vége e két fiatal, egykor oly reménydús életnek : szenvedés, nyomor, kínos betegség — végre a halál; s egy szerény kőlap, nem emeltetve rokonok s barátok szerető kezei, hanem egy régi, hű cseléd által, ki majdnem utolsó fillérét áldozta ez emlékre.

VIII.

August hónap első napjaiban vagyunk. és Edinburgh városában.

Itt a hőség és szárazság nem valának Julius hónapon át is oly nyomasztók, mint Londonban, és uralkodó betegségeknek hire sem volt.

Az napon, melyen Skócia fővárosába térünk vissza, bőséges nyári eső üdítette föl a természetet; s a leáldozó napnak sugárai visszatükrözvén magukat a vizesöppekben, melyek fákon, bokrokon s virágokon függöttek, tündéri fényt kölcsönöztek az egész vidéknek.

Grahame Mabel kisasszony nappali szobájában ült; ugyan azon szobában, melyben már egyszer találkoztunk vele, s melynek butorzata, függönyei, szőnyege sat. sat. tiszták voltak ugyan, de korántsem ujjak vagy fényesek.

Első pillanatra lehetett látni, hogy itt minden régi s hogy e lakás tulajdonosnője nem gondol semmit a divat változásaival s igényeivel.

A szoba közepén kerék asztalon, thea készület volt kirakva, süteményekkel s az idény gyümölcseivel.

Az ablak nyitva állt, s mellette két karosszékből ültek Mabel kisasszony s legjobb barátnője, vele egykoru özvegyasszony, ki-

nek nem sok boldog óra jutott házas életében, s ki következőleg tökéletesen egyet értve Grahame Mabellel, boldognak, boldogtalannak erősíté, hogy jobbat nem tehet az az ember, mintha sajkáját nem bocsájtja a házas élet csalfa hullámaira, hanem az aggleány vagy agglegény csendes életpályáját választja.

Mind két asszonyág kötéssel foglalatoskodott, a mellett ártatlan pletykával, s változásképen egy kis panaszszal a cselédek növekedő rosszaságán, s a drágaságon, mely szerintök napról napra aggasztóbb fokra emelkedik.

Képzelve csak, kedves Mabel kisasszony, — szólt az özvegy a készülőben lévő harisnyát egy már tökéletesen elkészülthez mérvén, mely térdein hevert — ismét egy pennyvel szállt föl a hus ára. Valóban azt gondoltam hogy Patty, azaz szakácsném, meg akar csalni; tüstént magam siettem mészárosomhoz s kérdőre vontam; de igaz, drágábban árulja most a hust, és a goromba

ember még azt merte nekem mondani, hogy meg nem foghatja miért búsulok rajta, mivel úgy is oly keveset veszek hogy nem leend reám nézve, igen érezhető a különbség.

Én mindig magam szoktam mézáróssal végezni, — felelt Mabel kisasszony bizonyos fölényvel s öntudattal, úgy mint zöldségárúsnémmal s fűszerárússal is; mai napon nem lehet a cselédekben bizni. Minden felügyelésem daczára szakácsném ez a semmirevaló Peggy egyetértve a tejes asszonynyal, még is megcsalt, minden héten legalább két pennyvel. Kénytelen voltam őt elbocsájtani s még nem tehettem jó, ügyes szakácsnéra szert. Azért bocsásson meg ha a theához való sütemény talán nem leend oly jó mint máskor.

Oh — felelt a vendég, hizelgő hangon — nem tartok ettől; önnél egyszer mint más-szor minden a legjobb s legizletesebb. Bár én is oly ügyesen elrendezett s vezetett háztartással dicsekedhetném mint az öné.

Ön tulbecsüli csekély tehetségemet, édes barátném – felelt az aggleány, feszes vonásait szerény kifejezésre kényszerítvén, de mi nem sikerült a legjobban; — én is csak körülményektől függök, bár igyekszem házamat rendben tartani. Hja! ha oly cselédet találhatnék, mint a minő apám házában volt, különösen egy: Nora, Alice-nővérem dajkája. Ez valódi kincs volt a háznál, annyit mondhatok, pedig nem vagyok könnyen kielégíthető. Csalásról szó sem volt, mindamellett hogy szegény mostoha anyám igen gyöngge kézzel kormányozta házát; aztán oly főzőné nem létezik több! a legegyszerűbb ételnek úgy meg tudta adni ízét, hogy az ember valóban azt hitte, mikép valami különös dolgot eszik. Aztán tiszta volt, s rendtartó; és ott-hon tudott maradni; esze nem járt soha mulatság után.

És hová lett e néember? kérdezé az özvegy?

Alice nővéremnél van, kit bálványozásig szeret.

Milford asszonyság Londonban lakik, nem de? valljon mit tud róla, kedves Mabel kisasszony? nekem házassága sehogy sem tetszett, hm — hm! — ha szabad őszinte véleményemet kimondanom. Milford ur szép ember volt az igaz, és kedves, udvarias modorral birt, lángésznek is mondták; de az igazat megvallva, nem sokat bizom a lángeszü férfiakban. Jó, egészséges házi ész ez a legjobb a mellett gyarapodik a háztartás.

Igaza van, kedves Burnett asszonyság, ez az én véleményem is; — szólt Mabel, kissé elpirulva, s vendége kérdését, nővére nézve, felelet nélkül hagyván. — De azt hiszem elég erős lesz már a théa; hadd szolgáljak önnek egy csészével.

Mabel fölkel; egy kis asztalkát tett vendége mellé, s azt megrakta süteményekkel s gyümölcsöcsel; aztán kitöltvén a illatos théát, ebből egy csészét hozott az özvegynek.

A leggyönyörűségesebb pecco! — szólt ez théáját keverve, s egyet egyet hörpöl-

getve a csészéből; aztán a süteményből mártogatva folytatá; hijába! önnél a rossz szakácsné is jó dolgokat tud készíteni.

E közben Mabel kisasszony is théázáshoz fogott, s a két hölgy igen kedélyesen tölté a következő félórát, evés, ivás és beszélgetés közt.

Egyszerre kocsi állott meg a ház előtt, s a két beszélgető, figyelmeztetve a zörgés által, felemelkedettüléséből kitekintett az ablakon.

Béerkocsi, pár utiládával tetején, állt a ház ajtaja előtt.

Valjon kihez érkezik e vendég? szólta Mabel, kissé kiebb hajolva az ablakon: — Barton orvoshoz az első emeletben, vagy Gordonékhez a harmadikban? — csak nem hozzám, reménylem! — folytatá, midőn a pitvarajtó csengetyűjének halk rezgése hangzott a szobába.

Feleletül ez önkénytelen felkiáltásra a szobaleány lépett be; jelentvén, hogy egy némbor, kis leánykával, beszélni kíván a kisasszonynyal.

Meg nem foghatom, ki lehet? — szólta ez kissé békétlenül.

Azt mondja, hogy Londonból jön — folytatá a szobaleány, — s hogy fontos közölni valója van, Mabel kisasszonynyal.

Talán valaki kit nővérem hozzám utasít; — felelt Mabel; — csak ereszd be.

Pár perczczel ezután éltes nő lépett a szobába; tiszta, de szegényes gyászöltönyben — kis szőke leánykát kezén vezetve hasonlóul mély gyászban.

Nora! — kiáltott fel Mabel a legnagyobb meglepetéssel — s ez? — folytatá kérdő hangon a kis leányra mutatva.

Árva unokaöcse : Éva! — felelt a némben, mély reszkető hangon.

Hogyan? tehát Alice nővérem — — ?

A sirban van!

S férje?

Egy napon haltak meg, mindketten.

Az Istenért! — miben?

Typhusban! volt a felelet.

Typhusban? — sikoltott föl Mabel.

kisasszony, a szoba legtávolabb szögletébe ugorván, meglepő hirtelenséggel — s te ide házamba, szobámba merészelsz jöni Nora! nem tudod-e hogy e mirigy ragadós?

Tudom! — hogy ne tudnám! hiszen kedves, angyali Alice kisasszonyom megkapta férjétől! — felelt Nora, kezeit összekulcsolván, s a legmélyebb fájdalomnak kifejezésével becsületes arczában. — De ne féljen semmit, Mabel kisasszony, — folytatá legyőzvéen fájdalmát, s némi megvetéssel hangjában — London jó messze van Edinburgh-tól s az uton derekasan kiszellőztettük magunkat; veszélynek többé nyoma sem lehet.

Mabel kisasszony alkalmasint átlátta ezen észrevétel igazságát; mert a szögletet elhagyta, s közelebb lépett Norához.

És Alice vagyonával mi történt? — folytatá kérdezősködését; a pénz mindig első helyen levén az eszélyes hölgy gondolatában.

Elfogyott, utolsó fillérig; — felelt Nora röviden.

Minő gondatlan vesztegetés! — kiáltott föl Mabel roszaló hangon.

E szavakra az éltés hű cseléd, kinek békétürése, még legboldogabb napjaiban is, nem volt épen kifogyhatlan, haragra lobbant, s közelebb lépvén Mabel kisasszonyhoz felkiáltott:

Ugy nézünk-e ki, én és e szegény gyermek itt, mintha bőségben, gondtalan pazarlás közben éltünk volna? tekintsen reánk, Mabel kisasszony, és piruljon szavaiért, ha kiaszott szive még fel tudja hajtani a vért arczába.

És valóban Nora velős vonásai nyomor és fáradság által élesekké váltak volt, bőre elsárgult s úgy szólván összezsugorodott s az egykor erős alak most csak csont és bőrből látszott állani; míg a kis Éva elgyöngült tagjai alig birták csekély súlyát, s keskeny halálsápadt arczában még nagyobbnak látszó szemei, oly mohó kifejezéssel függöttek az ozsonna maradványain, melyek még el nem hordattak, hogy a jószivü özvegy közelebb

intette a kis leányt, s egy nagy darab kalácsot nyomott kezébe.

Egyél gyermekem — szól, míg gyümölcsöt és süteményt egy tányérra rakott, s azt Éva elé helyhezé — valóban azt hiszem mikép pár hete már, hogy jól nem laktál.

Igaza van asszonyom; — vágott közbe Nora, — látszik, hogy ön még látni s érezni tud. Két hónapja már, hogy alig ettünk egy falat húst, s kenyérből, sajtból és egy kis tejből éltünk! az is elég gyéren jutott szegény fejünknek. S azok kik kényelemben s bőségben usznak — folytatá haragos tekintettel a théakészületre s a szoba butorzatára — még vesztegetéssel mernek minket vádolni.

Csitt Nora! — vágott közbe Mabel kisasszony, kinek nem látszott inyére lenni, hogy mindez barátnéja jelenlétében történt és mondatott, békítő hangon, mig sárga arcza narancsszinre vált: csitt; elfelejtéd kivel beszélsz; nem ismervén a körülményeket, ter-

mészetes, mikép kissé csudálkoznom kell ha azt hallom, hogy nővérem vagyona tökéletesen füstbe ment.

S ki tehet róla, Mabel kisasszony, hogy nem ismeri a körülményeket? — folytatá a szolgáló, észrevevén hogy Burnett asszonyság jelenléte csak előnyére járhat; — nem az én imádott Alice kisasszonyomé remélem? hiszen elég gyakran irt; jól tudom mert magam tettem leveleit a postára; de midőn a gazdag testvér nem felel a szegénynek, természetes hogy ez végre elhallgat, félvén hogy koldusnak tartatik. De ha ismerni akarja a körülményeket, im hallja. Apróra elbeszélek mindent.

S egy székre ereszkedvén, a nélkül, hogy Mabel kínálását várná, az elszánt némben mindent elbeszél, min Alice és Milford keresztül mentek, utolsó betegségük lélekrázó szenvedései- s inségeig; csak azt hallgatván el, hogy annyira kifogyott volt a szegény család mindenből, mikép az utolsó hetekben a hí cseléd, hosszú éveken át félre tett pénzéből

tartotta azt; s még a temetkezési költséget is ő fizette meg.

Midőn minden meg volt mondva, mély hallgatás lőn a szobában. A jószivü özvegy csendesen zokogott, Nora törülgette szemeit, míg Éva ölébe ült, vállára tette szőke fejét s picziny kezeivel simogatta arcát, Mabel kisasszony pedig komoly vonásokkal, de száraz szemekkel mélyen látszott gondolkozni.

Végre szokott száraz hangjával kérdezte :

S mi lesz most e gyermekből?

Mi lesz belőle? — felelt Nora, s lassan felemelkedett üléséből. — Mi lesz belőle? itt fog maradni, az ön, azaz legközelebbi rokona hazánál! ez természetes menhelye, ez e pillanattól fogva hona, innen nem szoríthatja ki senki — még ön maga sem Mabel kisasszony!

Gyermek az én házamnál! — sikoltott fel az aggleány — megbolondultál e? — ebből nem lesz semmi. — Én, ki nem mentem férjhez, ki első szerelmemet is legyőztem, csak-

hogy megmenekedjem a házaseslet bajai és fáradságaitól — most más ember gyermeket vegyem házamhoz? — soha?

Csak hogy e más ember önnek egyetlen testvére! — kiáltott fel Nora; s gyermeket el nem hagyni Isten és ember előtt tartozó kötelessége! — De jól van jól! — folytatá rövid szünet után halkabban s mintegy fuldokolva fölindulásában — ha ön eltaszítja magától e szegény, ártatlan gyermeket, ha elüzi házától, ha saját vérét kész feláldozni a szennyes mammonnak s az önkényesztésnek, melynek egyedül látszik élni, én fogom föl e gyermeket, én Nora, a szegény szolgáló, ki csak homloka verejtékében keresheti kenyerét! de e kenyeret utolsó falatig megosztom Évával, az elhagyott, megtagadott árvával; s megmondom minden embernek ime! e szegényesen ruházkodott, szegényesen táplált leányka, egy cselédnek felfogott gyermeke, — ez Milford Alice leánya a gazdag és büszke Grahame Mabel törvényes unokaöcscse; nemde szépen fog ez hangzani?

Oh Norám, édes Norám, ne haragudj! — rimánykodott a kis Éva, Nora öltönyébe fogódzva; — menjünk el innen, vissza Londonba; keressük föl apámat és édes kedves anyámat! — Oh be rég nem láttam őket!

Igen gyermekem; — felelt Nora, a leányka szőke fürteit simitván durva kezével — menjünk el innen! fuldokolok e háznak mirigyos légkörében; — rosszabb ez a typhusnál is! Jer, menjünk!

S a gyermek kezét megfogván az ajtóhoz közeledett.

Megállj Nora! — szólt most Mabel, ki a hű cseléd indulatos beszédét szó nélkül hallgatta volt. Nincs mit sietned; hadd beszélgessünk még kissé egymással.

Mabel kisasszony t. i. meggondolta magát. Nora szabad tért engedett fölindulásának; s elég éles esze azt sugta neki, hogy bár minő kellemetlen dolog is egy gyermek jelenléte oly háznál minő az övé, még is vannak az életben kényszerüségek, melyek alól ki nem búvhatunk, ha csak dacolni nem aka-

runk a világgal s ennek ítéletével. Ezt pedig Mabel kisasszony tenni nem akarta; nem azért mivel átlátta saját hibáját, hanem, mivel igen kellemetlen dolog a világ ellen küzdeni, és sok bajba és haragba kerül, mi elrontja az étvágyot, és zavarja az ember nyugalalmát.

Aztán nagyon szép dolog ám mikor ismerőseink, barátaink azt mondják: lám minő jótévő személy ez, ugybánik e kis árvaleánnyal, mintha saját gyermeke lenne! mig nagyon sérti füleinket, ha azt állítja a világ rólunk, hogy szívünk nincsen, fősvények, kegyetlenek vagyunk, saját vérünket kitaszítottuk házunkból, és több ily épületes dolgot.

Mind ezt tenni nem került volna Mabel kisasszonynak legkisebb erőltetésébe; de a világ által tetteiért vádoltatni ez volt az, mire nem érzett magában bátorságot, s mit ki akart minden áron kerülni.

Még is jó olykor valamire ez az annyiszor fölöslegesnek s becstelennek nyilváni-

tott világ ítélete! Héj de egészen másként cselekednék néha ez is, amaz is, ha ez ítélet nem áll előtte, s ha nem tart kissé tőle.

Most is győzött az, önzés és fösvényiség fölött!

Nem csudálhatsz Nora, — folytatá Mabel kisasszony, — hajlamaimat s szokásaimat ismerve, ha kissé megijedtem a gondolattól hogy gyermeket fogadjak házamhoz; de azért nem kell mindjárt élire állítani a dolgot; én is tudok áldozatot hozni kötelességérzetemnek, s hajlamaimat legyőzni. Kinyilatkoztatom tehát, hogy a kis Évát házamnál megtartom, s te is Nora, szolgálatomba léphetsz, mint szakácsné, ha kedved tartja. Ismered a házat; Éva a kis szobában lakhat, mely atyám idejében a tiéd volt; te pedig mellette a kamrában.

*
* * *

Igy lőn, hogy a kis Éva nagynénje házá-
nál növekedett, s hogy Mabel kisasszony
kivánsága teljesült, mivel oly jó, hű cseléd-
hez és ügyes szakácsnéhoz jutott mint Nora.

Mennyi befolyással birt ez utolsó körülmény nagylelkü elhatározására — nem akarjuk taglalgatni; olykor csekélynek látszó dolgok, sokat nyomnak a latban.

IX.

Ha Mabel zajtól, sirástól, rendetlenségtől s egyéb efféle alkalmatlanságtól tartott, midőn a kis Évát befogadta házához, családhoz, és sokkal olcsóbb áron jutott a jótékonyság dicsőségéhez mint sem gondolta.

Éva szegény, csak bú és gondban gazdag család keblében növekedett, s az ily gyermeknek úgyszólván nincsen gyermeksége, főleg ha egyedül van a háznál és szülei nem épen a társaság legalsóbb, s legneveletlenebb rétegeihez tartoznak.

Alig tudott pár szót rebegni, s ha olykor sirásra fakadt, anyja már e szavakkal csitította le :

Csitt Éva! — ne sirj! — apádnak fáj a

feje, nem szabad lármázni! ne hogymég többet szenvedjen.

S a kis leányka erőt vett magán, s elhallgatott; míg boldogabb gyermekek, kiket játékszerekkel, s csemegékkel kényesztetnek, ha sirnak és alkalmatlankodnak, annál hangosabban szoktak ordítani, minél szelidebben csitítják s babusgatják szülői vagy dajkái.

Alig tudott segély nélkül járni, s anyja már küldözgette egy szobából a másikba, valamit vinni vagy hozni beteg, tehetlen apja számára.

Míg gazdag háznál, mai napon, többnyire a gyermek áll első helyen, s körüle forog mindenki; szegény családnál a gyermek egyenlően, sőt olykor még nagyobb mértékben, hordja szüleinel a nélkülözések és nyomor terhét; még nagyobb mértékben mondtuk, mivel a gyermek teste gyöngébb és inkább van szüksége nyugalomra s egészséges kielégítő élelmezésre.

Éva ép de koránsem erős gyermek volt; lát-

szott rajta, hogy ugyszólván négy fal közt, szűken táplálva, tiszta, üde levegő, szabad mozgás és játszótársak nélkül nőtt föl.

De ő olyan volt, mint a kalitban született madár; nem vágyott jobbra, mert jobbról mitsem tudott.

Szülői szűk, szegényes szállása képezte egész világát, melynél jobbat, szebbet nem ismert.

Ő nem látott soha szép terjedelmes fákat, zöld zománczos gyepet, virágdús kertet; nem hallotta soha a csalogány vagy pacsirta énekét; nem szívta be az erdő vagy mezőnek füszeres levegőjét; nem ivott kristály tiszta forrásból; nem tudta — mi a hegy, mi a domb!

London szerényebb téreinek füstös és poros fái s bokrai, elsárgult gyep, minőt városban lát az ember, pár félig elhervadt virág egy házaló virágárusnő kosarában, a vererek csiripolása, a városi kutak langyos tisztátlan vize, s egy féreeső külváros nem épen pompás kövezete s hiányos járdái, ezek

valának a gyermek fogalmai a természet szépségeiről; mert hiszen oly különös körülmények közt növekedett, hogy még London széles és pompás utcáit és téreit, gyönyörű parkjait sem látta soha.

Mig a legutolsó mesterember vagy kézművesnek gyermekei, legalább vasárnaponként szüleikkel, valami szabadabb helyre, egyik vagy másik parkba, vagy épen falura mennek; e szegény gyermektől még ezt a csekély örömet is megtagadta a sors; mert anyja ritkán hagyhatta magában tehetlen férjét, és akkor is csak rövid időre; és a roppant város mulatóhelyei igen, igen messze estek szerény lakásuktól.

Nora is szüntelen el volt foglalva a házteendőivel; főzött, mosott, varrogatott; a kis leányka tehát csak akkor hagyta el, rövid időre lakását, mikor Nora vásárlásait tette, s a szegény gyermeket magával vitte.

Milford imádta gyermekét, s ez alig érte el negyedik évét, midőn már olvasásra, írásra, kezdte tanitgatni; és a kis Éva, habár ko-

ránsem a csudagyermek egyike levén, éles észszel és sok kitartással birt, s azért mindenben a mit tanult könnyen és hamar haladott.

Ha anyját és Norát kötni, varrogatni látta, kérte, hogy őtet is tanítsák arra, s úgy lön, hogy oly korban melyben a gyermekek többsége alig kezdik tanulni az A. B. C.-t, vagy himzötővel egy-egy ügyetlen öltést csinálni, Éva már elég folyólag olvasott, kissé írni is tudott, s kötőpálczáival s varró-tőjével oly ügyesen bánt, hogy szülői valóban elcsudálóztak rajta.

Hogy ily gyermek nénjének nem sok alkalmatlanságot okozott, természetes; és valóban az aggleány néha el is felejtette, hogy a háznál van.

Napokig nem is látta a kis leányt; mert mióta Nora szolgált nála, kiben tudta hogy tökéletesen bizhat, Mabel kisasszony csak ritkán jelent meg a konyhában; s lassankint az éléskamra kezelését is a régi hű cselédre bizta, tapasztalván hogy ez mindennel még

jobban és lelkisméretesebben bánik, mint ő maga.

Pedig ha Éva nem volt szobájában, a konyhában tartózkodott, Nora mellett; olvasókönyvével, palakötéblájával vagy munkájával elfoglalva.

A kis leány nem ebédelt nagynénje asztalánál; hanem a tágas, tiszta konyhában, hol Nora terített számára, kis asztalon míg ő maga és a szobaleány — jó becsületes cseléd, ki pár hét múlva a tűzbe ment volna a kedves gyermekért — külön ettek a nagy kerék asztalon, mely a konyha közepét foglalta el.

Hogy mind ez nem volt egészen inyére a hü néembernek, s inkább szerette volna Évát más, születéséhez illőbb helyzetben látni, azon nem lehet kételkednünk; de Nora nem csak hü, hanem eszélyes személy is volt. Tudta, hogy Mabel kisasszony a gyermek egyedüli rokona, s csak tőle várhat segílyt. Azért akár mennyire is boszantotta és sértette olykor az aggleány hidegsége és fi-

gyelmetlensége a kis Éva iránt, soha sem árulta el egyetlen szóval is felindulását.

Tökéletesen ismervén régóta Mabel kissasszony jellemét, nem ellenkezett soha szélységeivel és hajlamaival. Tudván mennyire szereti pénzét, azon volt, hogy Éva tartása minél kevesebbe kerüljön nagynénjének; de ha a gyermeknek valamire okvetlen szüksége volt, nyíltan felszólalt érdekében, s békét nem hagyott Mabelnek míg ez kérését nem teljesítette.

És Mabel mindig engedett, mert látta, hogy Nora kivánságaiban szerény; s tulajdon esze azt sugta neki, hogy csak a kikerülhetlent követeli.

A hű cseléd, midőn Londont elhagyá magával hozta volt Milfordné ruhatára s fejérműje csekély maradványait s a mig csak lehetett ebből ruházta a kis leányt; az ügyes szobaleány s maga Éva segítségével, átváltoztatván anyja öltönyeit ennek számára.

Első naptól fogva arra szoktatá Évát

hogy kis szobáját maga tartsa rendben, s tisztogatta a mennyre csekély ereje azt engedte; munkásságra szoritotta a gyermeket; ügyelt arra is, hogy el ne felejtse mit boldogult szüleitől tanult; s mikor kissé nagyobb lön, főzésre, sütésre, szóval mindenre tanította, mit csak hasznosnak vélt; és ebben józan esze sugallatát követte, ha szive olykor fájt is, és könnyek gyültek szemeibe — midőn eszébe jutott, minő egészen más nevelést és más sorsot remélt egykor a kedves kis leány számára.

Majd jobban adja az Isten; — sohajtott ilyenkor; — csak béketűrés, béketűrés!

De ha a hú cseléd nem ritkán busúlt és sohajtozott, a kis Éva nem sokára egészen otthoniasnak és boldognak találta magát új helyzetében.

Nem hogy elfelejtette volna forrón szeretett szüleit; oh nem! a korán túl eszes és gondolkozó gyermek, olykor oráig beszélgetett róluk Norával; s nem egy könyvet ejtett; de a gyermekkedély olyan, mint a ta-

vaszi ég, mely sötét felhők és eső után legtisztábban ragyog.

Ő nem érezte elhagyatva magát, mivel Nora, hű dajkája, mindig mellette volt, mindig gondoskodott róla. Talán ha savanyuarczu nagynénje több tudomást vesz róla, s a gyermek kénytelen gyakrabban közelében lenni, lassabban szokja meg új körözetét.

De úgy a hogy a dolgok álltak, minden némileg régi körülményei és régi életneméhez hasonlított; csak hogy nélkülözések és nyomor helyett, szükségei bőven kielégítettek, s a mellett több szabadsága s mulatsága is volt.

Cseveghetett, dalolhatott, ugrálhatott kénye kedve szerént szobájában, vagy a nagy tiszta konyhában; mert a szállás tágas volt, s Mabel szobái egy hosszú folyosó tulsó végén léteztek, úgy hogy hangja odáig nem hathatott.

Aztán Nora mindennap magával vitte, mikor vásárlásait tevél, mi most több időbe és járásba került, mint Londonban, szegény

szülei idejében. És e hetivásárok alkalmával, minő sok szép virágot, mennyi tyukot, csirkét, pulykát látott a kis leány! és ez mind ujság volt előtte.

Ha Nora egy-egy virágcserepet, viritó rózsabokorral vagy más virággal, ajándékozott Évának, akkor nem volt boldogabb gyermek nálánál széles e világon; ő maga vitte haza kincsét, ablakjába helyezte azt, és sok boldog perczet töltött ennek ápolásában.

Minden második vasárnap, midőn Norának szabadsága volt a délutánt és estét a házon kívül tölteni, hosszú sétákat tett Évával; télen a város szebb és népesebb utcaiban; nyáron a szép vidékben, mely Scócia fővárosát környezi.

És itt ismerkedett meg e szegény gyermek legelőször életében a természet bájaival; először szivta tiszta keblébe az üde léget, meg nem mérgezve a nagy városok miazmái által; először hevert a fűszeres gyepen és szedte annak virágait; először bámulta a tá-

voli hegyeket, a természet e nagyszerű há-
tárdombjait.

Minő boldognak érezte magát ilyenkor,
s hogy vágyott e ritka ünnepélyek után, és
számlálta az órákat, míg e boldog vasárna-
pok újra felvirradtak.

Mind ennek természetesen nagy befolyása
volt egészségére; a sovány, halvány gyer-
mekből nemsokára rózsaaarczú, gömbölyű
tagu, ép és erős leányka vált, vidám mint a
pacsirta és fürge mint a fürj; miért Nora há-
lát adott az Istennek.

Egy septemberi vasárnap estején mikor
ketten hazatértek szokott sétájokból, meg-
rakodva mezei virágokkal, melyeket Éva sze-
degetett, a hágcsón egy, körülbelől ötven
éves férfiuval találkoztak, ki ezen oly sebe-
sen haladt le, hogy majdnem összeütközött
velök.

Bocsánat! — szólt a férfiu, s tovább akart
futni; de szemei Norára esvén, megállt s föl-
kiálltott: Nora! nem csalnak e szemeim —
nem! — ez valóban Nora! — és kicsoda e

kis személyke itt? — folytatá kezét Éva álla alá helyhezvén, míg a másikkal visszahajtott nagy szalmakalapja karimáját.

De midőn a kis leány mosolyogva s pirolva föltekintett arczába nagy jámbor szemekkel, fölsóhajtott, s mintha köny lopózott volna szemeibe, kezével takarta azokat pár perczig; aztán Norához fordult újra, és kissé reszkető hangon szólt: — Ez Alice gyermeke? nemde?

Nora igent intett fejével; ugylátszott, mintha e pillanatban a szó torkában rekedt volna.

De hogyan jött ön ide e gyermekkel; talán úrnője — Milfordné asszonyság is — tevé percznyi szünet után, némi erőlködéssel hozzá, — itt van Edinburghban, látogatóban nővérénél?

Hát nem tudja tanár ur, mikép már két hónapja, hogy itt vagyok e gyermekkel, Évával, Grahame kisasszonynál; s hogy szegény Milfordné asszonyság s férje — itt ugylátszott, nem tudta tovább folytatni beszédét,

s kezével mutatta a férfinak a kis leány s tulajdon gyász öltönyét.

Az Istenért! — kiáltott föl ez, ki jól látszott érteni Nora kézmozdulatát — szót se tudtam róla! hiszen régi idők óta tudja ön, hogy reggeltől estig járok-kelek szüntelen, egy betegtől a másikhoz; s ha este végre haza érkezem, oly fáradt vagyok, hogy már ebédnél félig szundikálok, és vén gazdasszonyom egyhangu kotyogása csak úgy tűnik föl előttem, mint egy nagy, kövér légy dorombolása. De szóljon, beszéljen el mindent apróra; miként történt, hogy e szegény gyermek árván maradt a világon?

Majd máskor; — felelt Nora; — nem most, e gyermek előtt.

Tehát jöjjön hozzám holnap reggel hét órakor; hiszen csak pár lépcső van köztünk; s akkor mondjon el nekem mindent! mindent!

Eljövök, — szólt Nora; — és most Isten önnel.

Isten önnel Nora; — Isten veled Éva! — tévé hozzá, egy csókot nyomván a gyer-

mek fehér homlokára. — S avval lefelé sietett, míg Nora és Éva fölfelé haladtak.

Ki ez? — kérdezte az utóbbi kíváncsian.

Barton orvos ur; ki e ház első emeletében lakik; — volt a felelet.

* * *

Nora szavának állt; s másnap reggel, midőn Mabel kisasszony még párnái közt pihent, lement Barton orvoshoz s elbeszélte a derék embernek, ki már régi gazdája Grahame ur idejében e szállást birta, s mindig szívesen látott vendég volt a háznál, mindent a mi Alice házassága után történt.

E nap óta Éva egy hű baráttal többet számított a világon, és nem egy ártatlan örömet köszönhetett neki.

Az első s egyetlen bábu, melylyel valaha birt, egy-egy csinos játékszer, képeskönyvek, kalit szép sárga kanárimadárral, mind ez e jó barát ajándéka volt; és Éva, kinek ezelőtt fogalma sem vala ily kincsekről, gazdagnak

vélte magát, s büszke gyönyörrel nézett e csudásoknak tetsző dolgokra.

Aztán, a mi még jobb volt mindezeknél, Barton lassankint reá tudta birni Mabel kisasszonyt, kinek e nap óta kedvébe járni mindenkép igyekezett, hogy kissé több tudomást vegyen Éváról, s későbben még arra is, hogy a kis leányt naponkint szerény, de jó nevelőintézetbe jártassa.

A félévi próbatétek alkalmával Éva mindig jutalmakkal megrakodva tért haza; s ezeket előmutatva nagynénjének, pár szerény, de mélyen érzett szavakban megköszöné jószágát, s a nevelést, melyben részesült.

Mind ez, darab idő mulva, tetszeni kezdett Mabel kisasszonynak; s végre némi előszeretet támadt száraz kebelében a szép és ügyes leányka iránt, kinek későbben — ezt sugta neki szokott eszélyessége és takarékosága — majd hasznát is veheti a háznál, úgy hogy a mit nevelésére költött, ne legyen kidobott pénz.

Szabad óráiban többször hivatta magá-

hoz a gyermeket, vasárnaponkint elvitte magával a templomba; s ez ünnepélyes megjelenésekre egy egy régi öltönyét átváltoztatta Éva számára, melyben ez olykor kissé öregeesen, de mindig igen tisztán s csinosan nézett ki.

Barton ur unszolására a harmadik emeletben lakó Gardon nevü családdal ismerette meg unokaöcscsét; ámbár ő maga csak ritkán társalgott azzal, s kevés rokonszenvet érzett tagjai iránt.

Gardon ur gazdag bankárház pénztárnoka volt; meglehetősen fizetéssel; de családja számos levén, nagy takarékossgal, ha nem is nélkülözések közt élt.

Gardonné egyszerű de jó házból való és művelt nő volt, kinek anyai szívében, hat tulajdon gyermeke mellett, még hely maradt a kis árva számára is, ki benne gondos barátét, gyermekeiben pedig testvéreket s játszótársakat talált.

E kis családi körben tölté Éva ifju élete legboldogabb óráit; s Gardonné tanácsai egészíték ki némileg nevelését.

Ugy érte el tizenötödik évét, nem ismer-
vén senkit a ház lakóin s nénje kis körén ki-
vül, mely utóbbi majdnem kizárólag éltes
emberekből állt.

Mabel kisasszony, azt vélvén, hogy Éva,
szerény sorsához képest, eleget tanult, nem
járata többé az intézetbe; s tapasztalván
minő ügyes minden női munkában, midőn
rég szobaleánya férjhez ment, nem tartotta
szükségnek helyét más által kipótolni.

Minek költöttem volna annyi pénzt e
gyermek nevelésére, — gondolá — ha épen
semmi hasznát sem veszem? hadd dolgoz-
zék most kissé számomra is; könnyen elvé-
gezheti a szobaleány teendőit; minden em-
bernek dolgozni kell e világon.

Mabel kisasszony alkalmasint kivételt
tett, tulajdon személyére nézve, ez általános
szabályból; mert nem esett értésünkre, hogy
valaha munkával bajlódott volna; ha csak
a szünni nem akaró kötést ennek nem ne-
vezzük, mert más foglalatossággal nem fá-
rasztotta magát soha.

Éva a legnagyobb készséggel tölté be új hatáskörét; s oly ügyesen fogott mindenhez, hogy nem igen könnyen kielégíthető nagynénje is csak ritkán talált ürügyet panasza.

De Norára nézve másként állt a dolog; a hű némben mélyen meg volt sértve, szive leghatalmasabb érzetében, Éva iránti szeretetében. E pillanat óta Mabelt majdnem gyűlölte, és sohasem tudta neki megbocsájtani, hogy unokaöcsését, imádott Alice kisasszonyának egyetlen leányát, ugyszólván cselédi minőségbe helyezte.

Csak Éva kérései, s a gondolat, hogy ha ki tör, nem maradhat közelében, fékezheték haragját; s mindennap kérte az Istent, mutasson neki utat, módot Évát e szolgaság alól fölmenteni.

Természetes, hogy legelőbb is, ha erre vonatkozó esetlegességekről álmodozott olykor, valami jó házasság jutott eszébe; de Éva oly visszavonult életet élt; nem járt sehova, nem ismert senkit!

Gardon urnak két fia volt, s ezek az egyedüli fiatal emberek, kiket ismert, s kikkel beszélt, hanem szegények, és függésben levén sehogysem feleltek meg az eszményképnek, melyet Nora vén fejében Éva jövődöbeli férjéről alkotott magának. Aztán együtt nőttek fel ugyszólván Évával; s minden inkább jutott nekik s a fiatal leánynak eszükbe, mint egymásba szeretni.

Tehát nem maradt egyéb hátra, még a tevékeny, gyakorlati Norának is, mint várni, remélni, és a jó Istenbe bizni; mindenesetre a legjobb a mit tehetett.

Azonban az idő haladott, napok, hetek és hónapok követték egymást a legnagyobb egyformaságban; míg végre azon pontra értek a dolgok, melyből kiindultunk e lapok kezdetén; azaz Wentworth Robert levele érkezétség; melynek következtében Norának s Évának két napig annyi dolguk volt, hogy az elsőnek haragra, a másodiknak csudálkozásra, és találgatásra alig maradt ideje.

X.

November tizenötödike virradt végre, és oly hideg, ködös és sötét volt, mint e hó napjai többnyire lenni szoktak.

A kék szoba tökéletes rendben volt, mindennel ellátva, mi a várt vendég kényelmére szolgálhatott, jó pattogó tűzzel is, mely a tág kandallóban égett.

Délfelé Mabel kisasszony maga szemlét tartott Éva elrendezései fölött, és magas jóváhagyását nyilvánítani méltóztatott.

Az ebéd el volt költve, a lámpa égett a kerek asztalon Mabel nappali szobájában, s a theaeszköz készen állt.

Az aggleány a kandalló közelében ült szokott helyén, szemüveggel orrán, s kötéssel kezében, míg Éva a kerek asztal mellett a lámpa közelében varrogatott.

De ha kezei el is voltak foglalva e munkával, gondolatjai folytonosan az érkezendő vendégnél időztek; s az igazat megvallva

igy járt Nora is konyhájában, szinlelt egykedvősége mellett is; mert Mabel kisaszszonynak mind eddig még nem tetszett e tárgy fölött nyilatkozni; és sem Éva sem Nora nem tudták tulajdonkép kiért fáradtak annyira az utolsó napok folytában.

Végre kocsizörgés hangzott, az előszoba csengetyűjét erősen megrántották, s Nora lépett a szobába, bejelentvén Wentworth Robert urat, nem csekély csudálkozás kifejezésével becsületes arczán.

Wentworth úr pogyászát a kék szobába kell vitetni Nora; — szólt Mabel, vendége elébe menvén, s a csinos fiatal embernek kezét nyujtván.

Remélem szerencsés utja volt? — kérdezte az aggleány, s egy székre mutatott, tulajdon karosszéke közelében, melyen az ifju, újra meghajtván magát, helyet foglalt, és röviden felelt kérdésére.

Aztán észrevevén, hogy a megérkezett kérdő tekintetet vetett a fiatal leányra, ki szemeit alig merte fölemelni munkájáról,

egy kézmozdulattal Éva felé — folytatá : Ez unokaöcsém, Milford Éva kisasszony.

Éva arcát gyöngéd pir futotta el; leghőször életében neveztetett kisasszonynak nénye által; s felemelkedvén üléséből, természetes, szende kecsesel visszonozta a fiatal vendég tisztelgését, s aztán újra munkájához fogott.

Mabel kisasszony s fiatal vendége beszélgettek darabig, az első szokatlan élénkséggel tudakozódván Robert atyja, s ennek körülményei és viszonyai felől, míg a másik udvariasan, de elég röviden felelt kérdéseire.

Most Nora nyitott be a theával; s mig ezt az asztalra tette, s a hozzávaló süteményt rendezte el, egy-egy futó, de fürkésző tekintetet vetett a fiatal emberre, s aztán perczig nyugottak, még mindig eleven fekete szemei, a kedves Éván, ki ma, egyszerü sötétkék szőrruhájában, fehér, saját ügyes kezei által himzett gallérkával s fényes, csinosan elrendezett szőke fürtjeivel ellen-

állhatatlanabbnak tetszett a hű néember előtt mint valaha.

De Wentworth Robert nem osztozott véleményében; ugylátszott legalább; mert a Londonban növekedett, a pazar pénzaristocratia fényes köreihez szokott ifjú, alig méltanyolta egy két futó tekintetre az egyszerű hajadont, ki nénje jelenlétében, ma is mint mindig, csak akkor szólt, midőn kérdést intéztek hozzá, s akkor is ma még rövidebben, s elfogultabban mint máskor.

Olykor, ha Wentworth nénjével beszélgetett, Éva szemei, nemével a csudálkozásnak nyugodtak a szép, déli ifjún, ki választékos utazó öltözetében, és mivel, nagyvilági modorával oly ellentétet képezett, mind azon férfiakkal, kiket e szegény gyermek ismert; hogy valóban ugytetszett neki, mint-ha valami más, nemesebb csillagról ereszkedett volna le e gyarló földre; de mihelyt feléje fordult, lesütötte szemeit, míg a pir felszállt arczába; és ha megszólította, oly ügyetlenül felelt, — legalább neki, magá-

nak ez úgy tetszett, hogy sirhatott volna megszégyenülésében.

Végre tizet ütött az óra? s a londoni vendég, ki akkor szokott volt csak ebéd-től fölkelni, s estéjét megkezdeni — nem csekély meglepetésére azt vette észre, hogy új háznépe már lenyugodni készül; tehát ő is fölkel s Mabel kisasszony kíséretében fölkereste szobáját, észre sem vevén mind azt annak elrendezésében, mi Évának és Norának annyi fáradságukba került.

* * *

Mielőtt Nora lefeküdt, szokása szerint még betekintett Éva szobájába.

A fiatal leány, kit ilyenkor többnyire már ágyban talált, ma még kis tükre előtt ült, kefélvén duggazdag, gyönyörű hajzatát, és mély gondolatokba merülve.

Még fen vagy Évám? — szólt a hú cseléd, ki, ha egyedül volt növendékével, még mindig tegezte azt.

Éva kissé összerázkódott : — Oly késő

e már? rebegte aztán mintegy fölriadván valami kellemes álomból; — hiszen csak most fogtam vetkőzéshez.

Éjfélre jár az óra gyermekem; felelt Nora nevetve; ilyenkor rendesen már jó sort aludtál.

Valóban? — kétkedett a leányka; és gyorsan befonván hosszú haját vidámon fölkiáltott: — Tudod-e Nora, hogy alig bírok magamhoz jönni csudálkozásomból uj vendégünkön?

És miért, Évám?

Azért mivel oly fiatal; valóban azt hiszem még fiatalabb Gordon James-nél! — tudtam jól, hogy a várt vendég férfiu; mindig mondtam neked Nora; de úgy képzeltem magamnak, mint valami köpczös vagy tul a rendén sovány legalább ötven éves egyént, őszbevegyült hajjal, burnótszelenzével, és elefántgombos pálczával. Képzeld tehát csudálkozásomat, midőn a helyett egyszerre csak belép — — —

Hát ki lépett be gyermekem? — kér-

dezte Nora nevetve, midőn a leányka megakadt.

Szép — akartam mondani — csinos fiatal ember folytató Éva pirulva s akadozva: minő még soha sem lépte át néném küszöbét; mert hiszen jól tudod, hogy szokott vendégeink egyről egyig vének s unalmasak.

A mostaniak, igen; — felelt Nora, gondolkozva; — de az nem volt ám mindig így. Emlékszem még az időre, midőn a sárga, sovány, unalmas Mabel kisasszony, szép eleven fiatal leányka volt, szebb náladnál Éva; azt meg kell vallanom, ámbár soha sem tudtam szeretni; midőn vége nem volt a fiatal vendégeknek és hódolóknak a háznál, kik sűrögtek forogtak körüle; de kikkel ő csak mulatta magát darabig, s aztán kosarat akasztott nyakukba, nevetve, olykor gunnyal, mintha az egész csak tréfa volna. Köztök volt e fiatal urfi atyja is, Wentworth Robert ur — —

Hiszzen az az ő neve! — vágott közbe Éva, s aztán hirtelen elhallgatott.

S előtte édes atyjáé; — folytatá Nora mosolyogva; nem oly ritka dolog, azt hiszem, hogy valakit atyja nevére keresztelnek.

Oh, csak folytasd Nora, s ne ügyelj reám; valódi libácska vagyok.

Olykor, olykor, gyermekem; — enyelgett a hű cseléd : — de valóban nincs mit folytatnom. Az egész abból áll, hogy Wentworth ur is kosarat kapott, ámbár nagyon is gyanitom, hogy sokkal inkább tetszett Mabel kisasszonynak többi imádóinál, s hogy vannak mai napig órái, hol talán kissé megbánja akkori cselekvését.

Mit mondasz Nora! — kosarat adott neki de hát miért?

Mivel mindig önző volt és fősvény, a minő most; s azt hitte hogy jobban s kényelmesebben él ha férjhez nem megy.

Csalatkozol Nora! ez nem így van: ez lehetetlen! Ha szerette, bizonyosan hozzá ment volna.

Minő bölcs személyke ez az én kis Évám; — kiáltott föl Nora nevetve; — s mennyi

emberismerettel bir! azt hiszi, mindenki oly galambszivü mint ő. De mikép jutottál e bölcseséghez?

Oh hallgass Nora! ne kaczagj rajtam; — szólt Éva neheztelve, s fölkelvén üléséből; — nincs semmi bölcseségem, de nekem csak ugy tetszik, hogy ennek így kellene lenni!

Soknak így kellene lenni ez életben, gyermekem, mi nem így van! — sohajtott Nora egyszerre visszanyervén szokott komolyságát. — De azon ne törd szőke fejcskédet, folytató, Éva fürteit simogatva; s most feküdj le, kedvesem; késő az idő. Jó éjszakát!

Avval kiment az éltes szolgáló; s csendesen behuzván maga után az ajtót, mély sohajjal mormogta; minő gyönyörű pár valnék e két gyermekből!

XI.

Nemsokára Wentworth Robert egészen otthon érezte magát új körözetében, mi tizenkilencz éves ifjunál, igen természetes; mert az ember olyan mint a növény : míg a zsenge csemete, ha átültetik, hamar nő és gyarapodik új földjében, addig a terjedelmes fa, ha kimozdítják helyéből, csak igen későn, vagy épen soha sem nyeri vissza régi erejét és szépségét.

Mabel kisasszonynyal igen jó lábon állt, mondhatnók, hogy kedvenczévé lőn; ha az aggleány szive erre még elég rugonyossággal bírna; de a mint az aczélrugony elveszti erejét, ha megrozsdásodik, úgy az önzés rozsdája is már annyira beleette magát e szivbe, hogy többé nem tudott szeretni.

Mindamellet az ifju vidámsága, jószívűsége és kellemetes társalgása el nem hibázták hatásukat még e kiászott kedélyre is; s valóban azt hiszszük, hogy Mabel boldogabbnak érezte magát, mióta e fiatal vendég a

háznál lakott; legalább minden esetre szelidebb s kevésbé száraz és hideg lőn, miről Éva tanuskodhatott volna, mert sokkal ritkábban mint ezelőtt hallotta e haljóslatu szavakat: „Mikor én a te korodban voltam;“ melyek mindig hirnökéül szolgáltak valami kemény leczkzésnek.

Éva és az ifju vendég közt nem igen gyorsan haladt az ismeretség, s e két fiatal kedély sokkal idegenebb maradt egymáshoz, mintsem az ember hitte volna; minek talán két oka volt, melynek egyikét Évában, a másikat Wentworth Robertben kell keresnünk.

Mig Éva tudnillik, annyira bámulta és csudálta uj ismerőjét, ki mérhetlen távolságban látszott tőle, az ügyetlen, egyszerűen növelt leánytól állni, hogy alig mert vele beszélni; addig Robert, megszokván a londoni hölgyvilág választékos külsejét, könnyü modorát, fesztelen csevegését, és mivel nevelését, csinosnak és kedvesnek találta ugyan a szende, vidám, tevékeny te-

remtést, de a mellett oly közepszerűnek, hogy gondolatai nem sokat foglalatoskodtak vele.

Ugy járt mint mi mindnyájan nem egyszer járunk a rezedával, e legszerényebbikével a virágoknak. Jól esik szemünknek zöld, üde szine, gyönyörrel szívjuk be fűszeres, gyöngéd illatát; de soha sem jut eszünkbe azt más virágok fölé helyhezni, vagy kedvencz virágunkká tenni.

Legközelebb álltak egymáshoz, e kis háznép közt, azok, kiket a sors látszólag a legnagyobb távolságba helyezett egymástól : t. i. a szegény, éltés szolgáló, és a gazdag kereskedő egyetlen, csinos fia.

Robert és Nora nemsokára a legjobb barátok voltak; nem találkoztak soha a nélkül, hogy az ifju ne enyelgett és tréfált volna Norával, ki a maga részéről annyira megszerette a vidám fiút, hogy Éva nem egyszer, ha egyedül volt öreg barátnéjával, nevetve kinyilatkoztatta e részbeni féltékenységét, állitván, hogy Wentworth csak

hamar ki fogja őt szorítani, régi helyéből, szivében.

Ne félj semmit, gyermekek! — felelt ilyenkor Nora, vidám mosolylyal : elérték ti ott jól egymás mellett.

S aztán könnyü sóhajjal fordult el, gondolván : „minő kár, hogy e két gyermek nem akar egymásba szeretni; hiszen ugy illenek össze, mint két cseresnye, mely egy galyon termett. De Éva tul a rendén szerény, alig tud felelni mikor Wentworth ural beszél; pedig az messzi földön kereshet oly kincset, a minő az én szőkefürtű gyermekek. No de — talán csak felnyilnak egykor szemei.“

Felnyiltak biz azok, nemsokára, jó Nora de szerencséjére-e kedves, szende gyermekeknek? — ez más kérdés, melyre csak a jövő, e fátyollal fődött istennő, kinek egyik keze virágokat hint, mig a másik könyeket szór adhat kielégítő feleletet.

Wentworth, az első pár hét után, ritkán töltötte az estéket otthon; kivéven a vasárnapokat; mert Angolhonban és Scócziában vasárnap nincsenek a színházakban előadások, és csak ritka család szokott az nap vendégeket fogadni házánál, kivéven, természetesen, a rokonokat s igen meghitt barátokat.

Black és Macpherson urak a legnagyobb szivességgel fogadták régi barátjuk és kereskedőtársuk fiát, és siettek ezt a város legjobb és leggazdagabb köreinél bemutatni.

Hogy Wentworth ott a legelőzöbben fogadtatott, azon csudálkoznunk nem lehet. Személyessége mindenütt szivesen látott vendéggé tette volna, atyja gazdagsága hire nélkül is; de hogy ez utóbbi növelte becsét, ha nem is a fiatal hajadonok, de mindenetre az előrelátó mamák szemeiben, azt tagadni akarni nem birunk elég bátorsággal.

Wentworth tehát, miután a reggeli órá-

kat Black és Macpherson irodájában töltötte, haza jött ebébre Mabel kisasszonyhoz, ki kedvéért ebédóráját két órától ötre tevén át, s aztán az estéket a városban töltötte. Télben színházban, estélyekben és tánczvigalmakban, nyáron sétányokon, mulatóhelyeken, vagy lovaglással, és kirándulásokkal a szép vidékbe.

Éva és Robert tehát úgy szólván csak ebédnél találkoztak; mert az ifju szobájában reggelizett, s aztán mindjárt elhagyta a házat. De, mi tagadás benne, Éva lassankint mindinkább vágyott ez órára, mely napról napra gyorsabban szokott elrepülni; s a percz midőn Robert, elbucsuzván a hölgyektől, betette az ajtót maga után, mintha elűzte volna a világosságot a szobából, mely soha sem tetszett a fiatal leány előtt oly sötétnek és komornak, mint akkor.

Mióta Éva nem járt többé az intézetbe, nénje asztalánál ebédelt, mi ezelőtt nem egyszer terhére esett neki és számtalanszor vágyott vissza a konyhába, a jó Norához;

hol cseveghetett, nevetetett, kedve kénye szerint, és sokkal jobban találta magát mint szemközt Mabel kisasszonynyal, kivel beszélgetésről szó sem lehetett, s ki előtt mindig elfogult és hallgatag volt.

De mióta hárman ültek az asztalnál, más-ként állt a dolog. Robert elbeszélte a hölgyeknek, hol töltötte tegnapi estéjét, leírta a játékszini előadásokat, s az estélyeket, melyeken jelen volt; nevetve bírálta meg a fiatal szépségeket kik ott tündököltek, elősorolta fényes öltözetüket, tréfált, s nem egyszer még a feszes Mabel kisasszonyt is megnevetette, s egy egy, — kissé ügyetlen, tréfát — csalt ki keskeny ajkaiból.

Éva azalatt csendesen ült, szemközt vele, Mabel bal oldalán.

Ha a többi kettő nevetett, olykor üde ajkai körül is mosoly lebegett, s szemeiben egy-egy villáma a jó kedvnek lövelt föl; de szólani ritkán mert és akkor is csak halkán, és némi rátartással; főleg ha tekintete Robertével találkozott.

Minő kár, hogy egy kis életet és bátorságot nem önthet az ember e szép márványszoborba; — gondolta olykor az ifju; — mennyire szeretnék Pigmalionna lenni! de e vén sas itt mellettem, mindig köztünk van, s úgy látszik, halálra ijeszti a kis gerlét.

Hanem az ily gondolatok csak futólag villantak át elméjén, s mikor a fényes társaságokban a vigak legvigabbika volt ismét, Éva tiszta, szende képe, visszavonult, s helyet engedett a választékos, elmés, könnyeden társalgó hölgyeknek, kik, vagy saját szivük sugallatát, vagy egy előrelátó mama tanácsát követvén, nem igen vonakodtak attól, hogy a fiatal, szép és főleg gazdag angollal kaczerkodjanak.

Ha vasárnap otthon tölté az estét, többnyire komolyabb beszélgetés volt napirenden, vagy Robert zongorához ült, és szép fiatal, a legjobb mesterek által kiképzett tenorhangjával, valami hymnust vagy egyéb szent dalt énekelt; mert az angol és scót nép, vasárnap még a világi zenét is kerüli.

Ezek voltak legboldogabb perczei Évának! a tágas szoba legsötétebb szögletében ült, alacsony széken, összetett kezekkel, s lelkébe szivta, ugy szólván a gyönyörű hangokat, melyek előtte még az ujság egész varázsával birtak; mert csak igen ritkán lőn eddig alkalma zenét hallani.

Gordonék — kiknek háza az egyedüli volt, hová Éva járt, — nem valának elég gazdagok leányaikat zenére taníttatni, mire egyébiránt egyike sem mutatott nagy kedvet, vagy képességet; és színházat, tánczvigalmakat, hangversenyeket, s egyéb ily helyeket, hol zenét hallhatott volna, csak nevéről ismerte a szegény árva; templomban, és utczán, midőn egy csapat katonaság vonult el tábori zenével, vagy valami szegény vak ember hangoztatta orgonáját, ismerkedett csak meg ez élvvel.

Minő hatással birt tehát Évára Wentworthnak valóban mesteri éneke, képzelhetjük. Ugy tetszett neki ilyenkor, mint-ha az ég nyitva állana előtte, s az an-

gyalok szava hívná őt a mennyei boldogság élvezetére.

Midőn ez először történt, Wentworth, miután darabig énekelt és zongorázott, fölkel, s Évához közeledvén megkérte, hogy foglalja el helyét, s szerencséltesse egy kis zenével.

Éva, mintha hirtelen fölébredne mély álomból, összerázkódott; aztán fölemelvén az ifjuhoz nagy, még könnyekkel telt szemeit, egyszerűen, de önkénytelen sóhajjal felelt :

„Nem tudok sem zongorázni, sem énekelni!“

Wentworth meghajtotta magát, szó nélkül, de Évának úgy tetszett, mintha némi megvetéssel vegyült meglepetést olvasna ki az ifjú vonásaiból.

És a szegény leány először életében a megszégyenülés fájdalmas nyomását érezte szívében, s a keserű gondolat : — Oh! miért nem tanítottak engemet egyébre is mint csak munkára! — futott át először elméjén.

Először de nem utoljára! — mert ha rajzolásról, festészetről volt a szó, meg kellett vallania, nem csak, hogy nem tud hozzá, de azt is, mikép soha sem látott szebb és becsebb képeket mint a minők nénje szobájában függöttek; ha valami könyvet, vagy költeményt emlegetett Wentworth a beszélgetés folyamában, azt nem ismerte, nem olvasta; ha operát, vagy szindarabot hozott elé, ő nem látta, sőt soha életében nem volt színházban; és száz meg száz ehez hasonló tüszurás sebzé, mely nem egyszer inkább fáj a törszurásnál.

Igy teltek a hetek és hónapok! s végre elmúlt a tél, helyet engedvén a tavasznak; ragyogó napfényével és lágyszellőivel.

Egy reggel Wentworth Robert, midőn az irodába készülvén, kesztyűt akart felhuzni, észrevette, hogy ennek gombja lefeszlett, s megrántotta a csengetyűt, melynek rezgése Norát szokta szobájába szólítani.

De ma kivételkép még kétszeri csengetésre sem jelent meg az öreg cseléd.

Az ifju tehát gondolván, hogy el van foglalva, s nem hallotta csengetését, a kesztyűjével kezében, elhagyta szobáját, hogy keresse föl Norát.

A konyhába tekintett, de ott nem volt senki; kivéve a vén, kihizott macskát, mely a tűzhely előtt összegöngyölve, csendesen szundikált.

Tovább menvén a hosszú, kissé sötét folyosón, félig nyitott ajtóhoz jutott, melyen át a tavaszi nap fényes sugárai arany szalagot vetettek a folyosó sötét tölgy deszkázatára.

Ez talán Nora szobája — gondolá magában, — meglehet, hogy itt kapom.

Behaladt tehát a nyitott ajtón a szobába, mely szintén üres volt; de első tekintetre észre vette, hogy csalatkozott, és hogy ez nem lehet a Noraé.

A legnagyobb egyszerűség, és majdnem szegényes butorzat mellett is, oly kellemes benyomást tön e kis hézag az ifjúra, hogy nem tudott mindjárt elválni attol.

A falak fehérre voltak csak meszelve, de oly fényesek, oly tiszták, mintha carrárai márvány lemezzel birnának. Az ablak előtt, és a kis, fehér párnás vasnyoszolya körül, mely az egyik szögletet foglalta el, csinosan kötött függönyök folytak le, könnyü felhők-ként. A deszkázat, ámbár sem befestve, sem kiviaszolva nem volt, szinte fénylett tisztaságában. Az ablakpárkányon néhány virág-cserép állt, gondosan ápolva, s egy kalitka, kis, sárga, bósás kanárimadárral, mely vigan ugráncsolt, és trillázott szűk palotájában; s az ablak előtt dolgozó asztal, festett fából, és náddal font karosszék és zsámoly.

E szoba nem lehet másé mint a kis Éváé; — kiáltott fel Wentworth: — Mintha látnám ott, a dolgozóasztal előtt ülni, munkájával elfoglalva, lesütött szemmel, s gazdag aranyfürtői által félig elleplezett arczczal. Minő jól találja magát az ember e szerény hézagban! Még a levegő is üdébb itt mint máshol; mintha valami tisztább szellem uralkodnék az egész fölött!

Az ifju elhallgatott és csak gondolataiban folytatá magán beszédét :

Hogy pirulna a kis leány, ha most egyszerre belépne! — valjon szeret-e velem társalogni vagy nem? — soha sem tudtam e fölött tisztába jöni! — annyit mondhatok, hogy én jobban szeretek vele beszélgetni, mint az egész sereg hölgygyel, kikkel a világban találkozom. Pedig keveset tanult, sok ember miveletlennek hinné, de az nem úgy van; nem bir a műveltségnek külső mázával, s csillogó fillengjeivel; de lelke, kedélye, fölér ezer mással, s esze éles, elméje fogékony; be hamar képződnek ki más körülmények közt — s minő szép, minő boldogító föladat volna e gyémántot gyöngé kézzel ápolni, míg teljes fényében ragyogna!

Bár atyám uram nem kapkodna annyira pénz után, vagy az a vén, sasorru, pácza alaku Mabel kisasszony, kit atyám még mindig junói alakban lát maga előtt, ha, ha, ha! — nem lenne oly fösvény és pénzének egy részét adná e kis rózsabimbónak — —

Ah! — kiáltott föl egyszerre egy fiatal, félig reszkető hang; — és midőn Wentworth, felriadva gondolatiból, megfordult, Éva állt az ajtó küszöbén, reszketve mintha kísértetet látna, s nem tudván belépjen-e a szobába, vagy fusson, menhelyet keresni Noránál vagy nagynénje szárnyai alatt.

Bocsánat Milford kisasszony — szólt az ifju a leány elébe menvén, de maga is érezvén, hogy a pir fölszáll arczába — ha e szentélybe lépni merészeltem. Norát keresve ide jutottam; magam sem tudom miként; s ha nem birtam tüstént elválni e kedves hézagtól, vádolja önmagát, miért tevé azt oly igézővé!

Ön csak enyeleg velem, Wentworth ur! — felelt Éva, összeszedvén magát; — nem látok semmi vonzót ez igénytelen szobácskában. De mit kívánt Norától? ő nincs itt-hon; talán kipótolhatnám helyét.

Oh csak kesztyüm gombját akartam fölvarratni; — szólt Wentworth még mindig némi zavarban; de az nem sürgető; későbbben is reá ér a jó Nora.

Mindjárt fölvarrom én; de jöjön velem a nappali szobába; dolgozóladácskám ott van.

Evvel Éva elhagyván a szobát, Wentworth kénytelen volt őt követni.

Minő ügyesen mutat nekem ajtót, a kis tündér, — gondolá, míg szemei az előtte haladó leányka kecssteljes alakjában gyönyörködtek; — senkisémet tehettem volna természetesebb és udvariasb módon; mert a mit dolgozóladácskájáról mondott, abból szó sem igaz; hiszen ott, kis asztalán, egész fegyvertárát láttam az ollóknak, tűknek s egyéb varróeszközöknek.

A gomb felvarratott, s Wentworth távozott irodájába; de aligha az nap nem lebegett olykor szeme előtt, a száraz számok helyett, egy szép szőke fő, nagy, jámbor kék szemekkel, s üde ajkakkal, melyek nagyon is bájosan tudtak mosolyogni.

* * *

Máskor, pár hónappal ezután, július elején, Wentworth, korábban a szokott óránál térvén haza az irodából, midőn szobája felé

haladott a hosszú folyosón, egyszerre szemközt találta magát Évával, ki épen szobájából lépett ki, kalappal fején és napernyővel kezében.

Hová oly sietve Éva kisasszony? — kérdezte az ifju, utját állván a leánykának, ki egyszerű kék mousseline ruhájában, és fehér szalagos szalmakalapjában oly üdén nézett ki, mint az ujonnan leszakított ibolya.

Falura, Wentworth ur; — felelt Éva; — hol a szabadban ebédelni s késő estig mulatni fogunk. Oh! hogy örülök e kirándulásnak!

S kivel megyen falura, ha szabad kérdeznem? alig hiszem, hogy tisztelt nénje ily mulatságra adja árva fejét.

Néném? — felelt Éva csintalan mosolylyal! — fogadni mernék, hogy soha életében falun nem volt; nem is képzelhetem őt mezőn vagy erdőben. Én Gordonékkal megyek, kiknek egyik rokona, nem messze innen falun lakik. Épen szénát gyűjtenek; oly vigak leszünk mint a pacsirták.

És kik azok a Gordonék, kikkel oly jól fog mulatni?

A család, mely e ház harmadik emeletében lakik.

Bár ismerném, s én is részesülhetnék e kirándulásban, melyet ön, Éva kisasszony oly bájos szinekkel fest. Mutasson be Gordonéknak, s vigyen el engem is magával; hű lovagja leendek, kész önt védeni minden lehető és nem lehető veszélyek ellen.

Én, önt bemutatni? soha sem merném ezt tenni!

Kitől fél? szóljon igazat: tőlem-e vagy Gordonéktól?

Mindkettőjüktől; — felelt Éva nevetve, s kipirulva mint a tavaszi rózsa. — Hanem sietnem kell, nem szabad őket várakoztatnom. Isten önnel.

Azt hiszi, hogy oly könnyen szabadulhat tőlem, Éva kisasszony! — kiáltott föl Wentworth, karját nyujtva a leánynak, ki mellette el akart suhanni; — hadd vezessem föl legalább, a meredek hágcson; s ha ez is-

meretlen család feje — mert csak van feje — nem bir a Meduza fő tulajdonával, magam vezetem be saját érdekes személyemet, s meglátja : én is a víg pacsirták közé fogok tartozni.

Evvel elsietett Évával; s betekintvén a konyhába, hol Nora foglalkozott : Ha haza nem jönék ebédre, — így szólt — ne busuljon Nora, s mondja meg Mabel kisasszonynak, hogy ma annyira el vagyok foglalva, mikép nem is érek reá ebédelni. És most siessünk Gordonékhez.

Ugy látszik, hogy Gordonné — mert Gordon maga el levén foglalva irodájában nem vehetett részt e kirándulásban — épen nem hasonlított a Meduzafőhöz; mert Wentworth ki vitte szándékát, s engedelmet nyert részt venni a tervezett kirándulásban.

A kis társaság, mely Gordonnéból, három leánya és két fja, Évából és Wentworthból állt, pár percz mulva két bérkocsiban ült, mely a ház előtt várt, és nem sokára kün a szabadban találta magát.

Gordonné rokona, férjével együtt, a legszívesebben látta vendégeit, s bőséges reggeli után, a fiatalság elhagyta a házat s ki ment a tágas rétre, hol a szénagyűjtők teljes munkában voltak.

Wentworth vidámsága és előző modora, csak hamar megnyerte a sziveket, s félóra mulva az egész kis társaság oly barátságos lábon állt vele, mintha évek óta ismerték volna egymást; Évát kivéve, ki le nem tudta egészen győzni elfogultságát, mindamellet, hogy Wentworth szavának állt, s hű lovagként mindig oldala mellett volt.

Öt óra tájban a társaságnak éltesebb része is kijött a rétre, hol a lekaszált fűven ülve, vidám tréfák és nevetés közt költötték el az egyszerű, de mindenki által gyönyörűnek talált ebédet.

Wentworth Éva mellett ült, és hiven szolgálta, mint a régi idők apródjai szolgálták úrnőiket. S Éva lesütötte szemeit, pirulva s olykor akadozva felelt enyelgő beszédjére, de mindamellet oly boldognak

érezte magát, mikép azt hitte, hogy a menyországban sem lehetne boldogabb.

Hányszor gondolt vissza később, midőn a sötét felhők összevonultak feje fölött, e tiszta boldogságban ragyogó napra, e fénypontjára gondteljes életének, minőt csak első ifjuságunk tavaszában élvezhetünk teljes mértékben!

Este felé, midőn a harmat le kezdett szállni a rétre, visszavonultak a falusi lak kertjébe, tele dusan termő gyümölcsfákkal és tarka, illatteljes virágcsoportozatokkal, melyek közt a fiatal vendégsereg, a házinő engedelmével, nem csekély rablást vitt véghez.

Wentworth gyönyörű bokrétát gyűjtött Éva számára, s a hogy leszakította a virágokat, azoknak értelmét, a keleti virágnyelv szerént, magyarázta meg a leánykának, ki mellette járt.

Midőn már tele voltak kis kezei a legszebb virágokkal, egy csoportozathoz érkeztek, mely csupa Héliotrop-ból állt, s kedves illatával megtöltötte a léget.

Ó! ez kedvencz virágom! — kiálltott föl Éva; — és minő dusan terem itt, minő illatteljesek kelyhei. Szakitson le egy ágacskát Wentworth úr, mind két kezem tele van, de haza nem vihetem bokkrétámat Héliotrop nélkül.

Wentworth pár ágacskát leszakított s oda nyújtotta Évának; ki folytatván előbbi beszélgetésöket kérdezte; — s e virágnak mi az értelme a virágnyelvben?

Szeretlek! — felelt az ifju, oly tekintettel, mely hevesebben dobogtatá Éva szivét, mig hosszú pillái elfödtek szemeit.

Éva! hol vagy? indulnunk kell! — kiálltott föl egyszerre pár fiatal hang.

Éva megfordult, és ifju barátnéi elé sietett, mint a zerge, mely a vadászt pillantotta meg.

XII.

E nap óta Wentworth kevesebbet járt a világba és sokkal gyakrabban töltötte az estéket otthon, Mabel kisasszony théa asztala mellett.

Ez nem tünt föl az aggleánynak, mivel e szakában az évnek, nem igen folytak a városban nagyvilági multságok. Aztán ritkán csudálkozunk azon minek örülünk; s Mabel szerette ha fiatal vendége társaságában lehetett; — talán atyja kedveért, kihez meglepően hasonlított.

Van a legszárazabb szivnek is egy-egy frissítő forrása, mint Afrika homokpusztájában is léteznek zöld oázok; csak nehéz reájok akadni!

Ha Mabel kisasszony szerette e változást a nélkül, hogy sejtené okát, Nora teljes szivből örült annak, épen mivel igen jól tudta minek tulajdonítsa.

Meg kell vallanunk mikép Nora, ötven éve, józan esze és nem csekély tapasztalása daczára, egy idő óta nagyon is fellegvárak építésére adta magát.

Nincs az a tizenhat éves leányka, ki a jövőt oly rózsza fényben látná, s annyit álmodna szerelem s házasságról, — feledve a valóság rideg légkörét, — mint a jó

Nora, mióta Wentworth Roberttel egy föld alatt lakott.

Tudjuk mennyire szerette Évát, mennyit busult a majdnem szolgai álláson, melyet ez, nagynénje házában elfoglalt; s tudjuk azt is, hogy e részben egyedüli reményét valami jó házasságba helyezte, mely által Éva azon fokára az emberi társaságnak emelkedhetnék, melyen szülői egykor álltak.

Ő az Isten ujját látta azon, majdnem lehetlennék vélt, körülményben, hogy jó családból való, gazdag fiatal ember, Mabel kisasszony, a vén, fősvény, a nagy világ által rég elfelejtett leánynak, házához jó lakni; s hogy e fiatal ember a mellett még szép, jó és művelt is, a gondviselés valódi áldásának tartotta.

Hogy Wentworth elébb utóbb Évába, e szép elrejtett virágba fog szeretni, hogy feltalálandja egykor a kincset, mely mellette rejtőzik, azon perczig sem kétkedett: — Hiszen van szeme, füle, szive — gondolá magában, és az örök Isten oda fen, az árvák

és gyermekek Istene, majd elintéz mindent a legjobban!

De hogy talán legjobb lehetne Évára nézve, ha Wentworth nem szeret belé, az eszébe sem jutott a jó néembernek.

Igy van ez mindig óhajításainkkal s epe-déseinkkel; azt hiszszük, hogy az a legjobb a mire vágyunk, miért imádkozunk, elfelejtvén, egyszer mint máskor, hogy az Isten szeme éles, messzelátó, míg mi olyanok vagyunk mint a vakondok, ki sötétben dolgozik s igyekszik, nem látván célját, nem sejtvén a legyőzhetlen akadályokat, melyek utjában támadnak.

Igy Nora is örült ott, hol sirnia kellett volna, és segített, a hol szeretett növendéke kedvéért, akadályokat kellett volna elégör-díteni.

S mit mondjunk Éváról, a szende, kedves gyermekről, kristály tiszta szívével, s becsületes, egyszerű jellemével?

Éva boldogsága, a következő hetek és hónapok alatt, olyan volt, mint a minő az

angyaloké lehet, fön a kék, fényes mennyországban, hol szeretünk szenvedély nélkül, és nincs múltunk és jövőnk csak jelen, mi nem mulik hanem megmarad örökkön örökké!

Ő nem álmodott rózsafényű jövőről, házasságról, nagyvilági élet és gazdagságról, mint Nora; s még azt sem kérdezte: Valjon Robert szeret-e engemet? s én szeretem-e őt? — Oh nem; ő csak gyönyörködött jelenlétében, nyájas szavaiban, szivrázó énekében, sötét szeme mély, megható tekintetében, s nem kérdezte soha: Mi volt tegnap, mit hozand a holnapi nap?

Évára nézve e hetek és holnapok, hosszú fényes, kimondhatlanul boldog jelenné váltak.

Bár e szép jelen nem mult volna el soha!

Nagy részben Wentworth Robert szívében is úgy álltak a dolgok; mert daczára annak hogy a nagy világ közepén növekedett, még is szive, kedélye tisztán s ifjun maradtak, mert egy szerető atya gondos,

fáradhatlan szeme örködött fölötte szünet nélkül.

Robert nem volt azon ifjak egyike, kik, alig kilépve a gyermekszobából, már vének, fáradtak, elfásultak; kik megunják az életet mielőtt igazán ismernék; kik a valódi érzést szégyennek tartják, de érzelgésben, nyavalyás világ fájdalomban gyönyörködnek, s kik nem tudnak szeretni, hanem csak szerelmeskedni.

Pedig a kettő közt, de nagy a különbség!

Hamar felnyiltak tehát szemei Éva valódi becsére, s kedvességére nézve; ő is boldognak találta magát közelében, mindamellett, hogy e szende virág nem birt a nagy világ fénymázával; s ő is nem egyhamar kérdezte saját szivétől: Szeretem-e e tiszta angyalt?

Ha a sors most választja el egymástól e két fiatal szivet, talán soha sem jó egyik is, tökéletesen tisztába érzései fölött; és a boldog idő, melyet egymás közelében töltöttek,

meglehet késő öregségig fényes, gyönyörtelt, mennyei álmoként marad csak emlékezetükben.

De másként akarta a gondviselés; és a szép álm helyet, tért engedett a valóságnak, — földi örömei és földi fájdalmaival; — mert ez életben csak egyes tekinteteket szabad vetnünk a mennyország nyitott kapui felé.

* * *

Egy délután, tiszta de hűves octoberi napon, Éva kis szobájában ült, szorgalmasan varrogatva.

Gondolatai messze távol voltak az aczél-szin selyemruhától, melyet ügyes kezei nagynénje számára készítettek, s nem egyszer mosoly lebegett ajkai körül, s fiatal ezüst hangja, valami Wentworthtól hallott, dalra fakadt.

Még mindig dolgozol gyermekem? — szólt az öreg szolgáló, a szobába lépven; — mire Éva felugrott székeről.

Hogy lehet így megijedni a semmin,

Évám! — folytatá Nora nevetve, s egy csókot nyomva a leányka homlokára; — hiszen csak én vagyok, s nem valami rabló vagy gonosztévő! Hol jártak gondolataid? úgy látszik elég messze e kis hézag és saját személyemtől.

Magam sem tudom hol, jó Norám; — felelt Éva, elpirulva; — de valóban nem hallottalak.

Hagyj föl ez örökös munkával Éva; s eregyj kissé föl Gordonékhez; talán rövid sétát tehetnél egyikkel vagy másikkal a leányok közül; már két napja, hogy el nem hagytad a házat.

Lehetetlen, édes Norám! — felelt Éva; — jól tudod, hogy néném holnapután ebédre van híva Herbert bankárhoz, s ez alkalommal uj ruháját akarja fel venni; ez pedig, a mint látod, még félig sincsen készen.

Tudom, tudom! ő mulatni megy, vénsége daczára, s neked itthon kell ülnöd, s dolgoznod számára, mint a rabszolgálnak.

Pedig unokahuga vagy, s illő helyed mellette volna, akár itt hazánál, akár a világban! — No de béketűrés; az Isten talán jobban adja nemsokára!

Csengettek! — szólt Éva félbe szakítván az öreg szolgáló beszédét; — menjek-e ajtót nyitni?

A világért sem; majd megyek én; — volt a felelet.

Nora elhagyta a szobát, s nem sokára azután léptek hallatszottak a folyosón, mint ha többen jönének, valami terhet hordozván.

Mi az? — mi történhetett? — kiálltott fel Éva; s munkáját kiejtvén kezéből, az ajtóhoz rohant és felrántotta azt.

Épen e perczben két ember jött az előszobából a folyosóba, soroglyán hozván Wentworth Robertet, ki halálsápadtan, behunyt szemekkel s vérbeborított arczczal feküdt azon, míg pár fiatal ember s egy élte-sebb férfit, alkalmasint orvos vagy sebész, követték őket.

Évában meghült a vér, szive megszűnt

dobogni, s hófehér arczczal, merev vonásokkal s tágra nyílt szemekkel, állt ott, inkább kőszoborhoz mint élő lényhez hasonló.

Most Mabel kisasszony és Nora siettek ki a nappali szobából, Wentworth lakása felé intézvén lépteiket.

Mit vesztegelsz itt, Éva! — hangzott a vén leány kemény szava; — siess; készíts el mindent mire a sebésznek szüksége lehet. Istenem! be gondatlan a fiatalság! s mennyi bajba hoz bennünket, haszontalan merészsége által! mozogj már egyszer Éva! — folytatá a leány karját keményen megrántva s aztán sietve tovább haladott.

De Éva nem mozdult; úgy látszott, hogy nénje szava elhangzott füle mellett a nélkül, hogy azt hallotta volna.

Most Nora közeledett, visszatérvén Wentworth szobájából.

Szegény gyermek! — szólt halkán sajnálkozó tekintetet vetvén Évára, kinek szeme lassan, s kérdőleg fordult feléje.

Jer, gyermekem! — folytatá, kezét Éva

karjára tevén; — Robert urnak szüksége van segítségdre.

Robertnek — szüksége, reám? — re-
begte a szegény leány, lassankint magához
térve; — tehát él! nem holtteste volt az a
mit láttam! Oh Nora, Nora adjunk hálát Is-
tennek! — De szólj, — folytatá rövid szü-
net után, — mit tehetek, mibe segíthetek?
siessünk, ne késsünk perczig is!

Itt Évám! szakítsd keskeny szalagokra
e lepedőt; a sebész urnak szüksége van
ezekre, a bekötésre; Robert ur lebukott lo-
váról, s eltörte lábát.

S a vér, mely arczát borította, — hon-
nan jött e vér?

Ó, az semmi, csekélység! — éles kő fel-
törte homlokát; ez az egész. — De most
mennem kell, siess a kötelékekkel.

Éva reszkető kezekkel végezte munká-
ját, s aztán, Norának vitte a szalagokat —
kit a konyhában talált, elfoglalva előkészü-
letekkel a bekötésre.

Most eredj szobádba Éva; — szólt az

öreg cseléd, — s ne aggódj. Én bemegyek Wentworth urhoz, a sebésznek segíteni a bekötés alatt; s aztán hozzád jövök, s mindent elmondok neked.

Éva gépileg engedelmeskedett; s ágya mellett térdre esvén, fejét a párnákba nyomta, hogy eltompítsa zokogását.

XIII.

Négy hét mult el e nap óta; s a fiatal emberrel, kit utoljára eszmélet nélkül s vérbeborított arczczal láttunk, most egészen új körözetben, kissé halványan ugyan, de különben jobbuló egészségben találkozunk.

Mabel kisasszony nappali szobájának ajtaja nyitva áll, s a mellék szobában, ódivatu butorokkal ellátott, tágas és lakályos hézagban, kényelmes pamlagon hevert Wentworth Robert, mosolygó arczát Éva felé fordítva, ki mellette, alacsony széken ült, nyitott könyvvel térdein, melyből, ugy látszik, fen-

hangon olvasott volt, a beteg, vagy inkább lábbadozó ifju multságára.

A kandallóban jó tűz égett, a novemberi nap kissé halvány sugárai behatottak a fehér függönyös ablakokon, s vidám tekintet kölcsönöztek a csinosan rendezett, virágokkal földiszitett szobának, melyben Éva szépítő keze nyomai félreismerhetlenek valának.

E szoba régibb időkben Éva nagyanyja, Grahame asszonyságnak elfogadó tereme, vagy a hogy most nevezik : salonja volt; de mióta Mabel egyedül lakta a régi szállást, zárva tartatott, mert az aggleány azt találta, hogy igen tágas, és igen sok fűtést kíván, miért, főleg télben, mindig a kisebb mellékszobában tartózkodott.

Most azonban, midőn Wentworth elhagyhatta ágyát, s mankón kezdett járni, fiatal kedvence számára rendbe hozatta a rég elhagyott hézagot, hol ez közelében, és még is egyedül lehetett, s hol, ha kedve tartotta, fiatal barátai s ismerői látogatásait elfogad-

hatta, a nélkül hogy ez Mabel kisasszony-
nak terhére legyen.

Wentworth lábtörése hamar meggyó-
gyult; fiatal egészséges vére, béketűrése és
Nora gondos ápolása, segítvén nagy mérték-
ben a sebész ügyességén; s már a negyedik
hét folyamában engedelmet nyert hálószo-
báját, a nappali órákban, a számára elkészült
salonnal fölcserélni; mit tenni nem késett,
mert reménye lehetett ott Évával találkozni,
kit három hosszú hét óta nem látott.

Szerencséjére Mabel kisasszony jelen nem
volt, midőn, Nora és mankói segítségével,
elérte e szobát, hol Éva dobogó szivvel és
akadozó lélekzettel fogadta azt, kitől gon-
dolatai hetek óta pillanatra sem távoztak,
kiért annyi könnyet ejtett, s annyi buzgó
imát intézett Istenhez, ki kezében tartja
sorsunkat.

Éva! — kiáltott föl, megállván a szoba
küszöbén, mig a szép leány pirulva elejébe
sietett s mindkét kezét oda nyujtotta az if-
junak! — Kedves Évám! Végre ismét látom

önt! Beh hosszú volt e három hét! hosszú és sötét! még a jó Nora anyai gondoskodása mellett is, — folytatá szives tekintettel a hű cselédre, ki mosolyogva rendezte a pamlag párnáit. — Egyedüli fénypontjai a hosszú napoknak azok valának, midőn Nora a virágokat átadta, melyeket ön küldeni elég szives volt. Higyje el Éva! e virágok többet használtak nekem a sebész minden ügyességénél.

Bár ugy volna! rebegte Éva elfogultan de még is oh! minő boldogon! — hanem ne álljon oly sokáig, Wentworth ur; ez árt-hatna; támaszkodjék reám s menjünk a pamlagig; lám minő ügyesen rendezte el Nora a párnákat.

Wentworth Éva segítségével a pamlagig haladott; s miután Nora elhelyezte betegét, tört lába alá párnát tett, s mankóit közelében egy székhez támasztotta, elhagyta a szobát.

Éva és Wentworth egyedül maradtak; s hogy töltötték a következő félórát, azt min-

denki, ha valaha ehez hasonló helyzetben találta magát, könnyen képzelheti. Midőn mi — irói minőségben természetesen láthatlanul — lábhegyen ismét belopózunk hozzájuk, Wentworth két keze közt tartotta Éva bal kezét, míg a leány kissé elfogult arcza, boldogság és szemérem rózsafényében uszott, s könnyek csillogtak lesütött szemében.

Éva! szeretett Évám! — kiáltott föl az ifju, mély, valódi érzés kifejezésével szép vonásaiban, s rezgő, szívhez szóló hangon, — feleljen, csak egy jellel, szeret-e? szeret-e csak kis részével azon szerelemnek, mely engem önhez vonz — ellentállhatlanul!

Éva hallgatott; ha élete függne egyetlen szótól nem tudta volna azt kiejteni; de a rózsafény arczán égőbbé vált, s jobb keze, mintegy öntudatlanul, a virágokkal kezdett játszani, melyek a pamlag közelében, ószerű virágtartóban, kis asztalkán álltak.

Ön hallgat? — folytatá Wentworth, rövid várakozás után, — meg nem akarja

szüntetni a bizonytalanság kinját, melynek áldozatja vagyok? kérem önt Éva, feleljen : szeret-e ?

A kis kéz, mely a virágokkal játszott, egyszerre kirántott ezek közül kis heliótrop ágacskát, s azt lassan, mintegy ellentálhatlan varázserő által kényszerítve, oda nyujtotta az ifjunak, míg a szép, égő arcz még inkább elfordult tőle.

Wentworth kezébe vette a virágot, s kérdő, kétkedő tekintetet vetett a leányra; egyszerre, mintha villanyerő odavarázsolta volna, előtte állt azon percz, a falusi, virágdús kertben, midőn Éva kérdésére : valjon mi értelmet tulajdonit a virágnyelv a heliótropnak, azon egyetlen szóval felelt : szeretlek! s az odanyujtott ágacskát ajkaihoz nyomván, örömittasan kiáltott föl : Enyim! kedves, kedves Évám, enyim örökre!

A mellékszoba folyosó felőli ajtaja kinyílt, s Mabel kisasszony lassu, s kissé nehéz léptei, közeledtek.

Egy forró ölelés, egy csók, s Éva kisu-

hant a folyosóra, s onnan szobájába, melynek ajtaját bekulcsolta maga után.

*
*
*

Mabel kisasszony egyedül találta fiatal vendégét, s elfogultságát, szórakozottságát nem vette észre; s ha modorában valami szokatlan talán feltűnt néki, azt alig elmúlt szenvedései rovására vetette.

Egyáltalában nem volt az aggleánynak éles szeme arra nézve mi a szív és érzések körébe tartozott. Ő maga oly ritkán vette észre, hogy szive van s tud érezni, mikép másokban is többnyire hasonló hidegségre és szárazságra számított.

Ez fejti meg azt is, hogy ő maga parancsolta Évának, legyen mindig a fiatal beteg közelében, kész őt olvasással, beszélgetéssel mulatni, s hozni, vinni a mire szüksége van; ne hogy Nora idejét igénybe vegye, s ez kevesebb gondot fordithasson az ebéd elkészítésére, mi Mabel kisasszonynak főgondja volt.

S így lőn, hogy pár boldog hétig Éva mindig Wentworth közelében lehetett; olykor fenhangon olvasva mint akkor, midőn őket először ez új körözetben leptük meg, máskor beszélgetve, vagy valami munkával elfoglalva, de mindig együtt.

Oh! minő boldogságot foglal magában e rövid sz , ha arra vonatkozik, kit teljes szivből szeretünk!

Mabel kisasszony gyakran a mellékszobában tartózkodott, örökös kötésével, vagy hirlap olvasással elfoglalva; de a reggeli órákat olykor hálósobájában töltötte, vagy látogatásokat tett ismerőinél.

Ha Wentworthhoz látogatók érkeztek, Nora ezeket a salon folyosóra nyiló ajtaján vezette be, míg Éva eltűnt a nappali szobába, bevonván maga után az ajtót; úgy hogy ismerői nem is gyanították minő bájos ápolónővel bir a fiatal beteg.

Wentworth kérésére balesete, első pillanatban, nem is adatott tudtára atyjának, kit ez által megijesztetni vonakodott; s pár nap

után ő maga megírta azt neki, mondván, hogy az egész csekélység, s nemsokára nyoma sem leend lábtörésének; ekép atyja, ki épen ez időben dolgai által nagyon el volt foglalva, nem is jött Edinburghba fiához, mit máskor bizonyosan el nem mulasztott volna tenni.

Norának mindent megvallottak a fiatal szerelmesek — nehéz is lett volna ezt titkolni oly szív előtt, mely csak Évában s ennek boldogságában élt; — és a hű néember aligha nem volt épen oly boldog mint maguk Robert és Éva.

De Mabel kisasszony előtt vonakodtak mind hárman a titkot elárulni; mert benne ösztönszerűleg ellenséget sejtettek.

Robert, miután Éva vallomását bírta nem késett atyjának megírni, hogy szeret, s élete egész boldogsága e szerelemtől függ.

Nem titkolta a leány szegénységét, de hozzá tette minő jó, szép, kellemes szóval olyan, hogy atyjának bizonyosan tetszeni

fog, s kedves menyé leend, ha megismeri; s egyesülesökre jóváhagyását adja.

De Éva nevét elhallgatta, tartván attól hogy ha megnevezi, atyja mindenről tudósítja Mabel kisasszonyt, ki hamar véget vet a boldog óráknak, melyeket a szeretett leány társaságában töltenie most szabad volt.

Békétlenül, remény és félelem közt habozva, várta atyja feleletét; s midőn végre ez megérkezett, majdnem halálcsapást ejtett legszebb reményein.

Idősb Wentworth Robert azt írta fiának hogy legkevesebbé sem kétkedik mind abban mit kedvesét illetőleg mond; de egyszersmind emlékeztette, mikép már darab idő óta mindig arra figyelmezteté, hogy mást, mint gazdag leányt el nem fogadhat menyének, s hogy rég megegyeztek Marchmont urral, a gazdag bankárral, mikép fiából s annak egyetlen leányából idővel házaspár leend.

Most elérkeztén az időszak, melyet a két atya gyermekeik eljegyzésére régóta kijelölt, Wentworth úr azt jelentette fiának,

hogy e levél vételétől fogva, úgy tekintse magát mint Marchmont kisasszony jegyesét; a házasság azonban csak fél év múlva menend véghez.

„Fölteszem kötelességérzetedről úgy mint eszélyességedről is, — így folytató Wentworth ur levelét, — hogy ellenkezni nem fogsz elhatározással, mely ismétlem meg másolhatlan; annál inkább pedig, mivel Marchmont kisasszony anyjától reászált vagyona, 100,000 fontból áll, mely összeg, kifizettetik házassága napján, nem is említvén atyja vagyonát, melynek idővel szintén ő leend egyedüli örököse.“

„Fére tehát a gyermeki érzélgéssel és szerelmeskedésekkel, melyek csak utadban állhatnak s szerencsédet gátolhatnak. Légy férfiú, s bizonyítsd be mikép méltó vagy atyádnak határ nélküli szeretetére stb.“

Árúczikként eladva százezer fontért! — ez volna tehát sorsom? — kiáltott föl fájdalmasan és mély keserőséggel hangjában a szegény fiú e levél elolvasása után. — Nem

atyám, soha, sohasem! csak ily rossz tett által bizonyíthatnám-e be fiai kötelességérzetemet? ez nem lehet! — Nem értem, meg nem foghatom az egész dolgot. E levél nem illő atyámhoz, azon atyához, kit annyira szeretek, annyira becsülök, — ki iránt annyi kegyelettel vagyok! így csalódtam volna-e benne, ily keservesen, ily megszégyenítőleg? — Igen, be fogom bizonyítani, hogy férfi vagyok s méltó hozzád; — bebizonyítom az által, hogy lehetlenné teszem a szégyenítő vásárt, melyet szivemmel, lelkemmel üzni akarsz. Ha vissza megyek hozzád, csak mint Éva férje hagyom el e várost! esküszöm az élő Istenre!

Valóban Wentworth levele oly ellentétet képezett azon jelemmel, melyet eddig nem csak fia, hanem mindenki, a ki ismerte tulajdonított e férfinak, hogy legkevesebbé sem csudálkozhatunk az ifju fájdalmas meglepetésén és felindulásán.

Igaz, hogy ő is, mint a legtöbb gazdag ember, szerette a pénzt, s nem egyszer félig

tréfálva mondá fiának : hogy jó lesz gazdag menyet a házhoz hozni. Marchmont kisasszonyt is emlegette olykor e minőségben, mondván, hogy atyjával, fiatalkori barátjával, rég kicsinálták a dolgot.

De midőn fia erre egyszer egész komolysággal azt felelte, hogy abból nem lehet soha semmi, mert ki nem állhatja Marchmont kisasszonyt, ki tizenöt éve és kitünő szépsége daczára már szivtelen, akaratos, pazar s oly adag tetszelgéssel — hogy ne mondjuk kaczérsággal — bir, mely nem sok boldogságot ígér jövődöbeli férjének; — Wentworth maga kénytelen volt e jellemrajzot találónak bevallani; s e pillanat óta nem hozta többé elé a dolgot egyetlen szóval sem.

Mi lehetett tehát oka e hirtelen változásnak? — ez rejtély volt fia előtt; de a szándék lehetetlenné tenni mind azt, mit e levél tartalma tanácsolt sőt követelt, mindig tisztábban fejlett ki Robert lelkében, s csak a kivitelben tartott még nehézségektől!

Ő e szándék kivitele által csak kötelességét vélte teljesíteni, Éva, tulajdon szive, és még atyja iránt is, kit e lépés által oly tettől ment meg, melyet elébb utóbb kétségenkívül megbánna.

Hogy atyja Évát megszereti ha megismeri, meggyőződik tulajdon szemeivel kedvességéről, azon nem kétkedett perczig sem

Évával nem közölte atyja levelét; nem akarta a kedves teremést elszomorítani. Egyszerűen csak azt mondá, hogy atyja nem akar be egyezni házasságába, de hogy reménye van ellenkezését legyőzni; hanem Norának, kiben inkább Éva gyámányját tisztelte, mint hogy cselédnek tekintette volna, mindent megmondott, s tanácskozott vele házassági terve nehézségei fölött.

Nora ezeknek csak hamar véget vetett.

Nem ismeri Scotia törvényeit és szokásait; úgy látom, Wentworth úr; — szólt a hű néember derült mosolylyal. — Nálunk a házasság nincsen annyi nehézségekkel s formaságokkal összekötve mint önöknél, Angol-

honban. Itt még pap sem szükséges annak megkötésére, s a Gretna Green-i kovácsot nem is említve, van többféle mód annak törvényesítésére. Így például, ha ön két tanu előtt jegygyűrűt tesz jegyese ujjára s azt mondja: Im, e két tanu előtt, nőmnek nyilvánítlak; ez bőven elég arra, hogy — törvényeink szerint, a házassági frigy meg legyen kötve. Sőt, vannak esetek, hol a leány csak levelet mutatott föl a törvényszéknek mely e szavakkal kezdetett: Kedves nőm! s a házasság törvényesnek nyilvánított.

Mit mond ön, Nóra! ez valóban úgy volna? — kiáltott föl Wentworth örömmel.

Ugy ám; Robert ur. Ha kétkedik állításon, beszélgessen csak egyszer e tárgy fölött Gray urral, a fiatal ügyvéddel, ki önt már többször meglátogatta; s majd meglátja, hogy igazam van.

Wentworth követte Nora tanácsát; s midőn Gray, fiatal de már igen ügyes és hires ügyvéd, kivel Edinburghban megismerkedett, s ki balesete óta többször nála volt,

egy reggel ismét látogatást tőn, a társalgást, mintegy esetlegesen, e tárgyra vezette, egyszersemind kételkedve nyilatkozván a dolog fölött.

De Gray ur állítása szerint, tökéletesen úgy állt a dolog mint Nora erősítette.

Wentworth szabadabban lélekzett; a leg-súlyosb nehézség el volt háritva, s csak Évának beegyezése hiányzott még.

Ezt megnyerni nem volt azonban oly könnyü feladat, mint Wentworth egyelőre, remélte.

Éva nem kétkedett az ily módon kötött házasság törvényességében, s teljes hitelt adott e részben Wentworth és Nora állításának. Ő csak a dolog titkossága ellen tett kifogást, és hetekig küzdött Robert és Nora kérései — és saját szive ellen, mely nagyon is részükön volt.

De végre ők s a szerelem csakugyan győztek; mit természetesnek fogunk találni, ha eszünkbe juttatjuk a szegény leány fiatal-ságát és tapasztalatlanságát.

Rövid életén keresztül Nora volt az egyedüli lény, ki anyai gondossággal, s gyöngéd szeretettel őrködött az elhagyott árva fölött; tanácsai, intései eddig mindig jók és üdvösek voltak; miért tanácsolt volna tehát rosztat épen e legfontosabb s legválságosabb perczben, melytől egész jövőjének boldogsága függött?

Szerette volna kételyeit Bartonnal, vagy Gordonnéval közölni, s tanácsukat kérni; de megígérte volt Wentworthnak, hogy eljegyzésüket titokban tartja az egész világ előtt, Norát egyedül kivéve, és szavának akart állni.

Nora pedig azt hitte, hogy elérte végre mire mindig kérte az Istent: azaz a jó házasságot Éva számára.

Fájt ugyan neki is, hogy annak titokban kell véghez mennie; szerette volna kedves Éváját menyasszonyi fényben, mindenkitől bámulva és szeretve látni. De Éva helyzete oly kivételes volt! Tudta, hogy mai napon ritka szülő szereti az oly menyet, kinek egész

vagyona csupán szépségéből és kedvességéből áll. S aztán ha Wentworth Robertet elutasítja, fog-e még valaha oly fiatal emberrel megismerkedni, kihez férjhez mehetne? Hiszen, oly tökéletesen elzárkozva s elszigetelve az egész világtól, élt e szegény leány, hogy ily esett valóban határos volt a csudával. A csuda egyszer megtörtént, t. i. midőn Wentworth jött a házhoz; lehet-e reménye arra, hogy másodszor is megtörténjék?

Igy tünődött Nora; s napról napra inkább vágyott arra, hogy Éva Wentworth neje legyen.

Végre miként mondtuk, Wentworth és Nora győztek. Nora maga és egy rokona, ki kertészi minőségben élt Edinburgh egyik külvárosában, voltak a tanuk; s Éva Wentworth neje lön.

Mit szóljunk a következő hetekről? a fiatal házasok hetedik mennyországban valának, s Nora alig ha kevésbé boldog mint ők maguk.

Robert egészsége egészen helyreállt,

darab idő óta ismét az irodába járt, s a boldog napoknak, az ószerü, lakályos salonban vége volt ugyan; de Nora segítségével ezer módot és alkalmat találtak a fiatal házasok, együtt lenni.

De az idő gyors haladását meg nem állíthatjuk; az órák repülnek, akár örömittasan, akár a fájdalom görcsei közt töltjük ezeket; s így igen is gyorsan érkezett meg a pillanat, mely e boldogságnak véget vetett.

XIV.

Robert röviden és kitérőleg felelt volt atyja levelére, állítván, hogy majd ha Londonba visszatérend, bővebben fognak e reá nézve oly fontos dologról szólni; s következő leveleiben nem említette sem saját, sem Wentworth úr házassági tervét.

Atyja, látván hogy Robert nem említi többé szerelme tárgyát, az egészet inkább fiatalkori szeszélynek mint valódi szerelemnek vélte; s mivel fia nem vetette vissza ha-

tározottan Marchmont kisasszonnyali házassági tervét, azt hitte, hogy könnyen fogja annak teljesítésére reábirhatni.

Azok, kik pénznek s vagyonnak tul a rendén nagy fontosságot tulajdonitnak, gyakran azt hiszik, hogy másoknak is így kell érezniök; s e balhiedelem Wentworthban is megvolt.

Elfelejtván mind azt mit fia neki e tárgyat illetőleg ezelőtt mondott, azt hitte, hogy Robert a nagy vagyon csábitásának engedett, s hogy e szerint nyert ügye van.

Minő fontos volt ez ügy, Wentworth urra nézve, arról nemsokára meg fogunk győződni.

Két hónap mult el mióta az ifjak férj és nő voltak, s ez idő alatt csak kétszer váltott Robert atyjával levelet. Atya és fiu közt némi hidegség támadt a pillanat óta, melyben Wentworth megtagadta beleegyezését fia házasságába, a meg nem nevezett de forrón szeretett hölgygyel, kit nőül akart venni.

Nem e megtagadás volt, az mi hidegséget gerjesztett az ifju keblében, hanem azon merevség, melylyel atyja ugy szólván kényszeríteni akarta más házasságra, még pedig oly hölgygyel, kiről tudta, hogy fia nem csak nem szereti, de ellenszenvet érez iránta; s mind ezt csak dús vagyona kedvéért.

Valódi csapásként lepte meg tehát egy levél atyjától, melyben ez sietve s kissé zavárosan ugyan, de elhatározottan parancsolta : hogy hagyja el tüstént Edinburghot, és jöjön vissza Londonba, hol jelenlétére a legnagyobb szükség van.

Robert, akár minő nehezen is esett neki Évától elválni, kénytelen lőn atyja parancsát teljesíteni; s egyedüli vigasztalását azon reményben találta, hogy majd valami kedvező alkalom nyilik, s házasságát bevallhatja atyja előtt.

Tudta, hogy vihar fogja e vallomást követni, de ezerszer tapasztalván életében atyja szeretetét s engedékenységét, biztosan re-

mélte, hogy a sötét felhők nem sokára elenyésznek, ha szép kis nejét bemutatthatja atyjának.

Nehéz szívvvel tehát, hanem boldog remények által kecsegtetve, vált el Évától, ki a maga részéről nem tudott oly könnyen a reményekben osztozni.

Szerénysége és női tapintata azt sugták neki, hogy Wentworth, a gazdag, büszke nagykereskedő, nem fog oly hamar kibékülni azon gondolattal, hogy a szegény, kevés műveltséggel biró, ismeretlen s nagyvilági értelemben, ügyetlen leányt, menyéül elfogadja, s hogy a küzdés, mely Robert előtt áll, talán hosszabb és nehezebb leend mint ő azt gondolja.

De nem akarta férjét elszomorítani, nem akart gyászleplet vonni az utolsó órákra, melyeket elutazása előtt együtt tölthetett vele; saját keblébe zárta tehát leverő ketyekeit, s a remény kifejezésével ajkain, de mély fájdalommal fiatal szivében, vett búcsút Roberttől.

Midőn utoljára kibontakozott karjai közül — oh! ha e szót, kitörölhetnők az életből — midőn kocsija elgördült a ház előtt, s az ablaknál leső Éva azt többé nem láthatá; zokogva, mintha szive meg akarna repedni, vetette magát a hú Nora karjaiba, s ez félholtan vitte a fiatal nőt ágyára, hol órákig feküdt majdnem eszmélet nélkül, csak tompa fájdalommal keblében.

Nora, azt mondván Mabel kisasszonynak, hogy Éva rosszul érzi magát, s kénytelen ágyban maradni, legalább egy napra biztosította a szegény nőnek a magányt, melyre most annyira vágyott, de másnap csak el kellett hagynia szobáját, és ismét vissza térni szokott életmódjához és foglalatosságaihoz; melyek most, midőn a napsugár elvonult, melynek fényében pár hónap óta minden könnyünek s vidámnak látszott, nehezebbeknek s fárasztóbbaknak tetszettek neki mint valaha.

Mig Éva így küzdött és szenvedett, olykor boldog remények által vigasztalva, máskor kételyek által leverve s elszomorítva; addig Robert, szintén nehéz szívvvel, folytatá utját London felé.

Minél inkább közeledett céljához, annál nyomasztóbb lón a súly, mely szívéen hevert. Hijába iparkodott a fiatal férj e súlyt reményei által elűzni, s mind azt még egyszer elmondani magának mi annyiszor vigaszt nyújtott már; mint a fecske, mely a vihart előérezve, mindig közelebb s közelebb röpdés a földhöz, szűkebb és mindig szűkebb körben szárnyalván : ugy gondolatai is mindig kisebb s közelebb álló térbe szorultak, s nem tudták többé a régi lendületet visszanyerni.

Végre Londonban volt; s fáradtan a hosszú uttól, bérkocsiba ült, és atyja lakása felé hajtatott.

Rövidek voltak már a decemberi napok; orák óta égtek a lámpák az utczákon, s a számtalan boltok és raktárak, tündéri világitásban fénylettek.

Robertnek úgy tetszett mintha soha végét nem érné e döcögő lassu haladásnak a bérkocsiban; s még is ösztönszerűleg remegett a pillanattól mikor haza érkezik, s atyjával szemközt fog állani; oly egészen más érzésekkel szívében, s oly egészen más helyzetben mint akkor, midőn, körül belől egy év előtt elváltak egymástól.

Minő rövid tulajdonkép egy év! minő gyorsan gördülnek el az órák és napok melyből áll; és még is : minő hosszú olykor, ha visszatekintünk; minő sokat foglal magában, mennyi változást, mennyi boldogságot, s mennyi bút; hány reménysugárt, s hány lelki vihart!

Midőn megérkeztek a ház elé, ennek sötét, s úgy szólván elhagyott tekintete volt. Világ nem fénylett az ablakokban, s még alant a konyhában is csak egy mécses pislogott, mintha ott most senkinek sem volna foglalatossága.

A bérkocsis kopogott s nemsokára kinyílt az ajtó, s Wentworth öreg komor-

nyikja, mintha lesben állt volna, lépett az érkező elé.

Jó estvét Johnson! — szólt Robert nyájasan, kezét nyujtva az öreg, őszhajú cselédnek. — Atyám itthon van, nemde?

Isten hozta Robert urfit! — felelt az öreg, Robert jobbját reszkető kezei közt tartván; — Isten hozta! csak hogy végre valahára visszaérkezett! Beh szomorú volt a ház, derült, kedves képe, és gyors rugonyos léptei nélkül! most újra kiderül az ég, és jobb napok elé sietünk.

Hát baj volt a háznál Johnson? — kérdezte Robert, s a nyomás szívéen sulyosabb lőn.

Volt baj elég, kedves Robert urfi; nem tudom tulajdonkép miből állt, de a ház nem a régi többé, nem oly nyugott és vidám mint ezelőtt. Az öreg ur nyugtalan lett és komor, mióta ön távozott, haja megöszült, hangja elgyengült, alakja meggörbült! aggastyán most az egykor erős férfiu.

Beteg volt-e atyám? — szólt Robert, míg a hágcso felé sietett.

Lassan, lassan Robert urfi! — s az öreg komornyik utját állta; — hadd menjek föl előbb s jelentsem be megérkezését. Az orvos ur azt mondta, hogy óvakodjék mindentől a mi idegeire hathatna; minden meglepetéstől vagy egyéb izgatottságtól.

De miért, mi baja atyámnak?

Nem volt fekvő beteg, de már vagy kilencz hónapja, hogy folytonosan gyöngélkedik; s pár hét óta idegei oly lázas állapotban vannak, mikép a legkisebb neszre majd nem elájul; s habár nem akart róla semmit tudni, elhivattam az orvost, s önnek is rég megírtam volna, hogy állnak itt a dolgok, ha az öreg ur oly keményen meg nem tiltja.

Eregyj föl tehát, minél előbb, Johnson, s mond meg atyámnak, hogy megérkeztem.

Robert egy székre vetette magát, a legnagyobb nyugtalanság kifejezésével szép vonásaiban, mig a komornyik, oly gyorsan mint azt öreg tagjai engedték, fölhaladott a szőnyeggel borított hágcsón.

Pár percz mulva visszajött, jelentvén

Robertnek, hogy Wentworth ur dolgozószobájában fön, a második emeletben, akarja őt fogadni; s hozzá tette, mikép már két hete, hogy mindig ott s mellette levő hálószobájában tartózkodik, s az ebédlőben, s elfogadó teremeiben nem is volt.

Robert nehéz szivvel, s valami kinos előérzettel keblében, melytől már utazása kezdetétől fogva megmenekedni nem tudott, fölsietett, s atyja dolgozószobájába lépett.

Ez, tágas íróasztala előtt, bőrrel bevont karosszékekben ült; előtte irományok borították el az asztalt, s az író tollat épen most tette le kezéből.

Robert összerázkódott fájdalmas meglepetésében, oly roppant változással találkozott atyja külsejében, mióta, egy év előtt, búcsút vön tőle.

A körülbelől hatvan éves férfit, ki akkor még teljes erejében volt, s kinek egyenes alakja, fris szine, alig őszbevegyült haja, s élénk mozdulatai, nem is gyanították korát, most valóságos aggastyánná vált.

Meggörbült alakja, hófehér megritkult haja, halálsápadt színe, beesett szeme, s valami kimerültség, lázas nyugtalansággal párosulva, oly egészet képeztek, melyben Robert alig ismert atyjára.

Isten hozott, Robert fiam! — kiáltott föl Wentworth, tört, elgyengült hangon; reszkető jobbát nyujtván fiának, ki alig titkolható kínos meglepetését. — Köszönöm, hogy nem késtel; alig mertem hinni, mikép oly rögtön teljesited parancsodat.

Tudja édes atyám mennyire szeretem; — felelt Robert; s hogy, ha csak tebetem, mindenben kedvét keresem.

Mindenben? — Kérdezte az öreg úr, fürkésző tekintettel fia vonásaira.

Mindenben mi kötelességemmel, s lelkiismeretemmel nem ellenkezik; volt az ifju tiszteletteljes s egyszersmind eltökélt felelete. — De ismerem jó atyámat — folytatá lágyabb hangon, — s jól tudom, hogy ilyesmit nem fog tőlem soha kivánni.

Wentworth lesütötte szemeit, s mintegy

békétlenül mozgott karszékében: — Hagyjuk ezt most; — szólt aztán bizonytalan hangon; — holnap reá érünk erre is. Fáradt vagy, pihend ki magadat; s mindenekelőtt csendess : hadd hozzanak föl theát, s valami enni valót; szükséged lesz reá, hiszen egész nap utaztál.

Robert sokkal inkább szeretett volna atyjával beszélni; megtudni tőle mi okozta a szomorú változást, melyet benne tapasztalt, mire czéloz beszéde; szóval mi történt, mi csoda baj áll előtte? mert hogy baj van, abban perczig sem kétkedett, s vágyott e kínos bizonytalanság helyett, mindent tüstént s tisztán megtudni.

De eszébe jutott neki mind az, mit az öreg Johnstól atyja egészségét s az orvos véleményét illetőleg hallott; s látván, hogy az öreg úr ugy is ingerült, lázas állapotban van, nem mert vele ellenkezni s szó nélkül megrántotta a csengetyűt.

Nemsokára az erős, forró theá, csekély, rögtönzött estebéddel együtt, az asztalon

állt; s Robert, nyugtalansága daczára, jó étvágygyal kezdett falatozni, s a theacsészek kiürültek elég gyorsan egymásután, mig Johnson jött, ment, a szolgálatot végezve.

Wentworth úr elébe is theával töltött csészét tett; de ez hozzá sem nyult, s mig fia, ifju étvágygyal evett, ivott, görcsösen mozgatta kezeit, az asztalon levő irományokat ide s oda tollván.

Reggeli óta nem evett semmit uram; — szólt végre az öreg cseléd, ki nyugtalanságának nem tudott parancsolni tovább; — igyék legalább egy csésze théát, s egyék egy kis hideg sültet. Ugy is napról, napra inkább elgyengül; hiszen csak árnyéka már régi alakjának; egészen kifogyand erejéből, ha igy majdnem a levegőből él!

Hagyjon békét Johnson! s akkor beszéljen mikor kérdezik! — felelt Wentworth békétlenül; — nem tudok enni!

Kisértse meg az én kedvemért; jó atyám! — szólt Robert, mig az öreg komornyik

könyvelt szemekkel elfordult; — csak fél csészével s egy kis vajas kenyérrel.

Hadd teljék kedved Robert! — szólt Wentworth, erőt vevén magán, s a csészét ajkaihoz emelte. — Hiába! — folytató, s letette azt újra az asztalra; — lehetetlen, nem tudok enni!

Robert gondteljes tekintetet cserélt a hű öreggel, ki ősz fejét búsan rázta, s lassú léptekkel elhagyta a szobát.

Most, kedves atyám, egyedül vagyunk; — szólt végre Robert, miután hallgatva ülték darabig szemközt egymással; — nem mondaná meg nekem miért hívott haza, sokkal előbb mintsem hittem volna?

Szükségem volt közellétedre, Robert; fontos beszédem leend veled; — de nem ma — nem most; — fáradt vagyok — egészen kimerülve! — s teljes erőmre lesz szükségem, ha mindent tisztába akarok hozni. Holnap — reggeli után, mindent megfogsz tudni.

Idősb Wentworth fölkelte üléséből, és

nyugtalanul, gyors léptekkel, égő arczczal s görcsösen mozgatván kezeit, járt föl s alá a tágas szobában.

Feküdjék le, édes atyám! — szólt Robert, ki meg nem foghatván atyja állapotát, betegnek hitte, s pillanatról pillanatra inkább aggódott rajta. — Ön szenved — ne küldjek orvos után?

Hagyj békét, Robert! — felelt Wentworth mintegy haragra lobbanva; — ne kinozz orvossal, mint az a vén bolond Johnson! — nem vagyok beteg, — semmi bajom!

Robert látván, hogy itt nincs mit tenni, azt gondolta, mikép talán jobb ha magára hagyja atyját; azért jó éjt kívánván az öreg urnak saját hálószobájába vonult vissza.

Ott a kandalló előtt egy támlányba dőlt, s hosszasan ült, gondolatokba merülve, míg szemeit a lobogó tüzre szegezte, a nélkül hogy azt látta volna.

Volt elég atyja magaviseletében s a ropant változásban, mely rajta feltűnt, mi gondolkozásra, sőt aggodalomra nyujthatott

okot ; s ha ehhez még a titkot sorozzuk, mely az ifju szivén hevert, nem csudálkozhatunk szokatlan elmerültségén.

Végre leküzdte azt, ha némi erőlködéssel is; iródeszkáját egy kis asztalra helyezte a kandalló közelében, s íráshoz fogott.

A mit irt, levél volt Évához, forrón szeretett nejéhez ; s irásközben elvonultak a sötét felhők, melyek, mióta haza érkezett, feje fölött látszottak függni; s midőn a levél be volt végezve és Johnsonnak átadva, hogy másnap reggel postára tegye, könnyebbült szivvel feküdt le, s nemsokára aggodalma el lőn felejtve, mély, álmoknélküli pihenésben.

XV.

Másnap reggel első dolga volt az öreg Johnsont szobájába hivatni, hogy megtudja tőle mikép töltötte az éjet atyja; mert a hű eseléd, ki már Robert nagyatyjánál szolgált, Wentworth hálósobája közelében hált.

Le nem feküdt egész éjjel, — felelt az

öreg szomoruan az ifju kérdéseire — szüntelen föl s alá járt, sóhajtozott, sőt mintha egyszer kétszer egyegy zokogást is hallottam volna; de mivel nem csengetett nem mertem benyitni szobájába; hiszen ön is tapasztalta tegnap este, hogy most sokkal könnyebben megharagszik; csak reggel, midőn már virradni kezdett lőn kissé nyugottabb s ágyára dőlt, a nélkül, hogy levetkezett volna.

Most, fön van-e már?

Igen; — volt a felelet; — sőt azt parancsolta, hogy a reggeli készen legyen.

Megyek tehát; — szólt Robert — hogy ne várakoztassam. Bár tudnám meg végre mi baja.

Atyját még kimerültebbnek találta mint a mult estén; de látszott, hogy mindenkép igyekezett erőt venni magán és nyugottabbnak látszani, mint valóban volt.

Pár csésze theát ivott, mohón, mintha szomjuznék, s aztán szó nélkül ült karosszékeben, fejét kezében nyugtatván, mig Robert

bevégezte reggelijét. Aztán csengetett, s azt parancsolta Johnsonnak, vigye ki a reggelit s ne ereszsen be senkit, mert fontos dolga van fiával.

Midőn az öreg maga után behuzta az ajtót, Wentworth körültekintett, mintegy meg akarván arról győződni, hogy egyedül van fiával, s aztán erőltetett nyugalommal szólt :

Tudod-e Robert mért hivattalak vissza oly hirtelen Edinburghból?

Nem! — felelt az ifju, kinek szive hevesebben kezdte dobogni, mert azt hitte, hogy atyja talán nyomára jött titkos házasságának.

Azért fiam, mivel eljött az idő, hol házasságodnak, Marchmont kisasszonynyal, végbe kell mennie.

Házasságomnak? — Lehetetlen, jó atyám!

Lehetetlen? — ismételte Wentworth, tompa hangon — hogy mered azt mondani? nem irtam-e meg, már hónapok előtt, hogy a 'dolog kikerülhetlen, s annak meg kell történni!

Ugy van! — felelt Robert tiszteletteljes de elhatározott hangon — hanem jól tudja édes atyám, hogy szívem felől akkor nem rendelkezhettem többé; nyíltan megírtam, hogy szeretek, és szerelmem tárgyát nőmmé szándéksom tenni; s azért természetesen szó sem lehetett és lehet más házasságról.

Majd meglátjuk! — kiáltott föl Wentworth fölkelvén üléséből, s fiához közeledvén, ki előtt megállt. — E házasságnak meg kell történni — atyai hatalmamnál fogva parancsolom ezt!

Mindig és mindenben engedelmeskedtem, édes atyámnak, készséggel, örömezt; — felelt Robert szintén fölkelvén, nyugottan bár halálsápadt vonásokkal, — de ez egyszer engedje meg, hogy szívem sugallatát kövessem, mivel saját jövőmről, s boldogságomról van a szó. Én Marchmont kisaszszonyt sem szeretni, sem becsülni nem tudom, azért nem leendek férje, soha!

Wentworth beesett, viaszsárga arcza egyszerre fölgyult, mintha vérbe borult volna;

kezét homlokára tette, s lassan megfordulván, szó nélkül járt egyszer fel s alá a szobában; aztán leült régi helyére.

Robert! — szólt végre, reszkető hangon, s látszólag leküzdvén fölindulását, — te makacs vagy, makacsabb mint gondoltam; s egy fiataalkori álomnak, vagy szeszélynek — magam sem tudom mikép nevezzem, — egész jövődet föl akarod áldozni. Kimélni akartalak — megkimélni soktól, a mi szomorító és fájdalmas, — te magad kényszeritesz arra, hogy mindent megmondjak.

Gazdag embernek hiszesz? nem de? — folytatá emeltebb hangon, — csalatkozol! szegény vagyok, szegényebb az utczasöprőnél, ki ott, a szomszéd ház szögletén koldul hetek, hónapok óta ajtóm előtt áll a bukás, csőd, szégyen, börtön!

És égő arczát eltakarván kezeivel, az ősz férfiú reszketett fájdalmában s felindulásában.

Oh atyám! — kiáltott föl Robert hozzá sietve — ez volt tehát mit előttem titkolt, mi-

ért szenvedett! s ezért kívánta annyira e házasságot! De erre nincsen szükség! fiatal, ép, erős vagyok, és némi ügyességgel bírok; erről Black és Macpherson urak tanuskodhatnak; váljék el bátran s nyugodt szívvel a gazdagságtól; adjon mindent hitelezőinek, még a mi anyámtól reám szállt is, ha kielégítésökre erre szükség van. Tudok dolgozni, s dolgozni fogok, örömmel, szünet nélkül, — önért — s egy más valakiért, kit kimondhatlanul szeretek, s ki őrangyala leendő szerény tüzelőnknek! Oh higgye el atyám! boldogabbak leszünk szegénységünkben mint eddig voltunk, gazdagság és pazar fény közt!

Wentworth föltekintett — oly kétségbeesett s az örültségig fölfokozott ingerültséggel vonásai s szemei kifejezésében, hogy Robert visszarettent, s a vér, mely csak egy percz előtt oly melegen dobogtatá fiatal szívét, meghült ereiben.

Atyám! Atyám! mi lelte? — kiáltott föl azután, mély aggodalommal.

Szegény fiu! — szolt ez, mintha nem is hallotta volna Robert kérdését — szegény fiu! bár így lehetne rajtunk segitni! — de ez nem úgy van; hidd el Robert nem úgy van. Egyetlen egy módja a menekülésnek áll előttünk, s ez házasságod Marchmont barátom leányával!

Ha a dolgok úgy állnak — visszonzá Robert fájdalmasan, de határozottan, — akkor csakugyan veszve vagyunk; mert az atyám által kitüzött, egyetlen utja a menekülésnek nincs többé hatalmamban!

Hogyan Robert! nincs többé hatalmadban? — kiáltott föl Wentworth kétségbeesetten — szólj, szólj! miért nem? mi történt?

Mert házas vagyok! — felelt az ifju erőt vevén magán, s aztán lesütött szemekkel, s mozdulatlanul várta atyja feleletét.

Házas? — kiáltott fel ez, rövid szünet után, s aztán görcsös nevetésre fakadván, folytatá: Ha, ha, ha! minő jó tréfa! házas! hiszen házasságod nem lehet érvényes!

Scotia törvényei szerént köttetett; me-

lyek itt Angolországban is érvénynyel bírnak. — Felelt Robert, mélyen sértve.

Nem kétkedem benne; — szólt atyja keserűn; — csak egyet felejtettél ki számításodból, s ez az, hogy nem vagy na gyko ru, s azért beegyezésemre volt szükséged, ha érvényes házasságot kívántál kötni.

Robert lesujtva állt, mintha a villám csapott volna le oldala mellett, aztán megütötte kezével homlokát s fölkiáltott: Oh! hogy tudtam oly gondatlan, oly könnyelmű lenni! hogy tudtam ezt elfelejteni! — Ám legyen! — folytatá azután, s fölegyenesedve, megállt atyja előtt; ha a törvény előtt nincsen is érvényessége házasságomnak, bir avval előttem, mint becsületes ember előtt, s Éva azért nőm marad!

Tehát Éva drága menyemnek neve; — szólt Wentworth gunyosan; — szeretném családi nevét s egyéb körülményeit is tudni, ha ellenedre nincsen Robert.

Az ifju átlátván, hogy egyebet nem tehet, fékezte fölindulását, s oly nyugottan s

röviden mint csak tehetette, elbeszélte atyjának mind azt mit már tudunk.

Ez igen szép és regényes lehet, s a szerelem valami szerény kunyhóban tökéletesen megfelelhet a bájos Éva izlésének, de mivel kisült, hogy Scotia minden törvényei mellett, még sem feleséged ő, jobb lesz az egész dolognak rövid végét vetni; mert soha — jegyezd meg jól Robert, — soha sem fogom beegyezésemet e házasságra adni!

Jól van! — felelt az ifju elkésoritve e szavak által — nem is fogom e beegyezést többé kérni atyámtól. Husz éves vagyok, s azért egyetlen év múlva nagykoru; addig nyugottan várunk én és nőm; — folytatá különös hangnyomattal az utolsó szóra; — aztán szabadságomban álland uj esketés által házasságomat érvényessé tenni, a nélkül, hogy e célra akár kinek beleegyezésére szorulnék.

Ez utolsó szavad Robert?

Utolsó szavam!

Tehát meg kell lenni! ki kell üritenem a

keserű kelyhet, fenekig, utolsó cseppig! — Szólt Wentworth tompa, egészen elváltozott hangon, közelebb lépvén fiához; — a porba kell, hogy lealázzam magamat, — mint gonosztévő kell hogy álljak fiam előtt! Oh Istenem! adj erőt, elhatározást!

Robert! — szólt aztán, míg ez a legki-
nosabb csudálkozással tekintett az ősz fér-
fiura — Robert! nem csak szegény vagyok
— nem csak szégyenítő bukásnak küszöbén,
hanem bűnös is! — oly tettet követtem el,
kétségbeesésem által elvakítva, melyért a
törvénynek felelős vagyok — nem többé
életemmel, mint csak még kevés évvel eze-
lőtt — de szabadságommal! oly tettel, mely
örökre megbélyegez a csaló, a tolvaj névvel,
melyért honomtól, nevemtől megfoszthat-
nak! Váltót hamisítottam! s ha hat hét
mulva ki nem fizethetem a tetemes összeget,
veszve vagyok!

S mind ez még nem elég! — folytatá
lázás sietséggel, látván hogy fia szólni akar
— nem elég — nem elég! tudom mi lebeg

ajkaidon — kis vagyonodat akarod apádnak föláldozni! — de — Oh Robert! bocsáss meg szerencsétlen szülődnek — ez is követte a többit! örült voltam! mindenemet egyetlen koczkára tettem — s vesztettem! — Segíteni akartam veszteségemen — s bűnössé váltam! — Irgalom! fiam — kiáltott fel a szerencsétlen, s a földre rogyván, fia térdeit fogta körül, míg a bűn súlya alatt lehajtotta fejét, — Segíts atyádon! ne hagyj elvesznem!

Robert alig mervén füleinek hinni, mindenkép igyekezett atyját fölemelni, de az nem sikerült.

Ugylátszott, hogy Wentworth magán kívül van, s nem tudja többé mit csinál. Értetlen szavakat rebegett, pár pillanat előtt még halásápadt arcza kékké vált, karjait kulcsolta össze feje fölött és semmiképen föl nem akart térdelő helyzetéből egyenesedni.

Végre látván, hogy egyedül nem tehet semmit, Robert a csengetyút oly erősen rántotta meg, mikép Johnson ijjedten berohant a szobába.

Az öreg komornyik segítségével nem kevés bajjal sikerült a beteget — mert hogy Wentworth beteg, talán több mint beteg volt, ezen nem lehetett többé kétkedni — ágyára vinni, s aztán tüstént orvos után küldtek.

Mig ez megérkezett, hideg vízbe mártott kendőket raktak a beteg fejére, mivel látták, hogy ott szenved fájdalmat; s darab idő múlva kissé csendesebb lőn.

Nemsokára megérkezett az orvos, ki egyszersmind Wentworth régi barátja is volt; s miután megvizsgálta a beteget, nem titkolta fiától, hogy állapota igen veszedelmes és aligha agyvelőgyulladásban nem szenved.

Már egy idő óta gyanítottam ilyesmit — szolt az orvos fejét rázva, — de meg nem foghatom mi okozhatta e betegséget, mely többnyire hosszas lelki szenvedések s gyötrő nyugtalanság eredménye; pedig Wentworth ur helyzetében ezekről szó sem lehet. De akár mi okozta ezt — folytatá — a baj

meg van; s a mi csak tehetségünkben áll, el kell követnünk ennek elhárítására.

Miután minden el volt intézve az orvos rendelése szerént, ez eltávozott; de utolsó szavai Roberthez ezek voltak: — Mindezekelőtt a legnagyobb testi s lelki nyugalomra van szüksége betegünknek; semmi nesz, semmi járás és kelés; ne engedje, hogy beszéljen, ha csak kikerülheti. Pár óra múlva ismét eljövök.

Robert és Johnson voltak az egyedüliek, kik a beteg szobájába jöttek, s ez a megrendelt szerek daczára, folytonosan beszélt, sohajtott a nélkül, hogy tudná mit csinál; míg végre este felé, az orvos újabb rendelései következtében, mély álomba esett, mely egész éjjel tartott, de mely alatt a beteg, miként látszott, gyötrő álmok által lőn nyugtalanitva.

Robert virrasztott atyja ágya mellett míg az öreg Johnson, kimerülve a lefolyt nap nyugtalanúsága által, a mellékszobában egy pamlagra dőlt; időnkint felriadván ál-

mából, s betekintvén a beteghez, kinek állapota nem sokat változott.

Mit szenvedett Robert e hosszú éj folytatásban, mennyi fájdalom, mennyi lelki gyötrelmen ment keresztül, csak sejtenünk lehet elég annyi, hogy ezen éj alatt az ifju férfiu vá vált; s bucsut vett, örökre, fiatalkori álmai s boldogságától; s midőn a téli nap virradt, el volt határozva a halálczata, melyet két kötelesség vivott keblében: a fiui szeretet s Éva iránti kötelessége, s melyben az első vivta ki a diadalt azon szerelem fölött, melyet kiirtani ugyan nem volt képes soha! de le tudott győzni atyjáért!

A reggeli nap halvány sugárai, tiz évvel idősbnek látszó arcra estek, melyben fájdalmas, de rendithetetlen elhatározást lehetett olvasni.

Wentworth három napig élet s halál közt küzdött; aztán megtört a betegség; s midőn az orvos, annak kezdete óta először nyugottan pihenve találta régi barátját,

mély sohajjal könnyített aggodalmán, s Roberthez fordulván szólt:

Hála az égnek! meg van mentve!

*
*   *
*

Pár órával ezután a beteg fölébredt; maga körül tekintett s csudálkozni látszott, hogy ágyban van, s Robert mellette ül.

Mi történt velem? — szólt halkán, kérdő tekintettel fiára; de mielőtt ez felelhetett volna, kezeivel takarta el arczát, s fölkiáltott: Tudom — oh! tudom!

Legyen nyugott, kedves atyám! — felelt Robert, elfojtott hangon — s tekintsen mindent a mi történt gonosz álomnak. Kész vagyok kivánságát teljesíteni, s a mennyire csak tőlem függ, minden veszélyt s kellemetlenséget elhárítani pályájáról.

Igazat mondasz-e fiam? — kérdezte a beteg kétkedőleg; — valóban úgy van-e? te atyádnak kedvéért le akarnál mondani ifju boldogságodról, s egész életedet neki akarod-e áldozni?

Ugy van atyám! — felelt Robert elhatározottan, — minden kívánsága teljesítve leend. De most ne gondolkozzék erről; nyugalomra van szüksége, hogy minélelőbb föl-épüljön, -- s jelen lehessen fia lakadalmán; — tevé némi erőlködéssel hozzá.

Jó fiu vagy Robert! — szólt a beteg rövid szünet után; — jobb, sokkal jobb mint érdemlem! Isten áldása legyen veled! mindenért a mit érettem föláldozol!

* * *

Két hét telt el e nap óta, s az öreg urat, kinek egészsége e rövid idő alatt annyira helyreállt, hogy még az orvos is csudálkozott rajta, elfogadó teremében találjuk, teljes estélyi öltözetben, vajszin kesztyűi fölhuzásával elfoglalva.

Robert, szintén teljes öltözetben, egy pamlagon ült, fejét kezére támasztván, s mély gondolatokba merülve.

Arcza halálsápadt volt, szeme beesve, s a ki nem tudta a dolog állását, elébb hitte

volna, hogy ő az, ki nehéz betegségen ment át, mint atyja, ki hónapok óta nem volt olyan jó színben mint épen most.

Mindketten hallgattak; kiki gondolataival elfoglalva; míg végre Johnson lépett a szobába, jelentvén hogy a kocsi készen áll.

Robert nem hallotta a jelentést; gondolatai messze voltak, ott hol — tegyen bár mit — szívének mindig maradnia kell; s atyja, látván mély elmerültségét, vonakodott őt megszólítani.

De az idő haladt, s végre nem késhetett többé.

Robert! — szólt gyöngéden, — fél nyolczra elmúlt, már mennünk kell.

Az ifju felriadt, mintegy megrémülve aztán visszanyervén öntudatát, lassan fölemelkedett üléséből, kalapját, mely mellette az asztalon állt, kezébe vette; s hidegen szólt: — Menjünk atyám!

Pár percz mulva kocsiban ültek, gyorsan haladtak a népes utczákon keresztül, végre

megálltak nagy és fényes ház előtt, a város legszebb s legválasztékosabb részében.

A ajtó fölnyilt; tágas, dusan világított előcsarnokba léptek, tele fényesen öltözött cselédekkel; aztán a komornyiktól vezetve, fölhaladtak a gyönyörű, lágy szőnyeggel borított márványhágcsón.

Wentworth ur és fia, Wentworth Robert ur! jelentette a komornyik; a két vendég pompás elfogadóteremben találta magát, s a házi ur, Marchmont bankár, ez időben egyike a leggazdagabb embereknek Londonban, eléjükbe lépett, szives készszo-ritással üdvözölvén régi barátját s jövő-
dőbeli vejét.

A két öreg ur a kandalló közelében, néhány élteesebb férfihoz csatlakozott, míg Robert, lassan, majdnem vonakodva, a gyönyörű fiatal leányhoz közeledett, ki a terem tulsó végén, körülvéve fiatal urak s hölgyek-től, vigan csevegett.

Mindenki helyet engedett Robertnek, is-
mert dolog levén eljegyzése a szép házikis-

asszonynyal, úgy hogy a szokott üdvözlések után, Marchmont Izabella oldalán, egy támlányban találta magát, alig tudván miként jutott oda.

Ez kezet nyújtott jegyesének, pár elég közönyös szót intézett hozzá, s aztán elébbi beszélgetését folytatá.

Marchmont Izabella, vagy Bella, a hogy atyja s jobb ismerői nevezték, tizennyolcz éves volt, s szépsége első virágában.

Magas, karcu alakja, görög szabásu vonásai, nagy, sötét, életteljes szemei, dus holló fekete hajzata, s bájos, talán kissé túl a rendén tetszelgős modora, oly egésznet képeztek, melynek csak kevés férfiú tudott ellenállani; ha talán bámulói közt voltak is, kik kissé vonakodtak volna háziboldogságukat, ily szép, de alkalmasint könnyelmű kezekre bizni.

Anyját régóta elvesztette s atyja annyira szerette, hogy nem tudott tőle megválni; azért a háznál nevededett, s igen korán szokta meg a házinő szerepét, még pedig nagyon ügyesen vinni.

Ha atyja kevesbbé szereti, jelleme talán szebben s jobban fejlett volna ki; de még az atyai szeretetnek is vannak határai, melyeket átlépni veszedelmes; erről Izabella jelleme is tanuskodott.

A vásott, önfejü gyermekből, ki jóltévő szigor helyett, tulságos engedékenységgel találkozott atyjánál s nevelőinél, kik a házi ur példáját követni kénytelenek valának, szeszélyes, akaratos, kevés gyöngédséggel bíró hölgy fejlett ki; és meglepő szépsége, gazdagsága és a kecsatelyes báj, mely mint varázsfény még hibáit is kedvező világításban tünteté föl, inkább kárára mint hasznára voltak jelleme kifejlésének.

Csak kevesen tudták e jellemet jól kiolvasni, s e kevesek sorába fájdalom! jövendőbeli férje is tartozott; ki Wentworth és Marchmont régi barátságuknál fogva, majdnem együtt nevedett Izabellával, s azért igen is jól ismerte hibáit, mig a kora megszokás eltompította a hölgy bájos modorának hatását.

De ha a vőlegény nagy adag közönyösséggel birt, a menyasszony sem érzett melegebben, s e házasság mindkét részről az volt, mit a franczia *mariage de convenance*-nak, ildomos házasságnak — szokott nevezni.

Ha némelyek talán csudálkoznak e körülményen, Izabellát illetőleg t. i., ki szépsége s nagy vagyona mellett mindenesetre tetszése szerént választhatott volna számos, és Robertnél előkelőbb s gazdagabb kérők közt, egy kis béketűrést kérünk; mert e lapok folyamában e körülmény is indokolva leend nemsokára.

A nagy és fényes ebédet, melyre a vendégeket összegyűlni láttuk, Marchmont bankár azért adta, hogy ez alkalommal leánya eljegyzését Wentworth Roberttel, ünnepélyesen közölje barátjaival, ámbár ezek előtt már darab idő óta az egész dolog nem volt titok.

Az ebéd, s ezt követő tánczvigalom, hasonlított mindenben más ilyenemű ünnepélyekhez; s azért csak egy rövid jelenetet

emelünk ki az egészből, melynek több jelentősége volt, mint talán azok, kik távolról tanui valának, gyanították.

A nagy elfogadóterem mellett virágház létezett, mely chinai lámpák által világítva s aranyozott vassodrony lóczákkal s karosszékekkel ellátva, menhelyül szolgált azoknak, kik pár percze legalább, kerülni akarták a hőséget és zajt, mely a többi termekben, az estély folytában nőttön nőtt.

Itt, magas pálmafa mellett, állt egy férfi, huszonöt — harmincz éves, kinek komor, majdnem vad tekintete legkisebb öszhangzásban sem volt, az őt környező, vidám jelellettel.

Félóránál tovább állt már e helyen; s ha eleinte csak bus komorságot árultak el vonásai, ezek pillanatról pillanatra sötétebbek lőnek, mig végre oly pokoli kifejezését nyerték a haragnak s dühnek, hogy visszarettent volna mindenki, a ki közelebbről vizsgálta volna azokat.

A tánczene, mely a melléktermek egyi-

kében csengett, elhangzott, s a tánczosok párosan sétálgattak a szobákban, olykor pár perczig a virágházban is időzvéen.

Most a szép házikisasszony, csinos fiatal tiszt karján, kivel az utolsó keringőt tánczolta volt, belépett e télikertbe, „a legszebb virág e gyönyörű növények közt,“ mint tánczosa azt, szokott, bókot bókra rakó modorában erősíté, mire a hölgy csak bájos mosolylyal felelt.

A fiatal pár, tréfás társalgást folytatván, végre a pálmafa, s az ahoz támaszkodó férfihoz ért, ki közalgését jó előre észrevévén, összeszedte magát, sötét vonásait ugyszólván kisimitotta, s közönyös kifejezésre kényseritette.

Midően oly közel haladtak hozzá, hogy a hölgy szalagjai karját érték, érthetően, de oly halk hangon, hogy csak Izabella hallhatá, e szavakat ejtette ki :

Holnap reggel, a szokott helyen!

A hölgy észrevétlenül intett szép fejével, mig tovább haladott, folytatván beszél-

getését a fiatal tiszttel; ki e mellékjátékot nem is gyanította.

XVI.

A gyönyörű, palotaszerű ház, melyben Marchmont lakott, azon előnnyel is birt, hogy ahoz elég tágas kert tartozott, melynek ültetvényei oly ügyesen voltak elrendezve, hogy a hely még nagyobbnak látszott mint valóban volt.

A kertnek legtávolabb szögletén, körülvéve örökzöld fák és bokroktól, egy kis pavillon vagy kertiház létezett, melyben tavaszkor s nyárban Izabella a reggeli órákat szokta tölteni, s hová még télben is szebb időben, egy-egy látogatást tön.

E nyárilak egy nagyobb s egy kisebb szobából állt, mely utóbbi festő műszobaként volt fölkészítve — mert Izabella ügyes és szenvedélyes festő volt — míg az első nyári salont képezett, mindennel ellátva, mit kényelem s fényűzés követelnek.

Izabella mindig magánál tartotta e kis

menhely kulcsát, állítólag — mivel nem akarta, hogy a cselédek festvényei s rajzai közt kuttassanak, melyeket olykor a legnagyobb rendetlenségben hagyott az asztalokon s egyéb butorokon.

Mindenki a háznál tudta ezt, s megszokta, hogy Marchmont kisasszony a nyárilakot kizárólagos tulajdonának tekintette.

Azért senkinek föl nem tűnt, midőn az előbb említett tánczvigalom utáni reggelen, még pedig az idényhez képest elég korán, elhagyta a házat, s a kerten keresztül a pavillon felé indult.

Oda érkezhén, kis kulcsal, mely óralánczán függött, kinyitotta a kertilak ajtaját; s midőn a műszobába lépvén ott férfit látott ülve a pamlagon, legkisebb meglepetést sem árult el.

— Valahára! — kiáltott föl a férfiú — ugyanaz, ki mult estén a pálmafa alatt vonta magára figyelmünket — s hirtelen fölkelvén, Izabella elé sietett.

Valahára? — ismételte kissé gunyos mo-

solylyal a leány — valóban azt hittem, hogy legnagyobb dicséretet érdemlek, oly korán hagyván el ágyamat átvirrasztott éj után; s ime, ugylátszik ön még szemrehányásokat készül tenni.

Nekem épen nem tetszik korának; — szólt a férfiu kedvetlenül; — két órája, hogy itt vagyok, számlálván a perczeket, s alig birván legyőzni nyugtalanságomat! De el nem kellett volna felejtennem, — folytatá keserű mosolylyal — minő édes álmok lebegtek alkalmasint a szép ara körül, eljegyzése alig elmúlt napja után!

Ne fáraszsza magát költői phrázisokkal, Henry; — felelt Izabella nyugottan — épen oly jól tudja mint én magam, mikép itt édes álmokról szó sem lehet, s hogy a legnagyobb közönyt érzem azon ember iránt ki nem sokára férjem leend. Igen, férjem — folytatá, látván hogy az ifju vonásai sötétebbek lőnek e szavakra; — meg kell szoknunk e gondolatot, s minél elébb teszszük ezt, annál jobb.

Nem látom annak szükségét; — szólt a férfiú hevesen, — még van elég időnk, s az alkalom sem hiányzik; — titkon összekelhetünk, mielőtt valaki gyanítaná szándékunkat s aztán — —

Aztán száraz kenyéren élhetünk nemde? — vágott közbe Izabella gúnyosan. — Tudja jól mit felelt önnek atyám, midőn kezemet kérte; ismeri vasfejűségét, s azt is hogy csak akkor élvezhetem vagyonomat, ha atyám beegyezésével megyek férjhez, míg ellenkező esetben atyámé lesz a vagyon. Ha nem csalódom, ön tulajdon szemével olvasta anyám végrendeletét.

Igaz! — felelt a férfiú, igaz! De ha Marchmont ur látja, hogy nincs többé választása, talán beegyezik házasságunkba.

Azt hiszi ön? szóljon igazat! nem sokkal valószínűbb-e hogy atyám érvénytelenné nyilváníttatja házasságunkat, mivel beleegyezése nélkül történt; s aztán mivé leszek? minő sors vár reám? — Nem, nem! megszoktam a fényt, mely születésem óta körül

áraszt, — szeretem azt; s nem cserélem föl szegénységgel senkiért a világon — még önért sem Henry!

Köszönöm az őszinte nyilatkozatot, ha csakugyan őszinte; — felelt az, kit Izabella Henrynek nevezett, alig fékezett dühvel; — talán inkább közelitne ön az igazsághoz ha azt mondaná : meguntam a régi szerelmet, s megkísértem az ujat.

Csalatkozik; — szólt a leány, némi felindulással; — pedig tudnia kellene, hogy nem vagyok igen lágyszivű, nem igen hajlandó szerelemre; de ha valaha szerettem, ön volt e szerelemnek tárgya! — s nem más.

És még is oly nyugottan, annyi közönyt eláldoz engem föl! Szerelem-e ez, lehet-e annak nevezni azon hajlamot, melyet irántam érzett? Oh! hogy tudtam oly hideg számító lényt szeretni! miért imádom még most is! — De vigyázzon magára Izabella, vigyázzon! — folytatá növekedő indulatossággal, — nem alszik el mindig a tűz, midőn hamuval takarjuk, s olykor, éppen mikor leg-

kevesebbé hinnők, felcsapnak újra a lángok s fölemésztének mindent magok körül! — Nem kényszeríthetem önt arra, hogy nőm legyen, tudom jól; de ne feledje, mikép én is ember s szenvedélyes ember vagyok; s ha végletekre megy a dolog, talán boszut állhatnék azon, ki oly gunyos megvetéssel bánik most velem.

Kérem önt Henry — felelt Izabella, ki e beszéd alatt visszanyerte egész nyugalma — ne kísértse rajtam drámai tehetségét; előre mondhatom, hogy ennek hatása nem leend. Bátor vagyok, nem szoktam oly könnyen megijedni, s őszintén kimondom; nem félek öntől!

Majd meglátjuk! — mormogta a férfit, összeharapván ajkait.

Ismétlem : nem félek öntől; — folytatá Izabella, nyugott tekintetet vetvén Henryre — s át nem látom miért ne lehetnénk barátok, miután a sors nem akarja, hogy meghittebb viszony létezzék köztünk. Nem vagyunk az elsők, kiknek szerelme ellenséges

körülmények áldozatául esik, s nem leendünk utolsók, kik kénytelenek engedni a viszonyoknak. Évek óta, talán mióta születtem, atyám Wentworth Robertnek, legjobb barátja fiának, szánt nejl. Ön nem az egyedüli, kit visszautasított; voltak gazdagok s előkelők kérőim közt, s mindamellettagadó választ nyertek. Nem tehetek tehát egyebet, mint engedni oly akaratnak, mely erősebb az enyimnél, s melytől egész jövőm függ.

Az ifju gyorsan járt fel s alá a kis szobában; kezei reszkettek, lélekzete akadozott, arcza fölvaltva halálsápadt lón s lángragyult.

Legyen tehát! — tört ki végre, miután a leány elhallgatott — váljunk el — örökre! de nem mint barátok, nem hazug bókók és sima szavakkal! Oly szerelem mint az enyim nem válhat közönnyé! a kit ugy szerettek egykor mint én önt Izabella, azt csak gyűlölni lehet, ha többé nem szeretjük! — Itt a hajfürt, mely hónapok óta szivemen fekszik, itt a kulcs, melynek annyi boldog órát

köszönhetek! — folytató egy arany hüvelyt s egy kis kulcsot, hasonlót ahoz, melylyel Izabella kinyitotta a nyárilak ajtaját, leszakítván a fekete sinorról, melyen nyakáról függöttek, — s most nincs többé semmimmi emlékeztetne a boldog álmra, melyből oly irgalmatlan kézzel fölébresztett a sors — vagy inkább ön Izabella! Ez órától fogva idegenek vagyunk; — szerető rokonok, ha önnek jobban tetszik, szép Izabella! — Jól és gyorsan megtanultam szerepemet, nem de? — S most távozom, nincs többé mit keressék e házban, mely annyi szép órának tanuja volt — s helyet engedek érdekes, halvány jegyesének!

És vad hahotára fakadván, kirohant a kertbe és nemsokára eltűnt a keringő uton, mely a ház felé vezetett.

* * *

E jelenet tökéletes fölvilágosítására, meg kell mondanunk, ki volt az ifju a ki abban szerepelt, s miként köttetett a frigy, mely

fölbontásának, vagy inkább kettémetszésének, tanui valánk.

Marchmont, a dús gazdag büszke bankár, mint sokan társai közt, nem született fényben s kényelemben. Szülői szegények valának, s fiok csak tulajdon igyekezetének köszönhető vagyonát, állását s tekintélyét.

Közmondássá vált a felgazdagodott embereknek ellenszenve szegény rokonok iránt; de Marchmont kivétel volt; s nem csak szüleiről gondoskodott, de a hol csak segíthetett valami rokonán, azt készséggel tette.

Igy Marchmont Henry-t is neveltette s később irodájában alkalmazta, hol a fiatal ember sok tehetséget és szorgalmat mutatott.

Rokona lévén a gazdag bankárnak, ez lakást adott neki házánál, s nemsokára családtagként tekintette.

Hogy ebből szerelmi viszony fejlődjék ki, Marchmont Henry és tulajdon leánya közt, erre nem gondolt az öreg ur, ki ter-

vével, Izabella házasságát illetőleg, rég tisztában volt.

Igen világosan s elhatározottan utasította tehát vissza a fiatal embert, midőn ez, nagybátyja jóakarására s hajlamára építvén reményeit, — Izabella kezét kérte meg; s a leánynak, magának is megmondta őszintén, mikép e házasságból nem lehet semmi, több okoknál fogva, melyeknek legfontosabbika az : hogy kezét rég megígérte Wentworth barátja fiának.

Izabella ismervén atyja erős akaratát, s anyja végrendelete részleteit, átlátta, mikép hijában küzdene az akadályokkal, melyek szerelmével ellenkeznek; s kissé hideg és számitó jelleme hatalmasan segítette ennek legyőzésében.

Marchmont Henryvel másként állt a dolog; ő nem csak szerelmében, mondhatnók szenvedélyében sértve érezte magát a gazdag bankár visszautasítása s leánya könnyü lemondása által, hanem nagyravágyásában is; mert Marchmont kisasszonynyal házassága

volt az alapkő, melyre jövője szerencsáját s fényét építeni legbuzgóbb reményei közé tartozott.

Henry nagyravágyó, szenvedélyeit csak laza fékentartó férfiú volt, s jelleme a mellett nem birt a valódi becsületesség s erkölcsiség alapjával; megfogható tehát, hogy a vallott kudarcz után dühvel szívében távozott el Izabellától, s nem egyszer tőn esküt, mikép elébb utóbb boszút álland Marchmonton és csalfa leányán.

Marchmont Henryhez hasonló férfiak pedig igen is hű emlékező tehetséggel bírnak, főleg a hol bosszuállásról van a szó.

* * *

Ismervén a körülményeket, mindenki természetesen találandja, hogy Wentworth sürgette a házasságot, s hogy Marchmont sem gördített akadályokat ez ellen.

Az egyik vágyott a napra, hol menyegazdag hozományával segíthet magán, s elhárithatja a szégyenítő veszélyt, mely őt fe-

nyegei; a másik örült az órának, mely leánya sorsát óhajtása szerént biztosítja, s Marchmont Henryt — kitől kissé tartani kezdett — megfosztja reményeitől.

E nap, ez óra eljöttek nemsokára. A szép, pompás virághoz hasonló menyasszony, s a búskomoly halvány vőlegény, Isten oltára előtt álltak, szerelmet s hűséget esküvén egymásnak, míg szívök oltárán más bálványnak áldoztak.

Hányszor voltunk már az életben hasonló szentségtörésnek tanúi; hányszor láttuk már, miként boszulja meg ezt a sors! és még is újra meg újra követnek el ily bünt az emberek, Isten és önmaguk ellen!

Mikor leend ez másként? mikor nyílnak föl szemeik! s fogják átlátni, hogy a házasság szent dolog, melylyel visszaélni, melyet alkuként kötni, nem szabad?

A frigy meg volt kötve — a fényes nász-nép körülvette az új házaspárt, szerencsekívánatokkal elárasztván azt; csak egy

közölök hallgatott, csak egy maradt távol, félig elrejtve az egyház oszlopai által, s áldás helyett átkot rebegett a fiatal pár fejére.

A vőlegény gépileg játszván szerepét, alig látta a néptömeget, s hallotta a czifra beszédeket, melyek körülötte mondattak. Szelleme távol volt e fényes jelenettől, emlékezete más, sokkal egyszerűbb, oh! de minő boldog házassági szertartást varázsolt vissza, és szive majdnem megtört az áldozat terhe alatt, mely által atyját mentette meg a gyalázattól.

Visszaérkeztek Marchmont házához, hol pompás villásreggelihez ült a társaság, s felköszöntések hangoztak minden oldalon.

Végre eltűnt a menyasszony, s nemsokára választékos utiöltönyben tért vissza.

A gyönyörű négylovas kocszi a ház előtt állt; poggyász és a cselédek készen voltak. Robert és Izabella rövid bucsut vőnek, s pár percz múlva a kocsiban ültek, mely gyorsan eltűnt a nézők szeme elől.

Éljen a boldog pár! — kiáltották az utczagyerkőczök.

Minémű volt e boldogság, legjobban tudták ők maguk, kik e pompás kocsiban Dover felé utaztak, Párisban töltendők a mézes heteket.

(Vége az első kötetnek.)

ÉVA.

REGÉNY.

ÉVA.

R E G É N Y.

IRTA

JÓSIKA JULIA.

MÁSODIK KÖTET.

PEST.

KIADJA HECKENAST GUSZTÁV.

MDCCCLX

Pest, 1860. Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

XVII.

Mig Wentworth Robert fiatal nejével Párisban időzik, térjünk vissza ahoz, ki Isten és ember, de fájdalom! nem a törvény előtt, valódi neje volt : a kedves Évához.

Láttuk, minő nehezen esett szegénynek Roberttől megválni, kinek boldog reményeiben nem tudott teljes mértékben osztozni.

Első levele, melyet mint tudjuk, azon este irt, midőn Londonba megérkezvén, még nem is sejtette minő borzasztó csapás fogja ifju boldogságát földhöz sújtani, megnyugtatta Évát; nem azért, mivel valami uj reményt foglalt magában, de mivel oly kiáradása volt a legtisztább, legbensőbb szerelemnek, hogy lehetetlen lőn nem remélni, nem

hinni, mikép ily szerelemnek győzni kell, még a legsúlyosabb akadályok ellen is.

Pár napig nyugodtan várta tehát férje további tudósításait; de ezek nem jöttek; s nap telt el nap után, a nélkül hogy levél érkezett volna Éva számára, vagy felelet azon levelekre, melyeket ő, ígéretét teljesítvén, minden másod nap intézett Roberthez.

Éva szelid arcza halványabb s mindig halványabb lőn; s a hogy a napok s hetek elteltek egymásután, a bánat és buskomoly-ság kifejezése mindig olvashatóbb lett abban; mig Nora vonásai sötétekké váltak s gyötrő kételyek kezdtek lelkében fölmerülni.

Egyedül Mabel kisasszony élvezte régi nyugalma e kis háznép közt: nem sejtvén semmit, nem aggódván semmin; s legfőlebb békétlenkedvén olykor, ha szegény Éva kinos szórakozottságában valamit elfelejtett; vagy Nora, kinek esze most nem egyszer igen messze látszott járni konyhájától, nem főzött oly jó ebédet mint azt urnője megszokta.

Igy telt el öt hét.

Oh! a ki ismeri az ily várakozásnak, az ily bizonytalanságnak kinját! a ki valaha leste az órát, melyben a posta megérkezik, mintha élete függne attól a mit hozhat! a ki reggel egyszer mind másszor ugyanazon gondolattal, ugyanazon vágygyal szivében, ugyanazon aggodalommal lelkében ébredett fel! ki fárasztó teherként tűrte a napot, szokott teendőivel; s este kimerülten nyugodott le, mindig egy dolgot kérvén csak Istentől imájában; s aztán akkor sem találván nyugalmat ha az álom végre lenyomja kisírt szemeit, mert gyötrő képek lebegnek lelke körül! csak az, a ki mind ezt tapasztalásból ismeri, sejtheti, mit szenvedett szegény Éva, e hosszú, hosszú öt hét alatt.

Egy reggel nénje szobájában ült, valami munkával elfoglalva, mig gondolatjai, messze, igen messze jártak körözetétől.

Mabel kisasszony a Times ujságot olvasta a kandalló mellett; mi egy idő óta legkedvesebb mulatságai közé tartozott.

Lám, lám! minő meglepő ujság! — ki-

áltott föl egyszerre, Évához intézvén szavát, ki szórakozottan tekintett föl munkájáról; — csak megérdemeltünk volna egy kis magántudósítást. No de a szerelmesek feledékenysége ismeretes dolog. Halld csak Éva, mi áll itt, a házassági hirdetések közt :

Február tizenharmadikán: Szent György kápolnában, a tisztelendő Ashton Lionel által : Wentworth Robert Esquire egyetlen fia Robert, és Marchmont John Esquire egyetlen leánya Izabella.

Ki gondolta volna ! — folytatá Mabel kisasszony fejét csóválva — és az álnok fiu nem szólt erről egyetlen szót is!

Éva lélekzete megakadt, szive megszűnt verni, a munka kiesett kezéből. De életünk legválságosabb perczeiben a gondviselés különös lélekerővel ajándékozza meg olykor épen azokat, kiket leggyöngébbeknek hiszünk.

A fiatal, majdnem gyermekded nő, nem sikoltott föl ijedtében, nem engedett az ajánlásnak, mely őt környezte. Lassan, s mintegy

gépíleg emelkedett föl üléséből, s nényéhez közeledvén, kinyújtotta kezét s nyugott, de tompa és kissé rekedt hangon szólt :

Csak egy pillanatra adja ide a hirlapot, néném; magam szeretném átolvasni e hirdetést.

Mabel, ki meglepetve a váratlan tudósítástól, még nem folytatta az olvasást, oda adta Évának a hirlapot, mosolylyal megjegyezvén :

Nem de? alig hiszesz füleidnek?

Éva nem felelt; szemei meredten, de könyek nélkül, függöttek a pár nyomtatott soron, melyek egész élete boldogságát, s nyugalmaát megsemmisítették; kétszer átolvasta azokat, aztán szó nélkül adta vissza a lapot Mabelnak, s mig ez ujra olvasáshoz fogott, lassu, bizonytalan léptekkel, s itt-ott a butorokba fogódván, haladott ki a folyosóra, s onnan saját szobájába.

Ott Nora állt, az ablak mellett, levéllel kezében, melyet hamar zsebébe dugott, midőn Éva közeledését észrevette.

A fiatal nő ingó léptekkel, lassan és ugy-
szólván öntudatlanul, mint az alvajáró, jött
a szobába; s midőn Nora, észrevevén halálra
vált arczát, ijedten eléje sietett, a hű cseléd
karjai közé vetette magát, fölkiáltván:

Nora! — Nora! — Nora! — vége min-
dennek! — megcsalt — elhagyott! — nem
— vagyok neje! — mást vett el — tulajdon
szemeimmel olvastam! — s én élek — lea-
lázva, megszégyenítve — Oh! minő kin! —
s Éva görcsös nevetésre fakadt, míg tagjai
rángatózni kezdtek, s szemei elmerevültek.

Nora ágyára fektette a szerencsétlent, s
mindent megkísérlett, miáltal lecsendesíteni
remélte; de hiában; mindig hangosabb lőn a
gyötrő nevetés, s a rángások mindig erő-
sebbek.

Végre látván, hogy nem tehet semmit,
s eszébe jutván, mikép Barton talán még
otthon van, hamar lefutott; s épen ajtaja
előtt találta az orvost, kalappal fején, s kez-
tyüivel kezében.

Istennek hála, hogy még itthon van, or-

vos ur; — szólt Nora akadozó lélekzettel; jőjön hamar Évához — igen-igen rosszul van szegény.

Éva — rosszul van! — kiáltott föl Barton, gyorsan fölhaladván a hágcson — mi baja lehet! már pár hét óta vettem észre, hogy rossz színben van, s egészsége nincsen rendben; de ha kérdezősködtem, mindig kitérőleg felelt.

Csak lassan — intett Nora, midőn az előszoba-ajtájához értek, — nehogy Mabel kisasszony, valamit észrevegyen.

S miért ne vegye észre, hogy unokahuga beteg? — kérdezte az orvos csudálkozva, — hiszen betegség nem bűn.

Igaz, — igaz — felelt Nora zavarral — de mindamellett jobb, ha nem tud semmit. Jőjön csak jőjön, az Istenre kérem!

Barton fejcsóválva követte Norát, s pár percz múlva Éva ágya mellett állt, kinek állapota nem változott, mióta Nora elhagyta.

Nevető görcse van; — szólt az orvos — mi lelhet e szegény gyermeket? Fusson

csak hamar le szállásomba, Nora, s adassa magának át, szakácsném által, kis házi-gyógyszertáromat; majd segítünk a bajon.

Nora sietve visszajött a kis ládácskával. Barton erős szagu csöppeket elegyített egy pohár vízbe, s igyekezett ebből Évának pár kanálkával beadni, mi végre sikerült is.

Nemsokára a beteg csöndesebb lön; a nevetés megszűnt, s szemei, elvesztvén me-revségüket, be voltak hunyva; de a tagok görcsös rángása még mindig tartott, ha ki-sebb mértékben is.

Barton többször tapogatta a beteg üte-rét, s mindannyiszor, mintegy csudálkozva rázogatta fejét. Midőn végre jó félóra mulva, a rángás is megszűnt, s Éva nehéz és nyug-talan álomba esett, az orvos Norához lépett, és éles tekintetet vetvén a néemberre, ko-molyan, sőt szigoruan szólt :

Nora! tudni akarom, mi okozta e gör-csöket, s átaljában, mi lelte Évát darab idő óta! Sokat vettem észre, mi nekem különös-nek látszik, s azon barátságnál fogva, mely

engemet e szegény gyermek családjához kötött, régibb, s boldogabb időkben — tevé könnyü sohajjal hozzá — jogom van e kérdést önhöz intézni, ki ugyszólván anyja helyébe lépett; mert e száraz lelkü néemberrel — folytatá egy kézmozdulattal Mabel szobái felé — nincs semmi dolgom; ez nem rokona az elhagyott árvának, csak urnője.

Szegény Nora könyekre fakadt, kétségbeesésében nem tudott jobbat tenni, mint a jó orvosnak mindent elbeszélni; még azt is, hogy már pár nap óta tudja a történeteket, mert levelet vett Wentworth Roberttől, melyet esküvése napját megelőző éjen irt; más, Évához intézett levéllel együtt; de melyet a szegény gyermeknek átadni még nem volt bátorsága.

S ma reggel Mabel kisasszony a szokott házassági jelentést olvasta a hirlapban, — egészíté ki Barton Nora elbeszélését — és Évát hirtelen, minden előkészülés nélkül, érte e borzasztó csapás! — ez mindent megfejt; — szegény, szegény eltiport virág!

És az éltes férfit pár könyvet nyomott el kezével.

De ön Nora, — folytató az orvos — ki elég tapasztalással s józan észszel bír; miként tudott ily eszeveszett tervet nem csak elősegíteni, de még tanácsolni is! nem gondolta-e meg, hogy két gyermekkel van dolga, kiknek egyike sem nagykoru, s következőleg nem léphet törvényes házasságra, szülői vagy gyámnokai beleegyezése nélkül?

Oh uram — zokogott Nora — ez nem jutott eszembe; és annyira kívántam, hogy szegény Éva jó házasság által szabaduljon nagynénje zsarnokságától, hogy minden egyebet feledtem; hiszen ön tudja, miként Mabel kisasszony e jámbor gyermekkel csak úgy bánik, mint valami cseléddel!

És hogy fog most vele bánni — vágott közbe Barton — ha, a mitől félek, valósul!

Mitől fél, Barton ur? — kérdezte Nora összekulcsolt kezekkel — mi új baj is érhetne bennünket! Oh szóljon, mitől tart?

Attól, hogy e szegény fiatal nő — ki maga is még gyermek — anya leend, öt-hat hónap múlva.

Szent Isten! — fohászzkodott Nora — kétségbeesetten — mit csináljunk? mitévők legyünk? kinek leend elég bátorsága Mabel kisasszonynak tudtára adni a mi történt?

Nekem; — felelt Barton nyugodtan — de megvallom : kevés reményem van öt a dolog állásával kibékíteni. Ha a beteg föl-ébred adja neki, Wentworth Robert levelét; olvasása talán könyeket fog szemeibe csalni, s ez, Isten segítségével, megóvja valami nagy betegségtől. Én tüstént Mabel kisasszonyhoz megyek; nehéz feladatokat végbe akarom minélelőbb hajtani, hadd legyünk túl rajta; jót ugy sem tudok remélni e szivtelen jellemtől.

*
*
*

Az orvos szavának állt; halk kopogás után belépett Mabel kisasszonyhoz, ennek nem csekély meglepetésére, mert Barton

nem tartozott szokott látogatóihoz; s leülvén szemközt az aggleánynyal, röviden, de világosan elbeszélte neki mindazt, a mi az utolsó hónapokban födele alatt történt, a nélkül hogy neki erről legkisebb sejtelme is lett volna.

Mig az orvos beszélt, meglepetése s kíváncsisága fogva tartották Mabel nyelvét; de alig tudott meg mindent, alig végezte be Barton mondanivalóját, s haragja azonnal kitört, dühös hullámaival szétrombolván minden gátot.

Barton szó nélkül várta be, hogy e viharos árfolyama a legkeserűbb, legsértőbb szavaknak végét érje; és midőn Mabel, kifogyván lélekzetéből, kénytelen lőn pillanatra elhallgatni, fölkel, s kissé közelebb lépven az aggleányhoz, komolyan kérdezte :

Ön tehát, ha jól értettem szavait, nem akarja tovább házánál türni, szerencsétlen fiatal rokonát, kinek egyedüli hibája tapasztalatlansága s tulságos bizodalma volt?

Házamnál türni e könnyelmű, álnok le-

ányt, ki szégyent hozott magaviselete által családomra? e kigyót kit keblemben tápláltam? ezen lesülyedt teremtetést — — ?

Elég! — vágott közbe oly elhatározott hangon az orvos, hogy Mabel kisasszony összerázkodott. — Elég! Nem mindig az a bünös, ki annak látszik. De hagyjuk ezt. Ön tehát nem türi Évát ezentul házánál? feleljen röviden : Igen vagy nem ?

Nem! — felelt Mabel makacsul.

Jól van; — szólt az orvos nyugodtan; — egy óra mulva nem lesz többé itt; de addig ne merészelje őt háborítani, — fejezte be szavait fenyegető hangon Barton ur, — mert itt két élet van kérdésben; különben velem leend dolga!

És sarkon fordulván, elhagyta a szobát s ennek tulajdonosnőjét; ki magánkívül volt dühében, de mindamellet még sem merte e parancsot megszegni; mert volt valami Barton ur modorában, miből láthatta, hogy nem jó lesz vele tréfálni.

Mig ez Mabel szobájában történt, Éva fölébredt nehéz álmából, mely inkább kábultsághoz hasonlított.

Szemei fölnyiltak, s Norát pillantván meg, ki búsan ágya mellett ült; fölemelkedett fekvő helyzetéből, körültekintett, s mintegy összeszedvén magát, darabig gondolkozott, mig az öreg cseléd dobogó szívvel várta első szavát.

Lealázva, megszégyenítve! — pedig neje, valódi neje vagyok; — szólt Éva halk, kimerült hangon; gondolatai fonalát fölvévén ott, hol a görcs azt elszakította; — elveszve! Oh Istenem! miáltal érdemeltem azt tőled, Robert!

Nem ugy van, angyalom! — szólt közbe Nora, s karjait Éva körül fonta, ki fejét vállára nyugtatta — olvasd e levelet, s meglátod, hogy szegény Robert még szerencsétlenebb náladnál, s hogy most is téged szeret, s talán forróbban, mint valaha!

Mit mondasz Nora, — sikoltott föl a fiatal nő, s a levelet kirántván öreg dajkája

kezéből, csókokkal árasztotta el, mielőtt feltörte volna, s aztán elmerült annak elolvasásába.

Robert a menyegzője napja előtti éjet, majdnem virradtig íróasztala mellett töltötte; még egyszer s utoljára kiöntötte egész szívét Éva előtt, kit inkább szeretett, inkább imádott, mint valaha.

Mindent megmondott neki; kitárta e lapokban sorsa egész keserüségét, lelke egész fájdalmát, s kétségbeesését; nem hallgatott el semmit, nem szépítette tettét, nem élt sophismákkal; úgy szólt Évához, mint Istenhez szólunk, ha hozzá folyamodunk imáinkban.

„És most Éva — nőm — imádott nőm! — Oh! hadd nevezzelek e néven, mely életem egész boldogságát foglalta magában — s melyet másra ruházni nem leszek képes soha! — most Éva, életem angyala, ítélj magad, tehettem e egyebet, mint a mit tettem? — így fejezte be a szerencsétlen ifju hosszú levelét. — Mondd : boldogok le-

hettünk volna-e mindketten, ha atyám becsületével, talán életével vásároljuk meg e boldogságot?“

„Ismérem Évámat — tudom, hogy ha tanácsát kérem e szomorú, szomorú ügyben, ez összehangzik avval, a mit tettem, a mit áldoztam; de hogy kénytelen valék téged is berántani az örvénybe, hogy boldogságommal együtt Évám nyugalma s jövőjét is kockáztatnom kellett, ez a méregcsepp, mely egész életemet örökre fogja elkeseríteni!“

Oh! ha egyedül viselhetném szerencsétlenségemnek egész súlyát! ha téged, Évám, ismét vidáman, gyermekded szívvel, megelégedve szerény sorsoddal, láthatnálak, szóval olyannak, minő akkor voltál, mikor először találkoztam veled!“

„De ez nem lehet! a könnyelmű lépés által, melyre szerelmem csábított, semmivé tettem nyugalmadat, s boldogságodat; tudom jól; s egyedüli imám Istenhez az: hogy tanítson téged feledni, — feledni azt, ki

életével vásárolná vissza boldogságodat, ha ez a lehetőség határaiban volna.“

„Isten veled Éva! örökre! — Holnaptól fogva csak gondolataimnak szabad hozzád repülni — veled foglalatostkodni! Oh! fogom-e ezt tehetni? s eltérni az életet, mely ezután folytonos, kiállhatatlan kín leend? — Meg vagy boszulva Éva! — Isten áldása legyen rajtad! — bocsásd meg, oh bocsásd meg, a mit ellened vétettem.

Robert.“

A levél kiesett Éva kezéből, s ezeket éghez emelvén, felkiálltott :

Oh hála, hála neked, irgalmas Isten! nem szive az, mi elválasztja tőlem, — hanem a kénytelenség — fiui kötelessége! — s könyekre fakadván, vissza dőlt párnáira, és zokogott, mintha szive meg akarna repedni.

Nora arcját simogatta, durva kezével, s halkán csitította, mint gyermekkorában szokta volt, ha valami kis bú nyomta szivét.

E pillanatban lépett a szobába Barton orvos, visszatérvén Mabeltől.

Jöjön Barton ur — szólta Nora — és segítsen nekem Évát megnyugtatni.

Hadd sirjon a szegény gyermek; — felelt az orvos; — könnyei jóltévő harmatként enyhítendik fájdalmát.

Egy kis tanácskozásom volna önnel, Nora, — tevé hozzá halkabban; — jöjön csak s hagyja Évát magára.

Nora fölkelte; s az ablak közelében, oly hangon, hogy Éva szavait nem értheté, Barton elbeszélte az öreg cselédnek Mabel kis-asszonyynyal találkozásának eredményét.

Éva itt nem maradhat; — folytatá, midőn Nora mindent tudott — de hová vigyük szegényt? Szeretném, egyelőre legalább, házamnál tartani, de ez sok beszédre adna okot, és ezt minden áron kerülnünk kell. Nem tudna-e valami jó menhelyet?

Nora darabig gondolkozott. — Van egy rokonom — szólta azután — ugyanaz, ki e szerencsétlen házasságnak egyik tanuja volt, ez a külvárosban elég nagy kertben lakik, melynek jövedelméből él, feleségével együtt.

Háza tágas, gyermekei nincsenek, — még szolgáló sincs a háznál; s kevesen látogatják, mivel a lak messze az utcától, a kert végén áll. Tudom, hogy szívesen befogadna bennünket, s ott Éva nyugodtan, s mindenkitől elfelejtve élhetne — legalább egy darabig.

Tehát ön Évával együtt el akar távozni Mabel kisasszonytól ?

Természetesen ! csak el nem hagyom épen akkor szegény gyermekemet, mikor legtöbb szüksége van reám !

Annál jobb. Most egyelőre csak azon legyünk, hogy Évát innen eltávolítsuk, mert mindig tartok tőle, hogy e vén tigris egyszer csak itt terem és még valami szerencsétlenséget okoz, fékezhetlen dühével. Levezetem Évát szállásomra; ön üljön bérkocsiba, menjen rokonához, a kertészhez; hozzon vele mindent rendbe, s ha be akarja önöket fogadni, jöjön tüstént vissza Éváért. E szoba ajtaját bezárjuk, hogy Mabel kisasszony ne kutasson itt; holnap reggel aztán

vissza jöhet ön, mindent összeszedni, s bucsut venni a háziasszonytól. Nem irigylem sorsát, annyit mondhatok; valóságos Megära ez a vén leány.

Nem félek tőle; — felelt Nora egykedvűen, — de megvallom, ki nem állhatom. Csak Éva kedvéért maradtam a háznál.

Barton most Évához lepett, és röviden, de oly szeliden, mint csak tehetette, megmondta neki, hogy állnak a dolgok, s miként kénytelen, még ez órában, nénje házáat elhagyni.

Éva nem ellenkezett semmiben, mindenre kész volt, mit Barton és Nora tőle kívántak; látszott, hogy reá nézve a jövő ugyszólván nem létezik; nem tud még gondolkozni is; s hogy lelke még a fájdalom angyalának karjai közt van.

Fölkelt ágyáról, nyugodtan, s Barton karján elhagyta a szobát, melyben annyi évig lakott, melyben annyi boldog órát töltött, a nélkül hogy csak körültekintene — sohaj, köny nélkül. Lelke csak egy fájdal-

mat érzett, csak egy kín által gyötrődött : férjétől elválni! a többi semmi sem volt ehhez képest; — a mi más körülmények közt mélyen meghatotta volna, azt most nem is érezte.

Midőn a földingás összerontja házunkat fejünk fölött, keveset gondolunk a rózsafával, mely kertünkben összezuzatik!

* * *

Minden ugy történt, mint Barton azt elintézte. Az öreg kertész s neje a legnagyobb készséggel fogadták Évát és Norát házukhoz, s teljes szívből sajnálkoztak szomorú sorsán.

Még nem áldozott le e válságos nap, és Éva már a kertilak egyik szobájában találta magát, messzi a régi háztól, hol ifjuságát töltötte.

Az ablak mellett ült összekulcsolt kezekkel, míg könyei lassan, s a nélkül hogy csak észre is vette volna, gördültek le hófehér arczain.

Álomként vonultak el lelke előtt az utolsó hónapok, boldog és szomorú óráikkal, míg a jelen pillanathoz érkezett; e pillanathoz, hol mindentől megfosztva, mi az élet gyönyöreit képezi, egyedül állt a jövővel szemközt, mely sötét örvényként ásítózott lábai előtt.

Férjétől megfosztva más által, — férjétől, kit oly kimondhatatlanul szeretett, s szeret most is, — kit mindig szeretni fog, s kihez mindig hű leend, tetteben és gondolatban! — megfosztva tőle! oly tökéletesen, s minden időre, mintha a halál hideg keze elszakította volna oldala mellől, minő kín!

Pusztá minden körülötte — nincs kit szeressen — kiért élhessen — egyedül áll az életben — egyedül fog állni mindig — késő öregségig! Oh mennyire visszaborzadt e gondolattól! élni aggkoráig egyedül — egyes egyedül! — Miért oly ifju, oly erős még, s miért nem tud meghalni?!

Míg a fiatal nő így tünődött, Nora sür-

gött-forgott a szoba rendezésével elfoglalva, s olykor-olykor, viharos arczkifejezéssel, mormogván pár szót, melyben nem a legszivesebben említette Mabel kisasszonyt; mert az elválás közte s régi urnője közt nem volt az érzékenyek s békések egyike.

Mabel haragjának egész zuhatagát eresztette Nora fejére, ki a maga részéről nem kimélte a szót; s így folyt a háboru, mig Nora elvégezvén pogyászolását, elhagyta a házat, nem épen áldással ajkain.

De mindamellet vigyázott magára, s egyetlen szóval sem árulta el, hová vonul szegény Évával.

Mabel kisasszony, midőn dühének sötét vihara kissé oszolni kezdett, átlátta, hogy annak a mi történt, titokban kell maradnia, már csak saját érdekében is; azért azoknak, kik Éva után kérdezősködtek, azt mondta: hogy unokahuga atyjának valami angolhoni rokonához ment lakni, ki betegsége következtében, hirtelen magához hívatta őt.

Barton — átlátván, mikép ez a legjobb

s legeszélyesb, a mit mondani lehet — Mabel eszében soha sem kétkedett, csak szívében — mindenki előtt ugyanazt erősítette; s így még a Gordon család sem tudott egyebet Éva eltűnéséről.

De térjünk vissza Norához.

Midőn minden a maga helyén volt, némi meglepéssel tekintett körül, gondolván, mikép Éva itt valóban nem fog rosszabbul lakni mint nagynénje házánál; aztán fájdalommal daczára örült a gondolatnak, hogy megmenekült Mabel kisasszonytól; s Éva nem fog többé szenvedni zsarnoksága által. Ő pedig, mindig mellette leend, támogatván s szolgálván a szegény fiatal nőt, kinek szerencsétlenségével maga magát is vádolta nagyrészt, mert ő volt az, ki leginkább elősegítette a házasságot, melynek következései oly szomorúak lőnek.

Aztán gondolatai áttértek a jövőre, midőn ismét egy kis göndörhaju angyal leend a háznál, melyet ápolhat és babusgathat kénye-kedve szerint. Darabig folytatta ez

eszmét, azután egyszerre Évához fordult, s vállát kezével érintvén szólt :

Nézd csak, gyermekem, minő jól találandjuk magunkat e kényelmes, világos szobában; ott a te ágyad, itt az enyim; s a kettő közt pompásan elfér a bölcső !

Éva, felrázotva álmodásaiból, föltekintett mintha csak félig értené Nora beszédét :

A bölcső? — kérdezte aztán, lassan s mintegy gondolkozva. — A bölcső? — hát gyermek van a háznál?

Nincs, Évám, nincs; — felelt Nora, ki gyanítani kezdé, hogy a gyermeteg nőnek sejtelve sincsen állapotáról — de lesz, Isten segítségével; lesz nemsokára, hát nem tudod, kedves gyermekem, hogy anya vagy?

Anya? — Nora — Nora! mit mondasz? — sikoltott föl Éva, hirtelen fölkelvén üléséből, s mindkét kezét öreg dajkája vállaira nyugasztván; — Igazat szólsz-e? lehetséges-e, hogy engem ily boldogság — ily áldás érjen? — Anya — gyermekének anyja!

— tehát nem lennék egyedül a világon!
 volna kit szeressek, kiért éljek — küzdjek
 — fáradjak! Oh! irgalmas Isten, ott fön
 az égben! köszönet, köszönet e váratlan —
 e boldogító vigaszért!

XVIII.

Hat hónap mult el azon fájdalmas és mégis boldog pillanat óta; s midőn visszatérünk a kertilak első emeleti szobájába, hol Éva és Nora laktak, a bölcső, hó fehér takarójával, már a két ágy közt állt; benne kis gyermek, de kinek épen nem halk, egészséges hangja, azt mutatá, hogy elég ép és erős; és mellette, az egyik ágyon, a halvány anya, boldog mosolylyal szelid arczán, ringatva a bölcsőt, s édes szavakkal csititván gyermekét.

E közben belépett Barton orvos, Norával együtt, s leült Éva ágya mellé.

Ugylátszik, jól találja magát a kis legény, e selejtes világban! szólt mosolyogva; s kezet nyujtott a fiatal anyának, ki boldog

tekintetet vetett a bölcsőre. Hála Istennek — folytatá azután, — hogy csak mint barát tehetem látogatásomat; mert orvosra sem a gyermeknek, sem az anyának nincsen szüksége. Pompásan mentünk minden bajon keresztül.

Holnap fölkelhetek, nem de? — kérdezte Éva; — s aztán megkereszteltetjük fiamat, tevé némi büszkeséggel hozzá, de nem sohaj nélkül.

E fiatal anya boldogsága olyan volt mint a tavaszi nap, mely eső és napfény közt habozik; míg más anyáké inkább a nyárhoz hasonlít; midőn minden fény és világosság, az ég kék, s a föld diszruhában tündöklük.

Kétségenkívül! — felelt az orvos kedélyesen; — megkereszteltetjük; s ha valóban nagy örömet akar nekem szerezni kedves Évám, engedje meg, hogy keresztapja legyek, s hogy az én nevemet birja.

Minő jó ön, Barton ur! felelt Éva, míg gyöngye pir szállt halvány arczába, s könny csillogott szemében; — miként köszönhe-

tem meg önnek mindazt, a mit érettem s e kis angyalért tett?

Bár többet tehetnék! — szólt az öreg ur mély sohajjal; — de fájdalom! nem vagyok gazdag ember. Ha évek előtt csak távolról is sejthettem volna, minő jó hasznát vehetném egykor pénzemnek, másként cselekszem, és jobb gazda vagyok régóta. De agglegény levén, ki egyes egyedül állok a világon, a szegényeket tekintettem családomként s így sok munka és fáradság után, csekély volt mindig a haszon.

És mindamelletty ily bőkezűen gondoskodott rólam, oly atyailag bánt velem! — vágott közbe, Éva; oh! ennek nem kell, nem szabad többé így lenni! ifju, s erős vagyok — dolgozni tudok — s dolgozni fogok ezután gyermekemért.

Az öreg ur mintegy békétlenül mozgott székében, egyszer kétszer köhintett s végre kezét a fiatal nő kezére tévén szólt.

Éva! én is fiatal valék egykor, fiatal, tele szép reményekkel és édes érzésekkel, me-

lyekre most visszaemlékszem mint valami boldog, tündéri álomra, melyből a rideg való fölébresztett — keményen — irgalmatlanul. — Én is szerettem forrón, teljes szívemmel; s a kit szerettem, kit imádtam, édes anyja volt, Grahame Alice! Még mielőtt mertem volna szerelmemről szólni, mielőtt annyi vagyont szereztem, hogy feljogosítva tartsam magamat őt kezemmel megkinálni — ő mást szeretett, másnak neje lőn! Én hallgattam; saját keblembé zártam szerelmemet s fájdalmamat — agglegény maradtam. Szóljon Éva, van-e valami a lehetőség határaiban, mit önért nem tennék — örömet, saját kedvemért?

Éva szavakat nem talált, s csak kézszerítással felelt a derék orvosnak.

De a hogy mondám — folytatá az, jól megértvén a feleletet — tehetségem csekély; s ámbár nekem s vén gazdasszonyomnak csak kevésre van szükségünk, alig telik olykor e kevés is abból, a mit szerzek; mert a ki annyi évekig nagyobb részt ingyen gyó-

gyitott — tevé kissé bus mosolylyal hozzá — az egyszerre nem számíthat tetemes fizetésekre.

És mivel oly csekély tehetségem, — kezdé újra rövid szünet után — kénytelen vagyok nénje, Mabel kisasszonynak üzenetét önnel közölni, kedves Évám!

Nénémtől! — kiáltott föl Éva ijedt hangon, mig Nora homlokán sötét felhők kezdtek gyülni, és gyorsabban járt fel s alá a szobában a kis, kéthetes világpolgárral karjain.

Ugylátszik — folytatá az orvos, megjegyzés nélkül hagyván Éva fölkiáltását és Nora nyugtalanságát — ugylátszik, hogy Mabel kisasszony darab idő óta észre kezdte venni, minő kincset birt önben, Éva, és a hú Norában; nem tud boldogulni önök nélkül sehogysem; s azért hajlandó capitulálni e meg nem vetendő, és eddig be nem vett erősség. Azt üzeni tehát, kedves Évám, hogy kész önt és Norát újra befogadni házához, és a multat tökéletesen kitörölni emlékezetéből, ha ön e kis legénytől ott Nora karjai-

ban, meg akar válni; kinek becsületes tartásáért fizetni akar uri módon, de kinek soha sem szabad küszöbét átlépni.

Fiamtól megválni? őt idegen kezekre bízni? — kiáltott föl Éva, fölegyenesedvén ágyában, s mindkét karját nyujtván gyermeke után, kit Nora hirtelen ölébe helyezett. — Soha, soha! Barton ur! — a világ minden kincseért sem! Ó! hogy tudott ilyesmit csak fel is tenni rólam?!

Feltenni? — mormogta az orvos, érzékeny tekintettel az ifju anyára, ki gyermekét szorosán ölelve tartotta, mintha félne, hogy ezt tőle elvehetnék. — Tudtam jól! s mondtam is annak a vén boszorkánynak; de ez nem akarta elhinni, mert mindenkit saját diszes személye után ítél meg.

De azért gondolja meg kedves Évám — folytatá fönhangon s látszólag erőltetve — gondolja meg, hogy nincs semmije a világon — nincs miből éljen — nincs miből nevelje gyermekét; mig, ha visszatér Mabel kisaszszonyhoz — —

Nincsen-e két kezem? — vágott közbe Éva hevesen — nincsen-e eszem, fiatal erőm, bátorságom?! Ó Barton ur, míg gyermekemért dolgozom, tudok tünni, nélkülözni, fáradozni, és az Isten sikert ad, ha nem is érettem, legalább e szegény kisdédért! kit nem hagyok el soha — soha!

Ne határozzon elhamarkodva, jó Évám; fontolja meg jól a dolgot — s pár nap múlva közölje velem végelhatározását.

Nincs szükségem időre s megfontolásra; el vagyok határozva, s feleletem ugyanez leend, ma, holnap — egy hét — egy év múlva! fiam mellett maradok — ez helyem — ez kötelességem — ide vonz szívem és meggyőződéselem!

Helyesen! — szólt most közbe Nora, ki dobogó szívvel várta Éva elhatározását. — Helyesen! Mindketten dolgozni fogunk e szegény gyermekért; mert míg erő s élet van e vén tagokban, nem hagylak el, még egy perczig sem. Ott leszek, a hol te s fiad vagytok, s jó- és balsorsotokban osztozni fogok.

Barton hallgatott, csak becsületes arczán lehetett olvasni, mennyire hatott reá e jelenet.

Végre fölkel s kalapja után nyult.

Tudom tehát minő felelettel térjek vissza Mabel kisasszonyhoz — szólt kedélyes mosolylyal; — s most szót sem többet e dologról. Nyugalomra van szüksége, kedves Évám. Ne felejtse, hogy három nap mulva keresztelő leend a háznál — folytatá enyelegve — s hogy akkor a szokott rózsákat újra szeretném látni komámasszony arczain.

XIX.

És mi történt az utolsó hat hónap alatt Wentworth Roberttel? hogy túrte sorsát? miként folytak le napjai?

Tartunk tőle, hogy nem igen kielégítő leend a felelet e kérdésekre.

Elutazásakor négy hetet szándékozott Franciaország szép, vidám, életteljes fővárosában tölteni; de már két hónap folyt le, s

a fiatal pár még mindig nem tért vissza Londonba.

Be hosszúra nyújtják gyermekeink a mézes heteket! — szólt olykor Marchmont bankár, megelégedett arczkifejezéssel dörzsölgetvén kezeit, barátjához, idősb Wentworth Roberthez; — de nemsokára csak haza parancsoljuk őket, ugy-e barátom?

Ha gyermekei szíveibe tekinthetne a derék bankár, meglátná alkalmasint, hogy e hosszúra nyújtott mézes hetek nem sok édességgel bírnak, sem a férjre, sem a nőre nézve; s hogy inkább szórakozás s önfeledés az, mit a párisi életben keresnek, mintsem az együttlét gyönyörei.

De mindamellett nagy különbség létezett a két fiatal szív érzései közt.

Izabella nem volt boldog házas életében s mindenben, mi erre vonatkozott; mást szeretett volna Robert helyében látni; s nem egy gondolat, nem egy vágy röpült vissza ama kis nyári lakba, atyja kertjében,

habár látszhatólag oly könnyen vált el attól, kivel ott találkozni szokott.

De ő kárpótlást keresett és talált mostani élete szabadságában, a nagyvilágnak itt oly szédítő mulatságaiban, vásárlásokban, járásban, kelésben; s pár hét múlva nem egyszer azon gondolaton lepte meg magát, hogy élete, ha nem is boldogabb, de talán könnyebb, kényelmesebb s mulatságosabb oly előző s engedékeny férj oldalán, mint a minő Robert volt, mint ha Marchmont Henry neje lett volna; kinek jellemében valami vad indulatosság, s fölényt igénylő akaratosság, soha sem czáfolta meg magát; még azon hölgy előtt sem, ki egész szívét birta.

Robert ellenben nem tudott semmiben vigaszt s szórakodást találni. Hiában járt s kelt, egyedül vagy gyönyörű fiatal nejével, kinek ragyogó szépsége mindenkit elragadott — mindenkit; kivéve saját férjét; hiában igyekezett a multat kitörölni emlékezetéből. Mitsem használt! minél inkább igyekezett ezen, annál fényesebben, s igézöbben

élt ez keblében; s annál kétségbeejtőbb lón az összehasonlítás a közt, a mi volt — s a mi van.

Mindenki irigyelte sorsát; mindenki szerencsét kívánt a fiatal férjnek. Csudásan szép, művelt, bájos, dúsgazdag nő! mit akarhatott, mit kívánhatott többet?

És mégis — Oh! minő örömet, minő gyönyörtelt szívvel cserélte volna fel mind ezt, az egyszerű, szende, tapasztalatlan és szegény leányért, kit szeretett, imádott szive minden erejével — s kinek egész életére mindamellettt ő egyedül vont sötét fátyolt, melyet szétozlatni többé nincsen hatalmában.

Minő örvénye a kinnak s szemrehányásnak lappangott e gondolat alatt. Nem csuda, ha napjai búsak, éjei nyugtalanok voltak, és tele gyötrő álmokkal!

De Robert jó és becsületes ember lévén, nem akarta nejével éreztetni, mi saját szívét nyomta; sőt boldoggá akarta tenni mindenben, a mi tőle függött; igyekezett kedvébe

járni, vágyait teljesíteni, mielőtt még ki-
mondta volna azokat; izlését követni s ki-
találni, s őt mindennel körülvenni, mit
pénzzel vásárolhatott, s mit a fényűzés,
gazdag emberek számára, kigondolt.

Hiszen kárpótlással tartozott neki azért,
hogy csupán pénzeért vette el; hogy sze-
relem nélkül vezette oltárhoz — hogy más,
forró, legyőzhetlen érzéssel keblében hűsé-
get s szeretetet esküdt neki!

Robert mindezt mélyen érezte, s világos
fogalmával birt az igazságtalanságnak, sőt
bűnnek, melyet neje iránt elkövetett.

Egyedüli vigasza abból állt, hogy a mit
tett, atyjáért s nem magáért tette; — de
mindamellet Robert igen-igen szerencsét-
len volt.

Igy lön, hogy e fiatal háztartásban, első
naptól fogva, a nő vitte a főszerepet; ő ha-
tározott mindenben, és szabadsága — min-
den tekintetben — nagyobb volt, mintsem
kellett volna — nem csak férje, hanem
saját javára is.

Izabella Párisban szeretett mulatni, s azért sokkal tovább maradtak ott, mint eleinte szándékoztak. Izabella kedvelte a fényüzést, örömet talált vásárlásokban, s ennélfogva sokkal több pénzt költöttek, mint a mennyit e kirándulásra szántak volt; habár Robert igen is jól tudta minő sürgető szüksége van atyjának e pénzre, dolgai rendbeszedésére.

Midőn végre visszatértek Londonba, Izabellának sehogy sem akart tetszeni Wentworth háza; mely jól, sőt választékosan, de nem oly pazar fényüzéssel volt butorozva, mint a dúsgazdag Marchmont bankaré.

Az előcsarnok nem elég tágas, a hágsó, nem elég széles volt; az elfogadótermet túl a rendén szűknek találta, s üvegház nem létezett. A butorzat nem felelt meg az utolsó izlésnek, s a kert oly kicsiny volt, hogy azt nem is lehetett kertnek nevezni.

Szóval: az egész nem ért semmit; s nem volt méltó arra, hogy a gazdag Marchmont

Izabellának, ki baronet-ek és lord-ok közt választhatott volna; lakásul szolgáljon.

A vége az lőn, hogy Wentworth épített, szépitett, és butorozott — s annyi pénzt vetett ki az ablakon, hogy kereskedése csak tengett, s alig volt egy-egy nyugott napja; — mig Izabellának még mindig kifogásai valának; s gazdag hozományáról szólt, s arról, a mihez atyja házánál szokott; felvetvén ajkait, ha ipja házáról volt a szó. — Robert hallgatott és szenvedett.

A pénzházasságnak átka igen is korán kezdé gyümölcseit megteremni.

Igy folyt le nap-nap után; mindegyik hozván gondot s aggodalmat Wentworth számára; kellemetlenségeket, keserü tapasztalást s fájdalmat fiának; de minden elégtelensége s szüntelen panaszai mellett, jó adag jólétet s örömet Izabellának; mert a kinek szive nincsen, az többnyire legjobban találja magát ez életben; élvezvén ennek édességeit s hagyván másnak kikerülhetetlen keserüségét. Mégis, ki irigylené őket!

Izabellának, mint fiatal, szép, gazdag és ünnepezt nőnek, bőven jutott az édességből — legalább abból, mit ő annak nevezett s hitt.

* * *

De hagyjuk el Londont és térjünk vissza Edinburghba, ama csendes kertbe, melyben Éva most ismét élvezni kezdé a szabad léget s a nyári napok kellemeit.

Terjedelmes fa árnyékában találjuk őt, kényelmes karosszékben, melyet Nora ide hozott volt a házból, s kis fiával ölében, kit Barton és Nora épen most hoztak vissza az egyházból, hol Alfrédnek kereszteltetett, mely név a jó orvosé is volt.

Barton eltávozott, rövid beszélgetés után a fiatal anyával; Nora pedig a házban időzött; s Évának, ki a kis Alfréddel enyelgett, más társaságra nem volt szüksége.

Igy mult el félóra, midőn egyszerre mély sohaj ébresztette föl Évát elmerültségéből; s föltekintvén férjét, Wentworth Robertet, látta maga előtt.

Robert! — sikoltott föl; s első ösztöne az volt, magát férje karjaiba vetni; — de mielőtt még fölkelhetett volna üléséből, magához tért, s visszanyervén lélekjelenlétét, elfordult; fiát szorosán átölelve, lehajtotta fejét, s könyekre fakadt.

Robert nem mert közeledni, de tekintete a legmélyebb fájdalom kifejezésével, s mégis el nem titkolható gyönyörrel, nyugodott Éván s gyermekén.

Oh! miért fosztott meg a sors annyi boldogságtól! — rebegette tört hangon — miért kellett ez angyalt oly mélyen megsértenem! Éva — folytatá, és egy lépéssel közelebb jött — csak egy szó ajkaidról, csak egyetlen hangja a könnyörületnek s bocsánatnak — s egy tekintetet fiamra! ennyit kérek tőled!

Éva zokogott, s reszketve mint a nyárlevél, két kezével elfödte arcát; végre föltekintett, oly kifejezéssel szép, halvány arcán, mely valóban szánakozó angyalé lehetett volna, s egyetlen szót rebegett, alig érthető hangon: Jer!

Robert Éva mellé termett; s ez, fölemelvén a fátyolt, melylyel a gyermek be volt takarva, odanyujtotta a kis fiut atyjának, ki mintegy elkábitva oly örömtől és fájdalomtól, karjaiba szoritotta a gyöngye kisdedit s elárasztotta csókjaival.

Éva! Éva! — kiáltott föl aztán a kétségbeesés hangjával — megtudod-e bocsájtani, a mit ellened vétettem? Oh! ne büntess azért, hogy két kötelesség közül a legnehezebbet kellett választanom!

Megbocsátok mindent — mindent! — szólt Éva, elhaló hangon — hiszen nem tehetnél egyebet!

Az ifju térdeire esett Éva mellé, s kezét ajkaihoz nyomta.

És e bocsánat jeleül — esdeklett aztán, szemeit a fiatal anyához emelvén, — engedd meg, hogy gondoskodjam rólad s fiamról!

Éva visszahuzta kezét, és komolybúsan, de harag nélkül felelt:

Nem, Robert, nem! ez nem lehet! A sors nem akarta, hogy a világ előtt nőd le-

gyek — vagy inkább maradjak ; kénytelen valál más kötelességeket föl vállalni ; ezeknek meg kell felelned a szó teljes értelmében. Vagyonod, időd — s szived — tevékinos erőlködéssel hozzá — nem a tiéd többé, hanem nődéi — törvényes nődéi ; — nekem és e szegény gyermeknek itt nem szabad ezekben osztoznunk. — Fiam az enyim, csupán az enyim ; ő mindenem — én mindene leszek. Bisd reám ! — nem fog semmit nélkülözni abból , mire szüksége van — ha gazdagság és fényüzés nem is leendnek osztályrésze !

Oly jó ! oly szelíd ! — és mégis oly makacs ! — kiáltott föl Robert fájdalomosan. — Engedj, oh engedj osztoznom kötelességeidben e gyermek iránt ! Nem vagyok-e atya ! nem az enyim-e , épen oly mértékben , mint a tiéd ?

Nem, Robert ! — felelt Éva , a legmélyebb fájdalom hangjával , de mégis elhatározottan ; — Nem ! kérdezd meg a jog embereit — s hallani fogod , hogy e gyermek-

nek nincsen atyja — a törvény előtt;
 — hogy ő enyim, egyedül enyim! — Ne
 félj semmit; — folytatá rövid szünet után;
 — a jó Isten odafön tudja, hogy ártatlan
 vagyok — hogy nem bünös gyöngeségnek
 köszönheti életét gyermekem! — nem vonja
 meg tőlem segítségét, támaszát! erőt fog
 adni, erőt és kitartást, hogy fiamat becsü-
 letes, hasznos emberré fölneveljem.

Robert hallgatott! — nem tudott felel-
 ni e nőnek, ki átszellemülve anyai szeretet
 és magasztos kötelességérzettől, állt előtte,
 mint valami jobb, tisztább lény, szebb és az
 éghez közelebb fekvő világból.

És most Isten veled Robert! — folytatá
 Éva, szelid erőszakkal kifejtván fiát atyja
 karjai közül; — Isten veled — örökre! —
 nekünk nem szabad többé találkozunk —
 legalább ez életben nem! Viszontlátásra,
 odafön — az Isten színe előtt!

Még egy tekintetet vetett férjére, mely-
 ben a szerencsétlen ifju egész szerelmét,
 egész fájdalmát visszatükrözve látta; — az-

tán elfordult; s fiát szívéhez szoritván, lassan a ház felé haladott.

XX.

Ismét pár hónap mult el e jelenet óta, s Éva elhagyta Scoczia fővárosát, s London felé vette utját, a nagy Babel felé, hol az egyéniségek elvesznek ugyszólván, s minden egyes ember csak egy hangyát képez e ropant bolyban.

Atyai barátja, Barton orvos tanácsát követvén, nagyanyja családi nevét a Gilbert nevet vette föl, s fiatal özvegynek adván ki magát, Norával s kis fiával London felé indult, ott szerencséjét, azaz munkát és a nagy tömeg közepette magányt keresvén.

Kisebb városokban kíváncsiak az emberek; minden uj lakosnak körülményeit s életregényét — ha ilyen létezik — szeretik kikutatni; s ezt annál inkább, ha ez uj lakos oly fiatal, szép és érdekes, mint a kedves Éva.

De Londonban ez másként van; ott éve-

kig élhet az ember, a nélkül hogy valaki reáérne vele foglalatostkodni; s aztán több is ott a munka, s könnyebben hozzá juthat az, kinek egész vagyona csak két kezéből s ügyességéből áll.

Barton orvos Évát, kit tulajdon leányaként szeretett, nem bocsátotta el üres kézzel; s bár a fiatal nő vonakodott tőle, körülményeihez képest, oly nagy összeget elfogadni, kénytelen [vala végre kéréseinek engedni, s száz font sterlinget kölcsön venni; hogy legyen mivel háztartását kezdje; mondá az öreg ur kedélyes mosolylyal.

De mikor fogom önnek e pénzt visszafizethetni, Barton ur? — szólta Éva aggódva.

Akkor, midőn e kis fiut itt az oxfordi vagy cambridge-i egyetemre küldi; mert e száz fontot keresztfiamnak ajándékozom. Csak nincs ez ellen kifogása? — folytatá hirtelen, látván, hogy Éva szólni akar; — szabad ember vagyok, s pénzzel tehetek, a mit akarok.

Éva szó nélkül kezét nyujtott a derék

orvosnak; s nehéz szívvel, s könnyelt szemekkel vón búcsut e hű baráttól s a jó öreg emberektől, kiknél hónapok óta lakott, midőn végre eljött az elutazás napja.

Londonba érkezvén, első dolga volt, olcsó és mégis egészséges és tiszta szállást keresni; s ebben jó hasznát vette Norának; ki évekig lakván a fővárosban szüleinél, ezt meglehetősen ismerte.

Elég hosszas keresgélés után, sikerült végre Londonnak egyik csinosabb külvárosában, csendes utczában, s tiszta házban szállást találni, melynek ára tul nem haladta az arra szánt összeget.

E ház özvegyasszonyé volt, ki földszint lakott, hol zöldség és gyümölcsboltot tartott; míg az emeleteket bérbe adta.

Éva szállása a harmadikban létezett, s két szobából s egy kis kamrából állt.

Igaz, hogy számos lépcsőn kellett felhaladni, míg az ember e szállásba ért; de Éva fiatal és egészséges volt, Nora pedig, ötvenhat éve daczára, ép és erős; tehát nem

sokat gondoltak vele, s inkább örültek a tisztább légnek, melyet ott fenn élvezhettek.

A ház mögött elég tágas kert létezett, tele zöldséggel, gyümölcsfákkal s virágokkal; minek Éva, kis fiáért, leginkább örült.

Alig rendezték el szerény lakásukat, s Éva már azon volt, hogy munkát szerezessen.

Erre nézve szerencsésebb helyre nem igen jöhetett volna, mint épen e házhoz. A gyümölcsárusnő, már üzleténél fogva, sok embert ismert, s az első pillanat óta nagy szivességgel viseltetett Éva iránt, kiről azt állította, hogy egyetlen leányához hasonlít, kit pár évvel ezelőtt súlyos betegség következtében vesztett el.

A derék asszony szive mindig elérzékenyült, ha Évát látta, kis fiával karjain; s a szegény fiatal özvegyen segíteni a hogy csak tudott, kötelességének tartotta.

Atkins asszonyság — ez volt a zöldségárusnő neve — egy gazdag boltosnét ismert, ki kész fehérnemű raktárt birt, s

többet ötven varrónénál munkával tartott. Látván, hogy Éva e nemben igen ügyes, a boltosnénak ajánlotta, ki kész volt a fiatal nőt munkával ellátni; s pár hét múlva, tapasztalván minő ügyes és szorgalmas személyre tett szert, csak a legfinomabb dolgokat bizta Évára, s becsületesen fizette.

A boltosné, kinek raktára elég messze esett Atkinsné házától, mindig egész hétre adta ki Évának munkáját, úgy hogy csak egyszer hetenkint, tudnillik szombaton lön kénytelen e hosszú utat tenni.

Nora is elég ügyes volt, s ha szemei már nem birták a finom varrást, a közönségesebb dolgokat nagyon csinosan készítette; s ő is bőven el lön látva munkával a boltosné által.

Igy csendes, de szünetlen foglalatosság közt folytak Éva napjai; s a hogy az idő telt, s kis fia nőtt és mindinkább kifejlett, a fiatal nő búskomolysága oszlani kezdett; lassankint nyugodtabb lön kedélye, s termé-

szetes vidámsága olykor-olykor ismét átsugározta szép vonásait.

A mit ő és Nora nyertek, elég volt arra, hogy igen egyszerüen s takarékosan ugyan, de becsületesen élhessen belőle a kis család; és betegség vagy más előre nem látott szükség esetére, nyolczvan font létezett még a Barton orvos által kölcsönözött százból a takarékpénztárban; mert utjokra és az első idő alatt, midőn Évának még nem sikerült munkát találni, csak husz fontot költöttek el ez összegből, melyet ismét kiegészíteni, sőt szorgalom és takarékoság által szaporítani, Éva feltett szándéka volt.

De varrás által többet nyerni, mint a mennyi mindennapi költségre szükséges, nem könnyü dolog; s nem egy sohajba került Évának azon gondolat: miként fogja majd kis fiát nevelni, ha eléri a kort, midőn neveléséről kell gondoskodnia.

Bartonnal folytonos levelezésben volt, s az öreg urnak kedélyes, atyai szeretetről

tanuskodó levelei, Évának legjobb örömei közé tartoztak.

Éva e roppant városban nem ismert senkit; kivéve háziasszonyát s ennek családját, a boltosnét, kinek dolgozott, s egyet a ház többi lakosai közül.

Ez fiatal orvos volt, vagy inkább tanuló, ki magát orvosnak képezte ki; s kivel olykor Atkins asszonyságnál találkozott.

Price Edmund, szegény szülők gyermeke, gond és nélkülözések közt nevedéven, korán átlátta, hogy ha valaha jobb állapotra akar vergődni, ezt csak saját igyekezete által teheti. Az orvosi pályára érezvén hajlamot, a legnagyobb szorgalommal folytatá az erre szükséges tanulmányokat; s hogy könnyítsen szülőin, a mellett még leczkéket is adott, s az esteli órákat kéziratok lemásolásával töltötte, mire gyönyörű írása igen alkalmassá tette.

Mióta Londonba jött, Atkins asszonyság házánál lakott, ki igen sokat tartott róla; s nála is evett, mi kevesebb időbe és

pénzbe került, mintha valami vendéglőbe járt volna.

A háziasszony unokahuga, Fanny, kis, barna, tüzről pattant leány, ki már évek óta nénjénél lakott, s ennek segítségére volt, e körülményt igen kedvezőnek találta, és el nem mulasztotta a fiatal orvostanulóval éreztetni szép fekete szemei hatalmát, mindamellet, hogy még valaki a háznál lakott, ki neki udvarolt, vagy kinek ő udvarolt; mert valóban nehéz lett volna elhatározni, hogy állnak e részben az ügyek.

E valaki a háziasszony fia volt, Thomas, vagy Tom, a hogy nevezték; husz éves, vaskos, rőt haju és fehér bőriú, tele szeptelölvel és ügyetlenséggel; de a mellett a legjobb, legbecsületesebb egyén a világon; kin mindenki nevetett, de kit a mellett szerettek, főleg Alfréd; ki már nevetni és ujjongni kezdett, ha csak messziről is látta őt.

Volt is oka reá, mert senkisémet tudott úgy enyelegni s játszani a most már másfél-éves, és korához képest csudásan kifejlett

gyermekkel, mint a nehézkes, de mindig vidám Tom; s nem egyszer, midőn ez a kertben dolgozott, órákig reá volt bizva a fiucska, ki mellette hevert a fűvön, vagy a homokban játszott; gyermekies nyelven beszélgetvén barátjával, ki azt jobban értette, s jobban tudott arra felelni, mint akár ki más.

Éva és Nora tudták jól, hogy ha Alfréd Tom társaságában van, biztosok lehetnek, mert ez úgy vigyázott a kis ficzkóra, mint szeme fényére, mindamellett hogy látszólag teljes szabadságban hagyta; s ez talán épen azért szerette annyira Tom barátját; mert korán fejlődő, egészséges és bátor gyermekek, nem szeretik a folytonos dajkáltatást — s legnagyobb boldogságukat abban találják, ha tökéletesen szabadnak képzelhetik magukat.

A kert tulsó végén istálló és kocsiszin létezett, melynek kijárása volt, más, szűkebb utczába. Az elsőben kis, erős lovacska élte csendes napjait, a másokban ernyős szekérke

állt, melylyel Tom kétszer, háromszor is egy héten — kirándulásokat szokott tenni falura, ott zöldséget, gyümölcsöt, fris tojasokat, vaját stb. összevásárolván, mikre anyjának boltjában szüksége volt; s későbbben, midőn a kis Alfréd negyedik, ötödik évét érte el, nem egy lovaglást tett a kert szélesebb utain, a jámbor pony hátán, Tom felügye-
lése alatt, ki a legnagyobb béketűrőssel járt félórákig a ló mellett; sőt olykor engedel-
met is nyert Évától, hogy kedvenczét ma-
gával vigye kirándulásaiban. Ezek valódi
ünnepnapok voltak a kis fiura nézve; s min-
dig egészségesebben, pirosabban s a leges-
legjobb kedvvel tért vissza ily kirándulá-
sokból, a mellett megrakodva, mint a fürge-
méh, mindenféle jó dolgokkal anyja szá-
mára; mert a földmivelők és haszonbérlok
nejei, kiknél Tom megfordult, egyről egyig
imádták a kis, vidám, eszes, jól növelt ficz-
kót, s el nem mulasztották soha, hogy neki
egy-egy fris kalácssal szép gyümölcsessel,
vajjal vagy ehez hasonló dolgokkal ne ked-

veskedjenek, úgy hogy, főleg nyáron, Éva mindig bőven el volt látva ilyesmivel.

Hogy Alfréd boldog gyermek volt, abban kétkednünk nem lehet. Ő is szegénység közt nevedett, mint Éva egykor; de oh! minő roppant különbség létezett a két gyermek sorsa közt.

Éva, anyja szívében, csak a második helyet foglalta el, mert férjeé volt az első, szerencsétlen, szenvedő férjeé, kiért mindent föláldozni kész volt, még leánya gyermekies boldogságát is.

Előbb Milford kényelme s egészsége vétetett tekintetbe, aztán az Éváé; s a körülmények olyanok valának, hogy a gyermeknek okvetetlen szenvednie kellett atyjáért s ez másként nem is lehetett volna.

Alfrédra nézve nem úgy álltak a dolgok.

Elválasztva a sors által attól kit szeretett, s kinek egész életét föláldozni kész lett volna, Éva minden boldogságát fiában találta.

Szívében gyermeke állt első helyen;

érette fáradozott, érette gondoskodott a jövőről; fia egészsége, kényelme, boldogsága körül forgott a szerető anya minden gondolata.

Itt is szegénység volt a háznál; de nem azon elkeserítő, aggasztó, kétségbeejtő szegénység, mely Éva szülőit kora sirba döntötte.

Fölösleges nem jutott e kis háztartásnak, de a szükséges mindig megvolt; s életmódja e három embernek oly egyszerű vala, hogy a szükségest előszerezni nem került a két nőnek tulságos fáradságba.

Igy tehát, a mult elfelejthetetlen fájdalomának daczára, vidám körözetben nőtt fel a kis Alfréd; s szeretve mindenkitől, de tulságos engedékenység által el nem rontva, gyermekévei kétségenkívül, a legboldogabbak valának.

Mig Alfréd nőtt és gyarapodott, addig anyja fáradhatatlanul folytató munkás pályáját; sőt évről-évre inkább fáradozott s gazdálkodott; közeledni látván az időt, hol

Alfréd nevelése — kinek eddig csak ő maga adhatta a szükséges oktatást, — majd több költségbe fog kerülni, melynek födezésére a jó Barton orvos nyolczvan fontja, pár év alatt csak keveset szaporodott.

Minden fölösleges költséget kerülni, még apróságokban is; ez volt az ő és Nora jelszava; s a jó Atkins asszonyság, ki a hogy az idő telt, mindinkább megszerette a kedves Évát és gyönyörű kis fiát, ebben tökéletesen egyet értett a két nővel, s segítette őket tervök kivitelében, a hogy csak tehette.

Mindenki tudja, hogy fűtés és világítás két oly dolog, mely pénzbe kerül; e költségnek kevesbitésére tehát a gyümölcshárosné azt ajánlotta Évának s Norának, hogy a hosszú téli estéken jöjenek munkájokkal s a kis Alfréddal a boltmögötti szobába; ott mindig tűz pattogott a kandallóban, s ez előtt egyszerű estebédjüket is készíthették; a légszesz-méces pedig ott éjfélig szokott égni, s így jobban dolgozhatnak, mint fagygyugyertya világánál.

Éva, ámbar jobban szerette volna szobája magányát, mégis vissza nem utasította ez ajánlatot, átlátván, hogy ezáltal sok pénzt megkimél.

Price Edmundnak, a fiatal orvos tanuló-
nak, hasonló ajánlatot tett Atkins asszony-
ság, s ezt ő is elfogadta, ugyanazon okból,
melyből Éva.

Esténkint tehát, télen át, a boltmögötti szobában ültek Éva és Nora a kerek asztalnál annak közepében varrással, Price Edmund pedig irással elfoglalva; míg a gyümölcsárusnő és huga Fanny jöttek, mentek, a bolt körül elfoglalva, s Tom a kandalló mellett pipázgatott — mire mindig engedelmet kért Évától — és Alfréddal játszván; míg ez, miután estebédjét elköltötte; csendesen elaludt a kis, fekete lószörszövettel bevont pamlagon, mely a szoba egyik szögletét foglalta el.

Price Edmund csendes, értelmes és becsületes fiu volt, ki idővel annyira megtudta nyerni Éva és Nora bizalmát, hogy nem

tekintették többé idegennek, s szabadon beszélgettek s nyilatkoztak előtte; kivéven természetesen mindent, mi Éva bensőbb viszonyait, s előbbi életét illette.

Price Angolhon egyik legelső regényírójának Boz Dickensnek másolta le iratait; természetes tehát, hogy e különben oly unalmas és fárasztó foglalatosságban némi gyönyört talált.

Oly hires és kedélyes író, mint a minő Dickens, munkáival megismerkedni még mielőtt ezek a közönség elébe kerülnének, valóban nem kis élvezet, főleg oly emberre nézve, ki elég izléssel s műveltséggel bír, hogy ezeket tökéletesen megérteni s fölfogni tudja.

A fiatal orvostanuló olykor annyira el volt ragadtatva azáltal, a mit lemásolt, mi-ként letévén a tollat, ellen nem tudott állni a váagnak, hogy mással is ne közölje a mi neki annyi gyönyört okozott; s nem egyszer történt, hogy Évának, kiben ugyszólván ösztönszerűleg sejtette a fogékonyságot ily-

nemü élvezetekre, elolvasta a helyeket, melyek neki különösen megtetszettek; s látván minő örömet okoz ezáltal a fiatal nőnek, kit teljes szivből becsült — hogy többet ne mondjunk — lassankint szokásává vált, hogy a kéziratokat, mielőtt visszavinné Dickenshez, felolvasta a kis boltmögötti szobában, hová ily alkalommal az egész háznép összegyűlt; mert még az egyszerű Atkins család is szerette a híres író kedélyes, vagy élczes és olykor csipős elbeszéléseit s regényeit hallgatni.

De ha mindnyájan — Norát sem véve ki — kedves időtöltést találtak e felolvasásokban, ezt össze nem lehetett hasonlítani azon élvezettel, melyben Éva részesült.

Gyermeksége, nevelése s állása nénje házánál oly sajátságosak valának, hogy sok öröm, sok időtöltés, melyek más fiatal leányoknál a megszokott dolgokhoz tartoznak, előtte egészen ismeretlenek maradtak.

Ezek közé számíthatjuk az olvasást is. Mabel kisasszonynál nem igen létez-

tek könyvek; ő maga nem olvasott soha egyebet az ujságnál s imádságos könyvénél; s Évára nézve az olvasással töltött időt elvesztegetettnek találta volna; s azért eszébe sem jutott számára könyveket szerezni.

Dickens regényei s meséi új világot tartak tehát föl előtte, melynek fénye s meg-rázó valósága olykor a fájdalomig hatottak Éva gyöngéd kedélyére.

Ily felolvasások után, ha ismét egyedül ült csendes szobájában, munkájával elfoglalva, órákig tünődött azon, a mit hallott; s képzelőtehetsége, mely eddig szunyadott, mint a hernyó levélfészkében, fölébredett; s lerázzván magáról a sötét burkot, kitarta fényes szárnyait, s mint a pompás lepke, virágról virágra szállt.

Edmund, látván Éva elragadottságát, olykor más jó és nemes irányu regényt is hozott neki; s a fiatal nő, midőn bevégezte napi foglalatosságait, nem egy csendes éjjeli órát töltött ezek olvasásával.

XXI.

Mig Éva napjai így csendesen s nem minden öröm és élvezet nélkül folytak le, keressünk föl egy más egyéniséget, kivel e lapokban eddig csak egyszer találkoztunk még, de kinek állása s befolyása az utolsó évek alatt tetemesen nőtt és gyarapodott.

Marchmont Henry, kiben akkor elég szegény sorsu és reményeiben megcsalódott ifjut ismertünk meg, még mindig gazdag rokona, Marchmont bankár házánál volt; de nem többé oly alárendelt helyzetben, mint akkor, midőn a szép Izabella utolsó légyottját s Henry visszautasítását kilestük.

Tudjuk, hogy az ifju akkor bosszut esküdött a hütlen Izabella ellen; — ő ezen esküt el nem felejtette, és lassú, igen lassú, de biztos lépésekkel haladott célja felé.

Ha ezelőtt szorgalmas és ügyes volt, úgy hogy e részben rokona tökéletesen meg lehetett vele elégedve; most, magába

fojtván fájdalmát, dühét és féltékenységét, csak hivatalának látszott élni; s Marchmontnak mindenben segítségére lenni, s így tettek által neki mindazt megköszönni, mit valaha érte, a szegény rokonért áldozott, ezt tűzte ki látszhatólag élete céljául s feladatául.

Az, hogy Marchmont bankár jelenlétében mindig komoly, olykor buskomoly volt, leánya előtt pedig elárulta mély legyőzhetlen fájdalmát, halvány arcza kifejezése s egyegy mély sohaj vagy merengő tekintet által, mindkettő véleményében legkevesebbet sem ártott neki; mit ő igenis jól tudott, s azért e játékot a legnagyobb ügyességgel s kitartással folytatta.

Ő keveset járt a világba, sőt elég ritkán hagyta el a házat; melynek kertjében olykor lassu sétákat tett, könyvvel kezében, a nélkül, hogy olvasna. Lehajtott fővel s fájdalomosan összevont szemöldökkel járt a kert utain, e sétákra többnyire azon órákat választván, mikor Marchmont bankár könyv-

tárában időzött, melynek nagy, góthalaku ablaka, a kertre nyílt.

Ha ezáltal rokona figyelmét akarta magára vonni, és sajnálkozását fölidézni, ez tökéletesen sikerült; mert az öreg ur nem egyszer megpillantván őt, nyugtalanul kezdett föl s alá járni a szobában, mormogván magában: Szegény fiu! szegény fiu! egészen megváltozott; nem hittem volna, hogy oly mélyen tud érezni!

Nem akarjuk állítani, hogy mindez csupa játék volt; nem — Henry valóban szerette szép rokonát, s megfosztva élete legédesebb reményeitől, fájdalmat, még pedig mély, keserves fájdalmat érzett; de e fájdalom nagy adag haragot, boszuvágyat foglalt magában, s a hogy az idő haladott e két indulat mindinkább tulsulyt nyert fölötte, úgy hogy, pár hónap mulva egyedül uralkodott e melegen érző, de romlott kedélyben; mely nem támogatva sem vallás, sem erkölcs által, ösztönszerűleg követte hajlamai s indulatai sugallatát.

Boszu! — boszu! Izabella, s még inkább Robert ellen! — ez volt szive folytonos kiáltása s e vágy teljesítésére megfeszítette lelke s éles esze egész erejét.

Marchmont bankár elérzékenyülve fiatal rokona látszólag legyőzhetlen fájdalmán, melynek oka ő maga volt, kárpótolni akarta, a mennyiben az hatalmában állt, veszteségét; s könyvvivője épen ez időben, rövid betegség után, meghalálózván, annak helyébe Henryt tette, fizetését megkettőztetvén, s házánál a mostaninál sokkal szebb s kényelmesebb lakást adván neki.

Henry alig titkolhatta örömét, ezen első siker fölött, s azért sem időt, sem fáradságot nem kimélt, hogy új kötelességeit a legpontosabban teljesítse s mindenkép az öreg ur kedvébe járjon.

Rendelkezésére állt mindig és mindenben, — bajtól, fáradságtól megkimélte; ügyessége, előrelátása s eszélyessége által nem egy fontos előnyt nyert, nem egy veszteségtől óvta meg czégét; szóval rövid idő

alatt valódi jobbkeze lőn az öreg urnak, s napról napra nélkülözhetetlenebbé vált előtte, s főnökének jóakarátát, sőt szeretetét mindinkább meg tudta nyerni.

Csodálkozhatnánk talán némileg, hogy mindezekben Robert nem volt vetélytársa, de a körülmények olyanok valának, hogy ez tökéletesen el lőn foglalva atyja üzletével.

Wentworth egészsége, mint láttuk, csodásan helyreállt a remény által, hogy kevés idő múlva menyé vagyonával nem csak jó hírét megmentheti, de üzletét is újra nyelbe ütheti.

Az első remény teljesült; a második csak részben.

Izabella, a dugszdag hölgy, annyi fényhez s élvezethez volt szoktatva, hogy vágyai kielégítésére Wentworth háztartásában tetemes változtatásoknak kellett történni, ha csak ez némileg meg akart felelni menyé követeléseinek.

E változtatások tömérdek pénzbe kerültek; az életmód, melyet Izabella az ed-

dig elég csendes házban folytatott, még többbe.

Nem volt vége a lakomáknak, estélyeknek, tánczvigalmaknak s egyéb költséges mulatságoknak; s gazdag kiházasítási készületek daczára, már az első évben a szabónék, divat- és ékszerárosoknak árjegyzékei oly egésznet képeztek, hogy Wentworth és Robert valódi aggodalommal tekintettek a jövőbe.

A mellett Izabella hagyományának fele, házassági szerződése által, egyedül reá volt ruházva, s ezen — az angol bankba letett — összegnek kamatjaival azt tehetette, a mit akart.

Igy csak ötvenezer fonttal rendelkezhetett Wentworth, és ez nem volt elég dolgai tökéletes rendbeszedésére; főleg a nagy és szünetlen költségek mellett, melyeket Izabella kedveért tenni kénytelen volt.

Természetes, hogy ily körülmények közt Wentworth egészsége újra ingadozni kezdett; s az üzlet elég bonyolított ügyei, s

folytatásának egész terhe lassankint Robert vállait nyomta.

Mig a szegény ifju így küzdött viszonyai s neje pazarlásai ellen, titkos ellensége, Henry, lassu, de biztos léptekkel haladott kitüzött pályáján; s alig mult el öt év Robert házassága óta, s Henry nem volt többé rokona könyvvivője, hanem ennek társa, s a bankháznak valódi feje; mert az öreg ur lassankint mindent reá bizott, s napok teltek el, a nélkül hogy csak átlépte volna irodája küszöbét.

Jó kezekben van a bankház; — gondolta olykor, kényelmes támlányában a kandalló mellett ülve; — miért fáradjak s dolgozzam öreg napjaimban, mikor arra nincsen szükség? hadd élvezzem én is valahára a dolce farniente gyönyörét.

Ki gondolta volna, mi fekszik Henryben — folytatá tünődését; — ha látom, hogy gyarapodik minden keze alatt, s aztán meggondolom, miként folynak a dolgok Wentworthéknál, szinte sajnálni kezdem, hogy oly

makacsul tagadtam meg Izabella kezét öcsémtől; — no de a multon nem lehet már segíteni, hanem a jövőre nézve okosabban intézem el a dolgot!

A jövő! — kezünkben van-e az? — és mégis mindig az után törekszünk a mi lesz, nem egyszer tekintetbe sem vévén azt, a mi van. Pedig csak ez a miénk. A jövő álom — a jelen valóság, s hány halandó áldozta fel az álomnak a valóságot, s folytatja ez áldozatot napról napra, óráról órára, míg azon örvényhez érkezik, mely mindnyájunkat elnyel, korábban vagy későbben! s vannak, kik még ezentúl is áldozni akarnak bálványuknak — a jövőnek itt e földön!

Ezek sorába tartozott a derék Marchmont bankár is; ki nem egy boldog óráját a derült jelennek áldozta a jövő fölötti gondoknak, mert végrendeletében a földi javak jövőjének akart parancsolni.

Házasságának hatodik évében, Robert elveszté atyját, hosszas szenvedés következtében; s alig tért magához e csapás után,

alig kezdett körülnézni, s dolgai végképeni elrendezéséről gondoskodni, midőn pár napi, nem is igen súlyos betegség után, ipja, Marchmont bankár is kimult.

A két régi barát, ugylátszik, nem tudott sokáig egymás nélkül lenni.

Midőn a pompás temetés után, összegyült a család a halott házának könyvtárában, hogy az ügyvéd ott fölolvassa a végrendeletet, mely nála le volt téve, Marchmont Henry büszke, önmegelégedéssel telt tekintetet vetett a házaspárra, mely az ügyvéd jobbján ült, míg ő maga, baloldalán foglalt helyet.

Marchmont bankár három részre osztotta vagyonát; mely azonban, az utolsó évek alatt történt veszteségek következtében, nem volt oly roppant nagy, mint a minőnek a világ és Izabella azt hitték.

Az egyik rész, és azon felül gyönyörű háza, butorai, ezüstje, ékszerei, képei stb. Izabellának jutottak; a második férjének, Wentworth Robertnek; a harmadik pedig

— Marchmont Henrynek. Az egészhez azon föltétel volt kötve, hogy a három örökös együtt folytassa a banküzletet; s ebben egyetlen lépés sem történhessék Marchmont Henry beegyezése nélkül; végre hogy mindig rendelkezésére maradjon azon szállás Marchmont, most azonban Izabellának házánál, melyben jelenben lakik. Halál esetében Robert vagyona Izabellára, s a nőé Robertre szállt; mindkettő kimulta után pedig gyermekeikre; és ha gyermektelenül halnának el: Marchmont Henryre.

A Marchmont Henrynek hagyott rész halála esetében gyermekeinek, ezeknek hiányában azonban Izabellának, vagy maradványainak jutna.

Henry nyugodtan, a megelégedés kifejezésével szép, de kissé sötét vonásaiban, halotta a felolvasást; Robert meglepetéssel, Izabella nyugtalanul, szembetűnő kedvetlenséggel s alig titkolt aggodalommal.

Eszébe jutottak Henry szavai, midőn utolszor találkoztak a kerti lakban; s neki

ugy rémlett, mintha e pillanatban kondult volna meg az akkor ígért boszunak első órája.

Ki hitte volna akkor, hogy Henry, a szegény visszautasított rokon, pár év múlva oly bő mértékben fog osztolni örökségében? s kénytelen leend őt mindig házánál szenvedni mint élő emléket a megcsalt szerelemnek, a megszegett hitnek? hogy ezentul ő, a büszke nő, ugyszólván Henry gyámnoksága alatt leend férjével együtt, kit bár nem szeretett, de tisztelni kénytelen volt.

Még halála esetére sem rendelkezhetni vagyonával; mindenütt utjában látni azon embert — az egyedülit a világon — kit halálosan megsértett, valóban elkeserítő dolog volt!

Robert, bár miként mondtuk, meglepetve a nem várt végintézkedések által, sokkal nyugodtabban vette a dolgot. Soha sem vágyott Izabella vagyonára, s százszorta boldogabbnak érezte volna magát, ha a sors megengedi, hogy saját fáradsága által kere-

sett kenyerét oszthassa meg azzal, kit teljes szivből szeretett.

Ily érzésekkel érthető, hogy azon harmadrész is, mely neki ipja vagyonából jutott, némileg terhére esett, s jobban szeretne volna, ha az egész Izabellának marad.

Ő Henryt csak szép oldaláról ismerte; a viszonyról, mely egykor neje és fiatal rokona közt létezett, legtávolabb sejtelve sem lévén, nem birt Henry tetteinek s magaviseletének valódi kulcsával; benne csak ügyes, igyekező; s jóltevőjét Marchmont bankárt, tisztelő s szerető férfiut látott, kinek legfőbb hibája talán a nagyravágyás volt, de ki megérdemelte, hogy vagyonos rokona róla gondoskodjék.

A mi a banküzlet folytatását illette, őt inkább megnyugtatta mint sértette, hogy az egész felelősség nem neki egyedül jutott.

De egy körülmény valóban rosszul esett neki, az : hogy kénytelen ezentul Henryvel egy fődél alatt lakni; mert bár a házaspár ezt kikerülheti, ha ezentul is eddigi házánál

marad, Robert annyira ismerte neje jellemét, hogy erre legkisebb reménye sem volt.

Izabella soha sem tudott mostani lakásával kibékülni, mindig vissza vágyott régi, fényesebb körözetébe; meg volt tehát győződve, hogy mindenesetre megragadja most az alkalmat, hogy e legyőzhetlen vágyát kiélgithesse.

Robert tudta, hogy minden ellenvetése hasztalan lenne! azért nem is ellenkezett; s így három hónappal Marchmont halála után Robert s neje ama diszes házban laktak, s Wentworth régi háza el volt adva; Robert pedig ennek árával ügyeit tökéletesen rendezte.

Atyja régi üzletével felhagyott, s idejét, s nem csekély tehetségét Marchmont Henryvel együtt, a közös banküzletnek szánta.

Ezen új körözetben, új üzlettel, új tervekkel s reményekkel elfoglalva, bucsut veszünk rövid időre Roberttől s nejétől, hogy Évához fordulhassunk ismét.

XXII.

Egy este — télben vagyunk újra — együtt volt a kis háznép a bolt mögötti szobában, Price Edmundon kívül, ki ebéd után kiment volt, és még nem érkezett haza.

Éva s Nora szorgalmasan varrtak, mert a hét végefelé járt, s szombatig jó csomó munkának el kellett még készülni; a kis Alfréd kártyaházakat épített az asztalon, Fanny segedelmével, ki e foglalatosság közben nem egy, olykor tetszelgő, máskor feddő tekintetet vetett Tomra, ki csendesen pipázgatván, a kandalló mellett ült, s szeméit jártatá a kis csoportozaton.

Éva a hat év alatt, melyet Londonban töltött, még sokkal szebb s igézőbb lett, mint kora ifjuságában volt. Alakja nagyobb-nak tetszett s kissé megtelt; arcza kifejezést s jellemet nyert, s nagy, sötét kék szemei még szebbeknek és vonzóbbaknak látszot-tak most, midőn mély érzés mellett, szelid komolyság és neme a megadásnak honolt

tekintetében, mint akkor, midőn vidám csintalansága által hódította meg legelőbb a fiatal Wentworth Robert szívét.

Kis keze — fehérebb most, mint egykor, midőn Mabel házánál igenis gyakran durva munkával kellett bajlódnia — szédítő gyorsasággal vezette a varrótót, melynek csendes egyszerű, s gondnélküli életét köszönhette; de olykor megakadt munkájában, s mig tekintete az anyai szeretetnek legszebb kifejezésével nyugodott gyönyörű kis fián, mély sohaj emelkedett kebléből azon gondolatra, mikép e kedves gyermek soha gondos atya által nem leend vezetve az élet bonyolult s nem egyszer veszélyes utain, s hogy elhagyott anyjának szegénységénél fogva, nevelése is csak igen egyszerű s igénytelen lehet.

Miként az évek teltek, Éva mindinkább aggódott fia nevelésén.

Igaz, hogy e hat év alatt az eredeti 80 font a takarékpénztárban, kétszázra nőtt föl; részint szünetlen munkássága s gondos takarékosága, részint azon ajándékok által,

melyeket fia születése napjára s karácsonkor a jó Barton orvos nem mulasztott el soha a kis Alfrédnek küldeni.

De mire mehet az ember kétszáz fonttal, ha egy eszes, mondhatnók lángeszű fiunak neveléséről van a szó.

Valóban lángész mutatkozott a kis Alfrédben; alig volt hat éves, s már olvasni, írni, és számolni tudott; s az iskolában, hová két év óta járt, még pedig saját kérésére, kitüntette magát mindig, s tanítója mindenkinek valódi csudaként mutatta föl e legfiatalabb, de a mellett legügyesebb s legjobb tanítványát.

Price Edmund, ki e hat év alatt nem csak tisztelni, de szeretni is tanulta a fiatal nőt, kivel egy földél alatt lakott, sokat foglalatoskodott a kis fiuval; s Alfréd oly bensőleg rakaszkodott az orvostanulóhoz, hogy anyja után ő volt az, kit legjobban szeretett a világon.

Mondtuk, mikép Price Edmund nem csak tisztelte Évát, de szerette is; hanem a

derék ifju e melegebb érzést, ritka önfeláldozással s erővel zárta saját keblébe, úgy hogy arról Éva maga, körözete — s még az éles szemü és féltékeny természetü Fanny sem birt a legtávolabb sejtelemmel. Majd, ha orvosi pályámat elkezdtem — ha némi sikert látok — ha remélhetem e kedves teremtet nem gazdagsággal ugyan, de legalább kényelmes étellel megkinálhatni; oh akkor szólni fogok, s mindent megkísértek, hogy ez arany szívnek szerelmét megnyerhessem.

Igy gondolkozott Price Edmund, s így kellett minden valóban becsületes embernek gondolkozni.

Éva, a maga részéről, becsülte s szerette a szerény, szolgálatkész, eszes és kedélyes embert, kivel a sors őt összevezette; de jóindulata a szó teljes értelmében csak baráti vagy inkább testvéri volt; és Edmund keblében sem gyanított ennél többet és melegebbet.

Jól esett neki vele társalogni, olykor

tanácsával élni, főleg, ha Alfrédről volt a szó; de szive s képzelőtehetsége nem ruházták őt föl azon dicsfénnyel, melyet még a legprózaibb kedély is, a szeretett tárgy körül von. Jó, becsületes és eszes embernek tartotta, s az is maradott mindig előtte. Ha szerette volna, azaz szerelemmel szerette volna, minő egészen más színben, s más szempontból látott volna mindent, a mi reá, a szeretett tárgyra vonatkozik!

Ily dicsfényben látta a fiatal orvost Fanny leányzó, ki most élete huszonegyedik évében, szépsége tetőpontján állt. Fanny valóban szép volt — sokkal szebb Évánál — és mégis sem Pricera, sem az egyszerű Tomra, nem birt e szépség oly vonzerővel, mint Éva igénytelenebb alakja.

A magyarázat könnyű. Fannyban hiányzott az, a mi Évának egész lényét átsugározta — a lélek.

Nála pompás hüvelyben, középszerű tehetség s kissé durva kedély lakott; Éva kristálytiszt szive, fönséges jelleme, s a

középszerűnél jóval feljebb álló esze, oly mértékben sugározták át a kevésbbé szép vonásokat, hogy a fiatal nőben valami ellenállhatlan vonzerő létezett.

Ez még a kevés észszel, de a legjobb szívvvel bíró Tomra is annyira hatott, mikép kész lett volna a tűzbe menni a kedves Éváért, mindamellett hogy Fanny tetszelgő magaviselete sem hibázta el reá egészen hatását.

Fanny szerette Price Edmundot, szerette a hogy hozzá hasonló lények szeretni tudnak; — de éles szeme lassankint azon meggyőződésre vezette a szerelmes leányt, hogy érzései legkisebb viszhangra sem találhatnak; s habár elég leverő volt e meggyőződés, segítségére jött azon gondolat, mikép Price szegény ember, kinek magát át kell küzdeni a világon; míg Tom, vagy inkább anyja, meg nem vetendő kis vagyonnal bír, s következőleg nem volna oly igen rossz dolog — Atkins asszonyság lenni.

És nemsokára sikerült az eszélyes höl-

gyeckének szerelmét a jéghideg Pricetől, a kissé fogékonyabb Tomra átruházni — mi némely hölgyeknél nem épen nehéz dolog; — s e pillanattól fogva nem lőn részéről semmi elmulasztva, mi a szerelem csekély szikráját Tom becsületes szívében, éles lángra lobbanthatná, miben Atkins asszony segítségére volt; ki az ügyes, szorgalmas Fannyt szerette s rég fiának szánta volt.

De Tom nem igen gyulékony anyagból készült; s Fanny leányzó csak lassan haladt a kitüzött pályán.

Késő az idő, Alfréd; — szólt Éva, midőn újra egy kártyapalota romba dőlt — ideje lefekünni.

Oh anyám! — felelt a kis fiu kérő tekintettel, — Edmund még haza sem jött, s előtte el nem szavalhattam még a verseket, melyeket ma tanultam; pedig oly szépek! hadd maradjak még egy kissé itt.

Mielőtt Éva felelhetett volna, az ajtó kinyílt s Price Edmund lépett a szobába.

Edmund — Edmund! itt vagy végre! —

kiáltott fel a kis Alfred; s felugorván szé-
kéről, a jött felé rohant s karjai közé ve-
tette magát.

Jó estét, Alfréd! — szólt Edmund, a
kis fiut fölemelvén, — alig hittem, hogy még
ébren talállak. — S közelebb lépvén Évá-
hoz, jobbát nyujtotta neki.

Épen lefekvésre intettem; — jegyzé meg
a fiatal anya, kezét adván az ifjunak; — de
a kis ember hatalmasan ellenszegült, állit-
ván, hogy valami verseket szeretne még ön
előtt elszavalni.

Fogjunk tehát hozzá, Alfréd; felelt Ed-
mund, kinek férfias vonásai szokatlan kifeje-
zésével a derültségnek s örömmek birtak; s
egy széket Éva mellé vonván, helyet foglalt
s a kis fiut térdeire ültette.

Alfréd nem várt további fölszólításra; s
ezüst gyermekhangjával elszavalta a csinos
verseket, oly ügyesen s az illető hangnyo-
mattal, hogy Éva anyai örömmel megölelte,
midőn szavalását bevégezte.

— És most, gyermekem, feküdj le; én is

nemsokára követni foglak, mert mindjárt elvégzem munkámat.

Alfréd megölelte Edmundot; aztán lecsuszott térdeiről, anyjának, s a többinek jó éjt kívánt, s Norával fölment Éva szállására.

Ön derültebbnek látszik ma szokottnál, Price; szólt Éva, midőn Nora bevonta az ajtót maga után, s Fanny, látván, hogy a fiatal orvos figyelmét nem vonhatja magára, a kandalló közelében leült, Tom mellé, s hal-kan kezdett vele beszélgetni.

Van is okom reá, kedves barátném; — felelt a fiatal ember; — de erről most és itt nem szólhatok. Ha megengedi, holnap reggel meglátogatom szobájában, s akkor mindent elbeszélek önnek.

Kíváncsi vagyok megtudni, miféle szerencse érte önt; — felelt Éva derülten és minden elfogultság nélkül, mig Edmund tekintete a legnagyobb bensőséggel nyugodott rajta; — csak jöjön minélelebb, s beszéljen el mindent apróra.

Nemsokára azután a kis társaság eloszlott, s mindenki hálósobájába vonult.

* * *

Másnap reggel, alig kondult meg a tizedik óra, s halk kopogás hangzott Éva ajtaján.

Szabad! szólt a fiatal nő, ki az ablak mellett kis, lószörszövettel borított pamlagon ült, munkájával elfoglalva; mig Nora a hálósobában időzött és Alfréd már egy óra óta iskolájában volt.

Price Edmund lépett a szobába, örömtől ragyogó arczczal, de mindamellett szembe-tünő elfogultsággal.

Jó reggelt, barátom! — szólt Éva derült hangon; — üljön ide, velem szemközt, e székre, s elégitse ki minélelebb kíváncsiságomat.

Price helyet foglalt; talán szerette volna Évát kevésbbé derült s inkább kissé gondolkozó s elfogult hangulatban találni; de a kedves hölgy nyájas mosolya el nem hibázta

hatását, s a fiatal ember, kételyei daczára, boldognak érezte magát közelében.

Ön az első, Gilbert asszonyság, kivel uj, s nem remélt szerencsémeket közlöm; — szólt kissé reszkető hangon, — még szegény öreg szüleimnek sem irtam arról semmit. Gondjaimnak, nélkülözéseimnek vége van, kedves Évám! Tegnap délután, Sir Charles W . . ., a híres és a legnagyobb világban oly keresett orvos, segédi állással kínált meg, három száz font évi díj mellett; azon egyedüli föltét alatt, hogy igen közel hozzá fogadjak szállást, úgy hogy minden pillanatban szolgálatjára lehessek!

Szivemből örülök e szerencsének; — szólt Éva bensőséggel, s picziny kezét nyújtotta a fiatal orvosnak — minő boldogok lesznek szülői! De nem is érdemelhetné meg senki inkább, hogy a szerencse kedvezzen, mint ön.

Tehát örül jó szerencsémnek, valóban örül?

Valóban; s a legnagyobb mértékben.

Csak azt sajnálom, hogy ezentúl ritkábban remélhetjük önt kis körünkben láthatni.

Oh Éva! — felelt Price Edmund egy sohajjal — sajnálná-e igazán, ha csak ritkán vagy épen nem látna engemet?

Minő furcsa kérdéseket tesz ön ma, Edmund! — felelt Éva nevetve; — igazán, a legeslegigazabban fogom távollétét sajnálni. Oly gazdag vagyok-e barátokban — tevé hozzá, míg egy árnyalata a buskomolyságnak vonult el szép vonásain — hogy oly könnyen nélkülözhetném egyikét a legjobbaknak s legtiszteletreméltóbbaknak ezek közül?

Sötét pir szállt föl a fiatal orvos férfias arczába; fölkel, egyszer fel s alá járt a szobában, aztán ismét leült, s kérdő, majdnem esdeklő tekintettel Éva szemeibe nézvén, halk, alig hallható hangon mondá :

Hiszen csak öntől függne, kedves, kedves barátném, engemet mindig, — mindig oldala mellett látni!

Éva lesütötte szemeit s halálsápadtá lön,

mig munkája kiesett reszkető kezeiből. — Most először, mióta ismerte, kezdé sejteni, hogy a fiatal orvos szívében melegebb érzés honolt a barátságnál, melyet Éva iránta érzett; s e sejtelem kimondhatlan fájdalommal töltötte meg keblét.

Látván, hogy Éva nem felel, s nem tudván, reményt nyujt-e szembetünő zavartsága, vagy ellenkezőleg véget vet az évek óta táplált reménynek, Edmund bensőséggel folytatá :

Nem látta-e rég — régóta, kedves Évám, hogy önt szeretem, szívem s lelkem minden erejével szeretem? hogy csak közelében lehetek boldog? csak önért vágytam ily szerencsére, mint a minő most ért? Mit gondolok én pénzzel, előléptetéssel, kitüntetéssel, ha mindezt önnel meg nem oszthatom? — Igaz, még nem sok az, mivel önt, kezemmel együtt megkinálhatom, s szerény helyzetbe lépne ön most oldalom mellett; de mint a hires Sir Charles W . . . segédje, nyitva előtem az ut jó s jövedelmes orvosi állásra; s

ha tudom, hogy önért küzdök s igyekszem, ez kettőzöttetné erőmet s tehetségemet! Szóljon, Éva — akar-e engem a férfiak legboldogabbjává tenni?

Lehetlen! — rebegette Éva, mig két köny, mint tiszta gyémántcsep, gördült le halvány arczain.

Lehetlen! — ismételte Price a legmélyebb fájdalom hangján, — oly lehetlen-e engemet szeretni — vagy csak is az életen át, legjobb barátjának tekinteni? — Sokat kívántam talán, Éva, midőn azt álmodtam, hogy szerelmét meg tudnám nyerni, mely, félek — férje sirjába van temetve. Vannak lények, — s ezek épen a legtisztábbak s legfőnségesebbek, — kik csak egyszer ez életben tudnak szerelmet, valódi szerelmet érezni; — s nem csodálkoznám, ha ön ezek egyike volna; hiszen ön nem földi nő, Éva, hanem angyal, tiszta angyal, kinek illő helye az égben van, nem itt e gyarló földön; — de azért meg ne vessen engem, Éva! — megelégszem barátságával is — barátságá-

val, mely fölér minden más hölgy szerelmével! csak legyen enyim, tiszteljen meg az által, hogy nevemet viselje, s kedves kis fiának atyja lehessek!

Éva összerázkódott; aztán halvány arcát elfödven két kezével, lehajlott a pamlag karjára és könyekre fakadt; míg Edmund, nem parancsolhatván nyugtalanságának, a szobában gyors léptekkel járt föl s alá.

A fiatal nő tisztelte s szerette e férfit, kit hat év óta ismert; szerette, de nem szerelemmel, hanem testvéri barátsággal; s bízott benne, mintha valóban idősb fivére volna.

Hogy Price másként érez iránta, soha sem jutott legtávolabbról is eszébe; mert Edmund parancsolni tudott érzeteinek; és a szeretett nő nyugalma nem akarta időelőtti nyilatkozatok által háborítani; — Éva pedig nem volt azon hiu nők egyike, kik minden férfiuban hódolót vélnek látni.

És most, mint villámcsapás tiszta égből, meglepte őt a fiatal orvos vallomása, ki-

mondhatlan zavarba hozván szívét és egész valóját.

Érezte, hogy Pricenek igaza van, hogy szerelmet, valódi szerelmet csak egyszer tud ez életben érezni; de ennek tárgya el van veszve számára, épen oly tökéletesen s örök időre, mint ha sirban nyugodna. Érezte azt is, hogy ha Edmund valóban nem kíván többet tőle barátságnál, jól találhatná magát oldalán, s még élvezhetné nemét a csendes, ugyszólván kiábrándult boldogságnak, családi körben, nem gyötretve gondtól, nem fáradva ki tulságos munka által.

Aztán fia, Alfréd, ki annyira szereti a fiatal orvost, ki oly örömet adná neki az atyai nevet, azon nevet, melyet a szegény gyermek nem mondhatott ki még soha — soha sem! Minő nevelést nyerhetne Edmund közelében, ki talán nevét is adná a névtelen gyermeknek : minő derült volna jövője! nem kötelessége-e a gondos anyának, e szerencsét fiára nézve ki nem szalasztani kezéből?

De nem — nem, — úgy tünődött Éva tovább, míg könnyei folytak — nem tehetem, lehetetlen! Nem vagyok-e Robert neje? nem esküdtem-e hűséget neki, halálig? — S ha ő kénytelen volt engem föláldozni, tehetem-e én azt, midőn erre a kénytelenség nem létezik? léphetek-e az oltár elé az egyikkel, míg szivem a másiké, valódi férjemé? — Oh nem — nem, ez bűn volna, halálos bűn!

Éva, remélhetek-e? — szólt most Edmund, ki tovább nem türhette a kínos bizonytalanságot; — akar-e enyim lenni?

Nem, Edmund, nem! — felelt Éva, felgyenesedve s könytelt szemeit a férfiura szegezvén, ki a pamlag mellett állt; — higgye el nem tehetem! Ön legbensőbb barátságommal bir, tisztelem önt s becsülöm, mint senkit mást e világon; boldog volnék, ha Alfréd önt atyjának nevezhetné, — s még sem lehetek neje!

És miért nem? miért áldoz föl engem? Az Istenre kérem, Éva, ne szóljon rejtelmekben! legyen nyílt és őszinte, nevezze meg

az akadályt, mely köztünk emelkedik! ha egyebet nem, ezt legalább megérdemellem öntől!

Igaza van, Edmund; állandó barátsága s azon bizodalom, melylyel egész jövőjét kezembe adni akarta, megérdemlik, hogy őszinte legyek; hogy felemeljem ön előtt a leplet, mely multamat födi, s nyiltan, — minden tartózkodás nélkül, elbeszéljem életregényemet; s aztán önre; magára bizom: ítélje meg, ha tehetek-e egyebet, mint a mit teszek? nehéz szivvel ugyan, de erős, eldönthetlen elhatározással.

S intvén a fiatal orvosnak, hogy foglaljon mellette helyet, Éva letörölte könyeit; s erőt vevén hevélyén és elfogultságán, röviden, egyszerüen, de minden tartózkodás nélkül elbeszélte neki élete történetét, nem szépitvén semmit, nem hallgatván el semmit.

Midőn bevégezte elbeszélését fölemelte szép, még könyvelt szemeit az ifjuhoz, ki ezer ellenkező érzéssel küzdvén némán, de mélyen meghatva, oldala mellett ült, s oda

nyujtván neki kicsiny, fehér kezét, alig hallhatólag s kimerülten rebegte.

Most mindent tud ön, Edmund -- mindent! Őszinte valék, mintha teremtőmhez szólnék! nemde — nem lehetek neje?

Nem — felelt az orvos, leküzdvén felindulását, — nem! mert szive még mindig azé, ki elvetette magától e megbecsülhetlen kincset — azé, ki meg nem érdemli szerelmét! Oh! de egészen másként tudtam volna én e kincset megőrizni!

És Edmund elfordult, s befödte szemeit kezével, hogy Éva ne lássa a könnyeket, melyek ellenállhatlanul föltódultak azokba, mély titkos forrásaikból.

Csalatkozik, Edmund! — mond Éva rövid szünet után; — ön is azt tette volna, mit Robert tett, mit minden becsületes embernek tennie kellett. Kötelességünk szüleink iránt mindig az első marad — ha olykor a legnehezebb is.

Ön angyal, Éva — mindig mondtam, hogy helye inkább az égben van, mint itt,

ez árva földön! Igazat szolt — tudom — érzem! — s mégis egész lényem önkénytelenül ellenszegül e meggyőződésnek! hogyan lehetne az kötelesség, mi oly szivet, mint az öné, halálosan sebez?

Nem halálosan, Edmund! — szakítá őt félbe Éva, s kezét karjára tette, — nem halálosan! ha nem is lehetek többé boldog ez életben, a szó teljes értelmében, legalább a jó Isten arra tanított, hogy megadással türjem a kikerülhetlent, s fiamban, kedves, szeretett Alfrédomban még bírok egy csillaggal, mely világot áraszt különben sötét életpályámra!

Edmund hallgatott; — nem tudott szólni — nem talált hangot, szavakat, hogy Évának feleljen.

Ez darabig csendesen ült mellette, összekulcsolt kezekkel, s lesütött tekintettel; aztán mintegy fölédvén elmélyedéséből az ifjuhoz fordult és szelíden, a legnagyobb bensőséggel mondá :

Térjen magához, Edmund! ne tünődjék

azon mit változtatni nincs hatalmunkban! ha nem is láthatja bennem többé jegyesét, jövődöbeli nejét: a barátné s a testvér megmarad. Folytassuk a régi kedélyes viszonyt, mely köztünk létezik. Csak nem fogom régi barátomat elveszteni azért, mivel más bensőbb viszony köztünk lehetlen.

Nem, Éva, nem! — kiállott föl a férfiu, rögtöni elhatározással. — Ez óra, e pillanattól fogva a régi leszek ismét. Feledjen el mindent, a mit mondani, kérni elég vakmerő valék. Ne lászson bennem egyebet a régi, bizodalomra méltó barátnál! Isten látja lelkemet! — egész erőmmel, egész elhatározottságommal küzdeni fogok, hogy azzá lehessek ismét!

Price Edmund szavának állt. E naptól fogva egyetlen szóval, egyetlen pillanattal sem árulta el, hogy szívében más érzés honol a legtisztább, legtestvéribb barátság-nál! Ritka jelenet, főleg a mai világban, hol az önzés mindig nagyobb és nagyobb tért nyer az emberek szívében.

XXIII.

Nemsokára e jelenet után a fiatal orvos-gondtelt és fájdalmas, de annyi boldog órát is töltött, s távol attól a roppant város leg-választékosabb részében, szemközt Sir Charles W*** szép házával, szerzett magának szállást.

De daczára annak, hogy valóban kis utazást kellett tennie, ha régi barátjait meg akarta látogatni, s daczára mindig növekedő elfoglaltságának, nem mult el hét, hogy legalább rövid időre meg ne jelenjék Atkinsné házánál, s Évával és Alfréddal ne találkozzék.

Természetes, hogy most sem ideje, sem kedve nem volt Boz Dickens munkái lemásolását folytatni ; de maga helyett Évát ajánlotta másoló minőségben, a híres írónak ; s mivel a fiatal nő szép, és főleg igen olvasható irással birt, ez készséggel reá állt a cserére.

Éva szerénységénél fogva egyelőre kételkedett, vajon ki fogja-e elégíteni az író követeléseit; de az első kísérlet sikerülvén, örült az új foglalatosságnak, mely nem csekély összeggel szaporította a takarékpénztárban levő kis kincset, de azért régibb pénzkeresését, tudnillik a varrást, főleg a raktár számára, el nem mulasztotta.

* * *

Ismét beköszöntött a tél, s a karácsoni ünnepek közeledtek; midőn egy este, körülbelül gyertyagyújtáskor, kocsi állt meg Atkins asszonyság háza előtt; s Tom kinyitván az ajtót, egy, Éva előtt, nem ismeretlen férfihang azt kérdezte, itt lakik-e Gilbert asszonyság?

Itt; — felelt Tom, — s Éva, ki már lejött volt munkájával, a bolt mögötti szobába, dobogó szívvvel szegezte szemeit az ajtóra, melyen most, Tom által vezettetve, egy koros férfiú lépett be.

Barton ur! — kiáltott föl Éva, a jött

elébe sietvén, és nyakába borult a jó öreg orvosnak. — Minő váratlan szerencse; minő boldog meglepetés! — folytatá félig elfojtott hangon; — nem szerezhett volna semmivel nagyobb örömet, mint e látogatás által!

Kedves gyermekem! — szólt az orvos, mélyen meghatva e színetlen öröm által, míg Fanny leányzó nagyra nyitotta barna szemeit, s a jó Atkinsné elérékenyedve tekintett a csoportozatra. — Minő szép az én Évám — szebb mint valaha! — folytatá, a fiatal nő piruló arczát simítván, — s oly jó, szelíd és ügyes mint — mielőtt e nagy Babelbe jött.

Meghiszem azt! — szólt közbe anyailag Atkinsné; oldaltekintettel Fannyra, ki előtt mindig mintaképen szokta Évát felállítani. — Meghiszem azt! nincs párja Gilbert asszonyságnak a mostani fiatalság közt.

Tom jóvánhagyó fejbillentéssel kísérte anyja szavait, míg Fanny, fölbigyesztvén piros ajkait, lesujtó tekintetet vetett szélsőséges, és igen hidegvérü imádójára, s el-

hagyta a szobát, kissé zajosan becsapván maga után az ajtót.

És hol van Alfréd — kedves kis keresztfiam, s a jó, becsületes Nora? — kérdezte Barton, miután szemeit darabig némán legettette Éva szelid vonásain.

Fön vannak még, de tüstént lehivom őket; — felelt Éva, s az ajtó felé indult.

Csak maradjon itt, Gilbert asszonyság; — szólt Tom, őt megelőzván; — majd megyek én érettek.

Pár perczczel ezután Nora és Alfréd léptek a szobába; az első, örömtől sugárzó arczczal, a második, kissé elfogultan, tartván a nem ismert keresztapától.

Isten hozta Barton orvos uramat! — kiáltott föl Nora, mig Barton szivesen rázta meg a becsületes néember kezét; — be jött, hogy végre valahára eljött minket meglátogatni. Ime, itt van keresztfia, Alfréd. — S a kis fiut az orvos elé vonta, ki felkapván a kedves gyermeket, megölelte apai örömmel.

Be nagy fiu lett a kis legényből, kit bepólyázva s karonhordva láttam utoljára! — szólt kedélyes hangon az orvos; — fogod-e keresztapádat kissé szeretni?

Fogom! — felelt Alfréd, megnyeretten a szives hang által, gyermekies rövidséggel; s kis kezét a Bartonéba helyezte.

* * *

Szerencsére Atkinsnél éppen egy üres háló- és nappali-szoba álltak rendelkezésére Bartonnak, ki azokat mindjárt elfoglalta, mert a karácsoni és ujévi ünnepeket Éva közelében akarta tölteni.

Éva csak most ismerte meg, ugyszólván a nagy és szép várost, melyben született, s élete legszebb éveit töltötte; mert Barton, tekintetbe sem véve ellenvetéseit, mindenüvé vitte a fiatal nőt, hol valami szépet vagy érdekest lehetett látni.

Hogy Alfréd ritkán maradt el ily alkalmal, nem szükség mondanunk; s az öreg ur napról-napra inkább ragaszkodott kis

keresztfiához, kinek eszét s kora kiképzettségét nem tudta eléggé csudálni; míg a kedves gyermek kedélyessége, engedelmesége, és pajkos vidámsága, mindinkább megnyerték szívét.

Price Edmuddal is megismerkedett; s a fiatal orvos, ha csak tehette, a negyedik volt e kis boldog körben.

Ma este színházba megyünk! mondá Barton egy reggel, midőn Évával és Alfréd-del együtt reggelijét költötte el.

Színházba! kiáltottak fel egyszerre anya és gyermek, míg Nora, ki épen egy tányér vajjas kenyérrel kezében a szobába lépett csendesen mosolygott.

Színházba; erősíté Barton, kedélyes nevetéssel, mi bámulni való van e tervemben?

Soha sem voltam még színházban! jegyzé meg Éva.

Egy okkal több arra, hogy oda vezessem, kedves Évám; felelt az orvos.

Annyit hallottam tanuló társaimtól a karácsoni bohózatokról, s annyira vágytam egyet

látni! kiálltott fel Alfréd, Barton térdeire mászván; de jó anyám mindig azt mondá, hogy erre nincs elég pénzünk.

Ma ki lesz elégitve vágyad, gyermekem, mert a színházban, hova menni szándékozom, egyikét a legszebbeknek fogják adni.

De nincs arra való öltözetünk, sem nekem, sem Alfrédnak; jegyzé meg elpirulva a fiatal nő.

Alig hiszem, hogy szekrényeiben ne találna valamit, minek ez alkalomra hasznát ne lehetne venni; — felelt Barton nyugtatólag; — csak készüljön, mert szándékomtól ki nem forgat, s öltözzék csinosan, kedves Évám; mert büszkélkedni akarok szépségében.

Éva hallgatott; s önkénytelen sohajjal szemlét tartott gondolataiban, csekély és igenigen egyszerű ruhatára fölött; de nem tudott abban oly öltözetet fölfedezni, melyben színházban — még pedig egyikében a nagyoknak és látogattabbaknak, mint azt

a jegyekből látta, melyeket az orvos az asztalra helyezett — megjelenhetett volna.

Most hirlapomat fogom elolvasni; — szakítá félbe tünődéseit Barton, kissé békétlenül; — addig ön kedves Évám, fogjon készületeihez.

Éva fölkel, s hálósobája felé intézte lépteit; míg Alfréd, kinek kisebb gondja is nagyobb volt öltözet fölötti aggodalmánál, dalolva s nevetve tánczolt a szoba körül.

Midőn Éva hálósobájába lépett, Nora, ki már abban volt, visszavonta ágya fehér függönyeit s a fiatal nő megállt hirtelen, mintha kőszoborrá vált volna.

Az ágyon egész raktárát pillantotta meg a szép és divatos dolgoknak.

Számára gyönyörű selyemruha, izlésteljes főék; könnyü châte, finom patyolat zseb-kendő, és picziny franczia vajszin keztyü.

A mellett a legcsinosabb gyermeköltözet, melyet csak gondolni lehetett, fénymázás czipókkal, divatos kalappal, s kis keztyüekkel együtt.

Éva alig hitt szemeinek. — Honnan kerültek e dolgok? — kérdezte Norától, ki örömtől ragyogó arczczal az ágy mellett állt.

Hát nem találja ki Évám, hogy mindez Barton urtól jó? felelt ez nevetve.

Oh! Barton ur — kiálltott föl a fiatal nő az ajtó felé sietve, hol a jó orvos lesben állt, visszatartóztatván Alfrédet, ki hatalmas berohanást szándékozott eszközölni a halószobába — hogy tudott reánk oly tömérdek sok pénzt költeni?

Jobbra nem költhetem; — felelt az orvos, mig szemében köny csillogott; — csak volnának millióim; majd meglátná akkor, minő jó dolga lenne.

Az nap este Barton orvos Évával és Alfréddel, kik mindketten gyönyörűek voltak, uj és izlésteljes öltözeteikben, bérkocsiba ült, és a színház felé vette utját, hol nemso-kára azután, elsőemeleti páholyban, találko-zunk ismét velök.

A sok nép, a roppant világitás, a pom-

pás öltözetek, mindez majdnem elkábitotta Évát, ki még soha életében nem volt annyi ember közt; míg Alfréd, ki anyja és Barton közt ült, meg nem szünt az utóbbit kérdéseivel ostromolni.

De alig gördült föl a függöny, és a kis fiu épen oly figyelemmel és elragadtatással hallgatta a darabot, mint anyja, ki szemeit le nem tudta venni a színről; és gyermeteg vidámsággal nevetett a bohózaton, fiával együtt.

Midőn az első felvonásnak vége volt, Alfréd körül kezdett nézni a telt házban, míg Éva Bartonnal beszélgetett.

Nézd csak, jó anyám — szólt a gyermek egyszerre, kezét Éva karjára tevén — a szegény kis fiut ott, velünk szemközt, a mellett a fekete fürtü nő mellett; minő görbe a háta, és minő halvány; aztán egy cseppet sem látszik örülni, hogy színházban van.

Éva föltekintett; de alig esett szeme a csoportozatra, mely a szemközti páholyt foglalta el, midőn halálos sápadtság terjedt

el arczán, s reszketve a páholy előtti párnába fogózott, hogy le ne dőljön székéről.

Mi baja önnek, Éva?! — kiáltott föl halkán az orvos; — talán terhére van a nagy hőség?

Éva fejét rázta, s bágyadt kézmozdulatot tőn a szemközti páholy felé.

Anyám! — anyám! — mi bajod? — kérdezte Alfréd aggódva, s Éva halvány arczába nézett.

Csitt, Alfréd! — szólt az orvos, ki egy tekintetet vetett volt ama páholyra s mindent megértett; — igen melege van anyádnak; kissé ki megyünk a hűvös folyosóba.

Evvel Barton fölkel s karját nyujtván Évának, mig Alfréd kezébe fogózott, kivezette a halvány nőt a páholyból.

Bátorság, Éva, bátorság! — szólt az öreg ur föl s alá sétálgatva a fiatal nővel, ki mindenkép igyekezett erőt venni hevélyén. — Előbb-utóbb csak találkozott volna vele; jó, hogy tul van az első keserü pillanaton.

A páholyban, mely annyi nyugtalanságot okozott barátainknak, egy fiatal férfi ült, szelid, de buskomoly kifejezéssel érdekes vonásain; szemközt vele egyike a legszebb s legünnepeltebb nőknek egész Londonban, s köztök egy beteges, kinőtt fiucska, valamivel fiatalabb Alfrédnél, de kinek szép kifejezésteljes vonásai, sok hasonlatossággal birtak ez utóbbiéival; csak hogy itt a viaszsárga szín és bágyadt szem részvétet gerjesztettek, míg Alfréd valódi jelképe volt az egészségnek és gyermekded vidámságnak.

A nő mögött, magas, sötét haju, és — ha e kitételt kockáztathatjuk — sötét arczu férfi ült; ki mindamellet valami nemével a szépségnek birt; — de ez daemoni szépség volt; olyan, a minő a rossz szellemé lehetett; midőn kilépvén az angyalok sorából, föllázadt mennyei ura ellen, és ördöggé vált.

Izabella — mert ő volt a nő — vidáman társalgott e férfival, kinek vonásain a vidámság csak mint villám mutatkozott, föl-

deritvén azokat rövid másodpercze, hogy még föltünőbb legyen aztán a sötétség.

A kis, beteges fiuról — ki egyetlen gyermeke volt e gyönyörű teremtésnek — alig vett tudomást, habár ennek nagy barna szeme nem egyszer fordult titkos vágygyal szép anyja felé; míg Robert, ki a gyermek másik oldalán ült, csak neki látszott élni, s csak vele foglalatzkodott.

Igen, e beteges fiucska egyetlen gyermeke volt Robert és Izabellának; s az egyedüli a háznál, kihez e férfit, mint elhibázott élete horgonyához, teljes szívvvel ragaszkodott.

Megfosztva azon kötelékektől, melyek boldogítólag csatolták volna szívét Évához és ama gyermekhez, kit alig mert magáénak mondani; visszataszítva a nő által, kit szeretni igyekezett ugyan, de kit becsülni nem tudott; érdek nélkül épen azon években, hol a családi életnek gyönyöreit leginkább tudta volna élvezni, Robert egyedül állt a világon s meleg szive minden érzéseit, öszpon-

tosította e gyermekben, ki Izabella könnyelműségének áldozata lőn, s kit anyja — nem szeretett.

Midőn e fiu született ép és egészséges volt, mint akármely más gyermek, s anyja szerette őt — nemével a majomszeretnek, mely dédelgésekben s fölciczomázásban találta legfőbb gyönyörét.

Szerette a szép gyermeket boudoirjában látni, — természetesen a leggazdagabb, legválasztékosabb öltözetben, — midőn reggeli látogatásokat fogadott; hizelgett neki, vele kikocsizni s a parkban megmutatni a világnak: minő gyönyörű teremtmény az Istennek az ő kis fia.

Ily alkalommal, midőn Izabella hintója körül volt véve deli lovasokkal, kik társalogni igyekeztek a szép és szellemdús nővel, ez, elfoglalva velök és vidám csevegésükkel, egészen megfejtkezett a fiuról ki oldala mellett ült.

A kis John, — mert nagyatyja után nyerte e nevet — unatkozva, mivel senki sem

foglalatoskodott vele, darabig fészkelődött ülésében, aztán lecsuszott arról, s a hintó ajtajához támaszkodván, kihajlott, hogy jobban körülnézhesen.

Az ajtó föl pattant s a gyermek kiesett a kocsiból a kavicsos utra.

Ezen esés következtében a kis fiu, ki megsértette abban hátgerinczét, kinőtt, folytonosan betegeskedett, s pár év múlva az ép, egyenes, egészséges gyermekből azon nyomoru, szünetlen szenvedő, fiucska lett, ki Alfréd figyelmét vonta magára a színházban.

Izabella, ámbár az első időben közel volt a kétségbeeséshez fia szenvedésein, lassankint, s midőn látta, hogy szépségében nem fog többé büszkélkedhetni, közönyös lett iránta; és mióta az orvosok kinyilatkoztatták, mikép szegény John egész életén át nyomorék leend, a közöny majdnem ellen-szenvvé vált a könnyelmű és szívtelen anya keblében.

Ez hihetlenül hangzik, nemde? — hiszen

anyának még inkább kellene ragaszkodni oly gyermekhez ki szenved, kinek szüksége van ápoló kezére; ki, midőn a láz futja át tagjait, midőn feje sajog, lélekzete akadozik, lágy karjai közt vágynék pihenni, főleg ha tulajdon vigyázatlansága volt oka e szenvedéseknek.

De a könnyelműség, a tetszvágy s mindaz, a mi együtt jár e két nemtelen hibával, igen is hamar ki szokták irtani a természet legnemesebb, legfőnségesebb ösztöneit; — s mit tesznek helyébe? — nem egyszer azt, mitől visszarettenünk, s mire leplet sietünk vonni, nehogy ily képe a lesülyedésnek megsértse szemünket és szivünket.

A legszomorubb ebben az volt, hogy azon mértékben, melyben Izabella meghült fia iránt, ez mindinkább vágyott szeretetére, mindinkább imádta anyját, kinek egykor kedvence volt.

Hiába igyekezett Robert, kettőztetett bensőség és figyelem által Izabella helyét kipótolni; a fiu szerette atyját, tisztelte, s örült

jelenlétének, de kis szive legbensőbb vágyai, legforróbb érzései anyjáéi maradtak mindig.

Ha ez szobájába lépett — nem igen gyakori eset — arca felgyúlt, szive gyorsabban vert, bágyadt szemeiben örömsugár ragyogott. Izabella hideg csókja, melyet homlokára nyomott, új életet látszott önteni e gyöngé testbe; szava mint angyalének esengett fia fülébe; boldog volt — felüdült, mint a növény, ha az esti harmat gyémántcseppjei kielégíték szomját.

És ha rövid időzés, pár közönyös szó után, Izabella elhagyta ismét a szobát, John mély sohajjal dőlt vissza párnáiba; könnyelt szeme követte anyját, míg öltönye utolsó lengése eltűnt az ajtón át, a pir elhalt halvány arczain, s visszatért a régi fájdalmas vágy, a régi nyomás gyermekded kedélyén.

De elég ennyi e szomorú, szomorú tárgyról. Évát fel s alá sétálva a páholy mögötti folyosóban, Robertet pedig páholyában hagytuk.

Csalatkoznánk, ha azt hinnők, hogy ez

utóbbi észre nem vette Évát, a még mindig forrón szeretett nőt.

Midőn először körülnézvén a szinkörben, tekintete a szemközti páholyra esett, annyira összerázkódott, hogy kis fia bámulva föltekintett arczába; aztán, félig magán kívül, hirtelen mozdulatot tett, mintha helyét akarná elhagyni s átsietni ahoz, kit látni évek óta legforróbb vágya volt.

De erőt vett magán — hiszen szomoru sorsa inkább mint akárkit, megtanította őt arra, hogy érzéseinek parancsolni tudjon : — nem távozott helyéből, hanem tekintetét le nem vehette többé a páholyról, hol Éva, szivének valódi élettársa, s fia, szép gyönyörű fia, ültek.

Oh! minő szerencsétlen volt ez órában — és mégis — minő boldog.

Vonásai egészen átváltoztak — s dicsfényben égtek — mintha a mindenható megengedte volna, hogy egy tekintetet vessen ama dicső világba, hol könyvek és sohajok többé nem léteznek.

Midőn Éva elhagyta a páholyt, egész erejébe került, hogy ki ne rohanjon a folyósóra, hogy ne keresse föl, ne szólítsa meg — ne szorítsa dobogó szívéhez.

A hat hosszú év, mely alatt távol volt tőle, eltűnt az évek sorából : ott van neje, fia, — ott helye — ott boldogsága.

Robert! mit művelsz látcsómmal! — hangzott e pillanatban Izabella ajkairól; — hiszen annyira kihuzod, hogy el fog törni!

A boldog álom eltűnt — s Robert visszaesett a komor valóságba.

Jobban ügyelt most magára, s midőn Éva visszatért páholyába, s égő arczczal s lesütött szemekkel foglalta el ismét helyét — mert Alfréd örömét nem akarta azáltal rövidíteni, hogy a színházat elhagyja, — külsőleg nyugodtan, de kétségbeeséssel szívében, legeltette olykor tekintetét a szeretett nőn, s az alig ismert gyermekén.

Ha Izabella, mint mindig önmagával elfoglalva — nem is vett semmit észre abból, a mi férje kedélyét földúlta, volt egy szem,

melynek figyelmét ez ki nem kerülte; s ez a Marchmont Henryé volt.

A szerelemnek s a gyűlöletnek éles tekintete van, s Marchmont gyűlölsége Robert iránt még mindig teljes erejében volt.

Hm! — gondolá magában, szemét fölváltva Robertre, Évára, s a két kis fiura szegezvén — itt talán nyitjára akadhatnánk kedves rokonunk folytonos komolyságának. — Valami szerelmi viszony, régibb időben még pedig a komolyabbak egyike, mert e gyermek ott átaellenben, nem kis mértékben hasonlít master Johnnihez; — nincs rossz izlése Robert uramnak — e kis menyecske valódi gyöngy. — Majd utána járunk a dolognak. Egyrészt Izabellát egészen el lehetne idegeníteni férjétől e fölfödés által — másrészt boszut állni Wentworthon, ha helyébe lépnénk. Ez valóban kellemes boszu lenne!

XXIV.

E naptól fogva Marchmont nem kimélte az időt, a pénzt s a fáradságot, hogy Robert titkát — mert, hogy olyan létezik, abban pillanatig sem kétkedett — fölfedezhesse, és mivel e három dologgal, főleg, ha kitar-tás, mint negyedik, járul hozzá, majdnem mindent kivihetünk ez életben, sikert ara-tott; s pár hónap mulva, melyek közben két utat tett Edinburghba, mindent megtudott, a mit tudni akart.

Nemsokára ezután egy magas férfit, di-vatos, de igen egyszerű öltözetben, butoro-zott szállást keresett azon utczában, hol Éva lakott; s Atkinsné ablakában megpil-lantván a szokott sárga táblát azon fölirat-tal: „Itt butorozott szállás kiadó“, a boltba lépett, kijelentvén, hogy szeretné a szobákat megnézni.

Fanny, ki épen egyedül volt a boltban, bekulcsolta annak külső ajtaját, s a legsze-retetreméltóbb készséggel vezette föl csinos

vendégét az első emeletbe, hol eléggé jól butorozott háló és nappali szoba álltak rendelkezésére; nem mulasztván el semmit, hogy a szállás, és főleg saját szép személye, a legeslegkedvezőbb benyomást tegye az idegenre.

Ugylátszik, hogy célzott ért; mert midőn a férfit elhagyta a házat, a szállás ki volt véve, s az első hónapra ki is fizetve.

Két nappal ezután az új száló megérkezett, bérkocsiban, csekély poggyászszal; s elfoglalta lakását.

Napközben ritkán volt otthon, de az estét csak kivételesen töltötte a házon kívül.

Igen csendes, udvarias és előző volt; a szolgálót, ki szobáit tisztogatta, bőven tartotta ajándékkal; Fannynak, a hányszor csak látta, mindig valami udvariast, valami hízelgőt tudott mondani; Atkinsnéval, ki igen beszédes s kissé pletykás asszony volt, nem egyszer félóraig is beszélgetett a boltban, s így megtudta őt is nyerni, de Évával, Alfréddel és Tommal ez nem sikerült.

Még Nora is némi előszeretettel volt iránta, mert kedves Alfrédjét dicsérte, a hányszor csak látta; s nem egy darab játékszerrel vagy egyéb aprósággal kedveskedett a kis fiunak, ki azonban mindezt csak vonakodva fogadta el tőle.

Meg nem foghatom mi ellenszenved lehet Herbert ur iránt — ez volt a név, mely alatt az idegen kivette a szállást — szólt olykor Évához, ha ez, szokása szerint kikerülte az uj szálót, — szép, udvarias és ugylátszik, vagyonos ember, s midenképen kedvedbe szeretne járni.

Megkímélhetné magát e fáradságtól; — felelt Éva mosolyogva; — mert én legkisebb vágyat sem érzek közelebbi ismerettségére. Hát te? — folytatá, fiához fordulván, ki könyvvel kezében mellette ült — szeretted-e Herbert urat, ki tegnap oly szép nagy sárkánynyal ajándékozott meg?

Nem én! — felelt a kis fiu komolyan; — nem tudom miért, de ugy jön nekem olykor, mintha félnék tőle.

En is úgy vagyok vele; — jegyzé meg Éva; — bár soha sem jött volna e házhoz.

Nora fejcsóválva hagyta el a szobát.

Ha Tommal beszélgetett az új szálóról, még rosszabbul járt; mert ez kerekén kinyilatkoztatta: hogy alig várja a pillanatot, melyben kipusztul a házból. Ha otthon vagyok, — tevé hozzá, — még pedig kissé hevesen, mi ritkaság volt a jó phlegmaticus Tomnál — ha otthon vagyok, midőn a szállást megnézi, soha sem engedem meg, hogy anyám befogadja ezen embert.

De mondja meg csak, miért nem? — kérdezte ilyenkor Nora; — mi kifogása lehet ellene? Csendes, udvarias, jól fizet, kevés alkalmatlanságot okoz a háznál — és mégis ki nem állhatja! Ön mindenben olyan nyugodt szokott lenni, s oly jó, egészséges házi észszel bír, Tom ur — miként lehet épen ezen ember iránt oly igazságtalan?!

Nem vagyok igazságtalan, csattant föl Tom hallatlan békétlenséggel — mert gyantom, érzem, tudom, hogy rosszban jár, hogy

álnok, kétszinű — hogy nem az, a minek látszani akar.

Ho, hó — minő fön vagyunk, Tom ur, — nevetett Nora — soha életemben nem láttam önt oly indulatosnak! No, de tudom már, honnan fuj a szél! ön féltékeny — félti kis csinos rokonát, Fannyt; ki enyelegni szokott olykor olykor Herbert urral!

Tom oly piros lett, mint a basarózsa, békétlenül fére lökte szeretett pipáját, s felkelvén üléséből, közelebb lépett Norához és szólt :

Fannyt félteni? no az kellene még! megmondtam neki, hogy eszén járjon, mert nem minden arany, a mi csillog; s ha nem akar reám hallgatni, ám lássa! én megmosom kezemet! — de egyet mondok önnek, Nora : vigyázzon Gilbert asszonyságra, őrizze mint szeme fényét ezen embertől; mert higgye el, ő gazember, a ki roszban jár!

Evvel Tom elhagyta a szobát és szokatlan hevességgel csapta be maga után az ajtót.

Nora utána bámult; — megbolondultak-

e mindnyájan, mióta Herbert ur a házhoz jött! Éva, Alfréd, és még Tom is, a nyugodt Tom! soha életemben nem hittem volna, hogy annyira tűzbe tudna jöni; talán nem Fannyt félti — hanem Évát? szegény pára! — No de a macska is bámulhatja ám a pápát; miért nem tehát a jó Tom az én páratlan Évámat?

* * *

Remélem, nem én üzöm el önt innen Gilbert asszonyoság? — szólta Herbert ur legbehizelgőbb, legédesebb hangján, látván, hogy Éva összeszedi munkáját, és távozni akar, midőn egy este belépett a boltmögötti szobába, darab idő óta nem ritka dolog.

Korántsem, Herbert ur; — felelt Éva nyugodtan; — de levelet kell írnom, s azért fölmegegyek szobámba.

Ezzel meghajtotta magát és távozott, Alfréddel együtt; ki barna fejét hevesen megrázta, s anyja kezébe fagózott, midőn Herbert térdeire akarta a kis fiut csalni.

Tom jóváhagyólag intett fejével, midőn az ajtót behuzta maga után a távozó Éva, s különös, megelégedéssel eresztett ki egy füstoszlopot szájából; Fanny kissé gunyos tekintetet vetett az ajtó felé, s aztán egy olvadót Herbert urra, ki ezt azonban, észre nem vette, hanem fogai közt mormogta : erősen tartja magát, de végre mégis capitulálni fog!

És valóban, habár csak négy hete, hogy az új száló a háznál lakik, nem csekély ostromot állt ki már e rövid idő alatt Éva szive, — ha szivéről szó lehetett — ez ügyben.

De mivel ez nem volt az övé többé, s általában soha sem érezhetett volna egyebet ellenszenvnél Herbert iránt, inkább béketűrése állta ki az ostromot; — de meg kell vallanunk, hogy ez annyira ki volt fárasztva, mikép már arról is gondolkozott Éva : vajjon nem volna-e jobb : ha máshová menne lakni? — s csak ragaszkodása a jó Atkinsnéhez, ki évek óta annyi szivességgel volt iránta, tartotta őt a háznál.

Aztán gondolta : végre mégis át kell látnia ezen alkalmatlan embernek, miként nálam füstbe megy minden fáradsága, hogy nem szeretem, soha sem fogom szeretni, sőt ki nem állhatom; — s utoljára, ha csak egy kis esze van, elhagyja a házat.

De nem úgy gondolkozott Herbert, vagy inkább Marchmont ur — mert olvasóim úgy is rég reá ismertek — ő kész volt minden áldozatra, csak hogy czélt érjen.

Megboszulni magát Roberten — birni e bájos teremtet, kit — talán anélkül, hogy maga is tudná, — inkább szeretett már, mint Izabellát valaha szerette, — ez volt most főczélja, melynek minden egyebet föl-áldozott.

Izabella és Robert azt hitték, hogy egészségeért volt kénytelen léget változtatni, s elutazni; de utazása csak e külvárosi utczáig ért; s járása, kelése alatt vigyázott arra, hogy ismerőivel ne találkozzék, mi a roppant Londonban nem oly nehéz dolog, mint talán más városban volna.

Hetek, hónapok multak így, s Éva végre csak akkor lehetett nyugodt és háborítlan, ha saját szobájába zárkozott.

Nem mulatott többé a bolt mögötti hézagban, mert alig volt ott, Herbert megjelent, s édes beszédekkel, olvadozó tekintetekkel kísérlette szerencsáját; nem csekély bosszuságára Fannynak, ki a lehetőségig irigyelte Évától e szép, gazdag és bőkezű imádót.

Midőn a tavasz beállt, a kertben sem mert szegény Éva többé időzni, mivel ott is fölkereste őt alkalmatlan hódolója.

Virágokat, ritka gyümölcsöt, könyveket, műtárgyakat, még drága ékszereket is küldött Herbert a fiatal nőnek a legszebb, legelragadóbb levelekkel; de az ajándékok elutasítottak, a levelek fölbontatlan küldettek vissza, s Éva napról-napra hidegebb s reátartóbb lón.

Alfrédde — kinek kedvébe szintén igyekezett Herbert járni — sem tudott boldogulni; a kedves, kora érettséggel bíró fiu, ösztön-

szerűleg, s látván anyja ellenszenvét, vissza rettent az álnok férfiutól, mint az ártatlan bárány a tarka kigyótól, ha ez közelebb és közelebb kezd simulni.

Igy, minden oldalról elodázva, Marchmont veszteni kezdé béketűrését; annál inkább pedig mivel a bankház ügyei, melyeknek ő volt fővezetője, jelenlétét sürgetőleg kívánták.

Megragadta tehát az alkalmat, midőn Évával, ki őt távol hitte, a kertben találkozott; s elhatározottan utját állván a nőnek, midőn az hirtelen a házba akart sietni, kitérta előtte lángoló, égető szavakkal a szerelmet, mely keblét emészté, s szerelemért esdeklett.

Éva arcát láng futotta el; volt valami e férfi szavaiban s tekintetében, mi sértőleg, szégyenítőleg hatott e gyöngéd nőkedélyre, anélkül hogy elég élettapasztalással birna ennek okát fölfedezni.

Ne tartóztasson, Herbert ur; — szólt végre komolyan, de felindulástól kissé resz-

kető hangon; — engedjen háborítlan visszatérni szobámba. Nem adtam okot reá, hogy ily hangon szólhasson velem.

E hang a legbensőbb, leglángolóbb szerelemnek hangja! — felelt Marchmont helytállva. — Oh! ha tudná, mennyire szeretem s imádom önt, nem utasítna vissza ily hidegen, ily gunyosan! Vétek-e önt szeretni? önnek megmondani, mi lángol keblemben? Szívennek minden érzése az öné — minden vágyai önhöz hajlanak, mint a virág a nap felé! Adja csak egy sugarát a reménynek, s boldog — kimondhatlan boldog vagyok. Oh! ha enyim akarna lenni — ha szerelmemet szerelemmel jutalmazná, — nem volna a világnak azon királynéja, ki pompában, élvezetben vetélkedni tudna önnel. Éva! én gazdag vagyok — dús gazdag — virágokkal hinteném be életpályáját — a keletnek minden kincseit raknám lábaihoz, és fia, Alfréd — —

Megálljon, Herbert ur! ne mondja ki fiam nevét, ne sértsen meg engem ez érzés-

ben is, — a legtisztábban, a legbensőbben!
— Ha csak egy szikrája a gyöngédségnek élne keblében, láthatta volna régóta, hogy önt nem szeretem, nem szerethetem soha — hogy közönyös előttem s mindenkép kerülöm társaságát. Ön nem akart engem e jelenettől megkimélni, — tulajdonítsa tehát önmagának, ha olyant valék kénytelen mondani, mit hallani nem szeret. Köztünk nem lehet szó sem szerelemről, sem barátságról — utaink elválnak egymástól; legyen ez utolsó találkozásunk; s ha azt akarja, hogy még egy árnyalata a becsülésnek maradjon ön iránt szivemben, hagyja el minél előbb e házat, s felejtse engem, mintha soha sem ismert volna.

Marchmont elsápadt, minden csöpp vére szivéhez tódult, szemei lángoltak, tagjai reszkettek — szólni akart — vissza akarta Évát tartóztatni, ki mellette elsuhant és a ház felé sietett; — de Fanny, ki a kert tulsó végén epret szedett, s kinek e hosszas, heves beszélgetés Éva és Herbert közt épen

nem tetszett, gyors léptekkel közeledett; elfordult tehát — valamivel ajkain, mi nem hasonlított áldáshoz, s más uton tért vissza a házba.

Másnap reggel azt jelentette Atkinsnének, hogy levelet kapott, melynek következtében kénytelen hosszú utra indulni, s szállását fölmondani; — s pár óra mulva Herbert ur eltűnt pogyászával együtt, mintha soha ott nem lett volna, — nagy örömére Évának.

* * *

De Marchmont nem mondta ki még utolsó szavát, s míg Éva könnyebben lélekezett, s azt hitte, hogy tul van minden bajon, míg Fanny duzzogott, de mindamellet hálóját ismét Tom felé kezdé vetni, kit mindig utolsó menedékként tekintett; Henry, ki oly szenvedélylyel, melyről eddig fogalma sem volt, szerette az egyszerü, ártatlan Évát, pillanatig sem nyugodott, s kezdé tervét

kifőzni, hogy a fiatal nőt végkép hatalmába kerítse.

Csak enyim legyen egyszer — gondolá — aztán majd kibékül sorsával; nem leend épen oly kellemetlen dolog: fényben s kényelemben uszni oly nőre nézve, ki eddig a mindennapi kenyérért fáradozott. S aztán, ki tudja, talán el is határozom magamat arra, hogy elvegyem; s fiát fölfogjam. Csinos, eleven, eszes gyerek; jó hasznát lehetne később venni. De mindezt meglátjuk — csak előbb hatalmamban legyen e vasfejű kis tündér!

Mióta Herbert ur elhagyta a házat, Éva régi életmódjához kezdett visszatérni; s az idő szép és meleg levén, sokat időzött a kertben, hol olykor órákig irt és dolgozott.

Egy este egyedül volt a kertben; épen szombat levén, Nora a városba ment, az elkészült munkát a raktárba vinni, s a jövő hétre mást hozni; Atkinsné és Fanny a ház tisztogatásával voltak elfoglalva, mely Angolhonban minden szombaton a kikerülhetlen

dolgok közé tartozik; Alfréd pedig, ki e napon csak délelőtt járt iskolába Tommal kirándulást tőn falura, honnan többnyire csak tiz óra tájban szoktak visszatérni.

Éva kis kerti asztal előtt ült, és szorgalmatosan irt, míg a nap leáldozott, s lassankint esteledni kezdett.

Akkor összerakta irását, s föl s alá kezdett sétálni a tágas, főleg igen hosszú kertben.

Talán emlékeznek még olvasóim, hogy ennek végén istálló és kocsiszin létezett, s hogy ott ajtó is nyilt, a külvárosnak valami szűkebb és féreesőbb utczájába.

Tom, kirándulásai alkalmával, ezen szokott ki s bejárni; s most is Éva nem egyszer közeledett az ajtóhoz, mely azonban be volt zárva; lesvén, hogy nem hallja-e messziről a kis szekér zörgését.

Azonban mindig sötétebb és sötétebb lön, s Éva már föl akart menni szobájába, midőn egyszerre a kert hátulsó ajtaja felől gyors lépteket hallott közeledni.

Gondolván, hogy Tom talán haza érkezett, a nélkül hogy észrevette volna, Éva visszafordult, de épen e pillanatban a közeledő mellette termett, s nehéz köpenyt vetvén fejére, fölkapta őt karjaiba, s az ajtó felé sietett.

Éva segítségért kiáltott, de a köpeny annyira eltompította hangját, hogy pár lépésre alig lehetett azt hallani; minden erejét megfeszítette, hogy kibontakozzék az idegen karjai közül, de ezek vaserejüeknek látszottak, s vele úgy elbántak, mint gyönggyermekkel.

Most az idegen az ajtóhoz ért, és föl akarta azt rántani, de az ajtó be volt zárva.

Dühös káromkodás lebbent el ajkairól, s jobb kezével hevesen rázta az ajtót, míg baljával magához szoritotta Évát, midőn egyszerre a becsületes Tom hangja gunyosan fölkiáltott:

Lassan, lassan, Herbert ur! ne rontsa el ajtóm zárát; majd magam nyitom föl, ha

előbb szives lesz Gilbert asszonyságot szabadon bocsátani.

Marchmont — mert ő volt az idegen — megfordult; Tom egy rendőr kíséretében előtte állt, s lebontotta a köpenyt a reszkető Éváról, ki örömeiben majdnem elájult.

Őn foglyom! — szólt a rendőr, kezét Marchmont válára tevén; Tom kinyitotta az ajtót, mely előtt egy második rendőr állt, s a két komoly hivatalnok egy bérkocsiba, mely egészen más célra rendeltetett oda, ültette Henryt, — nem minden erőszak nélkül — azután az egyik rendőr melette foglalt helyet, a másik a bakon, s a kocsisnak megparancsolták, hogy hajtson a legközelebbi rendőrségi állomásra, míg mindnyájan eltűntek szem elől; s Tom a házba vezette Évát, ki még mindig reszketett, mint a nyárlevél.

* * *

Ugylátszik, hogy Marchmont, még mielőtt elhagyta végkép a házat, megragadván valami kedvező alkalmat, viaszba lenyomta

a kerti ajtó kulcsát, azon utógondolattal, hogy talán annak jó hasznát vehetné terveik kivitelében.

Atkinsné házat, eltávozása után folytonosan szemmel tartotta; s oly jól és körülményesen tudott mindent, a mi ott történt — olykor előre is — hogy aligha tévedünk, midőn azt állítjuk, hogy kéme volt e házban. Fannyra nem akarjuk e szerepet fogni; — alkalmasint valami szolgáló volt, bár ez soha ki nem tudatott.

Nem ok nélkül választotta tehát épen e napot, merész és bűnös kalandja kivitelére, mert jól tudta hogy Tom, Nora és Alfréd — épen a három személy, kiktől leginkább tartott, távol lesznek a háztól azon este, melyet Éva, szokása szerint, aligha nem a kertben töltend.

Tom mindezekről nem gyanított semmit, s szokott foglalatosságai közt töltötte a napot, Alfréddel együtt.

Midőn kilencz és tiz óra közt hazafelé hajtott, — még pedig nem igen gyorsan,

mert a szekér jól meg volt rakva — s végre a szük utczába érkezett, melyre a kert ajtaja nyílt, messziről úgy tetszett éles szemének, mintha bérkocsi állana az ajtó előtt; s épen e pillanatban szét vált egy könnyü felhő, mely a holdat fődte, s így a kocsit is tisztán kivehette.

Mit akar e kocsi ott ajtóm előtt, e szük utczában, melyben nem igen laknak kocsin járó emberek?

Igy tünődött a becsületes Tom; aztán megállítván szekerét, Alfrédhez fordult és szólt:

Tartsa kissé a gyeplőt, Alfréd; a ponyoly fáradt, hogy bizvást önre bizhatom; csak pár szót kell mondanom a kovácsnak, itt a harmadik házban.

Alfréd büszkén átvette a gyeplőt, s Tom eltűnt; de nem a kovács műhelyébe, hanem siető léptekkel, egy kis sikátoron át, szélesebb utczába, hol mindig rendőr szokott időzni.

Ezt megszólította, kérvén őt, jöjön sietve

vele, mert gyanítja, hogy tolvaj van házában.

Utközben egy második rendőrrel is találkoztak, ki társa fölszólítására követte a két férfit.

Midőn a kert ajtajához értek, a bérkocsist szundikálva találták bakján, az ajtóban pedig ujdouj kulcsot.

Ez utánczott kulcs; — susogta Tom kivonván azt a zárból; csakugyan nem csalatkoztam, tolvaj van a háznál.

Az egyik rendőrt az ajtó előtt hagyván, a másik és Tom bementek a kertbe, s belülről bezárván az ajtót, a kulcsot maguknál tartották. Látván, hogy a kissé hajlott uton egy magas alak sietve közeledik, valami nagy, sötét csomaggal karjain, félrevonultak a kocsiszin árnyába, s nyugodtan várták az ismeretlen férfi közeledését.

A többit tudjuk; csak azt kell hozzá tennünk, hogy az elragadtatási kísérlet nem kevés bajba, megszegyenítésbe és pénzbe került Marchmontnak, míg végre tulesett e

nem igen dicső episodján életének, melyet titokban tartani saját érdekében kénytelen lön.

* * *

Azt kérdi valaki : minő következései voltak Marchmont urra e gyalázatos tettnek? — Erre nem adhatunk kielégítő feleletet. Annyi bizonyos, hogy szabadságát pár nap mulva visszanyerte, de hogy ez igen sok pénzébe került : mert ha az angol rendőrség a legbecsületesebbek egyike is, tulzás volna feltenni, hogy épen minden tagja megvesztegethetlen. Aztán Angolhonban perkeresetre vádló kell, s Éva gyöngéd becsületézésénél fogva, alkalmasint maga nem akarta, hogy zajt üssön e szégyenítő merényből, melynek homálya alatt ő is szenvedett volna a világ ítélete előtt.

XXV.

Jó anyám, kérlek, mondd el csak nekem még egyszer azon szép mesét : a gyermek s a rózsáról; — szólt Alfréd, Évához simulva,

ki szobájában a kis pamlagon ült, félsötétben, még gyertyagyújtás előtt; — azt, a melyet elmeséltél, midőn vörös-himlőben szenvedtem.

Szivesen tenném, édes fiam — felelt Éva, egy csókot nyomván a kis fiu homlokára, melyről dús fürtjeit elsimította fehér kezével, — hanem valóban nem emlékszem többé e mesére; de mást mondok el helyette, ha akarod.

Alfréd, mint a legtöbb gyermek, semmit sem szeretett inkább, mint meséket hallgatni, főleg azokat, melyeket anyja kigondolt számára; s Éva ebben kifogyhatatlan volt.

Gazdag képzelőtehetsége, magányos, egyhangú élete által kis térre szorítva, kiáradott e mesékben, melyeknek elmondása lassankint valódi élvezetté vált; s anya és gyermek nem egy kedves órát töltöttek így együtt; az egyik mesélgetve — a másik a legnagyobb figyelemmel hallgatva.

Oh! minő kár! — volt Alfréd megjegy-

zése anyja szavaira; — hiszen más mesén is örülni fogok, kedves jó anyám, de annyira szerettem volna azt az egyet még egyszer hallani. Tudja mit, anyácskám, hogy ez más-szor ne történjék, írja föl ezentul az én kedvencz meséimet; hiszen ugy is annyit, és oly szépen ír — nemde megcselekszi érettem?

Kis zsarnok, — felelt Éva szelid mosolylyal — mintha nem volna a nélkül is elég dolgom!

Oh tegye meg — tegye meg — kedves, szép, jó anyám! — nemde meglesz?

Majd meglátjuk! — szólt Éva, s más mesével nyugtatta meg a kis fiut.

De ez nem tágitott; — ha valami mese különös tetszését megnyerte, addig kért és unszolt, mig Éva azt fölírta; s végre a fiatal nő megszokta uj foglalatosságát, gyönyört kezdett abban találni, s Alfréd unszólása nélkül is nem egy mesét, vagy csinos elbeszélést vetett az irlapra fia számára.

Húvös oktoberi estén a kis háznép ujra összegyült Atkinsné szobájában.

A kandalló egyik oldalán, közel a meleget terjesztő kőszéntűzhez, a háziasszony ült, kényelmes karosszékében, kötéssel elfoglalva; szemközt vele Tom, ki mindig a tűz szomszédságát kereste; a kerek asztal körül pedig, a légszeszmécses által nappali fénynyel elárasztva, Nora, Alfréd, Price Edmund, Fanny és Éva.

Az asztalon csomag irás hevert; lemásolások valának ezek, melyekkel Éva az est elején elkészült; mert ezeket másnap reggel Boz-Dickenshez kellett vinni, ki ez egyszer kissé sürgette a lemásolást.

A fiatal nő irlapot tartott kezében, s fölolvasta a kis társaságnak legujabb meséjét.

Ez, egy idő óta, nem ritkán történt; s csak Price Edmund előtt volt Évának ezen ujonnan kifejlett tehetsége ismeretlen; mert foglalatosságai lassankint annyira szaporodtak, hogy csak ritkán tehetett hosszabb látogatást régi barátjainál.

Ma, épen szabad ideje levén, meglepte

őket, azon szándékkal, hogy az estét velök tölteni.

Midőn a szobába lépett, hol annyi csendes, boldog órát élt át Éva társaságában, a fiatal nőt olvasva találta; s azt hivén, hogy, mint ő régiben, Dickens munkái között választott töredékeket olvas föl, arra kérte, hogy folytassa.

Midőn a gyönyörű mesének vége volt, mely általános tetszést nyert a kis hallgatóság részéről, Edmund azon észrevételt tette, hogy a híres író, e mesében, egészen eltért régi modorától, s hogy a mellett gyöngédebb s kedélyesebb a szokottnál.

Éva elpirult; Alfréd pedig nevetve fordult Edmundhoz: látszik — azt mondá — hogy ön most ritka vendég nálunk; hiszen nem Boz-Dickens ur írta e mesét, hanem anyám.

Anyád? — kiáltott föl a fiatal orvos, a legnagyobb meglepetéssel; — igaz-e, mit Alfréd mond, Gilbert asszonyság?

Igaz; — felelt Éva, némi elfogultsággal,

— Alfréd nem hagyott békét, míg fel nem irtam azon meséket, melyeket ezelőtt csak elmondani szoktam neki.

Egész halmaza van már anyámnak; pedig egyik szebb a másiknál; — vágott közbe büszkén Alfréd; — mindjárt lehozom a csomagot, ha anyám megengedi.

Csitt Alfréd! — inte fiának Éva; — azt hiszed-e, hogy minden ember oly nagy barátja a meséknek, mint te?

Ha ahoz hasonlítanak melyet ma hallottam — szólt Edmund komolyan — akkor csak annak nem tetszhetnek, kinek sem szíve, sem izlése nincsen. Hiszen önnek ezen, előttem eddig egészen ismeretlen tehetsége, valódi kincs; mert csak reménylem, hogy kiadni szándékozik e meséket?

Kiadni? — minő gondolat! — hiszen mindez csak mulatság, Alfréd számára, ki szenvedélyesen szereti a meséket.

Edmund, ismervén Éva majdnem tulságos szerénységét, nem folytatta e tárgy fölötti beszélgetést; hanem elkérte Évától pár

napra a fölolvassott mesét, hogy otthon ennek kezdetét — melyet ma nem hallott — elolvashassa.

Éva szívesen engedett kérésének, s összehajtván az irást, oda adta a fiatal orvosnak, ki azt kabátja mellzsebébe tette.

De később, midőn Éva theakészítésével el volt foglalva, kivette ismét a kis csomagot; s kisimitván az irlapokat, ezeket a Boz-Dickens lemásolt munkája közé csuszattatta, a nélkül, hogy valaki észrevette volna az elkövetett cselt; s miután a kis társasággal együtt elköltötte a theát, bucsút vön, s eltávozott.

Másnap reggel Éva a híres íróhoz vitte a lemásolt munkát, s mást vévén át tőle, haza ért; nem is gyanitván, hogy meséje Dickens kezei közt van.

Az uj másolás is elkészült, pár hét mulva, s midőn Éva megjelent avval Dickens írószobájában, ez átvévén a csomagot, nem csekély meglepetésére azon kérdést intézte hozzá: Kinek munkáit má-

solja ön még, az enyimeken kívül, Gilbert asszonyság?

Senkiét. — Felelt Éva, meg nem foghatván, honnan ered e kérdés.

Miért tagadja azt, a mi tény? — szólt Dickens nem minden nehély nélkül; — hiszen itt, írásaim közt, kaptam egy mesét, melyet nem én irtam, de melyet ön lemásolt.

Avval odanyujtotta Évának meséjét, melyet ez Edmund kezeiben hitt.

Sötét pir vonult el a fiatal nő arcán, s nem csekély zavarba jöve felelt: nem másoltam le e mesét — hanem kis fiam számára magam irtam azt.

Ön? — Ön irta e mesét, Gilbert asszonyság? — hiszen ez valódi kis remek a maga nemében! irt-e még több ilyet?

Oh! igen uram; fiam e részben kielégíthetlen.

Látszik, hogy jó izlése van a kis gentlemannek; — jegyzé meg a költő mosolyogva; — de az ily mesék elolvasása oly gyönyör,

melyben más gyermekek is szeretnének részesülni. Önnek ki kell adni meséit.

Ön csak tréfát üz velem, uram! — felelt Éva, ki alig hitt füleinek; — hol kapnék kiadót? — ki gondolna ily hiányos kísérletekkel?

A kiadó az én gondom leend; — szólt Dickens, kezét nyujtván a fiatal nőnek, kit eddig csak ügyes írógép gyanánt tekintett; s kiben egyszerre a legszebb tehetség fejlett ki, ugyszólván szemei előtt. — Legyen szíves néhányat meséi közül — annyit a menyiből egy-két kötet telne ki — átnézni s elrendezni; aztán küldje, vagy hozza el nekem; a többit bizza reám.

Éva azt hitte hogy álmodik; alig tudott arról meggyőződni, hogy mindez való — igaz. Pár mélyen érzett szóval köszönte meg a híres írónak szivességét, megígérte, hogy nemsokára elküldendi a kívánt meséket, s aztán kérdezte, valjon van-e lemásolni való írása?

Van, Gilbert asszonyság, de most más

irnokról kell gondoskodnom; valódi szentségtörés volna idejét lemásolással elfoglalni; önnek eredeti dolgokat kell írni, még pedig minél többet.

Éva távozott; de annyira el volt foglalva, azon seregével az új eszméknek, melyeket e jelenet fölidézett elméjében, hogy kétszer elhibázta utját.

Végre azon is kezdett gondolkozni, vajjon hogy jutott meséje Dickens írásai közé? — Ez Edmund műve! — gondolá — ő csak azért kérte el tőlem, hogy a lemásolt irások közé csusztassa.

A következő napok alatt csak írásai átnézésével, rendezésével és kiigazításával foglalkozott; s rövid idő múlva Price Edmund, ki erre ajánlkozott, jó csomó irást vitt, kis levélkével együtt, Dickens lakására.

Pár hét telt el e nap óta; s Éva azt kezdte hinni, hogy a híres író nem találta többi meséit, oly jóknak, mint az elsőt; de csalatkozott.

Egy reggel a szolgáló levelet hozott föl Évának, Boz-Dickens jól ismert irásával.

Éva dobogó szívvvel bontotta föl a levelet, mely a következő sorokból állt :

„Tisztelt Gilbertné asszonyság!

Ha kissé késtem tudósításommal, ez nem azért történt, mivel nem tudtam volna kiadót szerezni, valóban gyönyörű meséire; hanem mivel a legjobbat akartam a számosan ajánlkozók közül választani.

Szerencsém van önnek ezennel nyolczvan font sterlingről szóló váltót kézbesíteni, Colburn Henry kiadó részéről, mint tiszteletdíjt első munkájáért.

Ha e mű jól kél, a következőkre nézve Colburn ur jóval nagyobb tiszteletdíjt ígér.

Azonban ő a sikerben oly keveset látzik kétkedni, hogy arra kéreti önt : legyen szives számára, minélelőbb nagyobb munkához, szintén e nemben fogni.

A legbensőbb tisztelettel

kész szolgálója

Boz - Dickens.“

Éva kétszer-háromszor olvasta át e sorokat; alig mert szemeinek hinni, — ugy tetszett neki, mintha valami varázsnak, valami különös álomnak hatalma alatt volna.

Nyolczvan font sterling az övé — egyszerre — minden fáradság nélkül; mert hiszen e mesék és elbeszélések írása mulatság volt, valóságos kipihenés a nap olykor elég kifárasztó teendői után!

És minő kilátás jövőre! — ha első könyve — Éva nevetett azon gondolatra, hogy ő, az egyszerü, kevés műveltséggel bíró nő valóban könyvet irt — ha első könyve tetszést nyer a közönség előtt, többet irhat — már erre föl is szólíttatott, s nagyobb tiszteletdíjt ígérnek — minő dicső remény nyilik itt, minő váratlan pénzforrás fia nevelésére, s egész jövőjére nézve!

Oh! Az Isten jó, — el nem hagyja azokat, kik biznak benne! — és Éva rövid, mélyen érzett imával végezte be e boldog — boldog tünődést.

* * *

E nap fordulópont volt Éva életében.

Colburn ur, kinek tapasztalt szeme hamar átlátta, hogy csak sikert arathat Éva könyvével, sürgette annak nyomtatását, s az első ivék kijavításra csakhamar megjelentek a fiatal irónőnél.

Éva azt sem tudta, hogy fogjon a kiigazítás nem nehéz, de tapasztaltságot igénylő munkájához, és Boz-Dickenshez volt kénytelen fölvilágosításért folyamodni, ki mosolyogva ugyan, de a legnagyobb készséggel adta neki a szükséges utmutatást.

Pár héttel a karácsoni ünnepek előtt, megjelent Éva könyve azon igenytelen czim alatt: „Mesék s elbeszélések, az ifjuság számára. Irta: Gilbert Éva.“

Divatos író alkalmasint sokkal szebb s többet ígérő czimmel látta volna el könyvét; például „Bimbók s virágok;“ — „Gyöngy-sor; ifju olvasóknak szentelve“ — vagy ehhez hasonló czifra elnevezéssel.

De Éva nem is álmodott ilyesmiről; és Colburn ur azt találta, hogy ha jó a

könyv: nincs szüksége czifra czimre, hogy elkeljen.

A következőzés azt mutatta, hogy tökéletes igaza volt a derék kiadónak: a könyv első kiadása elkelt hihetetlen rövid idő alatt, s az ítéset a lapokban a legkedvezőbben nyilatkozott felőle.

Természetesen elküldte a szerzőnének ez ítéseteket; s Éva bámulva olvasta ezekben: minő lelkes művelt, gyöngéd, tapintatteljes, finom izléssel sat. sat. biró kis személyke ő maga, miről eddig sejtelve sem volt a szegény fiatal nőnek, ki varrással és lemásolással kereste hosszú éveken át kenyerét.

Price Edmund diadalmaskodott ártatlan csele sükerén, Nora boldogságban uszott, s Alfréd már elhagyta régi zugiskoláját, s elsőrendü intézetben volt elhelyezve, melyet Price keresett ki számára a legjobbak közül.

Éva szorgalmatosan irt; — könyv jelent meg könyv után, mindig nagyobb, s inkább megérdemlett sikerrel.

Mert, a hogy tapasztalása szaporodott az irodalom mezején, ugyanazon mértékben higgadtabb lón izlése, szebb és inkább át-gondolt irmodora, dúsabb s gyöngédebb képzelőtehetsége.

Nem volt gyermek a társaság miveltebb rétegeiben, kinek kezében nem lettek volna Éva könyvei, ki többre nem becsülte volna ezeket más ilyenemü írók munkáinál.

Volt e könyvekben valami varázserő, mely a fiatal sziveket meghódítá, kivétel nélkül. Talán mivel Éva maga — ámbár nő és anya — oly ártatlan s gyermekded volt, oly gyér érintkezésbe jött eddig a nagyvilággal, oly kevés élettapasztalással birt, jobban eltalálta azt, mi viszhangot ébresztett föl a gyermekebelben, mint tapasztaltabb, eszesebb írók, de a kiknek be kellett volna okulniok a gyermekekédélybe, mig Éva saját kedélyéből meritette a mit irt.

Nem létezett munkáiban semmi keresett semmi csinált érzés vagy helyzet — minden

természetes volt és egyszerű, s azért a szívhez, a lélekhez szólt.

Aztán oly igénytelen volt és maradt, oly keveset törekedett dicséret s dicsőség után, hogy irigyei alig valának, s még kevesebb roszakarói.

A hogy az idő haladt, minden oldalról özönnel jöttek a fölszólítások, úgy hogy ezek kis részének lőn csak képes megfelelni. A tiszteletdíjak nőttek és szaporodtak; könyvei harmadik-negyedik kiadásban jelentek meg; amerikai kiadók folyamodtak a jogért ezeket utánnyomatni, s gazdagon fizettek érte; arczképe megjelent a lapokban — szóval egy szép reggel azon vette észre magát a fiatal nő, hogy nem csak vagyonos, hanem híres személy is vált belőle.

Minden ember meg akart vele ismerkedni; látogatások, bemutatások, meghívások napirenden voltak; s nem egyszer, történt meg, ha valamelyik parkban vagy egyéb nyilvános helyen sétált Alfréddel,

hogy ily szavakat hallott közelében : „Néz-
tétek gyermekeim, ez Gilbert asszonyság,
ki oly gyönyörű könyveket ír számotokra.“

A kis fiúk és leánykák mosolygó arc-
czal néztek feléje, s szépen meghajtották
magukat, midőn mellettük elhaladott; míg
Alfréd büszkén s ragyogó szemekkel tekin-
tett föl szép, szelid anyjához.

Hogy ily körülmények közt Éva nem
maradhatott a jó Atkinsné házánál, magá-
ban értetik; habár nehéz szívvél vált meg
e jó becsületes emberektől, kiknél annyi
szivességet tapasztalt, s annyi nyugodt, ha
nem is boldog évet töltött.

De közelebb kellett vonulnia a város
központjához, és szebb, tágasabb szállásra
volt szüksége most, midőn annyi emberrel
jött érintkezésbe.

Már jó ideje, hogy csinos kis házat bér-
lett ki, a Regent-Parc közelében, hol Nora
gazdasszonyi minőségében, két nőcseléd
s egy inas fölött uralkodik, s örömben s
boldogságban tölti napjait.

E háznak egyszerüen, de izléssel butorozott termeiben, a fiatal irónő körül nem ritkán érdekes társaság gyül össze, melyben az irodalom, a művészet s az aristocratia egyenlően képviselve vannak; csak a pénzvilág hiányzik ebből, mert ez és Éva közt nincs semmi érintkezési pont.

A fiatal nő is olykor eljár a világba, de nem gyakran; jobban találja magát otthon; s aztán titkos félelem van keblében, hogy ott ismét találkozhatna a családdal, melynek megjelenése a színházban, azon este, midön Barton orvossal azt meglátogatta, oly mély és fájdalmas benyomást tett kedélyére.

Nem szeretné újra fölszakítani a sebet szivében, mely behegedt ugyan, de melynek sebhelye megmaradt, s meg fog maradni utolsó leheletéig.

Edmund gyakori és szivesen látott vendég Éva házánál, de minden egyéb reményről lemondott örökre. A jó Barton orvos pedig minden évben legalább egyszer hagyja el Edinburghot s pár hetet Londonban mu-

lat, lakván Éva házánál, kényelmes szobában, melyet Nora Barton ur szobájának nevez.

Alfréd nő és gyarapodik nem csak testi-
leg, hanem lelkileg is; s határozottan ki-
mondta nem egyszer, hogy ő orvos leend,
mint Barton ur és Edmund, két legkedve-
sebb embere a világon.

XXVI.

Mig Évát így fölfelé emeli a szerencse
gyors kereke, mig a szerény nő elérte azt,
miután szellemdús, lángeszü atyja hiában tö-
rekedett; hová sodorta, az utolsó évek alatt,
Wentworth Robertet és családját a sors?

Midőn Marchmont Henry, e család go-
nosz szelleme, oly szégyenítő kudarczot val-
lott, Éva ellen intézett tervei kivitelében,
kénytelen lón ezekről végkép lemondani,
ha nem akarja magát még nagyobb bajba
keverni.

Más oldalra fordította tehát fegyverét, s
mindent megkísérlett, hogy Izabellát elide-

genitse tökéletesen férjétől, s földézzze keblében újra a régi, évek óta szunyadozó szerelmet.

Ez nem volt igen nehéz feladat. Izabella és férje közt oly kevés vala a rokonszenv, az egyetértés, hogy mindig némileg idegenek maradtak egymás iránt, s a mi ilynemű házasságban közelebbre vonja a laza kötelékeket, t. i. a gyermek, itt ellenkező hatást gyakorolt.

Robert, ha mindent meg is tudott bocsátani nejének, mit ellene véthetett, meg nem bocsáthatta a könnyelmű anyának, fia iránti hidegségét; annálinkább, mivel tulajdon vigyázatlansága okozta a szerencsétlen esést, melynek következtében szegény John elveszté szépségét, s evvel együtt anyja szeretetét is.

Ellenben Izabella előtt örökös, titkos szemrehányás gyanánt tünt föl Robert gondos szeretete fia iránt, s azon meleg részvét melyet ápolásában s nevelésében a legcsekélyebb apróságokig tanusított.

Midőn tehát lesujtó méregként, Marchmont fülébe csepegtette mindazt, mit Wentworth multjáról kikutatni elég ügyes és álnok volt, midőn értésére adta a fiatal, szép és hiu nőnek, hogy férje őt soha sem szerette, soha sem érezte bájai hatalmát, hanem pusztá számításból s pénzeért vette el; Izabella oly mélyen meg volt sértve, hogy alig türhette férje jelenlétet, s nem egyszer keserü szemrehányásokra fakadt.

Ily körülmények közt könnyü feladat lőn Izabellát azon meredélyhez vezetni, melyen Marchmont őt látni akarta: mert hiu s könnyelmü nők majdnem kivétel nélkül, avval boszulják magukat férjeiken, ha azt hiszik, hogy ezek ellenök vétettek, hogy ők is vétkesek lesznek, s még dicsekednek olykor elvetemültségökkel, mintha egy vétek képes volna a másikat kitöröltni!

Wentworth, ámbár nejét nem szerette, s talán épen azért, nem tartozott azon vak férjek sorába, kik legutoljára veszik észre azt, mi házaikban történik; s midőn már az

egész világ ujjal mutat nejeik udvarlóira, még elválthatatlanok ezektől, s legjobb barátaiknak hiszik.

Robert látta jól, hogy neje s Marchmont közt valami készülöben van, mi többre mehet rokoni jóindulatnál, ha nem is gyantotta, hogy a dolog végletekig tévedhetne.

Ő Izabellát jobbnak hitte, mint a minő volt, s Marchmont mély elvetemültségéről fogalma sem lehetett.

Intette tehát nejét szeliden s kimélettel; és midőn az nem használt, férfiasan szólt.

De Izabella szemébe nevetett, gunyosan kérdezvén : valjon hogy juthat egyszerre eszébe magát a szerelemföltő férjre játszani, midőn igen is jól tudja, hogy szerelemről soha sem volt szó köztük; s miként választhatja e nevetséges féltékenység tárgyául éppen Marchmont Henryt, közeli rokonát, kivel ugyszólván együtt nevedett, s kivel, ennek következtében, mindig meghitt, rokoni lábon állt, melyen maradni is fog, Robert csodás szeszélyei daczára.

Igy huzódott a dolog hónapokig; mig egyszerre beállott egyike azon pénzválságoknak, melyek a kereskedelmi világban időről időre beköszönnek, s annyi nyugtalanságot, gondot és szerencsétlenséget hoznak kíséretökben.

Akkor — a nagy viharban, mely ellen a két férfinak küzdeni kellett — ideiglenesen el voltak feledve a belső viszályok; s Robert éjjel-nappal dolgozott, igyekezett s vívott a növekedő veszély ellen.

Mintha nem elég súlyosak lettek volna már e körülmények, épen ez időben szegény John megbetegedett. Ideglázba esett, s habár ebből kigyógyult, ereje napról napra apadt, s a házi orvos fejét kezdé rázogatni, ha az aggódó atya kérdésekkel faggatta, s fia végképeni fölgyógyulását emlegette.

Robert fájdalmát, mondhatnók kétségbeesését, azok érthetnék csupán, kiknek a világon csak egy lényök van, kihez egész szívvvel ragaszkodnak, kihez minden reményeket kötnek, kiben élnek.

A szerencsétlen atya nem távozott fiágya mellől, melynél a könnyelmű anya most is csak ritka látogató volt, s Robert nyugtalanságát tulzottnak nyilvánította.

A bankház ügyei, a növekedő veszély, el voltak felejtve; Robert egyedül társára, Marchmontra bizta a lenge sajkát, mely a dühös hullámok közt hánykódott. Bukást bukás követte, de a Wentworthés Marchmont czége állott még; mert épen a válságos napok küszöbén, roppant összegek folytak volt vasládáikba, melyekkel pár elsőrendű indiai ház tartozott nekik.

E szerencsés körülménynek köszönheték, hogy hitelök növekedett, míg más házaké apadt; s nem egy gazdag ember visszahuzta az összegeket, melyek számára egyik vagy másik bankházba le voltak téve, s azokat Wentworth és Marchmont bankároknak adta át.

Marchmont diadalmaskodott, s magasabban hordta sötét fürtü fejét, míg szemében olykor villámként baljóslatu kifejezés tünt föl.

Robert alig ügyelt az egészre, — alig értette a mit Marchmont néki — e dolgot illetőleg mondott.

Fia szobája volt most világa, s John ütereinek erősebb vagy halkabb lüktetése, több érdekléssel bírt előtte a világ minden pénzügyénél.

Talán hibás volt ebben szegény Robert talán jobban kellett volna ügyelni arra, mi nem csak magát, de nejét s imádott fiát is oly közel érdekelte; de ez egyszer nem tudott szívének parancsolni, — ez egyszer erőt vett rajta a fájdalom — hiszen ember volt s mint olyan gyarló!

* * *

Egy reggel, átvirasztott éj után, fia ágya mellett ült. John éjfél óta kissé jobban kezdte magát érezni; s most csendesen pihent párnái közt.

Robert összekulcsolt kezekkel kémelte fiát s hálát adott az égnek e kis szünidőért,

mely alatt gyermeke szenvedései apadni látszottak.

Végre, lenyomatva a kimerültség által, szemeire álm nehezedett; s visszadölvén támlányába, a szegény atya rövid időre elfeledte aggodalmát.

Félóra mulva lábhegyen lépett a szobába egy nőcseléd.

A halk neszre Robert fölriadt álmából, s csendesen kérdezte a némbertől : mit akar ?

Pénztárnoka itt van, uram — susogta a leány — s beszélni akar önnel.

Mondd meg neki, hogy menjen Marchmont urhoz.

A cseléd kiment, de nemsokára visszatért.

Azt mondja uram, hogy Marchmont ur nincsen szállásán; az éjet a házon kívül töltötte, és senki sem tudja hol van. Aztán hozzá tette, hogy okvetetlen beszélnie kell önnel.

Mit akarhat? — gondolá Robert nyugtalanul; — csak nem valami új baj ezen

oldalról is. — Maradj itt Betty, míg visszajövök, nem fogok sokáig időzni.

A vyal Robert elhagyta a szobát.

Midőn könyvtárába lépett, ott a ház öreg pénztárnokát találta, halálsápadt vonásokkal, s reszketve mint a nyárlevél.

Mi a baj, Grant ur? — kérdezte Wentworth nyájasan; — szóljon, minél rövidebben, hogy visszatérhessek szegény betegemhez.

Midőn ma reggel az irodába érkeztem — felelt Grant, összeszedvén magát — a nagy pénzes ládát nyitva, — és üresen kaptam.

Az Istenért! — kiáltott föl Wentworth — tehát lopás! de miként törhették föl a gonosztevők e vasládát, melynek zára oly ügyesen van készítve, s már több ily kísérletet kiállott, a nélkül hogy kinyithatták volna.

A láda nyitva volt ugyan, — szólt a pénztárnok, halkán és különös hangnyomattal — de koránt sem feltörve.

Wentworth összerázkodott, s fürkésző tekintetet vetett öreg hivatalnokára; aztán mintegy tartózkodva kérdezte: s a láda második kulcsa — — —?

Mint mindig, Marchmont urnál volt!

Tett-e már kérdést nála?

Első dolgom volt hozzá sietni, de nincsen hon; komornyikja azt erősíti, hogy tegnap, éjfél tájban, hagyta el a várost.

Különös! — szólt Wentworth, ki perczről-perczre nyugtalanabb lőn; — legyen szives, Grant ur, a komornyikot ide szólítani; nem szeretném cselédeim egyikét utána küldeni, ne hogy feltünjék a dolog a háznál.

A pénztárnok kisietett s nemsokára Marchmont komornyikjával tért vissza Roberthez.

Tudja-e Philips — kérdezte Wentworth — hová ment Marchmont ur?

Nem, uram; — felelt a komornyik, — bérkoesin távozott, s a kocsisnak akkor mondta meg hová hajtson, midőn engem

fölküldött utizsákjáért, melyet hálósobájában felejtett.

Tehát hosszabb utra indult?

Ugylátszik, mert két málhát s utizsákot vitt magával.

Wentwort és a pénztárnok aggodó tekintetet cseréltek.

Mikor poggyászolta málháit? — folytatá Robert kérdezősködéseit.

Az egyiket tegnap reggel; azt mondta, hogy pár hétre tengerpartra megy, orvosa parancsára; poggyászoznak tehát el mindent, mire szüksége lehetne ez idő alatt.

S a másikat?

A másikat magam sem tudom mikor. Ez egy nagy málha, mely mindig a sötét kamrában állt öltöző szobája mellett, s melyben, úgy tudom, irományokat szokott tartani. Midőn az általam poggyászolt málhát fölraktam a bérkocsira, azt mondá nekem: Menj csak föl Philips, vigye önnel a bérkocsist is; s vele együtt hozza le a kamrából a nagy málhát, mely ott szokott állni. — Nagy

szemeket meresztettem reá, — folytatá a komornyik — de természetesen szót fogadtam, s mondhatom, hogy nehéz volt e láda; még most is fáj a karom, s a bérkocsis jót káromkodott, míg lecipeltük a hágesón.

Robert és pénztárnoka szemei ismét találkoztak. Miként történt, hogy önt el nem vitte magával, Philips, ha pár hetet akar a tengerparton tölteni?

A komornyik vállat vonított. — Én is azt hittem hogy vele fogok menni, s kis ládám már készen állt; de midőn azt le akartam vinni, egyszerre csak azt mondta Marchmont ur, hogy ez szükségtelen, mivel egyedül utazand.

A délutáni és esti órákat, elindulása előtt, itthon töltötte-e?

Korántsem. Egész nap nem láttam, s azt sem tudom: este mikor érkezett haza. Igaz, hogy én is, hat órától fogva egész tíz óráig, a városban valék, mert Marchmont ur mindenféle mesteremberekhez küldött.

Miért?

Árjegyzékeket kifizetni.

Ez volt mindaz, mit ez embertől megtudni lehetett; kinek, ugylátszik némi sejtelmé volt arról, hogy gazdája nem igaz uton jár; s nem akarván gyanuba keveredni, mindent kimondott, a mit tudott.

Midőn elhagyta a szobát, a két férfiú darabig szomoruan hallgatott; aztán Wentworth fölkiáltott:

Mitevők legyünk, Grant ur? alig merem gyanumat kimondani; de félek, félek, hogy Marchmont hirtelen történt s titkos elutazása, összeköttetésben van az üres pénzlárával!

Ez, fájdalom! nem szenvedhet kétséget; — felelt az öreg pénztárnok mély sóhajjal.

— A láda zára sértetlen, pedig azon kulcson kívül, mely nálam van, csak egy létezik még, és ez Marchmont urnál szokott lenni.

Mit tegyek? miként segítsek e borzasztó bajon?

Kézhez kell kerítenünk Marchmont urat; az elorzott roppant összegekkel együtt — felelt Grant határozottan; — különben

veszve vagyunk. Alig pár ezer font van a pénztárban, mely tegnap gyült be s még íródeszkám fiókjában volt; mert Marchmont ur tegnap nem jelent meg az irodában, s így nem tehettem a nagy vasládába, mivel ezt csak ön vagy Marchmont ur jelenlétében szoktam kinyitni. Pedig, ha kitudatik e gyalázatos lopás — bocsánatot kérek uram — jegyzé meg az öreg hű ember, látván, hogy Robert e szóra elhalványodott — de kénytelen vagyok e borzasztó tettet a maga nevéen nevezni — ha, a mint mondtam, e lopás kitudatik, megrohanják bankházunkat, mert mindenki pénzét fogja féltetni; s akkor pár óra mulva kénytelenek leszünk a fizetést megtagadni.

Robert kezével takarta el arcát, s fájdalmasan rebegte: Oh! e pénznek átka, melyhez hazugság által jutottam, mindinkább nehezedik reám.

Aztán erős akarattal lerázzván a levertséget, melynek önkénytelen áldozata volt, Granthoz fordult és szólt:

Menjen tüstént a rendőrség főhivatalára; jelentse be a mi történt, s ne kiméljen sem pénzt, sem fáradságot, hogy megtudhassuk Marchmont merre vette útját. Kétségenkívül vagy Doverre, vagy Southamptonra, hol hajóra akar szállni, s egyik vagy másik uton Amerikába szökni, e menhelyére minden csalónak és tolvajnak. Jó lesz a két vasuti indóházban is kérdést tenni; talán nyomába akadunk; s aztán utána!

Megrázta az öreg pénztárnok kezét, s mindkét férfit elhagyta a szobát.

Grant a rendőrség főhivatalára sietett; Robert pedig neje szobáiba, hogy közölje vele a történeteket s szólítsa fel, hogy míg ő távol lesz, ápolja szegény kis fiát.

Midőn be akart nyitni Izabella hálószobájába, az ajtót zárva találta.

Wentworth asszonyság alszik még — szólta a komorna elősietve — még nem csengetett.

Okvetetlen beszélmem kell vele — felelt Robert, s kopogtatott a hálószoba ajtaján.

Semmi felelet.

Ismételte kopogtatását — a szobában siri csend uralkodott.

Talán csak nem beteg Wentworth aszszonyság? — kérdezte némi nyugtalansággal a komornától.

Tegnap este azt mondá, hogy kissé rosszul érzi magát — felelt ez — és már kilencz óra tájban lefeküdt; nekem pedig azt parancsolta, hogy ma reggel ne nyissak szobájába mielőtt csenget; mert jól ki akarja magát pihenni.

Hivasson tüstént lakatost; — parancsolta Robert, kinek nyugtalansága nőttön nőtt; úgy hogy alig tudta ezt fékezni, míg végre a lakatos megérkezett.

Az ajtó fölnyittatott, mi kevés bajba került, mert belül nem volt kulcs a zárban, s Robert neje hálósobájába lépett.

Itt minden a szokott rendben volt, s az ágy selyem függönyei összevonva.

Robert széjjelhuzta azokat, — — az ágy üres volt! — —

Mintegy sulyos csapástól érve, tántorgott vissza Wentworth. — Hol van nőm? — kérdezte aztán, félig magán kívül, azoktól kik részvét vagy kíváncsiság által vezetette, tolultak a szobába.

Mindenki hallgatott.

A komorna csak annyit tudott, a megnyit már elmondott; a többi cselédség még kevesebbet.

Végre eszébe jutott Robertnek, Izabella szekrényeiben szemlét tartani, hogy lássa, vitt-e valamit magával, és mit.

Fehérnéműje s öltönyeiből csak csekélységek hibáztak, — a komorna állítása szerint; de pénzének, gyémántjainak s egyéb ékszereinek hire sem volt. Ezeket tehát elvitte magával; mert hogy önkényt hagyta el férje házát, abban nem lehetett többé kétkedni.

Még e szomorú kutatásokkal volt elfoglalva, midőn a pénztárnok visszaérkezett; s elfogultságában észre sem vevén minő különös jelenettel találkozik, a szobába sietett, s fölkiáltott:

Nyomába akadtunk, Wentworth ur! a Doveri vasutra szállt jóval éjfél után; az egyik vonalvezető ráismert, mivel ezelőtt a rendőrségnél szolgált, s darabig épen ez utczában itt volt állomása, hol mindennap többször látta Marchmont urat. Csak egyet nem érthetek; ezen ember azt állítja, hogy egy nő társaságában volt, de kinek vonásait ki nem vehette, mivel sűrű fátyol fődte azokat.

Fájdalom! igen is érthető! — szólt Wentworth, szomoruan körültekintvén; — a keserü csapások egymást érik, Grant ur; nőm elhagyott!

A pénztárnok összerázkódott: Irgalmas Isten! — kiáltott föl — ez sok volna — igen is sok!

Pedig úgy van, barátom! — nézzen körül, kérdezze meg ezen embereket itt — urnőjük eltűnt — s elvitt magával mindent a mi értékkel bír!

Pár könyv tolult a becsületes öreg hivatalnok szemébe, s szó nélkül odanyujtotta

reszkető jobbát gazdájának, ki azt mély felindulással megrázta.

De most cselekednünk kell! — szólt aztán Wentworth, férfias elhatározottsággal. — Remélem, Grant ur, a bérkocsi, melyen ön jött, még az ajtó előtt van?

Igen uram.

Hamar tehát, Johnson! — folytató Wentworth, öreg komornyikjához fordulván — tegye utizsákomba mi pár napra szükséges, — csak bucsut veszek szegény Johnny-től, aztán önre bizom kedves gyermekemet — tudom hogy akkor jó kezekben van — s Doverig, ha kell tovább, követem a csalót, ki mindentől megfosztott. Philips! ön velem fog jöni.

Philips — Marchmont komornyikja — a legnagyobb készséggel tette gyors készüléteit; ugylátszik, hogy vagy valóban becsületes fiu volt, ki gazdájának bűnét utálta, vagy rossz néven vette ennek bizodalmatlanságát irányában s meg akarta magát boszulni; mert a következő szomorú napok alatt

mindent megtett, hogy Wentworth megelégedését s bizodalját megnyerje.

Félóra mulva Wentworth és Philips vasuti kocsiban ültek, s Dover felé röpültek.

Egyszerre — körül-belül féluton London és Dover közt — a vonal megállt, oly helyen, hol állomás nem létezett.

Mi a baj? — mi történik? — hol vagyunk? — miért álltunk meg? — ezen s ezekhez hasonló kérdések s fölkiáltások hangoztak minden oldalról a meglepett utasok részéről.

Nem mehetünk tovább; — feleltek a vonalvezetők, waggonról waggonhoz járván s ezeknek ajtait kinyitván; — pár száz lépésnyire előttünk a hid le van szakadva, az utasoknak le kell szállni, s szekereken, melyek készen állnak, a legközelebbi állomáshoz menni.

Mikor szakadt le a hid? — történt-e szerencsétlenség? — kérdezték össze-vissza az utasok.

Mult éjjel szakadt le, — épen, midőn az éjjeli gyorsvonal áthaladt rajta. — Sokan, az utasok közül megsérültek, s többen meg is haltak ; — volt a felelet.

Wentworth szive megállt e szavakra. Az éjjeli gyorsvonal? — azon indultak Izabella és Marchmont; a sérültek közt vannak-e? — tovább mehettek — vagy a legközelebbi állomáson találja őket?

Minő hosszúnak tetszett neki az idő, míg végre az állomásra értek — ki nem mondható!

Itt a nagy vendéglőben lőnek a megsebesültek — az egyház mellett, a sekrestyés házánál; pedig a halottak — elhelyezve; — ez volt a felelet Wentworth kérdéseire, midőn végre leszállt a szekérről.

Vannak-e hölgyek is a sebesültek és halottak közt?

Oh igen sokan.

A vendéglőbe indult; s jó borraivalót nyomván a főpinczér kezébe, megneveztette s leiratta magának a sebesülteket, s ezeknek

rokonait vagy barátait, kik a háznál mutatnak.

Marchmont és Izabella nem voltak közöttök, legalább a leírás szerint; a névre nézve Robertnek azt kellett felténnie, hogy álnév alatt utaznak.

Azt is megtudta a pinczértől, hogy a többi utasok az nap reggel — alig pár óra előtt — tovább szállitattak.

Most a sekrestyés háza felé indult, ki őt a legnagyobb készséggel vezette azon szobába, hol e borzasztó baleset áldozatai sorban feküdtek — némelyek a legmélyebb nyugalom kifejezésével halvány, merev arczaikon, mások a kín és fájdalom görcsös nyomaival, olykor sebek által eltorzított vonásaikon.

Wentworth reszketve és dobogó szívvél megállt mindegyiknél, s fölemelte a kendőt, melylyel a sekrestyés felesége, ki őt kísérte, betakarta volt e hullák arczait.

Egytől egyig idegenek voltak előtte.

Most az utolsóhoz ért, e hosszú sorban.

Ez hölgy volt, fekete selyemöltönyben — s baljóslatu borzadály futotta át Robert tagjait, midőn előtte megállt, — nem tudta a kendőt leemelni arczáról.

Éltes kísérője tette ezt helyette, s Wentworth szeme hűtlen neje csendes, viaszsárga, de még halálban is szép arczára esett.

XXVII.

Jack — hamar — fuss — segits — a gentleman elájul! — sikoltott a sekrestyés felesége.

Nem — nem — jó asszonyom! — biztatta őt rebegve Robert, mig a sekrestyés sietve jött feljök; — nem ájulok el! — hanem nőmre ismertem e hullában! — adjon csak egy pohár vizet — mindjárt jobban leszek.

Maradj itt Jack, — szólt a nő, egy széket előhozván, melyre Robert inkább dőlt mint leült; — egy pohárka rumot hozok tüstént, — ez helyre fogja hozni a gentle-

mant; — szegény, szegény úr; — szólt hal-
kan, míg a konyha felé tipegett; — ez a
szép, magas nő tehát neje volt! nem csuda,
ha rosszul érzi magát!

A rum, melyet az öreg nő Wentworthra
ugyszólván erőszakolt, megtette hatását;
pár percz mulva egészen magához tért, s
képes lón a szükséges teendők fölött intéz-
kedni.

Marchmont-ot illetőleg, nem tudott sem-
mit kikutatni; a zavarban, melyet e borzasztó
szerencsétlenség okozott, nem ért senki
reá egyéniségekre figyelmét fordítani; s így e
szivtelen gonosztevő, alkalmasint a többi
épen maradottakkal folytatta utját, mikor
látta, hogy a nő, ki honát, férjét, gyermekét
elhagyta érette, a halál martaléka lón.

Vele együtt pedig eltűnt minden a mit
Izabella a háztól elvitt magával; mert a ha-
lottak visszamaradt poggyásza közt nem volt
semmi Izabella holmijából.

Robert kénytelen lón Marchmontot kö-
vetni, a meddig csak legcsekélyebb reménye

lehetett őt utólélni, vagy legalább hollétét fölfedezni; ugy intézkedett tehát, hogy Philips Londonba térjen vissza, oda kísérvén Izabella hulláját; de mielőtt ez történt, Wentworth öreg pénztárnokának irt, s minden intézkedéseket reá bizott, s arra is figyelmeztette őt, hogy beteg fia előtt senki se árulja el anyja halálát.

A legujabb időkben mindez hozzávetőleg könnyü lett volna, mivel rendelkezésére állnak a közönségnek mindenütt, a hol vasutak léteznek, a villanytávírók; de történetünk azon korszakba esik, hol vasutak léteztek ugyan, de távírók még hiányoztak.

Ezen intézkedések meglevén, Robert pillanatig sem késett, hanem Dover felé, s onnan a tengeren át Franciaországba folytatá utját — de siker nélkül.

Doverben megszűnt minden nyoma Marchmontnak. Valóban Franciaországba ment-e át, vagy Doverből más kikötőbe sietett, s onnan indult Amerikába, hogy azokat, kik őt keresik, tévutra vezesse, nem lehetett

megtudni. Hiában követett el Wentworth mindent, mi a lehetőség határaiban volt, hogy e gaz csalót feltalálja. — Marchmont eltűnt nyom nélkül; s Wentworth végre kimerülten s kétségbeeséssel szívében, tért vissza Londonba, épen jókor arra, hogy neje koporsóját kísérelje utolsó nyughelyére.

* * *

Pár hónap mulva szegényes szállásban, Londonnak egyik szűkebb utcájában, találkoztunk ismét e férfival, kire a sors kérlelhetlen keze mindinkább nehezedett.

Mindent a mivel birt, kénytelen volt hitelezőinek átengedni, mert a roppant összeg elorzása természetesen gyors bukásra vezette a Marchmont és Wentworth bankházat.

Ha nem lett volna oly világos, hogy a bukás csak e lopás következménye, s Wentworth ebben tökéletesen ártatlan, — alkalmasint az adósok börtönében találkoznánk

vele; de a miként az ügy állt, hitelezői kimélettel bántak vele; sőt egyiknek közölök, ki atyjának régi ismerője volt, köszönhette, hogy egy kis állomást nyert mint irnok valami gazdag kereskedő irodájában, melyből élélhetett, habár szegényesen, beteg kis fiával együtt.

John állapota nem igen változott az utolsó hónapok alatt; talán kevesebbet szenvedett mint akkor, midőn utoljára láttuk, de végkép ki volt merülve, s az orvos ki nyilatkozottatta Robert előtt — ki alig parancsolhatott fájdalmának — hogy fia alig fog még pár napig élni.

Oly szünetlenül kérdezősködött a beteg fiu anyja után, annyira vágyott jelenlétére, s oly fájdalmasan érezte azt, mit ő közönységnek hihetett csak, hogy Robert kénytelen lön végre, a legnagyobb kimélylyel vele tudatni Izabella halálát.

E pillanat óta a gyermek nyugodtabb lön, sőt voltak órái, hol vidámabban beszélgetett atyjával és az öreg Johnsonnal, ki

többnyire mellette maradt azon idő alatt, melyet Robertnek az irodában kellett töltenie.

Johnson, idősb Wentworth halála után, ennek végrendelete által, évi járandósággal volt ellátva, melyhez most Robert hitelezői nem nyulhattak, s melyből a régi hü szolga csendesen élélhetett.

De ő annyira szerette Robertet s ennek fiát, hogy szállása közelében szerzett magának lakást, s majdnem az egész napot John mellett töltötte.

Most is ágya közelében ült — mert a kis fiu többé el nem hagyhatta azt — s vele beszélgetve igyekezett a beteg nyugtalanságán könnyíteni.

Az ablak nyitva állt, s a tavaszi lég töltötte el a szük szobát üde lehelletével; de csak az utczai zaj hangzott föl a kis beteghez — nem a madarak éneke, melyet John annyira szeretett s régi szobájában — ama nagy, szép házban — annyiszor hallott, mert ablakjai a kertre nyiltak.

Hány az óra, Johnson? — kérdezte a beteg gyermek halk hangon.

Még nem ütötte el a négyet; — felelt az öreg, legalább tizedszer kihuzván óráját, mert Johnny ma különös nyugtalansággal várta atyját haza.

Csak négy óra! — rebegte a beteg, egy sohajjal, — még egy egész óra telik, mig elhagyhatja az irodát; csak későn ne jöjön!

Mire John urfi?

Hogy még egyszer megláthassam, még egyszer megköszönhessem neki mindazt, mit érettem tett — s hogy karjai közt halhassak meg!

Oh Johnny! — Johnny! — sohajtozott az öreg komornyik, csak el nem akar bennünket már hagyni?

Anyám int — magához hí — rebegte a gyermek, mig örömsugár gyult föl bággyadt szemeiben — szebb ő mint valaha — és oly jó — oly szelid — most már szeret engemet!

Az Istenért Johnny, mit beszél? ön ál-

modik nemde? vegyen csak egy kanállal ezen orvosságból.

A beteg fiu engedelmeskedett — de a csillapító ital daczára nem lön nyugodtabb — sőt az ellenkező történt.

Szeme az ajtón függött, melyen atyját remélte belépni látni, vagy az égfelé volt emelve, mintha ott valami dicső boldogító jelenet vonná magára figyelmét.

Igy telt el egy hosszú, hoszu óra.

Végre léptek hallatszottak a hágcson.

Ez atyám — kiáltott föl halkán a haldokló, s igyekezett fölemelkedni ágyában, mig gyöngye karjait a jövő felé terjesztette.

Wentworth a szobába lépett.

Atyám — atyám — Istennek hála, hogy itt van, — anyám hí — mennem kell — de búcsut akartam jó, kedves atyámtól venni — mielőtt távoznám ; — öleljen meg atyám — hadd pihenjek még egyszer karjai közt!

Robert könyező szemekkel ölelte át fiát, ki fejét mellére nyugtatta s fölsohajtott :

Ugy — most boldog vagyok! — Isten veled édes-édes atyám — ott fön ismét találkozunk! — jövök anyám — jövök!

Az utolsó szót alig hallhatólag rebegte — aztán nehezebben hevert atyja karjaiban — még egy sohaj — egy vonagló lélekzet — s a tiszta gyermeklélek elröpült oda, a honnan vissza nem térend soha!

* * *

John anyja oldalán nyugodott a sirban. A szegény gyermek az utolsó napokban mindig anyját látta képzeletében; ki bámulna hogy őt az égbe helyezé — s oda vágyott maga is. Robert egyedül állt a világban.

Atyja, kiért annyit áldozott, neje, kit szeretni, boldogítani élete céljául tűzte volt ki, — s ki hűtlenséggel viszonzta áldozatkészségét, fia — egyedüli boldogsága a földön, — egytől egyig elhagyták őt örökre!

Egyedül volt és s z a b a d!

E gondolatra szive hevesebben dobogott, s pir futotta el halvány arczát.

Szabad volt — oh! pár évvel ezelőtt minő boldogító gondolat! — de most, a szabadsággal együtt, a szegénység is beköszönt hozzá — mig az, kihez szive vonta, ki nek képét soha el nem tudta üzni kebléből, a kedves, a mindig szeretett, imádott Éva, névvel, vagyonnal birt; — nem többé az elhagyott árva, hanem az ismert, ünnevelt irónő, ki nevét, vagyonát csupán magának köszönheti, ki csinos házat tart s fiát a legjobban neveli.

Robert mindent tudott.

Midőn először látta Gilbert asszonyságnak, a kedvelt, népszerű irónőnek arczképét, valami folyóiratban, keze reszketett, lélekzete megakadt; — hiszen ez Éva volt, az ő Évája.

Nem nyugodott e percztől fogva, mig mindent nem tudott — mig Éva szállását, életmódját kikutatta — s e naptól fogva nem egyszer, midőn az est fátylai félho-

mályba borították a várost, egy sugár férfialak haladott el Éva háza előtt; s ha olykor az erkélyen, vagy a tükör ablaktáblák mögött, megpillantott egy kecseljes nőalakot — boldog volt, — boldog legalább e rövid órára, míg a rideg valóság ismét kiszorította az édes álmokat.

Most beléphetett volna e házba, mely földi kincseit magába foglalta, — fölkiálthattott volna : Éva, imádott Évám! szabad vagyok! — akarsz-e újra enyim lenni?

De nem tette — nem közelítette meg e házat másként, mint ezelőtt; — hiszen szegény volt, alig birt mindennapi kenyerével — s most lépjen e nő elé, kit elhagyott midőn mindenki azt hitte hogy gazdag — kit dusgazdag hölgyért hagyott el?

Nem, nem! — ezt nem tehette, akár mit is szóljanak szive és vágyai.

Ha Éva még szegény lenne — ha még ott laknék, a szerény, külvárosi házban, s varrásból, másolásból élne, akkor pillanatig sem

késnék, akkor azt mondaná neki: J er — dolgozzunk, küzdjünk együtt, s minden terhet könnyebben fogunk elbirni!

De ez idő messze volt már, elmerülve a multnak megmérhetlen tengerébe — s Robertnek egyedül kellett küzdenie, míg legalább csekély vagyonra szert tehet — mielőtt Évát újra megkinálhatná kezével — mielőtt megkérdezhetné tőle : valjon szereti-e még?

De erre alkalom kellett s tér — mostani állásában aligha többet tehet, mint napról-napra tengeni.

Leküzdötte tehát büszkeségét, s még egyszer azon emberhez fordult tanácsért, segélyért, kinek mostani kis hivatalát köszönhette.

S e férfi még egyszer segített rajta; befolyása által Indiában szerzett Wentworth számára hivatalt, mely csekély volt ugyan, de alkalmat nyujtott becsületes igyekezet után, hamarább vagyonra vergődni, mint Európában.

Robert, mély hálával szívében e becsü-

letes, jó barát iránt, tevé készületeit, hogy honát India forró egével cserélje föl.

Még egyszer meglátogatta Izabella és fia sirjait; még egyszer haladt el a ház előtt, hová léptei őt, félig önkénytelenül, újra meg újra vezették; ott Évát s Alfrédet pillantotta meg az erkélyen, s szomoruan rebegette : Isten veletek !

Aztán a southamptoni vaspályán megindult, s kevés nap mulva hajóra szállt, mely őt elvitte — messze-messze honától, más, és előtte uj, világrészbe.

XXVIII.

Öt év mult el e nap óta. Mi történt Évával, e hosszú idő alatt ?

Irószobájában találjuk a bájos és még mindig fiatal nőt, mert csak most érte harmincznegyedik születése napját; s oly nőnél, mint Éva, kinek tiszta szive megóvjá őt az indulatok emésztő viharától, az ifjuság időzni szeret.

Kijavítandó iver hevernek iróasztalán, melyeket tapasztalt kézzel rendre-rendre ama kis hierogliphákkal jegyzi körül, melyek csak a szedőnek szolgálnak utmutatásul; míg más ember előtt érthetetlenek maradnak.

Halk kopogtatás hangzott ajtaján.

Szabad! — szólt Éva, ezüst hangjával.

Az inas lépett a szobába, jelentvén, hogy Smith és Thomson ügyvéd urak beszélni kívánnak Gilbert asszonysággal.

Vezesse őket az elfogadó terembe Dawkins; — felelt Éva — mindjárt ott leszek.

Smith és Thomson, ügyvédek; — gondolá Éva — mit akarhatnak velem — soha sem halottam neveiket?

Éva letette tollát, s fölkelvén székéről, az elfogadóterembe ment, hol a két ügyvéd várt reá.

Leülvén a pamlagra, két székre mutatott, melyeken a férfiak, mélyen meghajtván magukat, helyet foglaltak.

Milford Évához, Gilbert asszonysághoz

van-e szerencsém szólani? — kérdezte az idősebbik a kettő közt.

Igen, uram; — felelt Éva.

Tehát örülve — — hm! — hm! — sajnálkozva vagyok kénytelen önt nagynénje Grahame Mabel kisasszony haláláról tudósítani — —

Mabel néném meghalt? — kiáltott föl Éva.

Tudósítani — folytatá az ügyvéd, meghajtván magát feleletül e fölkiáltásra, — ki végrendeletében önt, asszonyom, nevezte ki általános örökösének.

Evvel az ügyvéd, szeretetreméltó mosolylyal még egyszer mélyen meghajtotta magát, míg társa példáját követte, s Éva meglepetésébe merült el.

Valjon nem tévedés-e az egész? — jegyzé meg végre, kissé magához térvén. — Évek óta nem láttam nénémet.

Lehetetlen, asszonyom! — felelt az ügyvéd, — tegnap vettük a tudósítást Malkolm és Bairn edinburghi ügyvéd uraktól, azon utasítással, hogy ne késsünk tudatni önnel a

dolgot, s parancsait kikérni a szükséges lépések és intézkedések végett.

Könnyü dolog volt Éva parancsait kérni, de igen nehéz feladat a fiatal nőre nézve, ezeket adni, mivel tökéletesen járatlan volt ilynemű ügyekben.

De mielőtt felelhetett volna, az ajtó ki nyílt s az inas jelentette : Barton ur! — Valóban a jó öreg orvos lépett sietve, utiöltözetben, a szobába.

Ah! önök megelőztek engem! — szólt mosolyogva, egy tekintettel a két ügyvédre, s a csomó iratra, melyet az egyik kezében tartott; — pedig elég sietve tettem utamat; hanem jó mint rossz hírek gyorsan utaznak, azt minden ember tudja.

Oh! minő jól tette, hogy eljött, Barton ur! — kiáltott föl Éva, mindkét kezét odanyujtván az orvosnak; — igaz-e a mit ezen urak mondanak, hogy Mabel néném meghalt, s engem — —

Örökösének tette — szóról-szóra igaz, kedves Évám, s ha jól vagyok értesítve,

nem csekély összegből áll az örökség; nemde uraim? — folytatá egy mosolylyal a két ügyvédhez fordulván.

Százezer font sterling az angol bankban, — felelt az ügyvéd, a ki már elébb beszélt, ötvenezer font a háromperczentekben, egy ház Edingburghban, egy major — —

Elég, elég uram — kiáltott föl Éva, mindinkább megzavarodva. — Az egész dolog oly váratlan, s meglepő előttem, hogy lehetetlen önöknek tüstént utasításokat adnom. Legyenek szivesek engemet holnap, ugyanez órában, ismét meglátogatni; akkor elvégezhetjük a teendőket. Addig Isten önökkel, uraim.

A két ügyvéd fölkel, s illő bucsu után eltávozott; Éva pedig alig várta, hogy a szobán kívül legyenek, s azonnal kérdésekkel rohanta meg Barton urat.

Lassan, lassan, gyermekem, egy kérdést egyszerre, ha úgy tetszik; — szólt a jó öreg; — melyikre feleljek legelőbb?

Szóljon nénémről Barton ur; tehát meg-

bocsátott nekem végre, s kibékülve hagyta el e világot? — ezt bizonyosan újra önnek köszönhetem!

A mi első kérdését illeti, arra igennel felelhetek; tökéletesen kibékült, sőt látni kívánta önt; de késő volt már. Még mielőtt megirhattam volna, hogy jöjön minélelőbb Edingburghba, a halál utolérte szegényt, hamarabb mintsem gondoltam.

És e kibékülés az ön műve, kedves Barton ur, csak ne tagadja!

Hogy rosztat nem szóltam önről, Éva, azt gondolhatja; ki is szólhatna rosztat — — a többi nem az én érdemem. Higyje el jó gyermekem, sok egészen más színben tűnik fel előttünk, mikor a komoly óra üt, mely elválaszt e földtől.

Szegény Mabel néném! — szólt Éva, mig könny tündöklött kék szemében — be szerettem volna mellette lenni betegsége alatt; sokszor fájt, hogy öreg napjaira nem tehettem semmit könnyebbségére.

Ő jól van most; — felelt Barton szelíd

Midőn Éva megmondta a most már tizenhét éves Alfrédnek, minő gazdag lett nénje öröksége által, kifejezte egyszersmind kívánságát, hogy most, mikor erre legkisebb szüksége nincsen, ne folytassa orvosi pályáját; — Alfréd erről nem akart semmit tudni.

Szivemből örülök jó anyám, hogy jövője ez örökség által tökéletesen biztosítva van; hogy munkára, akár minemü is legyen az, többé nem leend soha szorulva; — felelt az ifju elhatározottan, — de én azért el nem hagyom a pályát melyet választottam, s melyen hajlamból tovább szeretek haladni. Ne kényszerítsen engem henye életre; nem nekem való az; szeretem a tudományt, s nem lehetnék soha boldog, ha bizonyos, kitűzött cél felé megszűnném törekedni.

Éva ellenkezni akart; de Barton, kinek jelenlétében folyt e vitatkozás, az ifju részére állt.

Igaza van Alfrédnek; — szólt az öreg ur; — a munkás életnek mindig boldogító hatása van a férfikedélyre; ne háborítsa őt

terveiben; hadd folytassa azon pályát, melyet választott.

Evvel el volt a kérdés döntve; s Alfréd, Price és Barton által vezettetve, folytatta tanulmányait a legnagyobb szorgalommal.

XXIX.

Ismét egy év gördült le.

Éva elfogadóteremében van; könyvvel kezében ül egy támlányban az ablak közelében — s olykor kitekint azon, mintha valakit várna.

A bronzóra a márványkandallón hétszer kondult meg.

Már hét óra, — szólt Éva, fölkelvén s az erkely felé haladván, — Alfréd még nem jött haza. Csak nem lehet baja? — Oh! hogy gyülölöm azokat a kórházakat, hová annyit jár Price Edmunddal! hátha valami ragály uralkodik ott, s Alfréd megkapja? mindig nyugtalan vagyok, ha tudom, hogy ott van!

komolysággal — jobban mint egész életében, mely alatt szívét az önzés csábjainak engedte át. Betegsége rövid volt s nem fájdalmas — halála könnyü; — béke lelkének!

*
*
*

Éva jó öreg barátját bizta meg a szükséges teendőkkel, Mabel örökségére nézve, ki örömet elvállalta e fáradságot.

Midőn minden el volt végezve, s az egész ügy tisztába hozva, kisült, hogy Éva háromezer font sterling jövedelemnek örülhet, mihez még tulajdon, nem csekély vagyona járult; és e gazdagságon nem csodálkozott senki inkább, mint ő maga.

Lehetséges-e, hogy Mabel néném vagyona annyira menjen? — kiáltott föl, midőn Barton őt a végeredményről tudósította.

A fukar ember kevésből sokat tud csinálni; — felelt az orvos; — pedig nénje vagyona már kezdetben is tetemes volt. Évám, Évám, — folytatá aztán nevetve, — félek-félek, hogy most a gazdag nőnek

még számosabb kérője kerekedik, mint ezelőtt a szellemdús irónőnek!

Éva szeliden rázta fejét.

Tudja jól, Barton ur, hogy soha, soha sem fogok új házasságra lépni; hiszen férjem talán él.

És nem hallott semmit Robertről, mióta elhagyta Európát?

Semmit; Price Edmund nem kimélt sem időt, sem fáradságot, de csak annyit tudott kikutatni, hogy fia halála után Indiába ment. Ez minden a mit tudok. Él-e még? vissza fog-e valaha kerülni? — csak az Isten tudhatja.

Az orvos sohajtott; — aztán más tárgyakra vezette a beszélgetést.

E párbeszédből gyaníthatjuk, hogy Éva és öreg barátja — talán a hirlapok által Marchmont megszökéséről, Izabella haláláról, s a Wentworth és Marchmont czége bukásáról értesítve lévén — lépéseket tettek Robert fölkeresésére — de miként látjuk, siker nélkül.

Az erkelyben állt a szép nő, s letekintvén az utczára, békétlenül várta fiát.

Nora asszony kérdezteti : ha tálaltathat-e? — szólt az inas, kinek beléptét Éva észre sem vette; — hét óra elmúlt már, s Alfréd ur még nincsen hon.

Mondja Norának, hogy jó lesz még kissé várni; — felelt Éva, mindig az utczára tekintvén; — úgy tetszik, mintha fiamat lát-nám, ott az utca végén.

Valóban Alfréd volt az, ki a házhoz közeledett, Price Edmund, a most hires és keresett orvos társaságában.

Mindketten kalapot emeltek, mikor az erkely alatt elhaladtak, s nemsokára azután az elfogadóteremben voltak.

Isten hozta! barátom; — szólt Éva, — kezét nyujtván Pricenek, — minő szerencsének köszönhetem látogatását? darab idő óta oly ritka vendég házamnál, hogy valóban neheztelni kezdek önre. De ma remélem, velünk ebédel?

Az orvos meghajtotta magát némi elfogultsággal, míg Alfréd élénken szólt :

Elkéstem, kedves anyám, ugy-e? de a kórházban, hol Pricevel időztem, egy kis kalandom volt, s ez oka késedelmemnek. —

Kaland? — ismételte Éva kérdő hangon; — és minemü?

Price közelebb lépett, mintha szólni akarna; de Alfréd, ezt észre nem vevén, folytatá :

Van a kórházban egy szegény ember ki ideglázban szenved, s kire Price különös figyelmet fordít. Ma, midőn ágyához értünk, igen izgatottnak találtuk a beteget; oly nyugtalan volt, hogy a fölügyelők alig tudták ágyában tartani, s a mellett, már órák óta fére beszélt. Midőn közelebb léptünk egyre keresztnevedet rebegette, anyácskám; Éva — Éva — mondá a szegény ember — örökre elhagytál-e? hol vagy, — hol van fiam, Alfréd? — Nemde különös játéka a véletlennek? — azután felkiáltott: : — szabad vagyok — szabad, szabad — végre

vagyont is tudtam szerezni — s te még sem jössz! — ne légy oly irgalmatlan — ne hagyj egyedül örökre — örökre!

Éva reszketni kezdett, s egy székbe dőlt: — folytasd, — szólt nyugtalanul, szemeit föl váltva fiára és Pricere szegezvén.

Mikor engem megpillantott fölriadt, s kezemet megrántván fölkiáltott: Ki vagy — honnan jössz? — ezek az ő szemei — az ő vonásai. — Oh! szólj — szólj — Éva fia vagy-e?

Ő az — Ő! — kiáltott föl most Éva, lázas ingerültséggel — Oh Robert — Robert! jövök — jövök!!

Anyám! — szólt közbe Alfréd, megijjedvén anyja állapotán — mi lelt? — mi bajod?

Oh ne kérdezd, Alfréd! sietnünk kell; jöjön Price, ön mindent tud; jöjön velem — férjemhez!

Férje! rebegte Alfréd megdöbbenve; — hiszen atyám meghalt? — Azután látván anyjának felindulását karjait nyujtá felé s egy pamlaghoz akarta őt vezetni.

Megállj Alfréd! — szólt most Price Edmund; — anyád jól tudja mit beszél; ne ellenkezz vele s légy türelemmel; rövid idő múlva mindent meg fogsz tudni. Rendelj tüstént kocsit — legjobb ha anyád kívánságát teljesítjük.

Alfréd engedelmeskedett — s nemsokára mind a hárman kocsiban ültek, s a kórház felé hajtottak; míg Norától fogva az utolsó cselédig, az egész háznép csodálkozott a szokatlan rendetlenségen, mely egyszerre meglepte e csendes háztartást.

* * *

Price Edmund, ki — mint tudjuk — Éva multját ismerte, már pár nap óta figyelemmel tartotta ama beteget, a felügyelete alatt levő kórházban. Wentworth Robertet nem látta soha, de mindamellett ennek öntudatlanul elejtett szavaiból s azon körülményből, hogy mint hajótörést szenvedett utas, kinek nevét nem tudják, be volt írva

a kórház könyveibe, gyanitni kezdette azon-
ságát Éva volt férjével.

Nem akart erről barátnéjának szólni,
mig bizonyost nem tud; s hogy ezt tudhassa,
Alfrédet vezette a beteg ágyához, kinek
hasonlatossága anyjához évről-évre föltü-
nőbb lön.

E találkozás eredményét tudjuk, s gya-
nithatjuk azt is, miként Price azért kísérte
haza ifju barátját, hogy e válságos pillanat-
ban Éva közelében, és ennek szolgálatjára
lehessen.

Éva alig várta hogy a kórházba érkez-
zenek, s nyugtalansága pillanatról-pillanatra
kinzóbb lön. Alfréd álmodni vélt s nem
tudta mit higgyen, mit sejtсен; mig Price
igyekezett mindkettőt lecsendesíteni.

Végre kiszálltak a kórház kapuja előtt;
Éva reszketve, s fia által támogatva, lassan
haladt föl a hágcsón, mig Price előre sietett,
hogy eltávolitson a mennyiben ez lehetsé-
ges, minden alkalmatlan tanut a beteg kör-
nyezetéből.

Midőn ágyához érkeztek, a függönyök be valának vonva, s Price széket hozott Évának, hogy kissé összeszedhesse magát, mielőtt a beteget meglátná.

De a nő nyugtalansága nem engedte, hogy hosszasan időzzék. Pár percz mulva fölkel, s az ágyhoz közeledvén, reszkető kézzel szétvonta a függönyöket.

A beteg halványan s nyugodtan feküdt párnáin; azután föltekintett, s a boldogság kifejezésével beesett vonásain kiterjesztvén gyöngye karjait, fölkiáltott : Éva! lelkem nóm! eljöttél végre?

Éva egy sikoltással a beteg karjai közé borult : — Itt vagyok — itt! — rebegte elhaló hangon — s el nem hagylak soha, soha többé!

XXIX.

Pár óra mulva Wentworth Robert — mert azonságán a beteggel, nem kétkedhettünk többé — Éva házában volt, világos kényelmes szobában, körülvéve mindentől

a mi könnyebbségére szolgálhatott, s gondosan ápolva Éva, Nora és Alfréd által.

Éva ez utóbbinak elbeszélte röviden élet-történetét; s míg fiui szeretete s tisztelete anyja iránt még nőttek a nyert fölfedezések után; uj, eddig nem ismert boldogsággal árasztotta el szivét a gondolat: hogy atyja él, s ezentul mindkét szülőjének közelében lehet.

Wentworth azon szerencsés percz után, mikor Évát látta s megismerte, ismét elvesztette öntudatát, s több napig magánki-vül, és a legnagyobb életveszélyben volt.

Price Edmund ügyessége és szorgalma végre győztek. A láz elmúlt, az öntudat visszatért, s midőn Robert először egészen magához térvén, vizsga tekintetét vetett maga körül — Évát, a még mindig forrón szeretett Évát és egy deli ifjút, ki meglepő hasonlatossággal birt a szép nőhöz, ágya mellett látta; míg Nora, bár redőtelt arc-czal, de még mindig ép erőben, a szoba el- rendezésével volt elfoglalva.

A beteg könyökére támaszkodott, s még egyszer, mintegy kétkedve maga körül tekintett: Álmodom-e? — rebegte azután, alig hallhatólag — hiszen ez Éva, az én Évám! — aztán ott van Nora, a jó öreg Nora, ki mindig mellettem szólalt föl; — és ez itt, e szép ifju — — ?

Ez fiad, Alfréd, kedves Robertem — szólt Éva szeliden, a beteg felé hajolva — ki anyjával együtt nem ismer nagyobb boldogságot, mint veled lenni s rólad gondoskodni.

Valóság-e mindez? nem vagyok-e valami szeszélyes álmom igézete alatt? — kérdezte a beteg, még mindig kétkedve.

Valóság! — felelt Éva, lágy fehér kezét férje száraz karjára tevén. — Melletted vagyunk mindketten, s ha úgy akarod, soha sem válunk el tőled.

Oh Éva! megérdemlem-e e boldogságot mind azután, a mi történt? — és most, midőn mindenemet elvesztettem újra. Azt hittem már hogy a sors kibékült velem, s ha

nem is mint gazdag, legalább mint vagyonos ember megkinálhatlak kezemmel — s ime minden a tenger örvényébe szállt.

Csitt Robert! — szólt közbe Éva, ujját a beteg ajkaira tevén. — Csitt! légy nyugodt, — tiéd voltam mindig — tiéd leendek most is. — Van elég vagyonom, — mindketten élélhetünk belőle. — De neked nem szabad annyit beszélni; ha Price itt volna, ki nem kerülném a feddést.

A beteg visszadőlt párnáira, s egyik kezében Éva kezét tartván, a másikban fiáét, darabig nyugodtan feküdt; tekintete az egyik szeretett arczról a másakra esett, míg végre a kimerültség álma hintette reá mákjait.

* * *

E pillanat óta Wentworth napról-napra jobban érezte magát, s a boldogság meleg sugára alatt fölépült, mint a havas mezők a tavasz lágy lehelletétől.

Nemsokára egész nap fen lehetett. Mi-

kor először kilépett lakából, az egyházba sietett, hol újra összeesküdt Évával; Alfréd, Price Edmund, Nora, és a jó Barton orvos jelenlétökben, mely utóbbi Éva által mindenről tudósítatván, eljött pár napra Londonba, hogy ez ünnepélyen jelen lehessen.

* * *

Mielőtt e történet utolsó lapjaihoz érnének, pár szóval meg kell fejtenünk, miként jutott Wentworth ama londoni kórházba, hol vihartelt élete új és boldogabb szakra ébredett.

Tudjuk hogy Robert ezelőtt körülbelül hat évvel Indiába ment, ott új szerencsét keresendő.

Hivatala megfelelt várakozásának, s a mellett nem hiányzott az alkalom vagyont is szerezni.

Robert használta ez alkalmat, s hat év alatt meglehetősen összeg birtokába jutott.

De tovább nem tudott Indiában időzni; szive hatalmasan vonta őt vissza Angolhonba, Éva és fia közelébe.

Robert engedett e vágynak. Lemondott hivataláról, s egy öreg kereskedő tanácsát követvén, pénzével oly áruczikkeket vásárolt, melyeknek Európában nagy kelendősége volt; mi által megkettőztetheté birtokát, ha a szerencse kedvez.

Hajóra szállt tehát — ugyanarra, melyen áruczikkei valának. Az idő kedvezett, a hajó gyorsan megtette utját, már közeledtek Albionhoz, a szép zöld szigethez, fehér szirtfejeivel, midőn egyszerre vihar támadt, mely alatt a hajó elsüllyedt.

Csak kevesen azok közül, kik rajta valának, tudtak más hajóra menekülni, mely szerencsésükre közel hozzájuk küzdött a viharral; — s e kevesek egyike Wentworth Robert volt.

Visszaérkezett honába, hanem félholtan a kiállott sanyaruságok következtében, s szegényen, miként azt elhagyta; mert mindegy kis pénzösszegeből állott, melyet azon válságos órában magánál hordott.

A hajó, melyre menekedett, a kisebbek-

hez tartozott, s London közelében a Them-sében kötött ki.

Robert szegényes vendéglőben vőn szállást, s annyira kimerült, hogy másnap már eszméletét is elvesztette.

A vendéglős, keveset gondolván az utazóval, kinek még nevét sem tudta, a legközelebbi kórházba vitette — szerencsére éppen abba, mely Price felügyelete alatt állt.

A többit tudjuk. A szegény utas végre biztos révbe ért, hol napjai ezentul csendesen és vihar nélkül folytak le.

Éva és Robert boldogok voltak, boldogok egymásban és fiukban, a kedves és derék Alfrédban.

Ez szülői beegyezésével, buzgón folytatta orvosi pályáját, s most London legkitünőbb orvosai egyike.

A jó Barton érezvén, hogy ereje nem a régi többé, rövid időre Éva házassága után, föl hagyott a gyógyítással, s Londonba költözött, hol közel Wentworthékhoz vőn szállást, s idejét nagyrészt társaságukban

tölté, örülvén boldogságukon s Alfréd előmenetelén.

Price Edmund a legbensőbb baráti viszonyban maradt e kis családi körrel, melyben mindig várva várt és szívesen látott vendég.

Egy idő óta azt rebesgeti a világ, hogy Price orvos, a hires Sir Charles W*** leányával jegyben jár. Mi igaz van abban, nem tudjuk; de ha Wentworthné előtt emlegetik e dolgot, csintalan mosoly lebeg ajkai körül, mely a régi időkre emlékezteti férjét. Pedig tudnia kell neki, hogy állnak az ügyek, mert Price Edmund kérésére megismerkedett W*** kisasszonynyal, ki most meghitt barátnéja.

Nora, ámbár túlhaladta már a nyolczvan évet, még elég jó egészséggel bír; s a legnagyobb mértékben élvezi azon örömet, hogy kedves Éváját ily megelégedetten és boldogan láthatja.

Kényelmes szobájában nem ritkán fogadja a jó Atkins asszonyság, a becsületos

Tom s nejének látogatásait ; mert a szép Fannyból idővel csakugyan Atkins asszony-ság lett.

Meg kell vallanunk , hogy házassága óta csudásan megváltozott, még pedig előnyére ; s tökéletesen felhagyott régi szeszélyes és tetszelgő modorával.

Marchmont Henry jövőjéről nem tudunk semmit. Él-e még, vagy egy más világba követte áldozatát , Wentworth Izabellát ? lakol-e már a sok roszért, melyet elkövetett, vagy élvezi még gonosz tettei igézőnek latszó , de belsőleg rothadt gyümölcsét — nincs hatalmunkban olvasóinkkal közölni ; de azt hisszük, hogy ha későn is, utóléri őt az Isten ítélete.

(Vége).

Épen most jelent meg **Heckenast Gusztávnál** Pesten, és minden könyvkereskedésben kapható :

ÁRNYKÉPEK.

Irta

JÓKAI MÓR.

Két rész egy kötetben. — Második kiadás.

Ára füzve 1 ft. ujpénz.

TARTALOM. Vándoroljatok ki. — Adamante. — Munkácsi rab. — Egy halálítélet. — Valahány ház, annyi szokás. — A szökevény. — A remete hagyománya. — Az erdők leánya.

DÉLVIRÁGOK.

Irta

JÓKAI MÓR.

Második kiadás. — Ára füzve 1 frt. ujpénz.

TARTALOM. Az utolsó tengeristen. — Kelet királynéja. — Tsong-nu. — Perozes. — Hyppona romjai. — Solimán álma. — A láthatlan csillag. — Az utolsó Czigányország. — Kincses Abdul és gyáva Izmál.

SZOMORU NAPOK.

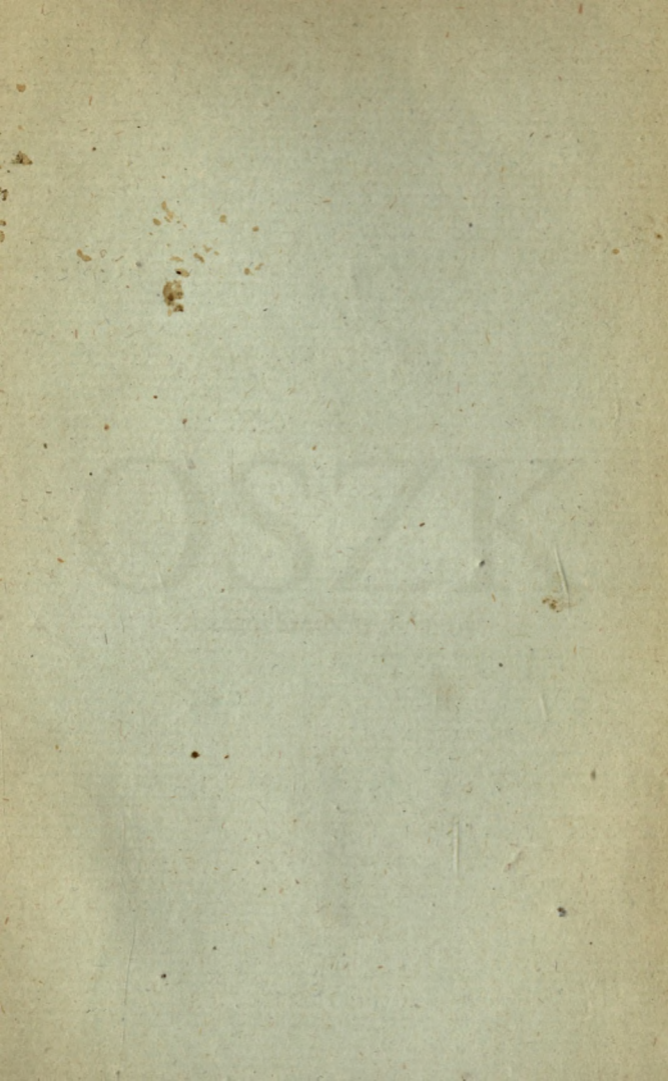
REGÉNY.

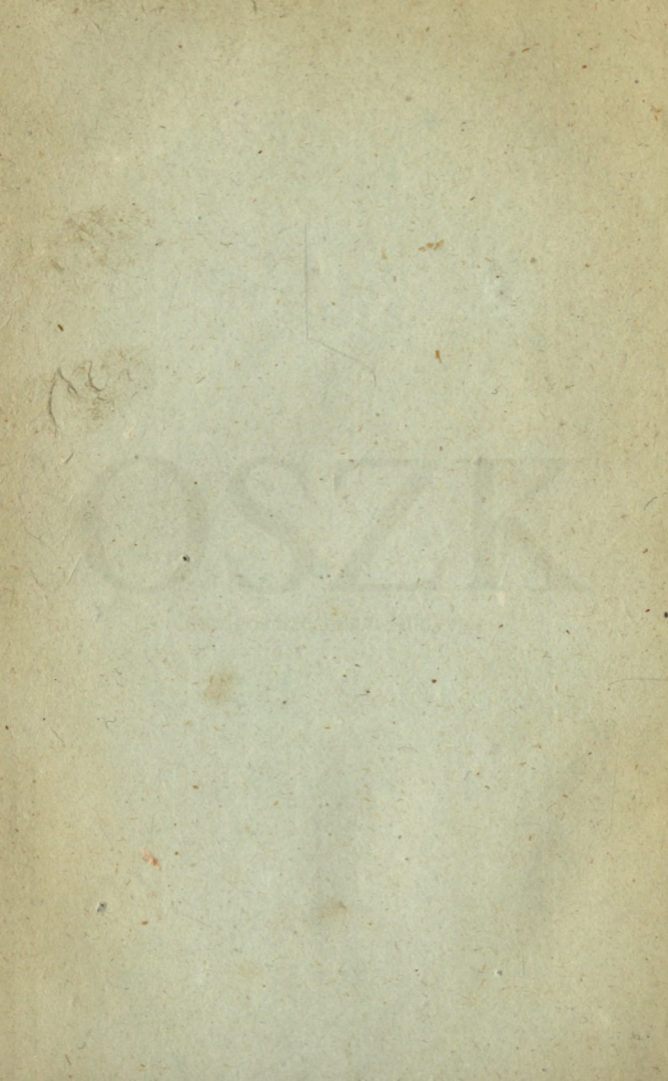
Irta JÓKAI MÓR.

Két rész egy kötetben. — Második kiadás.

Ára füzve 1 frt. ujpénz.

TARTALOM. A halálmadár. — A hohér családja. — Gyermekek gonosztevő. — Isten látogatásai. — A nem szeretett fiu. — Két famosus népnevelő. — A vas ember. — A lengyel nő. — A mirigy. — A coripheus. — Az első szikra. — A tűz között. — A halálítélet. — Olaj a tengerre. — Jó, hogy az éj fekete.

OSZK

